Česká literatura

Charakteristika předmětu

Obecná charakteristika

Předmět ČESKÁ LITERATURA vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia, je součástí vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace a vychází ze vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura, s jehož integrálními součástmi a také předmětem SVĚTOVÁ LITERATURA tvoří přirozený celek.

ČESKÁ LITERATURA je zaměřena na získání základního přehledu o vývoji české literatury, na práci s uměleckými texty, jejich rozbory a interpretaci. Poznání textu slouží k vytváření rozmanitých komunikačních situací, v nichž probíhá dialog žák – učitel, popř. mezi žáky navzájem. ČESKÁ LITERATURA je předmětem s výraznou funkcí esteticko-výchovnou, kdy žák je veden k tomu, aby uplatňoval ve svém životním stylu estetická kritéria, chápal umění jako specifickou výpověď o skutečnosti, chápal význam umění pro člověka, přistupoval s tolerancí k estetickému cítění, vkusu a zájmům druhých lidí, respektoval, chránil a oceňoval naše tradice a získal pozitivní postoj k umění.

Cíle předmětu ČESKÁ LITERATURA

- Spoluutvářet všeobecný přehled žáků o společensko-historickém vývoji české společnosti, který napomůže respektu a toleranci odlišných kulturních hodnot různých jazykových komunit.
- Vytvářet osobitý, objektivně kritický a celkově pozitivní vztah k literatuře.
- Vést žáky k vytváření návyku individuální četby umělecké a neumělecké literatury, který se později projeví v jejich celoživotní orientaci.
- Poskytnout dostatečný prostor tvořivé práci žáků s uměleckým textem, která jim přinese porozumění významové výstavby textu, schopnost jeho posouzení z hlediska stylového, umožní jeho pozitivní působení na estetickou, emocionální i etickou stránku žákovy osobnosti.
- Formovat hodnotové orientace, vkusové preference a vést k citlivému vnímání světa, který žáky oklopuje, přispět k jejich poznání sebe samých.

Uplatňované metody a formy práce:

- práce s „krásnou“ literaturou a různými druhy dokumentů
- týmová práce při formulaci výsledků samostatné mimoškolní činnosti
- problémová výuka a skupinové řešení zadaných problémů
- projektové vyučování k hledání a nacházení souvislostí jednotlivých částí vzdělávacího oboru ČESKÝ JAZYK A LITERATURA
- využití možností diskuze a polemiky při práci se stěžejními literárními díly a dílčími uměleckými texty
- tandemové vyučování zejména k propojení souvislostí s předmětem SVĚTOVÁ LITERATURA

V předmětu Česká literatura jsou realizována následující průřezová témata:

- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Mediální výchova
- Osobnostní a sociální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- vede žáky k pozitivnímu vztahu k mateřskému jazyku a k literatuře, vede žáky ke správnému a efektivnímu zpracovávání poznámek, k uvědomělé práci s textem, k rozlišování objektivních a subjektivních sdělení,
- požaduje po žácích, aby aktivně pracovali s odbornými jazykovými a literárními příručkami,
- vede žáka k samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k jejich hodnocení,
- využívá žákovy znalosti práce s informačními technologiemi, pracuje různými metodami, využívá skupinovou práci a práci na projektech,
- vytváří klidnou a optimistickou atmosféru pro práci, vede žáky k efektivní práci, ke kladení otázek a k obhajování vlastních názorů,
- umožňuje žákům vyjadřovat vlastní názory, realizovat jejich vlastní nápady, podporuje jejich tvořivost.

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Navozuje problémové situace – vede žáky k řešení problémů formou diskuze, k obhajování a prezentaci vlastních názorů, ke vhodné argumentaci a k osvojení si schopnosti respektovat postoje ostatních,
- na základě analýzy literárních textů vede žáky k porovnávání problémů vyplývajících z textu s problémy osobními i celospolečenskými,

- vede žáky ke kritickému a objektivnímu zhodnocení vstupních informací a vyhledávání dalších klíčových informací při použití všech dostupných zdrojů, hledání různých variant,
- při práci s textem podněcuje žáky k vytváření hypotéz a jejich ověřování.

Kompetence komunikativní

Učitel:

- vede žáky k efektivní, slušné a zdvořilé komunikaci v nejrůznějších situacích,
- pomáhá žákům rozvíjet jejich vyjadřovací schopnosti – ústní i písemné, dbá na kultivovaný projev, na jasné formulace, věcnost a přesnost,
- vytváří prostor pro vyjadřování vlastních myšlenek, názorů a postojů žáků, učí žáky také naslouchat a vhodně reagovat,
- nabízí žákům různé způsoby komunikace, zdůrazňuje vyvážené použití všech druhů komunikace, vede žáky k racionálnímu využívání ICT jako komunikačního nástroje,
- vede žáky k odlišování spisovného a nespisovného projevu a vhodnému užívání spisovných jazykových prostředků vzhledem ke svému komunikačnímu záměru,
- podněcuje žáky k rozlišování různých typů textů, záznamů, obrazů a jiných komunikačních prostředků,
- vede žáky k porozumění a používání odborného jazyka, k symbolickému vyjádření informací různého typu,
- požaduje po žácích vhodný způsob prezentace vlastní práce před známým i neznámým publikem.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- při práci s literárními texty žáci vnímají různé sociální role a pomocí jejich hodnocení si uvědomují postavení člověka ve společnosti,
- vede žáky ke kladnému vztahu k našemu kulturnímu dědictví,
- na základě četby vede žáky k uvědomění si patologických jevů a k odmítavému postoji vůči nim,
- s použitím autentických textů seznamuje žáky s podstatou mediálních tlaků, aby se mohli rozhodovat na základě vlastního úsudku a dokázali společenským i mediálním tlakům odolávat.

Kompetence občanské

Učitel:

- zprostředkovává žákům pohled na tvorbu autorů různých prostředí a kultur, aby si žáci mohil uspořádat svůj pohled na multikulturní svět,
- motivuje žáky k tomu, aby v oblasti kultury nacházeli vzory pro své občanské postoje,
- studiem dějin české literatury a vhodnými exkurzemi učí žáky chránit a respektovat naše tradice a kulturní a historické dědictví, vede je k pozitivnímu vnímání uměleckých děl,
- rozvíjí u žáků chápání základních principů zákonů a společenských norem, vede je k jejich respektování a chování se podle nich.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- vede žáky ke kritickému hodnocení dosažených výsledků,
- dbá na kultivovaný písemný projev při tvorbě zápisů, při vytváření prezentací, referátů apod.,
- motivuje žáky k práci s literárními příručkami, slovníky, odbornou literaturou,
- podněcuje žáky k tomu, aby si uvědomili význam kultivovaného jazykového projevu pro svou budoucí profesi.

Kompetence digitální:

Učitel:

- vede žáky k proaktivnímu přístupu v používání digitálních technologií při studiu české literatury
- rozvíjí u žáků dovednost vyhledávat internetové zdroje zabývající se literaturou
- využívá vhodné digitální aplikace a programy (Mentimeter, Kahoot, aj…)
- vytváří u žáků schopnost rozeznávat kvalitní zdroje od nekvalitních/nespolehlivých
- seznamuje žáky s možností vedení poznámek v PDF verzích studovaných děl
- vede žáky k pravidelnému a aktivnímu používání společné vzdělávací platformy (Google Classroom)
- diskutuje se žáky nad výhodami a nevýhodami e-booků a sdílení děl v online prostředí
- vytváří u žáků povědomí o důsledcích plagiátorství a pirátství literárních děl

vzdělávací oblast	očekávaný výstup podle RVP	školní výstup ŠVP	učivo	vazba a přesahy	poznámky
Český jazyk a literaturea – Literární komunikace	Žák rozliší umělecký text od neuměleckého, nalezne jevy, které činí text uměleckým.	Rozliší umělecký text od neuměleckého	**Teorie literatury a interpretace textu** **Věda o literatuře** – teorie, historie, kritika Vlastní interpretace textu; **čtenářské kompetence** Literatura a její funkce **Klasifikace literárních žánrů** Lyrika, epika, drama; poezie a próza a jejich vzájemná prostupnost Literární hrdina Typologie literárních hrdinů, vztah hrdina–autor–vypravěč **Jazykové, kompoziční a tematické prostředky výstavby literárního díla**: typy kompozice; konflikt, zápletka, pointa; gradace a retardace děje, kontrast; motiv, téma, idea; jazykové prostředky v autorském textu a řeči postav **Vývoj české literatury v 19.století** Národní obrození v české literatuře Český romantismus Česká literatura 2. poloviny 19. století Česká literární moderna **Česká literatura počátku 20. století** Buřiči	***OSV –*** *Morálka všedního dne* mravní rozměr sociálních (komunikačních) aktů ***OSV*** *– Spolupráce a soutěž* Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, rozvoj osobnostních předpokladů v jednotlivých údobích zachycených v literárním díle ***VMEGS*** *– Ž ijeme v Evropě* evropské kulturní kořeny a hodnoty; jazyková rozmanitost Evropy; významné osobnosti Evropy; Evropané v Čechách a Češi v Evropě ***MedV*** *– Mediální produkty a jejich významy* (noviny, časopisy, almanachy) růst role žurnalistiky, publicistiky a literární kritiky ***EV*** *– Člověk a životní prostředí,* odraz proměn přístupů a témat v literatuře, analogie s dneškem **Přesahy:** **ČD –** historický kontext daného období **EV –** umělecké směry 19. století ve výtvarném umění a hudbě, Generace ND **SV –** myšlení o společnosti 19. století (filozofie)	
		Dokáže v textu objevit a následně charakterizovat jevy, které činí text uměleckým.			
	Objasní rozdíly mezi fikčním a reálným světem a vysvětlí, jakým způsobem se reálný svět promítá do literárního textu, jaký vliv může mít svět fikce na myšlení a jednání reálných lidí.	Objasní rozdíly mezi fikčním a reálným světem			
		Vysvětlí, jakým způsobem se reálný svět promítá do literárního textu.			
		Dokáže postihnout, jaký vliv může mít svět fikce na myšlení a jednání reálných lidí.			
	Na konkrétních příkladech popíše specifické prostředky básnického jazyka a objasní jejich funkci v textu.	V uměleckém textu vystihne konkrétní a specifické prostředky básnického jazyka			
		Uplatní znalost struktury verše			
		Objasní význam v textu použitých básnických prostředků a charakterizuje jejich význam.			
	Rozliší a specifikuje jednotky vyprávění (časoprostor, vypravěč, postavy) a zhodnotí jejich funkci a účinek na čtenáře.	Rozliší a zároveň dokáže uplatnit základní stavební prvky vyprávění = úvod, zápletka, vrchol dějě, rozuzlení			
		Dokáže postihnout charakteristiku postav, časoprostor a úlohu vypravěče			
		Zhodnotí funkci použitých prostředků a jejich účinech na čtenáře			
	Rozezná typy promluv a vyprávěcí způsoby a posoudí jejich funkci v konkrétním textu.	Dokáže charakterizovat jednotlivé typy promluv a vyprávěcích způsobů v textu			

	Při interpretaci literárního textu ve všech jeho kontextech uplatňuje prohloubené znalosti o struktuře literárního textu, literárních žánrech a literárněvědných termínech.	Rozčlení text podle obsahově tematické složky.			
		Získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá v produktivních činnostech rozvíjejících jeho individuální styl.			
		Při interpretaci literárního textu ve všech jeho kontextech uplatňuje prohloubené znalosti o struktuře literárního textu.			
		Orientuje se v základních literárních žánrech a literárněvědných termínech.			
	Identifikuje využití jednoho textu v textu jiném (intertextovost) a objasní jeho funkci a účinek na čtenáře.	Zvládnutím základních literárněvědných kritérií dokáže pracovat s intertextovostí literárních děl.			
		Vystihne podstatné rysy základních period vývoje české literatury, významných uměleckých směrů.			
		Vysvětlí specifičnost vývoje české literatury.			
		Uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury a literárního myšlení.			
	Postihne smysl textu, vysvětlí důvody a důsledky různých interpretací téhož textu, porovná je a zhodnotí, odhalí eventuální dezinterpretace textu.	Postihne smysl textu, vysvětlí důvody a důsledky různých interpretací téhož textu, porovná je a zhodnotí.	**Česká a literatura 1. poloviny 20. století** Kultura a umění mezi dvěma světovými válkami Česká avantgarda Česká meziválečná poezie Česká meziválečná próza Meziválečné české drama a divadlo **Literatura v době okupace** Osobnosti literární kritiky Česká literatura 2. poloviny 20. století Reflexe 2. světové války **Ideologizace české literatury v 50. letech** – realistický socialismus 2.vlna válečné literatury **fenomén 60. let**: proměny poezie a prózy, vznik tzv. malých divadelních scén, absurdní drama **Normalizace 70. a 80. let**, rozdělení literárního vývoje na literaturu	***VMEGS*** *– Zijeme v Evropě* literatura jako jejich odraz evropské kulturní hodnoty, významné události významní Evropané českého původu ***MKV*** *– Základní problémy sociokulturních rozdílů.* Vztah k vícejazyčné situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí. ***MedV*** *– Média a mediální produkce* občanské postoje ve veřejných projevech. **MedV –** Mediální produkty a jejich významy; naučit se vyhodnocovat kvalitu a význam informačních	
		Rozborem textu dokáže odhalit odhalí případné dezinterpretace příslušného textu.			
		Dokáže rozlišit "dobovou" a "současnou" interpretaci textu			
	Rozliší texty spadající do oblasti tzv. literatury vážné, středního proudu a literárního braku a svůj názor argumentačně zdůvodní.	Odliší uměleckou literaturu od literatury neumělecké.			
		Na základě znalostí příslušných kritérií dokáže zdůvodnit zařazení literárního díla do kategorie literárního braku.			
		Při interpretaci textu uplatňuje znalosti struktury literárního díla, žánrů a termínů.			

	Samostatně interpretuje dramatické, filmové a televizní zpracování literárních děl.	Rozpozná typy promluv a vyprávěcí způsoby a posoudí jejich funkci v konkrétním textu.	oficiální, exilovou a samizdatovou; písničkáři a jejich texty **Literatura po roce 1989** – J. Topol, M. Viewegh a další autoři podle výběru učitele **Literatura a film**	zdrojů (projev, proslov). Účinky mediální produkce a vliv médií; racionálně nakládat se symbolickými obrazy; vyhledávat „nedořečená“ místa v textu (zamlčené otázky, manipulaci slovem i obrazem). ***EV*** – *Vliv člověka na životní prostředí*; příčiny a důsledky globálních ekologických problémů. vědomí osobní odpovědnosti, život v souladu s přírodou – varování před nezodpovědností vědců, politiků i občanů, před zneužitím techniky a vynálezů, před katastrofickými důsledky v narušení přírodní rovnováhy **Přesahy**: **ČD** – historický kontext daného období **SV** – filozofické směry 20. století, myšlení o společnosti v daném období **EV** – 20. stol. ve výtvarném umění a hudbě problémy, jejich příčiny a důsledky	
		Orientuje se v termínech specifických pro dramatickou a filmovou tvorbu			
	Vystihne podstatné rysy základních period vývoje české literatury, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury a literárního myšlení.	Vystihne podstatné rysy základních period vývoje české literatury, významných uměleckých směrů			
		Prokáže znalost představitelů jednotlivých etap české literatury a interpretuje jejich přínos pro vývoj literárního myšlení a umění.			
		Doloží na základě vlastní četby základní rysy uměleckých směrů v literárním díle.			
		Samostatně interpretuje dramatické, filmové či televizní zpracování literárních děl.			
	Vysvětlí specifičnost vývoje české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové (vzájemná inspirace, příbuznost, odlišnosti a jejich příčiny).	Na základě historického kontextu vysvětlí specifičnost vývoje české literatury ve vztahu k literatuře světové			
		Vysvětlí podíl autorů světové literatury na orientaci literatury české			
		Dokáže posoudit význam a přínos české literatury v jednotlivých obdobích v kontextu s literaturou a světovou.			
	Tvořivě využívá informací z odborné literatury, internetu, tisku a z dalších zdrojů, kriticky je třídí a vyhodnocuje. Získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá v produktivních činnostech rozvíjejících jeho individuální styl.	Zajímá se o informace z odborné literatury a médií, tvořivě s nimi pracuje a kriticky je posuzuje.			
		Pracuje s recenzemi literárních a dramatických děl i filmů.			
		Dokáže publicisticky zpracovat literární díla vlastní četby, návštěv divadel nebo filmových představení.			

Český jazyk

Charakteristika předmětu

Předmět vychází ze vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura a je součástí vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Vzdělávací obsah tohoto oboru má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek (předmětů): Jazyk a jazyková komunikace, Česká literatura a Světová literatura. Ve výuce se zcela přirozeně vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná. Výuka probíhá kombinací frontálního vyučování, tandemového vyučování, práce ve dvojicích, týmové práce ve skupinách, práce na projektech, dramatizace literárních témat. Při sebeprezentaci a prezentaci práce skupiny žáci mohou využívat audiovizuální i „výpočetní" techniku, kterou taktéž v maximální míře využíváme v běžné výuce. Významným zdrojem informací pro učitele i žáky je školní knihovna. Významná díla světové i české beletrie si studenti mohou přečíst v češtině i v originále. K dispozici mají i základní tituly odborné literatury, encyklopedie a různé druhy slovníků, k dispozici jsou rovněž elektronické zdroje informací a internet.
Většina výuky probíhá v kmenových učebnách, část výuky probíhá také ve školní knihovně za spolupráce s knihovnicemi a také v mediální učebně. Vyučování je průběžně doplňováno exkurzemi, např. návštěva Univerzitní knihovny ZČU, Státní vědecké knihovny v Plzni i Městské knihovny v Rokycanech. Využívány jsou návštěvy tematických výstav a divadelních představení.

Cíle předmětu

- naučit žáky výstižně formulovat myšlenky i výstupy vlastní práce ústní i písemnou formou v celém spektru slohových možností.
- vzbudit u žáků zájem o literaturu a o četbu vůbec
- dbát na osvojení a dodržování gramatických a pravopisných pravidel
- klást důraz na čtení s porozuměním
- vést žáky k práci s textem psaným i mluveným
- dbát na jejich kultivovaný ústní a písemný projev
- vzbudit zájem žáků o dramatickou a filmovou tvorbu

V předmětu jsou realizována následující průřezová témata:

- Multikulturní výchova
- Mediální výchova
- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech¨

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:
- Žáky ve výuce vede ke kritickému přístupu při vyhledávání informací z nejrůznějších zdrojů, ke kritickému třídění a systematizaci nalezených informací a následně jejich zpracování.
- Ve výuce klade důraz na čtení s porozuměním, práci s textem psaným i mluveným.
- Žáky vede k propojování si informací z různých oborů, k získání komplexnějšího pohledu na různé jevy.
- Žáky vede k vyvozování závěrů, které umí podložit věcnými argumenty.
- Žáky vede k interpretaci textu.
- Žáky vede k hodnocení své práce.

Kompetence k řešení problémů

Učitel:
- Úlohy studentům zadává tak, aby je mohli kreativně řešit.
- Žáky přivádí k vyhledávání informací, které vedou k řešení problému.
- Žáky motivuje k samostatné kreativní práci v projektech a prezentacích.
- Žákům vytváří podmínky k nalezení různých způsobů řešení problému, k sebevědomé prezentaci jejich názorů podloženou argumenty a k přiznání zodpovědnosti za jejich rozhodnutí.
- Žáky zapojuje do různých soutěží, jakými jsou například olympiáda z českého jazyka, literární či debatní (argumentační) soutěže.

Kompetence komunikativní

Učitel:
- Žáky vede k tomu, aby výstižně, souvisle a kultivovaně argumentovali.
- Žákům dává dostatečný prostor pro prezentaci jejich názorů a jejich argumentaci.

- Žáky vede k zvládnutí neverbální složky jejich projevů.
- Žáky vede k aktivnímu naslouchání.
- Žákům dává dostatečný prostor pro diskusi o problémových tématech.
- Žáky vede ke čtení s porozuměním textů administrativních, odborných, publicistických a uměleckých.
- Pro kvalitní a účinnou komunikaci vede žáky k efektivnímu využití informačních a komunikačních prostředků.
- Při skupinové práci vede žáky ke konstruktivní kritice své práce i práce svých spolupracovníků.

Kompetence sociální a personální

Učitel:
- Žáky zapojuje během výuky do skupinové práce, práce ve dvojicích.
- Žáky vede k týmové práci na projektech.
- Žáky vede k samostatné organizaci práce a k přijetí rolí ve skupině.
- Žáky vede ke kooperativnímu přístupu k práci ve skupině i v celé třídě.
- Učí žáky akceptovat názory druhých, být k druhým ohleduplní, naslouchat jim s úctou a neskákat jim do řeči, zvláště při diskusích a skupinové práci.
- Žáky vede k tomu, aby byli schopni poskytnout pomoc či o ni požádat.
- Žáky vede k tomu, aby byli schopni formulovat svou žádost, argumentačně ji podložit a přednést adresátovi.
- Podporuje v žácích sebedůvěru, sebeúctu a vedeme je k pocitu sebeuspokojení z dobře vykonané práce.
- Vytváří pro žáky pozitivní pracovní atmosféru.

Kompetence občanské

Učitel:
- Začleňováním vhodných témat vede žáky k tolerantnímu jednání a k tolerantním postojům k druhým, kteří se liší od majority.
- V žácích podporuje empatii k druhým.
- Žáky vede k zodpovědnosti za své jednání a své postoje.
- Důsledně trvá na právech a povinnostech žáků.
- Ve výuce jazyka a slohu vede žáky k poznání naší kulturní tradice a jejího ocenění

Kompetence pracovní

Učitel:
- Podporuje žáky v aplikaci jejich dosud nabytých znalostí i z jiných vzdělávacích oblastí a v aplikaci jejich dosud nabytých praktických zkušeností, a to především při řešení problémových úloh či při porozumění a interpretaci textu.
- Podporuje v žácích pozitivní přístup k pracovní činnosti a podnikavosti.

Kompetence digitální:

Učitel:
- Podporuje žáky ve vuyžívání digitálních technologií při práci s různými texty.
- Vede žáky k rozlišování spolehlivých a nespolehlivých/dezinformačních webů (Publicistický styl).
- Seznamuje žáky s různými internetovými zdroji a vede žáky k jejich využívání – Pravopisně.cz, Milujemečestinu.cz, Czechtongue.cz, aj.
- Diskutuje s žáky nad aktuálními globálními tématy a učí je využívat digitální zdroje k jejich zjištění.
- Rozvíjí žákovu schopnost využívat digitální technologie v každodenní jazykové praxi, zejména v oblasti administrativního a odborného funkčního stylu.
- Podporuje schopnost žáka využívat digitální technologie při získávání, ověřování a sdílení dat.
- Vede žáka k odpovědnému, bezpečnému a etickému chování v digitálním prostředí.
- Rozvíjí dovednost žáků při skupinové práci v digitálním prostředí.

vzdělávací oblast	očekávaný výstup podle RVP	školní výstup ŠVP	učivo	vazba a přesahy	poznámky
Český jazyk a literatura – Jazyk a jazyková komunikace	Žák odlišuje různé variety národního jazyka a vhodně jich využívá ve svém jazykovém i písemném projevu v souladu s komunikační situací.	Ve svém projevu efektivně pracuje s různými varietami národního jazyka. Využívá možností posouzení vlastní úspěšnosti v předmětových soutěžích.	Obecné poučení o jazyku a řeči Jazyk a řeč, jazyk a myšlení Norma a kodifikace, jazykové příručky	***OSV*** *– Sociální komunikace dovednosti spojené s komunikací – (přesnost, srozumitelnost, tvořivost,asertivnost aj.)* *Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů.* *Seberegulace jazykového projevu při řešení problémů –* ***VMEGS*** *– Žijeme v Evropě. jazyková rozmanitost Evropy* ***MkV*** *– Vztah k multilingviní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí.* *zdokonalovat své jazykové kompetence* *jak používat jazyk, aby byl zbaven rasistických a diskriminačních výrazů* ***EV*** *– Vliv člověka na životní prostředí* **Přesahy**: **SL, ČJ** – analyzovat literární text s využitím znalostí ze zvukové a grafické stránky jazyka **RS** – slovanská území **ČD** – vývoj jazyka ve vztahu k vývoji společnosti	
	Při analýze vybraných textů popíše základní rysy češtiny a vysvětlí zákonitosti jejího vývoje i současné vývojové tendence.	Na vybraných textech vyloží základní rysy češtiny a vysvětlí vývojové tendence.	Čeština a slovanské jazyky		
		Dokáže pracovat s kategoriemi – spisovný jazyk, hovorový jazyk, obecný jazyk a tyto kategorie odlišit	Národní jazyk a jeho útvary		
		Rozpozná základní nářečí, ropozná profesní mluvu, slang a argot.			
	V mluveném projevu ovládá zásady spisovné výslovnosti a pro účinné dorozumívání vhodně užívá zvukové prostředky řeči (modulace síly, výšky hlasu a tempa řeči; umístění přízvuků a pauz, správné frázování).	Vhodně užívá zvukové prostředky k účinné komunikaci (modulaci hlasu, tempo řeči, přízvuky, pauzy, frázování aj.).	Zvuková stránka jazyka Systém českých hlásek Slovní přízvuk, prostředky větné intonace Zásady spisovné výslovnosti Nejčastější odchylky od spisovné výslovnosti, pauzy, takt, frázování, melodie a tempo		
		Posoudí slohovou charakteristiku zvukových prostředků.			
		Znalosti ze zvukové stránky jazyka využívá při analýze uměleckého textu.			
	V mluveném projevu vhodně užívá nonverbálních prostředků řeči.	Využívá základní principy rétoriky	Úvod do stylistiky Jazyk, řeč, styl, stylistika Slohotvorní činitelé objektivní a subjektivní Funkční styly Slohové postupy a útvary Stylové rozvrstvení jazykových prostředků Funkčnost a slohová vytříbenost projevu Jazyková kultura		

		Osvojí si nonverbální prostředky řeči a dokáže je prakticky využít	Styl prostě sdělovací Funkce, typické jazykové prostředky a rysy stylu Krátké informační útvary – inzerát, pozvánka, oznámení, zpráva Mluvené útvary – popis, vypravování, útvary běžného společenského styku Psané útvary stylu – popis, popis pracovního postupu, dopis, žádost, vypravování, popis subjektivně zabarvený, prostý, charakteristika mluvený projev		
		Získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá v produktivních činnostech rozvíjejících jeho individuální styl.	Praktický řečnický výcvik Praktická rétorika se zaměřením na krátké úvahové formy – kompozice a jazykové prostředky Rozvíjení vypravěčského umění		
	V písemném i mluveném projevu volí vhodné výrazové prostředky podle jejich funkce a ve vztahu k sdělovacímu záměru, k dané situaci, kontextu a k adresátovi; vysvětlí a odůvodní význam slov v daném kontextu.	V písemném a mluveném projevu volí vhodné výrazové prostředky podle jejich slohotvorného rozvrstvení, funkce a ve vztahu k dané situaci, kontextu a adresátovi.	Tvarosloví (morfologie) Principy třídění slov na slovní druhy Mluvnické kategorie jmen a sloves, jejich komunikativní funkce a stylové využití jejich forem	***MV*** *– Mediální uživatelé* *Média a mediální produkce Hlavní formy mediálního sdělení* *Mediální uživatelé* *Účinky mediální produkce a vliv médií postihnout estetickou hodnotu sdělení* *Mediální produkty a jejich významy* *vyhodnocovat kvalitu a význam informačních zdrojů* ***MKV*** *– Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí* *jak je možné zlepšit porozumění mezi lidmi různého kulturního původu.* ***OSV –*** *Seberegulace,*	
		Vysvětlí a odůvodní význam slov v daném kontextu.	Tvaroslovný systém češtiny, centrální jevy české morfologie Slovní zásoba a tvoření slov		
		Ve svém projevu uplatňuje znalosti z tvarosloví a slovotvorby	Slovní zásoba a její bohatství, druhy pojmenování Význam slova a jeho složky Frazeologie		
	V písemném projevu dodržuje zásady pravopisu a s oporou příruček řeší složitější případy; účinně využívá možností grafického členění textu	V písemném projevu dodržuje zásady pravopisu a s oporou příruček řeší složitější případy;	Grafická stránka jazyka Centrální pravopisné jevy		
		V písemném projevu dokáže pracovat s hlavními myšlekami textu	Vztah mezi zvukovou a grafickou stránkou jazyka		
		Napsaný text dokáže správně a efektivně členit			
	Ve svém projevu uplatňuje znalosti tvarosloví a slovotvorných a syntaktických principů českého jazyka.	Prokáže znalosti ze struktury slova při morfematickém a slovotvorném rozboru, analyzuje prostředky tvoření.	Změny slovního významu; metafora, úžení, rozšiřování Slova mnohoznačná; homonyma; synonyma Systém a rozvrstvení slovní zásoby Prostředky spisovné a nespisovné Obohacování slovní zásoby.		

			Spojování slov v sousloví, multiverbizace, univerbizace	*organizační dovednosti a efektivní řešení problémů jak ovládám sociální dovednosti v interakci s ostatními (skupinová práce, projekty).* ***EV*** *– Vliv člověka na životní prostředí Ochrana životního prostředí nutnost úcty k životu, zdraví a potřeba pozitivních vztahů mezi lidmi – schopnost samostatného přístupuk ekologické problematice, tj. přijímat, zpracovávat a využívat možnosti nabízených informací, posuzovat jejich důvěryhodnost – adekvátním způsobem zpracovat téma ve vlastní tvorbě publicistických projevů* **Přesahy**: Základy společenských věd – občan a společenské instituce Literatura – metafory, líčení	
		Rozpozná vztah mezi prostředky tvoření a slohovou charakteristikou.	Tvoření slov (odvozování, skládání, zkracování) Přejímání slov. Slova přejatá, jejich výslovnost, pravopis, skloňování, užívání		
		Vysvětlí a odůvodní význam slov v daném kontextu. Ve svém projevu uplatňuje znalosti z tvarosloví a slovotvorby.	Tendence v současné slovní zásobě, neologizace slovní zásoby		
	V mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny.	Rozčlení text podle obsahově tematické složky.			
		Získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá v produktivních činnostech rozvíjejících jeho individuální styl.	Publicistický styl Publicistické žánry a útvary Podstata publicistiky Základní slohové kompoziční a stylizační prostředky publicistického stylu Publicistické slohové útvary: zpráva, oznámení, úvodník, komentář, fejeton, reklama, inzerát Slovní hříčky		
Člověk a svět práce – Tržní ekonomika	analyzuje skrytý obsah reklamy, kriticky posuzuje podíl marketingu na úspěchu výrobku na trhu	analyzuje skrytý obsah reklamy, kriticky posuzuje podíl marketingu na úspěchu výrobku na trhu			
	rozpozná běžné cenové triky (cena bez DPH aj.) a klamavé nabídky	rozpozná běžné cenové triky (cena bez DPH aj.) a klamavé nabídky			
Český jazyk a literatura – Jazyk a jazyková komunikace	Využívá znalostí o větných členech a jejich vztazích, o aktuálním členění výpovědí a o druzích vět podle záměru mluvčího k vhodnému vyjádření myšlenky, k účinnému dorozumívání, logickému	Využívá znalostí o větných členech a jejich vztazích k tvoření logických výpovědí	Skladba Principy větné stavby, věta a výpověď, souvětí	***OSV*** *– Sociální komunikace, co vím o svém komunikačním jednání, komunikace přesná, tvořivá, pozitivní Poznávání a rozvoj vlastní*	
		Aktuálně člení výpovědi	Aktuální větné členění, slovosled, větosled, textová posloupnost.		

	strukturování výpovědí a k odlišení záměru mluvčího.	Výpovědi dokáže logicky strukturovat a zároveň postihnout a odlišit záměr mluvčího	Stylistické využití syntaktických prostředků; odbočky, vsuvky Skladební jevy v textové výstavbě Interpunkce	*osobnosti, můj vztah k lidem, moje hodnoty, jaký chci být (úvaha)* ***EV** – Člověk a životní prostředí* **Přesahy**: **SV** – sociologie (globalizace), politologie (učivo o EU, média a politika apod.) **ČL, SL** – publicistické žánry v literatuře, literatura faktu, úvahový a výkladový slohový postup v uměleckém textu.	
	Efektivně a samostatně využívá různých informačních zdrojů (slovníky, encyklopedie, internet).	Dokáže pracovat s rozmanitými informačními zdroji	Odborný styl Kompozice a jazykové prostředky charakteristické rysy Principy výstavby textu, členění textu Odstavce Popis odborný, popis pracovního postupu, referát. Mluvený odborný referát; výklad a výkladový postup		Využívá moderní formy bankovních služeb, včetně moderních informačních a telekomunikačních technologií, ovládá způsoby bezhotovostního platebního styku
		Zpracovává z odborného textu výtahy.			
		Využívá základní principy rétoriky	Praktický řečnický výcvik Praktická rétorika se zaměřením na krátké úvahové formy – kompozice a jazykové prostředky Rozvíjení odborného vyjadřování		
	Volí adekvátní komunikační strategie, zohledňuje partnera a publikum; rozeznává manipulativní komunikaci a dovede se jí bránit.	Dokáže zvolit efektivní způsob předání informací			
		Rozpozná různé podoby fake new a hoax a dokáže s nimi pracovat	Úvahový postup, úvaha – jazyk a kompozice Druhy úvah: publicistická, umělecká, prostá		
		Efektivní volbou argumentů se dokáže bránit manipulativní komunikaci	Polemika, diskuse		
	Používá různé prostředky textového navazování vedoucí ke zvýšení srozumitelnosti, přehlednosti a logické souvislosti sdělení; uplatní textové členění v souladu s obsahovou výstavbou textu a rozvíjením tématu.	Používá různé prostředky textového navazování vedoucí ke zvýšení srozumitelnosti, přehlednosti a logické souvislosti sdělení; rozčlení text podle jeho obsahově tematické složky. Výpověď dokáže argumentačně zdůvodnit.	Úvod do obecné jazykovědy Historický vývoj češtiny Administrativní styl Kompozice a jazykové prostředky Psané útvary – úřední dopis, stížnost, reklamace, strukturovaný životopis Komunikační strategie	***OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti – jak poznávám, myslím, cítím. Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů – posílení systematičnosti práce – ovládnutí myšlenkových postupů –*	

		V písemném i mluveném projevu volí vhodné výrazové prostředky podle jejich funkce a ve vztahu k sdělovacímu záměru, k dané situaci, kontextu a k adresátovi; vysvětlí a odůvodní význam slov v daném kontextu.	Adresnost, volba prostředků verbálních a neverbálních, jazyková etiketa, asertivní komunikace Profesní konverzace Míra připravenosti, oficiálnosti, formálnosti, veřejnosti komunikace	*nabytí specifických dovedností (seberegulativních i komunikačních) – použít znalosti ze stylistiky v konkrétním styku s úřady – já v roli vedoucího a vedeného* *Spolupráce a soutěž – sociálně–komunikační dovednosti výhodné pro spolupráci* ***MedV** – Mediální produkty a jejich významy naučit se vyhodnocovat kvalitu a význam informačních zdrojů (projev, proslov)* *Účinky mediální produkce a vliv médií – racionálně nakládat se symbolickými obrazy – vyhledávat „nedořečená“ místa v textu (zamlčené otázky, manipulaci slovem i obrazem).* ***EV** – Vliv člověka na životní prostředí – příčiny a důsledky globálních ekologických problémů – schopnost samostatného přístupu k ekologické problematice, tj. přijímat, zpracovávat a využívat možnosti nabízených informací, posuzovat jejich důvěryhodnost, adekvátním způsobem zpracovat téma ve vlastní tvorbě (stížnost, úřední*	
		V písemném projevu dodržuje zásady pravopisu a s oporou příruček řeší složitější případy; účinně využívá možností grafického členění textu.	Umělecký styl Narativní postupy (řeč přímá, nepřímá, nevlastní přímá, polopřímá), monolog a dialog v textu. Styl výrazných osobností literatury Pěstování prvků individuálního stylu na základě využití znalostí rysů stylu uměleckého		
Člověk a svět práce – Pracovně právní vztahy	Uvede postup, jak uzavřít pracovní smlouvu a podat výpověď.	uvede postup, jak uzavřít pracovní smlouvu a podat výpověď	Administrativní stal		
Český jazyk a literatura – Jazyk a jazyková komunikace	Při tvorbě vlastního textu mluveného i psaného využívá základní principy rétoriky.	Aplikuje zásady spisovné výslovnosti.	Jazyk a kompozice beletristického vypravování.		
		Vhodně užívá zvukové prostředky k účinné komunikaci (modulaci hlasu, tempo řeči, přízvuky, pauzy, frázování aj.).	Kombinace vyprávěcích, popisných a úvahových prvků v jazykovém projevu uměleckém a v jazykovém projevu žákovském		
		Do mluveného projevu dovede náležitým způsobem zapojovat nonverbální prostředky komunikace.	Řečnický styl Řečnické útvary – zvukové prostředky, mimika, gesta. Diskuse, projev, proslov		
	Posoudí a interpretuje komunikační účinky textu, svá tvrzení argumentačně podpoří jeho všestrannou analýzou.	V mluveném i psaném projevu využívá vhodně slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny	Míra připravenosti, oficiálnosti, formálnosti, veřejnosti v těchto útvarech Z historie řečnictví		
		Analyzuje komplexně text a svá tvrzení argumentačně zdůvodňuje.	Výstavba řečnického projevu (oslovení, vyvracení nesprávných názorů)		
		Získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá v produktivních činnostech rozvíjejících jeho individuální styl.	Systematizace a opakování učiva Obecné výklady o jazyce: Jazyk a jazyková komunikace		

			Vývojové tendence v současné češtině Jazyková kultura Internacionalizace jazyka Přehled vývoje naší jazykovědy	*dopis, umělecký text)* ***Přesahy**:* ***SL** – texty současných autorů.*	
	Pořizuje z textu výpisky, zpracovává výtahy, konspekty.	Zpracovává z odborného textu výtahy, výpisky	Porovnání základních jevů češtiny a cizích jazyků, které žáci studují		
		Při práci s textem zpracovává koncepty, anotace, shrnutí.	Myšlení a jazyk		
		Dokáže vyhledat nosné informace odborného textu a dále s nimi pracovat.	Komplexní hodnocení textů po stránce jazykové a stylistické		
Člověk a svět práce – Pracovně právní vztahy	uvede postup, jak uzavřít pracovní smlouvu a podat výpověď	uvede postup, jak uzavřít pracovní smlouvu a podat výpověď			

Světová literatura

Charakteristika předmětu

Předmět *Světová literatura* je v rámci studijního programu *Inspirace a vzdělávání v souvislostech* vyučován v prvním a druhém ročníku. Časová dotace je v obou ročnících shodná – 1 vyučovací hodina týdně. Tento předmět spadá pod vzdělávací oblast *Jazyk a jazyková komunikace* do podoblasti *Český jazyk a literatura*. Druhým předmětem v tomto studijním programu, který se bude provázán s a doplňovat předmět *Světová literatura*, je předmět *Česká literatura*.
Předmět *Světová literatura* si klade za cíl seznámit žáky s vývojem literatury hlavně v Evropě, ale také v Americe a podat jim obecný, ale systematický a ucelený přehled o hlavních literárních proudech a směrech, které se objevily v evropských zemích a v Americe. Předmět poskytne žákům znalosti o vývoji a změnách v literatuře od prvních písemných památek ve starověku až po hlavní představitele různých literárních směrů 20. století. V rámci tohoto předmětu si žáci osvojí především práci s uměleckým textem, ale také s textem neuměleckým. Procvičí si interpretaci literárních děl všech druhů a různých žánrů. Budou jim představeny hlavní rysy jednotlivých literárních etap a jejich hlavní představitelé a důvody, proč se daní autoři do dějin literatury zapsali. Žáci si také osvojí vyjadřovat vlastní názory nad jednotlivými texty a budou o nich diskutovat. V neposlední řadě je součástí tohoto předmětu také práce s literárně-vědními termíny a jejich charakteristiky a schopnost žáků rozpoznat jednotlivé trofy a figury v uměleckých textech a vysvětlit jejich funkci.

V předmětu jsou realizována následující průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Mediální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:
- vede žáky k utváření pozitivního přístupu k literatuře (nejen světové) a motivuje je k vlastnímu rozvoji jejich čtenářské gramotnosti
- vede žáky k tomu, aby si dokázali v domácí přípravě danou látku sami nastudovat/seznámit se s uměleckým textem a připravit se tak, aby byli schopni o něm v hodinách diskutovat
- směruje žáky k práci s různými zdroji (tištěnými i internetovými; českými i anglickými), které jim mohou ve studiu literatury pomoci

Kompetence k řešení problémů

Učitel:
- vede žáky k tomu, aby kriticky interpretovali získané poznatky, podpořili je argumenty a důkazy, a aby formulovali závěry
- vede žáky, aby dokázali problém rozpoznat, ale také aby s ním dokázal pracovat a zvládl si adekvátně a efektivně rozložit čas pro řešení daného problému
- vede žáky k tomu, že při práci s uměleckým textem vytváří hypotézy, které obhajuje a dokládá na konkrétní části textu nebo za pomocí svých znalostí z jiných oblastí
- představí žákům různé metody řešení problémy
- vede žáky k tomu, aby dokázali pohlížet na literární text z různých úhlů pohledu
- směřuje žáky k tomu, aby při řešení problému pracoval s různými zdroji (tištěnými i elektronickými), a aby dokázal zhodnotit důvěryhodnost daného zdroje

Kompetence komunikativní

Učitel:
- vytváří pro žáky dostatek prostoru pro vzájemnou komunikaci a interakci
- umožňuje žákům vyjadřovat vlastní názory na daný literární text a diskutovat o jeho přínosu a významu v rámci literární historie
- pomáhá žáků uvědomit si různé způsoby komunikace (verbální/neverbální) a komunikační strategie a nabádá je k jejich efektivnímu používání
- nabízí žákům prostor pro využití různých komunikačních kanálů za účelem vyjádření vlastního postoje a vlastních názorů k danému tématu
- požaduje po žácích prezentaci na předem dané téma, ve které prokáží komunikační dovednosti a strategie před publikem
- vede žáky k uvědomění si rozdílu mezi spisovnou a nespisovnou češtinou a významu použití spisovného jazyka při ústním projevu
- seznamuje žáky s odbornými literárně-vědními termíny a jejich opakováním zajišťuje jejich osvojení
- představuje žákům různé typy textů (komunikačních prostředků) a směřuje žáky k tomu, aby je dokázali rozpoznat

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- vede žáky k utváření vlastních názorů ohledně textů a autorů a směřuje je k odolávání tlaků vytvářených společností a médii
- směřuje žáky ke stanovení vlastních cílů při práci
- vytváří pro žáky prostor, ve kterém provádějí sebereflexi nad vlastní prací a vlastními názory a postoji
- seznamuje žáky s nejrůznějšími literárními texty, po jejichž přečtení si žáci budou schopni uvědomit sociální role postav a způsob života daných lidí v dané době
- pomáhá žákům vytvářet si pozitivní názor na kulturní dědictví, které je obsaženo v literárních textech světové literatury a schopnost ocenit dané texty a přínos literatury jako takové pro společnost

Kompetence občanské

Učitel:

- vede je k respektování hodnot uměleckých děl světové literatury
- vytváří pozitivní vztah žáků k literatuře jako takové
- rozvíjí u žáků motivaci pro celoživotní pozitivní vztah k literárním památkám a literatuře obecně
- směřuje žáky k utváření vlastních názorů a postojů na základě vlastní četby a následného rozboru děl
- pomáhá žákům docílit uvědomění si událostí, vývoje a rozdílností veřejného života v různých historických obdobích na základě přečtené a prostudované literatury
- pomáhá žákům rozšířit své znalosti a chápání odlišných kultur a odlišných duchovních hodnot na základě četby
- vede žáky k tomu, aby respektovali ostatní kultury a náboženství, ale zároveň i postoje a hodnoty ostatních lidí při společných rozborech textů

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- pomáhá žákům utvořit si proaktivní přístup k práci a rozvíjet iniciativu a tvořivost
- iniciuje u žáků inovaci a vlastní nápady a názory
- vede žáky k uvědomění si významu znalostí a využití kultivovaného jazykového projevu v budoucím životě
- rozvíjí u žáků schopnost kritického zhodnocení práce vlastní, ale i práce ostatních žáků
- seznamuje žáky s různými zdroji, které mohou při práci s texty využívat a podporuje jejich motivaci k jejich užívání
- dbá na to, aby dokázali při práci se zdroje zhodnotit kvalitu daného zdroje

Kompetence digitální:

Učitel:

- vede žáky k proaktivnímu přístupu v používání digitálních technologií při studiu světové literatury
- rozvíjí u žáků dovednost vyhledávat internetové zdroje zabývající se literaturou
- využívá vhodné digitální aplikace a programy (Mentimeter, Nearpod, Kahoot, aj…)
- vytváří u žáků schopnost rozeznávat kvalitní zdroje od nekvalitních/nespolehlivých
- rozšiřuje u žáků povědomí o digitálních zdrojích zabývajících se literaturou (Project Gutenberg, YouTube – Crash Course literature, atd…)
- seznamuje žáky s možností vedení poznámek v PDF verzích studovaných děl
- vede žáky k pravidelnému a aktivnímu používání společné vzdělávací platformy (Google Classroom)
- diskutuje se žáky nad výhodami a nevýhodami e-booků a sdílení děl v online prostředí
- vytváří u žáků povědomí o důsledcích plagiátorství a pirátství literárních děl

vzdělávací oblast	očekávaný výstup podle RVP	školní výstup ŠVP	učivo	vazba a přesahy	poznámky
Český jazyk a literatura – Literární komunikace – světová literatura	Žák rozliší umělecký text od neuměleckého, nalezne jevy, které činí text uměleckým.	Dokáže rozlišit text umělecký od neuměleckého.	**Základy literární vědy** – význam literatury **Poetika** – výstavba uměleckého textu a prostředky pro jeho výstavbu **Literární druhy a žánry** – rozdělení a charakteristika **Literárněvědní terminologie** – poezie, próza, drama **Historie literatury** – časová osa hlavních literárních směrů v Evropě a jejich stručná charakteristika **Starověká literatura** – první literární památky a jejich význam, **Antická literatura** – Řecko a Řím **Středověká literatura** – význam, cíle, hlavní představitelé **Renesance a humanismus v ervopských zemích** – příčiny, rozšíření, hlavní představitelé, dopad na soudobou společnost **Baroko, klasicismus, osvícenství v evropských zemích** – charakteristika směrů; hlavní představitelé	***OSV*** *– organizační dovednosti –>* já v roli vedoucího/vedoucí a v roli vedené/vedeného; ***OSV*** *– sociální komunikace –>* verbální a neverbální komunikace, dovednosti spojené s kvalitami komunikace; *spolupráce a soutěž* **VMEGS** *– globalizační a rozvojové procesy –* historické vývojové etapy a jejich charakteristika; *mezinárodní rozvojová spolupráce –>* kolonialismus; ***VMEGS*** *– žijeme v Evropě –>* světově významní představitelé evropské kultury, jazykové a kulturní rozdíly ve vývoji Evropy ***MKV*** *– základní problémy sociokulturních rozdílů* (z hlediska historie) ***EV*** *– člověk a životní prostředí –* vliv člověka ***MedV*** *– média a mediální produkce –* vznik knihtisku, různé adaptace literárních děl v jiných médiích; ***MedV*** *– uživatelé –* jak vzniká čtenářská/divácká/ skupina, co je cílová skupina; ***MedV*** *– účinky mediální produkce a vliv médií* **Přesahy**: **SD** – události světových dějin souvisejících s literaturou **EV** – vývoj uměleckých směrů v různých historických etapách a jejich charakteristika **ČJ** – slohová výchova (styl publicistický – referát)	
		V uměleckém textu pojmenuje jevy, které určují text umělecký.			
		U uměleckého textu určí na základě jednotlivých znaků, o jaký literární druh se jedná.			
		Popíše znaky jednotlivých literárních druhů a demonstruje je na konkrétním textu.			
		Přeloží základní literárněvědní terminologii do anglického jazyka.			
	Objasní rozdíly mezi fikčním a reálným světem a vysvětlí, jakým způsobem se reálný svět promítá do literárního textu, jaký vliv může mít svět fikce na myšlení a jednání reálných lidí.	Objasní rozdíly mezi fikčním a reálným světem.			
		Popíše způsoby promítání reálného světa do fiktivního.			
		Disktuje o tom, jaký vliv může mít fiktivní svět a fiktivní postavy na myšlení a jednání lidí ve světě skutečném.			
	Na konkrétních příkladech popíše specifické prostředky básnického jazyka a objasní jejich funkci v textu.	Vyhledá v textu jednotlivé příklady básnického jazyka a dokáže je charakterizovat.			
		Analyzuje umělecký text z hlediska básnického jazyka.			
		Ocení použití básnických prostředků v uměleckém textu a vysvětlí jejich funkci.			
	Rozliší a specifikuje jednotky vyprávění (časoprostor, vypravěč, postavy) a zhodnotí jejich funkci a účinek na čtenáře.	Pojmenuje jednotlivé jednotky vyprávění v uměleckém textu.			
		Provede rozbor textu z různých hledisek – časoprostor, vypravěč, hlavní a vedlější postavy, hlavní a vedlejší dějové linie.			
		Zhodnotí funkci textu z hlediska historického a kulturně-společenského a posoudí jeho účinek na čtenáře.			
		Rozliší a popíše účinek textu na soudobého čtenáře a čtenáře současného.			
	Rozezná typy promluv a vyprávěcí způsoby a posoudí jejich funkci v konkrétním textu.	Na základě rozboru textu rozliší typy promluvy, charakterizuje je a specifikuje jejich význam v textu.			
		Analyzuje literární text z různých úhlů pohledu.			

	Při interpretaci literárního textu ve všech jeho kontextech uplatňuje prohloubené znalosti o struktuře literárního textu, literárních žánrech a literárněvědných termínech.	Rozliší jednotlivé literární žánry. Demonstruje svoje tvrzení na konkrétních příkladech v rámci textu.		
	Postihne smysl textu, vysvětlí důvody a důsledky různých interpretací téhož textu, porovná je a hodnotí, odhalí eventuální dezinterpretace textu.	Interpretuje daný text vlastními slovy.	**Preromantismus a romantismus v evropských zemích** – hlavní představitelé různých evropských zemí, příčiny, rysy, dopad na soudobou společnost, žánry **Naturalismus a realismus v evropských zemí** – rysy, vznik, hlavní představitelé **Svěgtová literatura 20. století** – přehled směrů a jejich představitelů, literatura v období světových válek a poválečná literatura	***OSV –*** *organizační dovednosti –>* já v roli vedoucího/vedoucí a v roli vedené/vedeného; ***OSV –*** *sociální komunikace –>* verbální a neverbální komunikace, dovednosti spojené s kvalitami komunikace; ***OSV –*** *spolupráce a soutěž* ***VMEGS*** *– globalizační a rozvojové procesy –* historické vývojové etapy a jejich charakteristika; ***VMEGS*** *– globální problémy; mezinárodní rozvojová spolupráce –>* kolonialismus; ***VMEGS*** *– žijeme v Evropě –>* světově významní představitelé evropské kultury, jazykové a kulturní rozdíly ve vývoji Evropy **MKV** *– základní problémy sociokulturních rozdílů* (z hlediska historie) ***EV*** *– člověk a životní prostředí –* vliv člověka ***MedV*** *– média a mediální produkce –* vznik knihtisku, různé adaptace literárních děl v jiných médiích; ***MedV*** *– uživatelé –* jak vzniká čtenářská/divácká/ skupina, co je cílová skupina; ***MedV*** *– účinky mediální produkce a vliv médií* P **Přesahy**: **SD** – události světových dějin souvisejících s literaturou **EV** – vývoj uměleckých směrů v různých historických etapách a jejich charakteristika **ČJ** – slohová výchova (styl publicistický –-> recence, kritika)
	Rozliší texty spadající do oblasti tzv. literatury vážné, středního proudu a literárního braku a svůj názor argumentačně zdůvodní.	Zhodnotí kvalitu literárního textu a kategorizuje ho do dané oblasti. Obhájí svůj názor na zařazení textu do dané oblasti. Kriticky zhodnotí literární dílo z hlediska jeho estetických kvalit a svůj názor obhájí (v diskusi).		
	Samostatně interpretuje dramatické, filmové a televizní zpracování literárních děl.	Kriticky zhodnotí literární dílo a jeho další zpracování – divadelní, filmové, aj. Posoudí kvalitu literárního díla a jeho dalšího zpracování. Určí a popíše rozdíly mezi literárním dílem a jeho zpracováním na konkrétních příkladech.		
	Vystihne podstatné rysy základních period vývoje světové literatury, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury a literárního myšlení.	Kategorizuje a chronologicky seřadí jednotlivé literární proudy ve světové literatuře. Prokáže znalost jednotlivých period světové literatury. Uvede jejich základní znaky. Vyjmenuje hlavní představitele jednotlivých literárních proudů ve světové literatuře.		
		Diskutuje o tom, jakým způsobem literatura daného období ovlivnila společnost a naopak.		
	Vysvětlí specifičnost vývoje významných národních literatur (vzájemná inspirace, příbuznost, odlišnosti a jejich příčiny).	Vysvětlí příčiny vzniku literárních proudů a popíše jeho šíření do ostaních zemí. Vlastními slovy provná podobnosti a odlišnosti národních literatur ve stejném uměleckém směru/období.		

		Ocení přínos literárních děl světového významu ve vývoji společnosti.		
	Tvořivě využívá informací z odborné literatury, internetu, tisku a z dalších zdrojů, kriticky je třídí a vyhodnocuje získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá v produktivních činnostech rozvíjejících jeho individuální styl.	V produktivních činnostech aplikuje svoje znalosti a tvoří vlastní hodnocení literárních textů.		
		Dokáže pracovat se sekundárními zdroji a uspořádá je podle kvality.		
	Získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá v produktivních činnostech rozvíjející jeho individuální styl	V produktivních činnostech aplikuje svoje znalosti a tvoří vlastní hodnocení literárních textů.		

Anglický jazyk

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Anglický jazyk je zařazen do výuky v 1. až 2. ročníku čtyřletého gymnázia ve vzdělávacím programu Inspirace a poznání v souvislostech. V tomto programu je hlavním cizím jazykem a také prostředkem komunikace pro ostatní předměty. Vychází z obsahu vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, vzdělávacího oboru Cizí jazyk.

Časová dotace předmětu je určena učebním plánem oboru. Vzdělávání v Cizím jazyce navazuje na úroveň jazykových znalostí a komunikačních dovedností odpovídající úrovni B2 a směřuje k dosažení výstupní úrovně C1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky. Výuka anglického jazyka je vedena důsledně v cizím jazyce s využitím jazykových učebnic doplněných a pracovní sešity, výukové časopisy, vhodné počítačové programy a různé tištěné i audiovizuální autentické materiály. Výuka je výrazně propojena nejen s mateřským jazykem, ale i ostatními cizími jazyky a dalšími předměty, jako je například literatura, dějepis, zeměpis, ekonomika a další.

V předmětu anglický jazyk jsou realizována následující průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Multikulturní výchova
- Mediální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Environmentální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- napomáhá žákovi chápat návaznost učení anglického jazyka na ostatní cizí jazyky,
- rozvíjí v žácích schopnost vyhledávat a získávat informace z různých informačních zdrojů v anglickém jazyce (učebnice, internet, odborná literatura, mapa apod.) a získané výsledky porovnávat, zpracovávat a vyhodnocovat.

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- navozením nejrůznějších modelových situací stimuluje žáka k využívání získaných znalostí, fantazie, intuice a představivosti při jejich řešení zejména pomocí metody hraní rolí s přihlédnutím k sociokulturním rozdílům v anglicky mluvících zemích,
- upevňuje sebevědomí žáka a víru ve vlastní schopnosti; využívá k tomu zadávání přiměřených samostatných prací a projektů,
- cíleně upevňuje schopnost žáka orientace v anglicky mluvícím prostředím a dále schopnost adekvátně reagovat ve styku s rodilými mluvčími.

Kompetence komunikativní

Učitel:

- rozvíjí schopnosti žáka prezentovat a publikovat své názory a myšlenky v anglickém jazyce (projekt, školní časopis, web, prezentace apod.),
- nacvičuje s žáky vystupování před kolektivem nebo rodilým mluvčím,
- užívá různé audiovizuální materiály a učí žáky porozumět i ne zcela jasnému a zřetelnému projevu, jakož i projevu s dialektickým zabarvením,
- učí žáka pracovat s chybou, vnímat chyby ostatních a improvizovat v situacích, kdy má nedostatečnou slovní zásobu.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- usiluje o vytváření dobrých vztahů v žákovském kolektivu, mj. společnou prací při řešení problémů a tvorbě projektů, kdy žáci vzájemně komunikují v anglickém jazyce,
- zařazuje do hodin kooperativní vyučování a týmovou práci, při které žáci procvičují osvojené jazykové prostředky a nacvičují hraní rolí.

Kompetence občanské

Učitel:

- vybízí žáky ke sledování společenského dění nejen doma, ale i ve světě, a tak lépe chápat některé souvislosti teoretické jazykové přípravy a života v cizích zemích.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- využitím exkurzí, přednášek, besed, referátů apod. ukazuje žákům přínos znalosti anglického jazyka a pomáhá jim získávat představu o jeho uplatnění v různých oborech lidské činnosti,
- svou důsledností a příkladem vede žáky k systematické práci a zodpovědnému přístupu ke vzdělání.

Kompetence digitální

Učitel:

- požaduje vyhledávání digitálních materiálů při nácviku a opakování receptivních, produktivních a interaktivních řečových dovedností pro témata z oblasti veřejné, osobní, pracovní, vzdělávací a společenské,
- vybízí k analýze, interpretaci a kritickému zhodnocení obsahu autentických materiálů a využití možností prohlížečů a internetu k přípravě na výuku, sdílení dat a prezentace dat v rámci školy,
- vede žáka k využívání digitálních forem zápisu poznámek, digitálních slovníků, blogů a také k ukládání audiovizuálních materiálů a archivací souborů na cloudových úložištích,
- podporuje využití laptopu, tabletu, mobilního telefonu a okamžitého přístupu na internet při projektových činnostech a skupinových aktivitách,
- požaduje odevzdávání a sdílení vypracovaných úkolů v používaných informačních systémech školy.

vzdělávací oblast	očekávaný výstup podle RVP	školní výstup ŠVP	učivo	vazba a přesahy	poznámky
Cizí jazyk – Receptivní řečové dovednosti	Porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického ústního projevu složitějšího obsahu na aktuální téma, postihne jeho hlavní a doplňující informace.	Porozumí delší promluvě, identifikuje hlavní myšlenky a klíčová slova.	přítomný čas (prostý, průběhový, trpný) – minulý čas (prostý, průběhový, trpný)	***OSV*** *– Sociální komunikace*	
		Vysvětlí a zdůvodní svůj názor.	budoucí čas („going to, will“, přítomný čas průběhový)		
		Popíše osobu, životní a pracovní situace, aktivity denního života, záliby.	předpřítomný čas (v kontrastu s minulým časem, trpný rod) – pomocná slovesa		
	Rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různý styl, citové zabarvení, názory a stanoviska jednotlivých mluvčích.	Určí hlavní myšlenky a postoje jednotlivých mluvčí.	pomocná slovesa, slovosled otázky, popis osoby a charakteru	***MedV*** *– Uživatelé – Spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí*	
	Porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického čteného textu či písemného projevu složitějšího obsahu na aktuální téma.	Vyhledá v textu hlavní myšlenky, odlišuje jednotlivé roviny děje.	frázová slovesa, kolokace		
		Vyhledá informace z různých textů a pracuje se získanými informacemi.			
Cizí jazyk – Produktivní řečové dovednosti	Formuluje svůj názor srozumitelně, gramaticky správně, spontánně a plynule.	Konverzuje plynule a spontánně – vysvětlí, co má či nemá rád.	vyjádření postoje, názoru, stanoviska.	***OSV*** *– Sociální komunikace – Zdvořilostní formulace, pravidla slušné komunikace; respekt k odlišnému názoru druhého.*	
		Popíše rodinu, vztahy, současnou i minulou činnost.	souhlas, nesouhlas, svolení, prosba, odmítnutí		
		Položí otázku a odpoví a adekvátně reaguje.	emoce, libost, nelibost, morální postoje, omluva.		
	Volně a srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý autentický text se slovní zásobou a jazykovými strukturami odpovídajícími náročnějšímu textu.	Identifikuje hlavní myšlenky textu nebo promluvy.	delší písemný projev – email, esej, článek.		
		Používá slovní zásobu adekvátní náročnějšímu projevu.	jazykově složitější a logicky strukturované texty.		
		Odvozuje význam neznámých slov z kontextu			
Cizí jazyk – Interaktivní řečové dovednosti	Vyjádří a obhájí své myšlenky, názory a stanoviska vhodnou písemnou i ústní formou.	Podrobně a jasně se vyjadřuje k řadě témat týkajících se každodenního života.	stylistika – vyprávění, popis, argumentativní psaní.	**ČJ** – struktura formálního dopisu	
			pravidla psaní žádostí – formální dopis.		

		Vymění si názory, informace – reaguje na pozvání, sám umí pozvat – omluví se, reaguje na omluvu.			
	Adekvátně a gramaticky správně okomentuje a prodiskutuje odlišné názory různých faktografických i imaginativních textů.	Vybere z písemných materiálů požadované informace – čte přiměřeně náročné autentické texty, rozumí jejich hlavním myšlenkám.			
		Přizpůsobuje techniku čtení typu textu a účelu čtení.			
Cizí jazyk – Receptivní řečové dovednosti	Identifikuje strukturu textu a rozliší hlavní a doplňující informace vyhledá a shromáždí informace z různých textů na méně běžné, konkrétní téma a pracuje se získanými informacemi.	Rozumí textům na různá témata, které obsahují složitější slovní zásobu.	vyjádření množství (počitatelnost podstatných jmen, neurčitá zájmena)	***EV*** *– Člověk a životní prostředí*	
		Rozumí popisům událostí a jazyku instrukcí.	člen určitý, neurčitý, nulový		
			formalita jazyka		
	Odvodí význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby, kontextu, znalosti tvorby slov a internacionalismů.	Odvozuje slovní zásobu pomocí předpon a přípon.	formy srovnání (komparativ, superlativ, as...as, same/different, contrastive linkers)	**Z, D** – zkratky mezinárodních organizací a jejich význam	
		Odvozuje informace na základě pochopení kontextu.	podmínkové věty 0, 1, 2		
			modální slovesa a opisné tvary		
Cizí jazyk – Produktivní řečové dovednosti	Přednese souvislý projev na zadané téma.	Podrobně a jasně se vyjadřuje k řadě témat týkajících se každodenního života i odborných témat.	užití slovesných vzorů		
		Konverzuje plynule a spontánně.	vyjádření opakovaného děje v přítomnosti a minulosti.	***OSV*** *– Morálka všedního dne*	
		Navazuje myšlenky s použitím textových konektorů.	frazeologie k obhájení názoru		
	Sestaví souvislý text na širokou škálu témat a vyjádří své stanovisko.	Vypráví příběh nebo přiblíží obsah knihy či filmu a vylíčí své dojmy.	logická argumentace k obtížnějším společenským tématům (pro a proti, názory, postoje, emoce, vůle a obavy v široké škále)		
		Interpretuje vlastními slovy delší odborné texty a články.			
Cizí jazyk – Interaktivní	Vyjádří a obhájí své myšlenky, názory a stanoviska vhodnou písemnou i ústní formou.	Vyslechne, obhájí nebo vyvrátí určitý názor pomocí škály různých argumentů.	souslednost časová, změny v nepřímé řeči, uvozovací slovesa	***OSV*** *– Morálka všedního dne – skupinová diskuse k tématu, samostatný písemný projev.*	

řečové dovednosti		Zapojí se bez přípravy do hovoru o známých i neznámých tématech.	pracovní pohovory, profesní život. Vzdělávání, škola, vyučování.		
		Rozhoduje se mezi různými možnostmi řešení situace, navrhuje možnosti jiného řešení situace.	should/might + have + příčestí minulé 2. a 3. věta podmínková		
	Adekvátně a gramaticky správně okomentuje a prodiskutuje odlišné názory různých faktografických i imaginativních textů.	Rozumí obsahu většiny autentických textů a diskutuje o jejich obsahu.	vyjádření pravděpodobnosti děje.		
Cizí jazyk – Receptivní řečové dovednosti	Využívá různé druhy slovníků, informativní literaturu, encyklopedie a média.	Orientuje se bez problémů i v náročných uměleckých a publicistických textech.	must/may/might/could/can´t, couldn´t + have + příčestí minulé.	MKV: Psychosociální aspekty multikulturality	
		Rozliší různé funkční styly jazyka.	vztažná zájmena who, which, that, vedlejší věta vztažná.		
		Efektivně pracuje s různými typy slovníků.	contrastive linkers – Although, though, even though, even if, in spite of, despite	***VMEGS** – Vzdělávání v Evropě a ve světě – studium v zahraničí, rozhodování o budoucí kariéře*	
	Čte s porozuměním literaturu ve studovaném jazyce.	Vyhledá detailní informace i ve složitějších textech.			
		Využívá různé techniky čtení.	will, going to, přítomný čas průběhový/prostý, předbudoucí čas		
Cizí jazyk – Produktivní řečové dovednosti	Podrobně popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související.	Volně a srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý autentický text se slovní zásobou a jazykovými strukturami odpovídajícími náročnějšímu textu.	časová souslednost		
			modifikace významu přídavných jmen – too, enough, quite, pretty, slightly, much, marginally, considerably		
		Podrobně popíše své zájmy a činnosti s nimi související.			
	Logicky a jasně strukturuje formální i neformální písemný projev různých slohových stylů.	Píše pečlivě strukturované a tématicky náročné eseje.	frázová slovesa – přehled a použití		
		Používá složitější spojovací výrazy.	esej, článek, dopis, vyprávění, recenze.		
		Zvládá i stylisticky náročnější útvary.	přímá/nepřímá řeč ve vyprávění.		

Cizí jazyk – Interaktivní řečové dovednosti	Reaguje spontánně a gramaticky správně v složitějších, méně běžných situacích užitím vhodných výrazů a frazeologických obratů.	Rozumí většině informací v autentických projevech včetně filmů a televizních i rozhlasových zpráv a adekvátně reaguje na jejich obsah.	fonetická transkripce a všeobecná pravidla fonetiky.	***VMEGS*** *– Globální problémy, jejich příčiny a důsledky*	
		Rozliší různé mluvčí, různé regionální a sociální varianty jazyka.	vyjádření tykání/vykání – TV distinkce		
		Zřetelně formuluje vlastní preference v konkrétní situaci. Vysvětlí neodkladnost děje.	pravidla výslovnosti vlastních jmen, rozdíly mezi americkou a britskou angličtinou.		
Cizí jazyk – Receptivní řečové dovednosti	Postihne zápletku i sled událostí ve filmu či hře.	Intrepretuje obsah uměleckého díla.	3. podmínková věta s přítomným výsledkem.	***MKV*** *– Psychosociální aspekty interkulturality – texty z časopisů, reprodukce textu, film, hra*	
		Správně strukturuje delší ústní projev a používá adekvátní jazykové prostředky.	participiální konstrukce.	**SL** – Anglosaská a americká literatura	
			postojová slovesa, slovesa smyslového vnímání, vztahová slovesa.		
Cizí jazyk – Produktivní řečové dovednosti	S porozuměním přijímá a srozumitelně i gramaticky správně předává obsahově složitější informace –používá bohatou všeobecnou slovní zásobu k rozvíjení argumentace, aniž by redukoval to, co chce sdělit.	Přiměřenou argumentací vyjádřuje a obhajuje své myšlenky, názory a stanoviska vhodnou písemnou i ústní formou. Rozliší dějová a nedějová slovesa.	vypravování zážitků z dětství, prezentace života vybrané osobnosti.	***EV*** *– Člověk a životní prostředí – záchrana ohrožených druhů*	
		Ve svých vyjádřeních používá bohatou slovní zásobu, aniž by musel redukovat obsah svých sdělení.	média a sociální sítě – význam, rizika.	**IVT** – výp. technika a internet	
	Využívá výkladové a odborné slovníky při zpracování písemného projevu na neznámé téma.	Využívá výkladové slovníky, elektronické databáze a encyklopedie.	fenomén tzv. "Fake News"	***MedV*** *– Mediální produkty a jejich významy*	
		Správně vyhledává, vybírá a třídí zdroje informací.	pravidla argumentativního a kritického psaní, příprava referátu		
		Využívá slovníky synonym a frázových sloves.			
Cizí jazyk – Interaktivní řečové dovednosti	Komunikuje plynule a foneticky správně na témata abstraktní i konkrétní v méně běžných i odborných situacích.	Vhodně užívá zvukové prostředky k účinné komunikaci (modulaci hlasu, tempo řeči, přízvuky, pauzy, frázování aj.).	slovní přízvuk, prostředky větné intonace.		
		Dokáže pracovat s kategoriemi – spisovný jazyk, hovorový jazyk, obecný jazyk, správně odlišuje formalitu jazyka.	standardy v AJ, zejména britský a americký		

		Pracuje s nonverbálními prostředky komunikace.	autentické projevy osobností ze současnosti i historie.		
	Při setkání s rodilými mluvčími zahájí, vede a zakončí dialog a zapojí se do živé diskuse na různá témata týkající se odbornějších zájmů.	Bez problémů komunikuje s rodilými mluvčími na různá běžná i odborná témata.		**RS** – Reálie anglicky mluvících zemí	
		Využívá základní principy rétoriky.		**SD** – Historie anglicky mluvících zemí	

6.1 Další cizí jazyk

Počet vyučovacích hodin za týden								Celkem
prima	sekunda	tercie	kvarta	kvinta	sexta	septima	oktáva	
3	3	3	3	3	3	3	3	24
Volitelný	Volitelný	Volitelný	Volitelný	Volitelný	Volitelný	Volitelný	Volitelný	

6.1.1 Německý jazyk

Název předmětu	Německý jazyk
Oblast	Jazyk a jazyková komunikace
Charakteristika předmětu	Vyučovací předmět Německý jazyk je na nižším gymnáziu součástí vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, navazuje na poznání mateřského jazyka a má i podobné cíle, tj. jazykové znalosti, komunikační dovednosti, ale i některé cíle specifické jen pro cizí jazyk, které vyplývají z potřeb a života v současném světě. Na vyšším gymnáziu vychází předmět ze vzdělávacího oboru Další cizí jazyk. Předmět je na nižším gymnáziu zařazen do výuky v prvním až čtvrtém ročníku jako povinně volitelný, na vyšším gymnáziu je zařazen do výuky v kvintě až oktávě.
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Na konci čtvrtého ročníku nižšího gymnázia dosaženo jazykové úrovně A2 (dle CEFR), která znamená, že žák rozumí větám a často používaným výrazům, týkajících se každodenního života /např. základní osobní údaje a informace o rodině, nakupování, místo, kde žije, zaměstnání/. Dokáže komunikovat v jednoduchých, často se opakujících situacích, které vyžadují jednoduchou, přímou výměnu informací a o důvěrně známých, často se opakujících záležitostech. Jednoduchým způsobem umí popsat své vzdělání, své nejbližší okolí a věci týkající se bezprostředních potřeb. Na konci posledního ročníku bude dosaženo jazykové úrovně typu B1/B2, která znamená, že žák rozumí hlavním myšlenkám srozumitelné vstupní informace týkající se běžných témat, se kterými se pravidelně setkává v práci, ve škole, ve volném čase atd. Umí si poradit s většinou situací, jež mohou nastat při cestování v oblasti, kde se tímto jazykem mluví. Umí napsat jednoduchý souvislý text na témata, která dobře zná nebo která ho osobně zajímají. Dokáže popsat své zážitky a události, sny, naděje a cíle a umí stručně vysvětlit a odůvodnit své názory a plány. Výuka německého jazyka probíhá v kmenových učebnách vybavených vhodně pro výuku cizího jazyka, případně ve specializované učebně vybavené moderní technikou, dále je doplněna vycházkami, exkurzemi a besedami. Výuka je vedena v cizím jazyce podle moderních učebnic a respektuje rámec SERR (CEFR).
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	**Kompetence k řešení problémů:** Učitel: • vede žáka k využívání svých jazykových znalostí, fantazie, intuice a představivosti při řešení komunikativních situací, se kterými se může setkat v německy mluvící oblasti a také ve styku s německy hovořícím cizincem, • výběrem vhodných cvičení vede žáky k rozpoznání problémů a pomáhá navrhovat jejich řešení, • pomáhá rozhovorem s žáky využívat jejich jazykových znalostí, fantazie, intuice a představivosti při řešení komunikativních situací, se kterými se mohou setkat v německy mluvící oblasti a také při styku s německy hovořícím cizincem.
	Kompetence komunikativní:

Název předmětu	Německý jazyk
	Učitel: • zařazuje do hodin poslech nahrávek, aby žáci porozuměli sdělením různého typu v různých komunikačních situacích, se kterými se mohou setkat při styku s rodilým mluvčím a dokázali správně a vhodně reagovat, • vyžaduje v písemných i ústních projevech jasné, správné a srozumitelné vyjadřování, • pracuje s učebnicí a dalšími texty, které respektují a umožňují komunikativní přístup k vyučování cizího jazyka, • vede žáka k tvořivému využívání všech prostředků jazykové komunikace během výuky německého jazyka ale zejména při styku s rodilým mluvčím, • vede žáka k porozumění sdělením různého typu v různých komunikačních situacích, se kterými se žák setká při výuce německého jazyka, ale i při styku s rodilým mluvčím, • navozením vhodné komunikační situace vede žáka ke správné a vhodné reakci v německém jazyce na každé sdělení, • vede žáka k jasnému, srozumitelnému a přiměřenému sdělení v německém jazyce vzhledem ke komunikační situaci, a to v projevech písemných i ústních, • nacvičuje s žáky komunikaci v německém jazyce před kolektivem (známým či neznámým) nebo rodilým německým mluvčím, • podněcuje k efektivnímu využívání digitálních technologií a dostupných prostředků komunikace, verbálních i neverbálních, včetně symbolických a grafických vyjádření informací různého typu.
	Kompetence sociální a personální: Učitel: • rozděluje při výuce žáky do skupin, které plní samostatně úkoly a provádějí jejich hodnocení, • skupinovou prací vede žáky k tvořivému využívání všech prostředků jazykové komunikace během výuky německého jazyka, • vede žáka k týmové práci a k respektu před schopnostmi a potřebami ostatních členů kolektivu a podporuje aktivitu žáků, • vede žáky k vytváření dobrých vztahů v žákovském kolektivu – společnou prací při řešení problémů a tvorbě projektů, kdy žáci vzájemně komunikují v německém jazyce • podporuje žáky v zájmu o problémy ostatních a ochotě pomoci při jejich řešení.
	Kompetence občanská: Učitel: • sledováním aktuálního dění v německé jazykové oblasti podporuje zájem žáků o společenské a politické události, • vede žáka k utváření základního přehledu o spol.–historickém vývoji lidské společnosti, který žákovi pomůže k většímu respektu a toleranci odlišných kulturních hodnot v německy mluvících zemích.
	Kompetence k podnikavosti: Učitel: • žákům ukazuje přínos znalosti německého jazyka využitím různých exkurzí, zájezdů, projektů či referátů, • pomáhá žákům najít jednotlivé kroky, které jsou potřebné k realizaci záměru a vede je k vyhodnocení a hodnocení, • vede žáky k dovednosti řešit problémy, stanovit si cíle, přijímat roli a spolupracovat v týmu, • rozvíjí v žákovi osobní i profesní potenciál v jazykové oblasti, • podporuje aktivitu, tvořivost a a vlastní iniciativu žáka, • pomáhá žákovi v orientaci v dalším vzdělávání, profesním životě zejména v oblastech DACHL a v reálných životních situacích v těchto zemích, • seznamuje žáky s podstatou a principy podnikání v DACHL, upozorňuje na rizika a odlišnosti v jednotlivých zemích a ČR.

Název předmětu	Německý jazyk
	Kompetence k učení: Učitel: • zadává práci (projekty) a tím vede žáky k samostatnému vyhledávání a třídění informací z různých zdrojů (internet, učebnice, odborná literatura, časopisy, mapa), • dohlíží na domácí přípravu, která vede ke správným návykům a osvojení si učiva, • vede žáky k diskusi na témata, která vychází z reálií německé jazykové oblasti (kultura, politika, všední život jedince i společnosti) a která odráží životní zkušenosti žáků (život v rodině, ve škole, vztah ke sportu...), • hodnotí práci žáků a napomáhá rozvíjet jejich kritický postoj k vlastní práci.
	Kompetence pracovní: Učitel: • žákům ukazuje přínos znalosti německého jazyka využitím různých exkurzí, zájezdů, projektů či referátů, • pomáhá žákům najít jednotlivé kroky, které jsou potřebné k realizaci záměru a vede je k vyhodnocení a hodnocení, • vede žáky k dovednosti řešit problémy, stanovit si cíle, přijímat roli a spolupracovat v týmu, • rozvíjí v žákovi osobní i profesní potenciál v jazykové oblasti, • podporuje aktivitu, tvořivost a vlastní iniciativu žáka, • pomáhá žákovi v orientaci v dalším vzdělávání, profesním životě zejména v oblastech DACHL a v reálných životních situacích v těchto zemích, • seznamuje žáky s podstatou a principy podnikání v DACHL, upozorňuje na rizika a odlišnosti v jednotlivých zemích a ČR.
	Kompetence digitální: Učitel: • zavádí digitální zařízení a zdroje do výuky, a tím zvyšuje efektivitu výukových postupů • rozvíjí nové výukové formáty a didaktické metody, • používá digitální zdroje k posilování interakce se žáky během výuky i mimo ni, • používá digitální technologie k podpoře a rozvoji spolupráce žáků, • používá digitální technologie k podpoře samostatného učení žáků – umožňuje žákům plánovat a hodnotit jejich vzdělávací proces, • používá digitální technologie k poskytování včasné a cílené zpětné vazby žákům, • používá digitální technologie k podpoře aktivního učení žáků, • sleduje vývoj v oblasti digitálních technologií ve svém oboru, novinky aplikuje do výuky, • upozorňuje žáky a doporučuje jim vhodné digitální technologie, aplikace a zařízení, která souvisí s výukou, • učí žáky respektovat bezpečnostní opatření a etické principy při sdílení informací prostřednictvím digitálních technologií.
Způsob hodnocení žáků	Hodnocení má formu sumativní a formativní. Základními nástroji formativního hodnocení jsou: třídní diskuse, poskytování zpětné vazby, vzájemné (vrstevnické) hodnocení, sebehodnocení. Nezbytnými předpoklady pro formativní hodnocení jsou: přesná znalost kritérií hodnocení, bezpečné klima ve třídě, správná komunikace s žákem. Výsledky vzdělávání jsou hodnoceny sumativním hodnocením. V rámci sumativního hodnocení je používána klasifikace (není-li stanoveno v IVP jinak). Podkladem pro klasifikaci jsou: zaškrtávací testy, testy s více správnými možnosti, testy s otevřenými otázky, písemné práce (eseje), mluvený projev, samostatná práce, zapojení do skupinové práce, úroveň spolupráce, aktivita, a další. Nezbytnými předpoklady pro sumativní hodnocení jsou: přesná znalost

Název předmětu	Německý jazyk
	kritérií hodnocení, znalost hodnotící škály (např. přepočet z bodů na jednotlivé klasifikační stupně, hodnocení kvality výkonu odpovídající jednotlivým stupňům apod.).

Německý jazyk	prima – kvarta
Výchovné a vzdělávací strategie	• Kompetence k řešení problémů • Kompetence komunikativní • Kompetence sociální a personální • Kompetence občanská • Kompetence k podnikavosti • Kompetence k učení • Kompetence pracovní • Kompetence digitální

Německý jazyk	prima	
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**
• DCJ-9-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně	• Čte srozumitelně se správnou artikulací krátké dialogy a texty. • Správně vyslovuje jednotlivé německé hlásky, odliší jejich výslovnost od českých hlásek. • Na základě autentických nahrávek napodobuje intonaci a melodii německé věty. • Rozumí jednoduchému dialogu a krátkému sdělení informativního charakteru, které se týká jeho samého, jeho rodiny a nejbližšího okolí. • Reaguje na krátké, jednoduše napsané nebo pečlivě vyslovené pokyny, řídí se jimi a realizuje je. • Rozumí krátkým dialogům a textům, vyhledá základní informace v textu a odpovědi na jednoduché otázky. • Orientuje se v dvojjazyčném slovníku, vyhledá v něm jednoduché výrazy.	Pravidla německé výslovnosti. Odlišnosti německé výslovnosti. Nácvik výslovnosti. Větná melodie. Nácvik dovednosti poslechu s porozuměním Nácvik techniky čtení s porozuměním.
• DCJ-9-1-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu		
• DCJ-9-1-03 rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat		
• DCJ-9-3-01 rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům		
• DCJ-9-3-03 rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci		
• DCJ-9-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně	• Reprodukuje pomocí otázek i volně obsah jednoduchého krátkého psaného i slyšeného textu a jednoduchých dialogů ústně i písemně. • Napíše jednoduchý text dle zadání. • Napíše odpověď na jednoduché otázky. • Doplní požadované údaje.	Krátká sdělení k tématům Já Moje rodina Moje škola Můj den Reprodukce krátkých písemných sdělení Nácvik písemného projevu Specifika německého písemného
• DCJ-9-1-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu		
• DCJ-9-2-01 se zapojí do jednoduchých rozhovorů		
• DCJ-9-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat		

Německý jazyk	**prima**	
• DCJ-9-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá		projevu Správné užití jazykových prostředků
• DCJ-9-3-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům		
• DCJ-9-4-01 vyplní základní údaje o sobě ve formuláři		
• DCJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat		
• DCJ-9-4-03 stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení		
• DCJ-9-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	• Představí sebe a svou rodinu. • Jednoduše informuje o jiných lidech, o jejich životě. • Odpoví na podobné otázky. • Pronese jednoduchá sdělení ve vztahu k tématům.	Dialogy Reakce na otázky Otázky Vyjádření názoru, souhlasu Správné užití jazykových prostředků
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
Osobnostní a sociální výchova - Rozvoj schopností poznávání		
Osobnostní a sociální výchova - Sebepoznání a sebepojetí		
Osobnostní a sociální výchova - Poznávání lidí		
Osobnostní a sociální výchova - Kreativita		
Osobnostní a sociální výchova - Mezilidské vztahy		
Osobnostní a sociální výchova - Komunikace		
Osobnostní a sociální výchova - Kooperace a kompetice		
Osobnostní a sociální výchova - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti		
Multikulturní výchova - Kulturní diference		
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Jsme Evropané		
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Evropa a svět nás zajímá		
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Objevujeme Evropu a svět		
Multikulturní výchova - Lidské vztahy		
Multikulturní výchova - Multikulturalita		
Mediální výchova - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení		
Mediální výchova - stavba mediálních sdělení		
Výchova demokratického občana - Občanská společnost a škola		

Německý jazyk	**sekunda**	
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**
• DCJ-9-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně	• Čte srozumitelně se správnou artikulací dialogy a texty.	Nácvik výslovnosti a větné melodie. Nácvik dovednosti poslechu s porozuměním Nácvik techniky čtení a poslechu s porozuměním. Grafická stránka jazyka. Zvuková stránka jazyka
• DCJ-9-3-01 rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům	• Správně vyslovuje jednotlivé německé hlásky, odliší jejich výslovnost od českých hlásek.	
• DCJ-9-1-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	• Na základě autentických nahrávek napodobuje intonaci a melodii německé věty.	
• DCJ-9-1-03 rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat	• Rozumí jednoduchému dialogu a krátkému sdělení informativního charakteru, které se týká jeho samého, jeho rodiny a nejbližšího okolí. Reaguje na pokyny učitele, řídí se jimi a realizuje je. • Rozumí krátkým dialogům a textům, vyhledá základní informace v textu a odpovědi na jednoduché otázky. • Orientuje se v dvojjazyčném slovníku.	
• DCJ-9-3-03 rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci		
• DCJ-9-2-01 se zapojí do jednoduchých rozhovorů	• Reprodukuje pomocí otázek i volně obsah jednoduchého krátkého psaného i slyšeného textu a jednoduchých dialogů ústně i písemně. • Napíše jednoduchý text dle zadání. • Napíše odpověď na otázky. • Doplní požadované údaje.	Krátká sdělení k probraným tématům Reprodukce krátkých písemných sdělení Nácvik písemného projevu. Pravopis a jeho specifika Správné užití jazykových prostředků
• DCJ-9-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat		
• DCJ-9-3-01 rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům		
• DCJ-9-3-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům		
• DCJ-9-4-01 vyplní základní údaje o sobě ve formuláři		
• DCJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat		
• DCJ-9-4-03 stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení		
• DCJ-9-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	• Pronese jednoduchá sdělení a odpoví na otázky ve vztahu k tématům.	Dialogy Reakce na otázky Otázky Vyjádření názoru Správné užití jazykových prostředků
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
Osobnostní a sociální výchova - Rozvoj schopností poznávání		
Osobnostní a sociální výchova - Sebepoznání a sebepojetí		

Německý jazyk	sekunda	
Osobnostní a sociální výchova - Seberegulace a sebeorganizace		
Osobnostní a sociální výchova - Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů		
Osobnostní a sociální výchova - Poznávání lidí		
Osobnostní a sociální výchova - Kreativita		
Osobnostní a sociální výchova - Mezilidské vztahy		
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Evropa a svět nás zajímá		
Osobnostní a sociální výchova - Komunikace		
Osobnostní a sociální výchova - Kooperace a kompetice		
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Objevujeme Evropu a svět		
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Jsme Evropané		
Multikulturní výchova - Kulturní diference		
Multikulturní výchova - Lidské vztahy		
Multikulturní výchova - Multikulturalita		
Mediální výchova - stavba mediálních sdělení		
Mediální výchova - tvorba mediálního sdělení		
Výchova demokratického občana - Občanská společnost a škola		

Německý jazyk	tercie	
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**
• DCJ-9-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně	• Čte srozumitelně a se správnou artikulací vhodné texty. • Na základě autentických nahrávek rozumí delšímu sdělení. • Vyhledá informace v textu a odpovědi na otázky. • Orientuje se v internetových zdrojích, mobilních aplikacích.	Zdokonalení techniky dovednosti poslechu s porozuměním Zdokonalení techniky dovednosti čtení s porozuměním. Grafická stránka jazyka. Zvuková stránka jazyka.
• DCJ-9-1-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu		
• DCJ-9-1-03 rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat		
• DCJ-9-3-01 rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům		
• DCJ-9-3-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům		
• DCJ-9-3-03 rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci		

Německý jazyk	**tercie**	
• DCJ-9-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně	• Osvojí si základní pravidla pravopisu osvojované slovní zásoby. • Správně užívá pravidla interpunkce. • Napíše delší text dle zadání. • Napíše odpověď na otázky. • Doplní požadované údaje.	Krátká sdělení k probraným tématům. Reprodukce krátkých písemných sdělení. Nácvik písemného projevu. Správné užití jazykových prostředků.
• DCJ-9-2-01 se zapojí do jednoduchých rozhovorů		
• DCJ-9-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat		
• DCJ-9-3-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům		
• DCJ-9-4-01 vyplní základní údaje o sobě ve formuláři		
• DCJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat		
• DCJ-9-4-03 stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení		
• DCJ-9-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	• Pronese jednoduchá sdělení a odpoví na otázky ve vztahu k tématům. • Užívá osvojenou slovní zásobu v rozsahu asi 700 lexikálních jednotek.	Dialogy Reakce na otázky Vyprávění Vyjádření názoru Pocity Popis Odmítnutí, zákaz, svolení Správné užití jazykových prostředků

Průřezová témata, přesahy, souvislosti
Mediální výchova - stavba mediálních sdělení
Mediální výchova - tvorba mediálního sdělení
Multikulturní výchova - Kulturní diference
Multikulturní výchova - Lidské vztahy
Multikulturní výchova - Multikulturalita
Osobnostní a sociální výchova - Komunikace
Osobnostní a sociální výchova - Kooperace a kompetice
Osobnostní a sociální výchova - Kreativita
Osobnostní a sociální výchova - Mezilidské vztahy
Osobnostní a sociální výchova - Poznávání lidí
Osobnostní a sociální výchova - Rozvoj schopností poznávání
Osobnostní a sociální výchova - Sebepoznání a sebepojetí

Německý jazyk	**tercie**	
Osobnostní a sociální výchova - Seberegulace a sebeorganizace		
Osobnostní a sociální výchova - Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů		
Výchova demokratického občana - Občanská společnost a škola		
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Evropa a svět nás zajímá		
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Jsme Evropané		
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Objevujeme Evropu a svět		

Německý jazyk	**kvarta**	
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**
• DCJ-9-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně	• Čte samostatně vhodné texty. • Na základě autentických nahrávek rozumí delšímu sdělení. • Vyhledá očekávané informace v textu. • Rozpozná téma rozhovoru. • Orientuje se v internetových zdrojích, mobilních aplikacích.	Zdokonalení techniky dovednosti poslechu s porozuměním. Zdokonalení techniky dovednosti čtení s porozuměním. Zvuková stránka jazyka. Grafická stránka jazyka
• DCJ-9-1-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu		
• DCJ-9-1-03 rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat		
• DCJ-9-3-01 rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům		
• DCJ-9-3-03 rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci		
• DCJ-9-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně	• Rozpozná hlavní myšlenky přečteného nebo slyšeného autentického textu. • Texty reprodukuje pomocí odpovědí na otázky. • Vyjádří své myšlenky. • Vhodně formuluje své názory.	Sdělení k probraným tématům Reprodukce krátkých písemných sdělení Nácvik písemného projevu Správné užití jazykových prostředků Pravopis
• DCJ-9-2-01 se zapojí do jednoduchých rozhovorů		
• DCJ-9-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat		
• DCJ-9-3-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům		
• DCJ-9-4-01 vyplní základní údaje o sobě ve formuláři		
• DCJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat		
• DCJ-9-4-03 stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení		

Německý jazyk	**kvarta**	
• DCJ-9-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	• Zapojuje se do rozhovoru na dané téma. • Shrne a vlastními slovy sdělí ústně či písemně žádané informace. • Užívá osvojenou slovní zásobu v rozsahu asi 1000 lexikálních jednotek.	Dialog Reakce na otázky Vyprávění Diskuse Vyjádření názoru Pocity Popis Odmítnutí, zákaz, svolení Správné užití jazykových prostředků
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
Osobnostní a sociální výchova - Sebepoznání a sebepojetí		
Osobnostní a sociální výchova - Poznávání lidí		
Osobnostní a sociální výchova - Rozvoj schopností poznávání		
Osobnostní a sociální výchova - Mezilidské vztahy		
Osobnostní a sociální výchova - Kreativita		
Osobnostní a sociální výchova - Komunikace		
Osobnostní a sociální výchova - Kooperace a kompetice		
Osobnostní a sociální výchova - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti		
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Objevujeme Evropu a svět		
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Evropa a svět nás zajímá		
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Jsme Evropané		
Multikulturní výchova - Kulturní diference		
Multikulturní výchova - Lidské vztahy		
Multikulturní výchova - Multikulturalita		
Výchova demokratického občana - Občanská společnost a škola		

Německý jazyk	**kvinta – oktáva**	
Výchovné a vzdělávací strategie	• Kompetence k řešení problémů • Kompetence komunikativní • Kompetence sociální a personální • Kompetence občanská • Kompetence k podnikavosti • Kompetence k učení	

Německý jazyk	kvinta – oktáva	
	• Kompetence pracovní • Kompetence digitální	

Německý jazyk	kvinta	
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**
• užívá různé techniky čtení dle typu textu a účelu čtení	• Dokáže přečíst zadaný text a vlastními slovy shrnout hlavní myšlenku. • Je schopen v textu najít požadované informace. • Ovládá různé techniky čtení, efektivně volí strategii čtení podle typu textu a účelu textu.	zvuková stránka jazyka: základní pravidla výslovnosti, vázání, intonace, melodie, gramatika: časování sloves v přítomném čase, tvorba oznamovací a tázací věty, členy, negace, tematické okruhy: popis osoby, slovní zásoba týkající se rodiny žáka, jeho zájmů a blízkého okolí, seznámení se se základními reáliemi německy mluvících zemí fonetika: slovní a větný přízvuk, intonace"
• odhadne význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby a kontextu	• Identifikuje klíčová slova, odvodí význam neznámých slov na základě kontextu a znalosti tvoření slov.	
• využívá různé druhy slovníků při čtení nekomplikovaných faktografických textů	• Pro porozumění neznámému textu využívá dvojjazyčný slovník.	
• srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, méně náročný autentický text se slovní zásobou na běžná témata	• Jednoduchými větami shrne obsah promluvy nebo textu, postihne klíčové body sdělení.	
• identifikuje strukturu jednoduchého textu a rozliší hlavní informace	• Zachytí konkrétní informace.	
• reaguje adekvátně a gramaticky správně v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výrazů a frazeologických obratů	• Umí klást otázky, reagovat na otázky, požádat partnera o zpomalení řeči, umí se zapojit do jednoduchého dialogu a samostatně a souvisle jednoduchými větami se vyjadřovat k běžným otázkám každodenního a pracovního života, je schopen požádat o radu, o pomoc.	postoj, názor, stanovisko souhlas, nesouhlas, svolení prosba, odmítnutí "
• s jistou mírou sebedůvěry komunikuje foneticky správně s použitím osvojené slovní zásoby a gramatických prostředků		
• formuluje svůj názor ústně i písemně na jednoduché, běžné téma srozumitelně, gramaticky správně a stručně	• Sestaví text v odpovídajícím rozsahu na zadané téma, jasně a s použitím odpovídající slovní zásoby vyjadřuje vlastní názor.	emoce, libost, nelibost, morální postoje, omluva
• jednoduše a souvisle popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související	• Dovede pohovořit na probrané téma, např. o svých zájmech, rodině, popíše své okolí.	kratší písemný a ústní projev na jednodušší téma, jazykově nekomplikované a logicky strukturované texty, popis, krátké oznámení
• shrne a ústně i písemně sdělí běžné, obsahově jednoduché informace	• Sestaví ústně i písemně souvislý text na jednoduché téma jako lineární sled myšlenek.	
• využívá překladové slovníky při zpracování písemného projevu na méně běžné téma	• Přeloží a vhodně stylisticky upraví zadaný text, pracuje s překladovým i výkladovým slovníkem, a to i v elektronické podobě.	
• reaguje adekvátně a gramaticky správně v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výrazů a frazeologických obratů	• Aktivně se zapojí do jednoduché konverzace a poskytne požadovanou informaci.	jednoduchá sdělení - oslovení, reakce na oslovení, pozdrav, přivítání rozloučení, představování, omluva, reakce na omluvu, poděkování, reakce na poděkování, prosba, žádost,

Německý jazyk	**kvinta**	
		přání, souhlas/nesouhlas základní vztahy - existenciální (Kdo?..), prostorové (Kde? Kam?...),časové (Kdy?...), kvalitativní (Jaký? Který? Jak?), kvantitativní (Kolik?...) tematické okruhy: domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, formulář, dotazník, město, oblékání, nákupy, příroda, počasí, cestování slovní zásoba a tvoření slov, gramatické struktury a typy vět, lexikální princip pravopisu slov
• rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma	• Vyřeší zadané úkoly k poslechovým textům, které ověřují porozumění těmto textům na požadovanou minimální úroveň nebo vyšší.	slovní zásoba a gramatika podle probíraných lekcí, nejčastěji z oblasti osobní eventuelně vzdělávací
• odhadne význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby a kontextu • užívá různé techniky čtení dle typu textu a účelu čtení • využívá překladové slovníky při zpracování písemného projevu na méně běžné téma	• Vyřeší zadávané úkoly ke čteným textům, které ověřují porozumění těmto textům na požadovanou minimální úroveň nebo vyšší. • Dovede si poradit s překladem neznámého slova v zadaných textech.	interpunkce, pravidla u běžných slov, stažené tvary, běžně používané litografické znaky, konvence používané ve slovníku k prezentaci výslovnosti – gramatika jednoduché slovní tvary, alternace samohlásek a modifikace souhlásek, nepravidelné a nulové tvary slovních druhů, základní vyjádření přítomnosti, souřadné souvětí, supletivnost, řízenost, shoda
• srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, méně náročný autentický text se slovní zásobou na běžná témata	• Reprodukuje vyslechnutý krátký text.	jazykově nekomplikované a logicky strukturované texty, texty informační, audionahrávky, videonahrávky, veřejná prohlášení, telefon
• formuluje svůj názor ústně i písemně na jednoduché, běžné téma srozumitelně, gramaticky správně a stručně	• Stylisticky správně napíše neformální dopis, vyjádří souhlas či nesouhlas.	postoj, názor, stanovisko – svolení, zákaz, příkaz, možnost, nemožnost, nutnost, potřeba
• logicky a jasně strukturuje středně dlouhý písemný projev, formální i neformální text na běžné či známé téma	• Napíše žádost – Vede rozhovor o tom, co v životě dokázal.	kratší písemný projev – vzkaz, pozvání, odpověď, osobní dopis, jednoduchý inzerát – delší písemný projev – stručný životopis, příběh, stručný popis
• jednoduše a souvisle popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související • sestaví ústně i písemně souvislý text na jednoduché téma jako lineární sled myšlenek	• Gramaticky správně formuluje, co se stane v konkrétní dobu v budoucnosti blízké i vzdálené – Vyjádří souhlas či nesouhlas – Navrhne činnost na víkend a na návrhy reaguje.	emoce – libost/nelibost, zájem/nezájem, radost/zklamání – morální postoje – odpuštění, pochvala, pokárání, lítost, přiznání formální rozhovor, diskuse, korespondence - informace z médií – internet
• rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma	• Bez větších obtíží s porozuměním a vyjadřováním reaguje na otázky, odpovídá a sám klade otázky na běžná témata a při	

Německý jazyk	**kvinta**	
• s jistou mírou sebedůvěry komunikuje foneticky správně s použitím osvojené slovní zásoby a gramatických prostředků	komunikaci v běžných situacích respektuje zvyklosti a základní pravidla zdvořilosti.	Rozhovor s druhou osobou o základních tématech týkajících se mluvčího a jeho nejbližšího okolí, jeho názorů a postojích k blízkému okolí.
• vysvětlí gramaticky správně své názory a stanoviska písemnou i ústní formou a v krátkém a jednoduchém projevu na téma osobních zájmů nebo každodenního života		
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
Multikulturní výchova - Základní problémy sociokulturních rozdílů		
Osobnostní a sociální výchova - Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů		
Multikulturní výchova - Multikulturalita		
Osobnostní a sociální výchova - Poznávání lidí		

Německý jazyk	**sexta**	
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**
• rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma	• Porozumí obsahu a dokáže vyjádřit hlavní myšlenku promluvy.	slovní zásoba a gramatika z právě probíraných lekcí, nejčastěji z oblasti osobní, pracovní nebo veřejné
• identifikuje strukturu jednoduchého textu a rozliší hlavní informace	• Srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý méně náročný autentický text se slovní zásobou na běžná témata.	zvuková stránka: fonetika, rytmus, intonace, slabé a silné formy výslovnosti
• odhadne význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby a kontextu	• Formuluje svůj názor ústně i písemně na jednoduché, běžné téma srozumitelně, gramaticky správně a věcně.	gramatika: jednoduché slovní tvary, základní vyjádření minulosti a budoucnosti, slova složená a sousloví, rozvité věty vedlejší, synonyma, antonyma, ustálená slovní spojení
• užívá různé techniky čtení dle typu textu a účelu čtení		
• využívá různé druhy slovníků při čtení nekomplikovaných faktografických textů	• Pro porozumění neznámého textu využívá dvojjazyčný či výkladový slovník i v elektronické podobě, přeloží a vhodně stylisticky upraví zadaný text.	
• srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, méně náročný autentický text se slovní zásobou na běžná témata	• Vyjadřuje se k událostem přítomným, budoucím i minulým, užívá základní logické konektory.	zeptat se na cestu, popsat trasu, telefonování, nakupování, jídlo, móda, popis bytu
• formuluje svůj názor ústně i písemně na jednoduché, běžné téma srozumitelně, gramaticky správně a stručně	• Jednoduchým způsobem vyjádří ústně i písemně a gramaticky správně vlastní názor, své pocity, plány.	vyprávění o plánech do budoucna, o minulých událostech
• jednoduše a souvisle popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související	• Souvisle a bez přípravy sdělí ústně i písemně jednoduchá témata týkající se jeho samého, rodiny, zájmů a nejbližšího okolí.	
• sestaví ústně i písemně souvislý text na jednoduché téma jako lineární sled myšlenek		
• využívá různé druhy slovníků při čtení nekomplikovaných faktografických textů	• Pro porozumění vyjádření textu využívá dvojjazyčný či výkladový slovník i v elektronické podobě, napíše a vhodně stylisticky upraví zadaný text.	

Německý jazyk	**sexta**	
• reaguje adekvátně a gramaticky správně v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výrazů a frazeologických obratů	• Bez větších obtíží s porozuměním a vyjadřováním reaguje na otázky, odpovídá a sám klade otázky na běžná témata, při komunikaci v běžných situacích respektuje zvyklosti a pravidla zdvořilosti.	dialog s druhým mluvčím v restauraci, obchodě, cestovní kanceláři apod., telefonování
• rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma	• Plní úkoly, které vedou k přiřazení názorů jednotlivým mluvčím a případně tyto názory svými slovy reprodukovat.	jednoduché slovní tvary, alternace samohlásek a modifikace souhlásek, nepravidelné a nulové tvary slovních druhů, synonyma, antonyma, základní vyjádření minulosti a budoucnosti, slova složená a sousloví, rozvité věty vedlejší, souřadné souvětí, supletivnost, řízenost, shoda
• identifikuje strukturu jednoduchého textu a rozliší hlavní informace	• Pochopí hlavní myšlenky středně obtížného čteného textu a vyhledá i podstatné informace podle úkolů, které byly zadány.	ustálená slovní spojení, přirovnání, složené předložky
• odhadne význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby a kontextu	• Rozumí hlavním bodům textu.	rytmus, intonace, slabé a silné formy výslovnosti
• rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různé styly a citová zabarvení promluvy		
• užívá různé techniky čtení dle typu textu a účelu čtení		
• využívá různé druhy slovníků při čtení nekomplikovaných faktografických textů		
• logicky a jasně strukturuje středně dlouhý písemný projev, formální i neformální text na běžné či známé téma	• Vypráví o běžných životních situacích, vypráví o pomyslné události v minulosti a jejích možných následcích, vyjádří a obhájí svůj názor, písemně si vyžádá informace.	vyjadřuje se k událostem přítomným, budoucím i minulým věcným způsobem vyjádří ústně i písemně a gramaticky správně vlastní názor, své pocity, plány souvisle a bez přípravy sdělí ústně i písemně sdělení se slovní zásobou vhodnou pro dané téma
• rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různé styly a citová zabarvení promluvy		
• s jistou mírou sebedůvěry komunikuje foneticky správně s použitím osvojené slovní zásoby a gramatických prostředků		
• zapojí se, případně s menšími obtížemi, do rozhovoru s rodilými mluvčími na běžné a známé téma v předvídatelných každodenních situacích		
• reaguje adekvátně a gramaticky správně v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výrazů a frazeologických obratů	• Bez větších obtíží s porozuměním a vyjadřováním reaguje na otázky, odpovídá a sám klade otázky na běžná témata a při komunikaci v běžných situacích respektuje zvyklosti a základní pravidla zdvořilosti.	samostatná a aktivní interakce v jednoduchých dialozích na různá témata z oblasti osobní, společenské či pracovní zvuková stránka jazyka – rozdíly ve spisovné a hovorové němčině
• vysvětlí gramaticky správně své názory a stanoviska písemnou i ústní formou a v krátkém a jednoduchém projevu na téma osobních zájmů nebo každodenního života		
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
Osobnostní a sociální výchova - Morálka všedního dne		

Německý jazyk	**sexta**	
Osobnostní a sociální výchova - Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů		
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Žijeme v Evropě		
Multikulturní výchova - Základní problémy sociokulturních rozdílů		

Německý jazyk	**septima**	
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**
• rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různé styly a citová zabarvení promluvy	• Rozliší v poslechových textech sdělení a obsah sdělení různých mluvčí, jejich nálady, postoje, rozpozná stylové zaměření poslechového textu.	slovní zásoba a gramatika z lekcí, které jsou právě na programu, nejčastěji z oblasti osobní, pracovní, veřejné a případně vzdělávací
• reaguje adekvátně a gramaticky správně v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výrazů a frazeologických obratů	• Dovede si poradit s překladem neznámého slova v zadaných textech, vyhledá se je buď ve svém, nebo školním slovníku, případně na internetu.	zvuková stránka jazyka: výslovnost obtížných fonetických jevů, přízvuk **tematické** okruhy: výchova a vzdělávání, lidské vlastnosti a kompetence, profese, média, reálie německy mluvících zemí, slavné osobnosti
• vysvětlí gramaticky správně své názory a stanoviska písemnou i ústní formou a v krátkém a jednoduchém projevu na téma osobních zájmů nebo každodenního života		
• odhadne význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby a kontextu	• Identifikuje klíčová slova, odvodí význam neznámých slov na základě kontextu a znalosti tvoření slov v textu.	
• odhadne význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby a kontextu	• Sám aktivně napodobuje německého mluvčího tak, aby promluva zněla podobně jako u německého mluvčího.	vyjádří emoce, překvapení, údiv, obavy, vděčnost, sympatie – Vyjádří kratší písemný projev, jednoduchý formální dopis, žádost, delší písemný projev, příběh, stručný popis – čtený či slyšený text - texty informační - samostatný ústní projev - popis, srovnání - interakce - diskuse, korespondence
• zapojí se, případně s menšími obtížemi, do rozhovoru s rodilými mluvčími na běžné a známé téma v předvídatelných každodenních situacích		
• logicky a jasně strukturuje středně dlouhý písemný projev, formální i neformální text na běžné či známé téma	• Na základě zadaného tématu sestaví písemné nebo ústní sdělení se slovní zásobou vhodnou pro toto téma.	
• využívá překladové slovníky při zpracování písemného projevu na méně běžné téma	• Pro ústní i písemná sdělení se rychle orientuje ve slovníku, aby si vyhledal případná slova, která chce použít a zatím je nemá ve své slovní zásobě obsažena.	
• reaguje adekvátně a gramaticky správně v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výrazů a frazeologických obratů	• Bez větších obtíží s porozuměním a vyjadřováním reaguje na otázky, odpovídá a sám klade otázky na běžná témata a při komunikaci v běžných situacích respektuje zvyklosti a základní pravidla zdvořilosti.	samostatná a aktivní interakce v jednoduchých dialozích na témata z oblastí: rodina, přátelé, koníčky, profese, nakupování a móda, stravování, škola, média, základní reálie země
• vysvětlí gramaticky správně své názory a stanoviska písemnou i ústní formou a v krátkém a jednoduchém projevu na téma osobních zájmů nebo každodenního života		
• rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma	• Porozumí bez obtíží myšlenkám i postojům vyjádřeným v cizojazyčném textu.	zvuková stránka jazyka: rozdíly ve spisovné a hovorové němčině

Německý jazyk	**septima**	
• rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různé styly a citová zabarvení promluvy	• Rozliší i ve složitějších poslechových textech sdělení a obsah sdělení různých mluvčí, jejich nálady, postoje, rozpozná stylové zaměření poslechového textu.	slovní zásoba a gramatika z lekcí, které jsou právě na programu, nejčastěji z oblasti osobní, pracovní, veřejné a případně vzdělávací
• využívá různé druhy slovníků při čtení nekomplikovaných faktografických textů	• Nevyužívá slovník při čtení neznámého nepříliš náročného textu.	
• odhadne význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby a kontextu	• Identifikuje klíčová slova ve složitějším textu, odvodí význam neznámých slov na základě kontextu a znalosti tvoření slov.	Zvuková stránka jazyka: výslovnost obtížných fonetických jevů, přízvuk
• srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, méně náročný autentický text se slovní zásobou na běžná témata	• Využívá tzv. rychlé čtení při řešení úkolů zadaných ke čteným složitějším textům, podobně je schopen použít i analytické čtení.	synonyma, antonyma – vyjádření minulosti a budoucnosti, slova složená a sousloví, rozvité věty vedlejší **tematické** okruhy: výchova a vzdělávání, lidské vlastnosti a kompetence, profese, média, reálie německy mluvících zemí, slavné osobnosti
• užívá různé techniky čtení dle typu textu a účelu čtení		
• odhadne význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby a kontextu	• Sám aktivně napodobuje německého mluvčího tak, aby promluva zněla věrně jako u německého mluvčího.	vyjádří emoce, překvapení, údiv, obavy, vděčnost, sympatie – Vyjádří kratší písemný projev, jednoduchý formální dopis, žádost, delší písemný projev, příběh, stručný popis – čtený či slyšený text – texty informační - samostatný ústní projev - popis, srovnání - interakce - diskuse, korespondence
• zapojí se, případně s menšími obtížemi, do rozhovoru s rodilými mluvčími na běžné a známé téma v předvídatelných každodenních situacích		
• logicky a jasně strukturuje středně dlouhý písemný projev, formální i neformální text na běžné či známé téma	• Na základě zadaného tématu sestaví písemné nebo ústní sdělení se širokou slovní zásobou vhodnou pro toto téma.	
• využívá překladové slovníky při zpracování písemného projevu na méně běžné téma	• Pro ústní i písemná sdělení se rychle orientuje ve slovníku, aby si ojediněle vyhledal případná slova, která chce použít a zatím je nemá ve své slovní zásobě obsažena.	
• reaguje adekvátně a gramaticky správně v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výrazů a frazeologických obratů	• Bez větších obtíží s porozuměním a vyjadřováním reaguje i na složitější otázky, odpovídá a sám klade otázky na běžná témata a při komunikaci v běžných situacích respektuje zvyklosti a základní pravidla zdvořilosti.	samostatná a aktivní interakce v jednoduchých dialozích na témata z oblastí: rodina, přátelé, koníčky, profese, nakupování a móda, stravování, škola, média, základní reálie země
• rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma	• Porozumí bez obtíží myšlenkám i postojům vyjádřeným ve složitějším cizojazyčném textu.	Zvuková stránka jazyka: výslovnost obtížných fonetických jevů, přízvuk
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
Osobnostní a sociální výchova - Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti		
Osobnostní a sociální výchova - Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů		
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Vzdělávání v Evropě a ve světě		
Osobnostní a sociální výchova - Morálka všedního dne		
Multikulturní výchova - Základní problémy sociokulturních rozdílů		
Osobnostní a sociální výchova - Sociální komunikace		

Německý jazyk	**septima**	
Multikulturní výchova - Psychosociální aspekty interkulturality		

Německý jazyk	**oktáva**	
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**
• rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma	• Porozumí cizojazyčnému textu a reprodukuje jej.	slovní zásoba a gramatika, která vychází z lekcí právě probíraných, zejména z oblasti osobní, pracovní, veřejné, vzdělávací, osobnostní a společenské
• rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různé styly a citová zabarvení promluvy	• Rozliší v poslechových textech sdělení a obsah sdělení různých mluvčí, jejich nálady, postoje, rozpozná stylové zaměření poslechového textu.	pravopis – interpunkce, pravidla u běžných slov, stažené tvary
• odhadne význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby a kontextu	• Nevyužívá slovník při čtení neznámého nepříliš náročného textu.	gramatika – nepravidelné a nulové tvary slovních druhů, synonyma, antonyma, základní vyjádření minulosti a budoucnosti, trpný rod přítomný, slova složená a sousloví, supletivnost, řízenost
• užívá různé techniky čtení dle typu textu a účelu čtení	• Využívá tzv. rychlé čtení při řešení úkolů zadaných ke čteným textům, podobně je schopen použít i analytické čtení.	lexikologie, ustálená slovní spojení
• využívá různé druhy slovníků při čtení nekomplikovaných faktografických textů	• Používá i cizojazyčný výkladový slovník k objasnění pojmu.	lexikologie, ustálená slovní spojení
• srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, méně náročný autentický text se slovní zásobou na běžná témata	• Připraví a předvede ústně či písemně středně dlouhé vyprávění, monolog, úvahu, reprodukci textu, názor k tématům, která jsou právě na program.	motivační dopis, vlastní životopis, pohovor uchazeče o zaměstnání
• formuluje svůj názor ústně i písemně na jednoduché, běžné téma srozumitelně, gramaticky správně a stručně	• Jasně a adekvátně formuluje své názory a stanoviska.	logická argumentace k obtížnějším společenským tématům (pro a proti, názory, postoje, emoce, vůle a obavy v široké škále)
• logicky a jasně strukturuje středně dlouhý písemný projev, formální i neformální text na běžné či známé téma	• Připraví a předvede ústně či písemně středně dlouhé vyprávění, monolog, úvahu, reprodukci textu, názor k aktuálně probíraným tématům. Texty utváří gramaticky správně, strukturovaně a srozumitelně vzhledem k úrovni vyjadřování.	výukové texty, jednodušší autentické dokumenty, ukázky z umělecké literatury a filmu
• sestaví ústně i písemně souvislý text na jednoduché téma jako lineární sled myšlenek		delší písemný projev, logicky vystavěný a přehledně strukturovaný
• jednoduše a souvisle popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související	• Nebojí se oslovit německého mluvčího a požádat ho o radu, pomoc, případně navázat zdvořilý rozhovor na běžné společenské téma.	
• shrne a ústně i písemně sdělí běžné, obsahově jednoduché informace	• Je schopen podat základní informace o německy mluvících zemích.	
• využívá překladové slovníky při zpracování písemného projevu na méně běžné téma		

Německý jazyk	**oktáva**	
• reaguje adekvátně a gramaticky správně v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výrazů a frazeologických obratů	• Bez větších obtíží s porozuměním a vyjadřováním reaguje na otázky, odpovídá a sám klade otázky na běžná témata a při komunikaci v běžných situacích respektuje zvyklosti a základní pravidla zdvořilosti.	diskuse, strukturovaný komunikát, řízený pohovor, telefonování samostatná a aktivní interakce v oblasti závažnějších společenských témat
• s jistou mírou sebedůvěry komunikuje foneticky správně s použitím osvojené slovní zásoby a gramatických prostředků		stručný popis významné události z historie, významné osobnosti kultura, umění a sport, některé známé osobnosti a jejich úspěchy ukázky významných literárních děl
• vysvětlí gramaticky správně své názory a stanoviska písemnou i ústní formou a v krátkém a jednoduchém projevu na téma osobních zájmů nebo každodenního života		
• zapojí se, případně s menšími obtížemi, do rozhovoru s rodilými mluvčími na běžné a známé téma v předvídatelných každodenních situacích	• Sám aktivně napodobuje německého mluvčího tak, aby promluva zněla podobně jako u německého mluvčího.	
• rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma	• Porozumí středně těžkým textům v ukázkách německé literatury, přesný překlad není potřebný, pochopí děj středně těžkého dramatizovaného díla vedeného v němčině a převypráví svými slovy německy čtený nebo poslechový text.	slovní zásoba a gramatika, která vychází z lekcí právě probíraných, zejména z oblasti osobní, pracovní, veřejné, vzdělávací, osobnostní a společenské
• rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různé styly a citová zabarvení promluvy	• Rozliší ve složitějších poslechových textech sdělení a obsah sdělení různých mluvčí, jejich nálady, postoje, rozpozná stylové zaměření poslechového textu.	pravopis – interpunkce, pravidla u běžných slov, stažené tvary
• odhadne význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby a kontextu	• Nevyužívá slovník při čtení neznámého náročnějšího textu.	gramatika – nepravidelné a nulové tvary slovních druhů, synonyma, antonyma, základní vyjádření minulosti a budoucnosti, trpný rod přítomný, slova složená a sousloví, supletivnost, řízenost
• užívá různé techniky čtení dle typu textu a účelu čtení	• Využívá tzv. rychlé čtení při řešení úkolů zadaných ke čteným složitějším textům, podobně je schopen použít i analytické čtení.	lexikologie, ustálená slovní spojení
• využívá různé druhy slovníků při čtení nekomplikovaných faktografických textů	• Používá i cizojazyčný výkladový slovník k objasněný pojmu.	lexikologie, ustálená slovní spojení
• formuluje svůj názor ústně i písemně na jednoduché, běžné téma srozumitelně, gramaticky správně a stručně	• Zhotoví poznámky k danému tématu z různých zdrojů jako přípravu pro samostatný projev.	delší písemný projev, logicky vystavěný a přehledně strukturovaný
• srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, méně náročný autentický text se slovní zásobou na běžná témata	• Na zadané téma hovoří tak, aby případné chyby, kterých se dopustí, nezpůsobily pro posluchače neporozumění nebo zkreslení.	samostatný ústní projev (popis, vyprávění, reprodukce textu)
• logicky a jasně strukturuje středně dlouhý písemný projev, formální i neformální text na běžné či známé téma	• Napíše slohovou práci na zadané téma v zadané formě s případnými upřesňujícími úkoly, používá v něm složitější způsoby vyjadřování s náročnějšími gramatickými jevy a pokud	interakce – formální i neformální rozhovor, pohovor, komunikace pomocí telefonu

Německý jazyk	oktáva	
	možno bohatou slovní zásobu, kterou v případě potřeby vyhledá ve slovníku, tento text předvede i v ústní podobě.	
• formuluje svůj názor ústně i písemně na jednoduché, běžné téma srozumitelně, gramaticky správně a stručně	• Diskutuje aktivně s jiným účastníkem na různá i jemu vzdálenější témata, vyjádří svoji představu, domněnku či přání, je schopen diskusi vhodně zahájit i ukončit.	informace z médií – tisk, televize, rozhlas, internet, film
• reaguje adekvátně a gramaticky správně v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výrazů a frazeologických obratů	• Využívá probraných jazykových jevů a pestré slovní zásoby, vyzná se v běžně používaných frazeologických výrazech, porozumí jim i je použije, případně se při komunikaci nebojí mluvčího se zeptat nebo požádat o vysvětlení, hovoří bez ostychu a přirozeně.	vyjadřuje emoce, údiv, obavy, vděčnost, sympatie, lhostejnost, strach
• využívá různé druhy slovníků při čtení nekomplikovaných faktografických textů	• Používá i cizojazyčný výkladový slovník k objasnění složitějšího pojmu.	napíše příběh, popis
• zapojí se, případně s menšími obtížemi, do rozhovoru s rodilými mluvčími na běžné a známé téma v předvídatelných každodenních situacích	• Komunikuje plynule a foneticky správně na témata konkrétní i abstraktní v méně běžných i odborných situacích.	Reálie vybraných něm. mluvících zemí, postavení ve světě, ekonomika, kultura, technika, vztahy s ČR, život, tradice, vzdělávání, jazyk, média
• reaguje adekvátně a gramaticky správně v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výrazů a frazeologických obratů	• Při setkání s rodilými mluvčími zahájí, vede a zakončí dialog a zapojí se do živé diskuse na různá témata týkající se odbornějších zájmů	Reprodukuje čtený i písemný text, dokáže diskutovat na běžná i obtížnější témata
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
Osobnostní a sociální výchova - Morálka všedního dne		
Osobnostní a sociální výchova - Seberegulace a sebeorganizace		
Mediální výchova - Mediální produkty a jejich významy		
Multikulturní výchova - Etnický původ		
Multikulturní výchova - Multikulturalita		

6.1.2 Španělský jazyk

Charakteristika předmětu	Vyučovací předmět Španělský jazyk vychází z Doplňujícího vzdělávacího oboru Další cizí jazyk. Je zařazen do výuky v 1. až 4. ročníku nižšího osmiletého gymnázia a v 5. až 8. ročníku vyššího gymnázia. Vychází ze vzdělávacího oboru Další cizí jazyk, z oblasti Jazyk a jazyková komunikace.
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Výuka španělštiny je součástí vzdělávací oblasti jazyk a jazyková komunikace, navazuje na poznání mateřského jazyka a má i podobné cíle, tj. jazykové znalosti, komunikační dovednosti, ale i některé cíle specifické jen pro cizí jazyk, které vyplývají z potřeb a života v současném světě. Osvojení cizího jazyka navazuje na poznání českého jazyka. Aktivní znalost cizích jazyků je v současné době nezbytná

	a znalost španělštiny nabývá na velkém významu. Z toho důvodu má jeho výuka zejména tyto cíle: postupné zvládání mluvených a psaných projevů a vytváření komplexní komunikační kompetence. Podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky bude v případě výuky druhého cizího jazyka dosaženo po čtyřech letech studia jazykové úrovně typu A2-B1. Ny vyšším gymnáziu bude dosaženo po dalších čtyřech letech studia jazykové úrovně typu B1 a po osmi letech studia pak B2. Výuka Španělského jazyka poskytuje základní slovní zásobu a zvládnutí mluvnických prostředků potřebných pro běžnou ústní i písemnou komunikaci ve španělsky mluvícím prostředí. Zabývá se také specifickými rysy nejvýraznějších variant španělštiny v Latinské Americe.
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	**Kompetence k řešení problémů:** Učitel: • modeluje různé komunikační situace, v nichž se žák může v realitě ocitnout, a podněcuje k využívání fantazie, intuice a představivosti při jejich řešení, • nabízí žákovi různé zdroje informací, učí jej o nich kriticky přemýšlet, vyhodnocovat a vytěžit z něj maximum informací pro vyřešení úkolu.
	Kompetence komunikativní: Učitel: • zadáváním mluvních cvičení vede žáka k otevřenosti, k tomu, aby při slovním projevu dokázal odlišit podstatné informace od nepodstatných, aby své poznatky dokázal srozumitelně prezentovat a obhájit v diskusi, aby rozpoznal situaci a zvolil pro ni nejvhodnější jazykové vyjádření, • nacvičuje s žáky vystupování před kolektivem nebo rodilým mluvčím, • vede žáka k naslouchání ostatním, respektu k názoru ostatních, ale zároveň jej vybízí ke kritickému zhodnocení.
	Kompetence sociální a personální: Učitel: • prostřednictvím zadávání skupinových činností vede žáky k respektování schopností a potřeb ostatních členů kolektivu a podporuje aktivitu žáků, ochotu při řešení problémů a dobré vztahy v rámci kolektivu.
	Kompetence občanská: Učitel: • vybízí žáky ke sledování aktuálního dění ve Španělsku a Latinské Americe a přivádí je k porovnávání odlišných kultur, • ve třídě spolu se všemi žáky vytváří pozitivní prostředí, kdy je možné projevit jakýkoliv názor a cítit se bezpečně ohledně svých práv, • zadává písemné i ústní projevy, kterými podporuje zájem žáka o sledování dění ve třídě, škole, v místě bydliště a v celé společnosti, • zařazuje témata z reálií, kdy žáky seznamuje s enviromentálními problémy španělsky hovořících zemí.
	Kompetence k podnikavosti: Učitel: • vybízí k systematické práci, žáci si vytvářejí základní studijní návyky (pravidelná příprava), • pozitivním přístupem, zejména stálou hodnotící podporou, pomáhá zvyšovat sebevědomí žáka k ústní komunikaci v jazyce,

	• výběrem témat pro ústní i písemný projev podněcuje žáka k zamyšlení se nad svým dalším vzděláváním a profesním směřováním.
	Kompetence k učení: Učitel: • zadává samostatné práce (projektů), kterými vede žáky k tomu, že se naučí vyhledávání a třídění informací z různých zdrojů (učebnice, Internet, literatura, mapa), • dohlíží na soustavnou domácí přípravu, která směřuje jak k osvojení správných učebních návyků, tak zejména k nezbytné fixaci slovní zásoby a pravopisu, • často a objektivně hodnotí práce žáků, a tak napomáhá rozvíjet jejich kritický postoj k vlastní práci, • vybízí žáka k sebehodnocení, diskutuje s ním.
	Kompetence pracovní: Učitel: • vybízí k systematické práci, žáci si vytvářejí základní studijní návyky (pravidelná příprava), • pozitivním přístupem, zejména stálou hodnotící podporou, pomáhá zvyšovat sebevědomí žáka k ústní komunikaci v jazyce, • výběrem témat pro ústní i písemný projev podněcuje žáka k zamyšlení se nad svým dalším vzděláváním a profesním směřováním.
	Kompetence digitální: Učitel: • zadává písemné i ústní úkoly různého obsahu i rozsahu tak, aby byl žák nucen ovládat běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby a využíval je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; a také aby se samostatně rozhodl, které technologie, pro jakou činnost či řešený problém použije, • vybízí žáka k získávání, vyhledávání, kritickému posuzování, spravování a sdílení dat, informací a digitálního obsahu, a aby si k tomu zvolil postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu, • zadává projekty individuální i skupinové, pro jejichž prezentaci žák vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků, • soustavně žáka vybízí, aby využíval digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce.
Poznámky k předmětu v rámci učebního plánu	**výstupy pro primu-kvartu, kvintu-sextu a septimu-oktávu jsou shodné.**
Způsob hodnocení žáků	Hodnocení má formu sumativní a formativní. Základními nástroji formativního hodnocení jsou: třídní diskuse, poskytování zpětné vazby, vzájemné (vrstevnické) hodnocení, sebehodnocení. Nezbytnými předpoklady pro formativní hodnocení jsou: přesná znalost kritérií hodnocení, bezpečné klima ve třídě, správná komunikace s žákem. Výsledky vzdělávání jsou hodnoceny sumativním hodnocením. V rámci sumativního hodnocení je používána klasifikace (není-li stanoveno v IVP jinak). Podkladem pro klasifikaci jsou: zaškrtávací testy, testy s více správnými možnosti, testy s otevřenými otázky, písemné práce (eseje), mluvený projev, samostatná práce, zapojení do skupinové práce, úroveň spolupráce, aktivita, a další. Nezbytnými předpoklady pro sumativní hodnocení jsou: přesná znalost kritérií hodnocení, znalost hodnotící škály (např. přepočet z bodů na jednotlivé klasifikační stupně, hodnocení kvality výkonu odpovídající jednotlivým stupňům apod.).

Španělský jazyk	**prima – kvarta**	
Výchovné a vzdělávací strategie	• Kompetence k řešení problémů • Kompetence komunikativní • Kompetence sociální a personální • Kompetence občanská • Kompetence k podnikavosti • Kompetence k učení • Kompetence pracovní • Kompetence digitální	
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
Osobnostní a sociální výchova - Sebepoznání a sebepojetí		
Osobnostní a sociální výchova - Rozvoj schopností poznávání		
Osobnostní a sociální výchova - Seberegulace a sebeorganizace		
Osobnostní a sociální výchova - Mezilidské vztahy		
Osobnostní a sociální výchova - Poznávání lidí		
Osobnostní a sociální výchova - Kreativita		
Osobnostní a sociální výchova - Komunikace		
Osobnostní a sociální výchova - Kooperace a kompetice		
Osobnostní a sociální výchova - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti		
Osobnostní a sociální výchova - Hodnoty, postoje, praktická etika		
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Objevujeme Evropu a svět		
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Evropa a svět nás zajímá		
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Jsme Evropané		
Multikulturní výchova - Lidské vztahy		
Multikulturní výchova - Kulturní diference		
Multikulturní výchova - Etnický původ		
Multikulturní výchova - Multikulturalita		
Mediální výchova - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení		
Mediální výchova - vnímání autora mediálních sdělení		

Španělský jazyk	**prima – kvarta**	
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**

Španělský jazyk	**prima – kvarta**	
• DCJ-9-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně	• Napodobuje slovní přízvuk a intonaci a melodii španělské věty. • Plynule čte krátké texty sestávající ze známé slovní zásoby. • Správně hláskuje. • Rozumí větám a často používaným slovům týkajícím se jeho, jeho rodiny a nejbližšího okolí. • Rozumí základním pokynům ve třídě. • Rozumí jednoduchým zadáním v učebnici. • Rozumí krátkým textům a dialogům sestávajícím ze známé slovní zásoby, vyhledá v textu odpovědi na zadané otázky. • Při práci s novou slovní zásobou samostatně používá dvojjazyčný slovník. • Zorientuje se v obtížnějším textu týkajícím se běžných témat. • Vyhledá v textu nejdůležitější informace. • U složitějších textů pochopí téma. • Zorientuje se v obtížnějším rozhovoru na běžná témata. • Určí postoje jednotlivých mluvčí.	Dle zvolené řady učebnic, které probírají jednotlivé gramatické a lexikální jevy dle jazykových úrovní SERR
• DCJ-9-1-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu		
• DCJ-9-1-03 rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat		
• DCJ-9-3-01 rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům		
• DCJ-9-3-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům		
• DCJ-9-3-03 rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci		
• DCJ-9-2-01 se zapojí do jednoduchých rozhovorů	• Pojmenuje předměty ve svém okolí. • Souvisle a bez přípravy hovoří o tématech týkajících se jeho samého, jeho rodiny, zájmů a nejbližšího okolí. • Jednoduchým způsobem vyjádří vlastní názor. • Používá základních výrazů pro vyjádření logických vztahů mezi větami. • Jednoduchým způsobem vyjádří své pocity, plány, pomocí nejzákladnějších výrazů vypráví minulé události. • Odpoví na jednoduché otázky týkající se jeho, jeho rodiny a nejbližšího okolí, zeptá se ostatních na základní údaje. • Požádá o zopakování otázky či odpovědi Při komunikaci v běžných situacích respektuje zvyklosti a základní pravidla zdvořilosti. • Bez větších obtíží s porozuměním a vyjadřováním reaguje na otázky, odpovídá a sám klade otázky na běžná témata.	
• DCJ-9-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat		
• DCJ-9-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá		
• DCJ-9-4-01 vyplní základní údaje o sobě ve formuláři	• Jednoduchými větami představí sebe a nejbližší osoby, vyplní základní údaje o sobě do formuláře. • Jednoduchými větami shrne hlavní body krátkého textu či dialogu. • Napíše pohlednici, krátký dopis, sdělení o sobě a své rodině, vzkaz, odpovědi na otázky týkající se jeho, jeho rodiny a nejbližšího okolí.	
• DCJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat		
• DCJ-9-4-03 stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení		

Španělský jazyk	**kvinta – sexta**
Výchovné a vzdělávací strategie	• Kompetence k řešení problémů • Kompetence komunikativní • Kompetence sociální a personální • Kompetence občanská • Kompetence k podnikavosti • Kompetence k učení • Kompetence pracovní • Kompetence digitální
Průřezová témata, přesahy, souvislosti	
Osobnostní a sociální výchova - Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	
Osobnostní a sociální výchova - Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů	
Osobnostní a sociální výchova - Morálka všedního dne	
Osobnostní a sociální výchova - Sociální komunikace	
Osobnostní a sociální výchova - Komunikace	
Osobnostní a sociální výchova - Spolupráce a soutěž	
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Globalizační a rozvojové procesy	
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Žijeme v Evropě	
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Vzdělávání v Evropě a ve světě	
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Globální problémy, jejich příčiny a důsledky	
Multikulturní výchova - Základní problémy sociokulturních rozdílů	
Multikulturní výchova - Psychosociální aspekty interkulturality	
Multikulturní výchova - Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí	
Environmentální výchova - Člověk a životní prostředí	
Mediální výchova - Média a mediální produkce	
Mediální výchova - Mediální produkty a jejich významy	

Španělský jazyk	**kvinta – sexta**	
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**
• odhadne význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby a kontextu • rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma	• Rozumí hlavnímu smyslu nepřizpůsobeného autentického projevu v běžných záležitostech. • Na základě otázek vyhledá v textu podstatné informace. • Identifikuje hlavní myšlenky textu. • Samostatně pracuje s jednoduchým textem vyžadujícím hlubší porozumění. • Bez větších obtíží rozumí hlavním myšlenkám nepřizpůsobeného projevu o běžných tématech.	Dle zvolené řady učebnic, které probírají jednotlivé gramatické a lexikální jevy dle jazykových úrovní SERR

Španělský jazyk	**kvinta – sexta**	
• užívá různé techniky čtení dle typu textu a účelu čtení	• Rozumí hlavnímu smyslu většiny rozhlasových a televizních programů, které se zabývají aktuálními záležitostmi. • Samostatně se zorientuje v textu zabývajícím se běžnými tématy a aktuálními záležitostmi a vyhledá v něm podstatné informace.	
• formuluje svůj názor ústně i písemně na jednoduché, běžné téma srozumitelně, gramaticky správně a stručně	• Vlastními slovy shrne téma a obsah textu. • Jasně vyjádří svůj názor pomocí nejčastěji používaných obratů. • Svůj názor a své postoje stručně vysvětlí v písemném textu jasně vyjadřuje logické vztahy mezi větami. • Text pomocí vhodných výrazů uvede a uzavře. • Odliší hlavní a vedlejší myšlenky. • Určí povahu textu. • Používá různé způsoby vyjádření vlastního názoru. • Jasně a s použitím široké slovní zásoby vyjadřuje vztahy mezi jednotlivými myšlenkami. • Dbá na logické členění textu a jeho souvislý tok. • Respektuje zvyklosti a správně používá zdvořilostní obraty při psaní formálního dopisu.	
• logicky a jasně strukturuje středně dlouhý písemný projev, formální i neformální text na běžné či známé téma		
• srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, méně náročný autentický text se slovní zásobou na běžná témata		
• využívá překladové slovníky při zpracování písemného projevu na méně běžné téma		
• reaguje adekvátně a gramaticky správně v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výrazů a frazeologických obratů	• Pomocí vhodných výrazů vyjádří a vysvětlí svůj názor. • Jednoduchým způsobem se zapojí do hovoru na běžná. • Srozumitelně svůj názor obhajuje a argumentuje.	
• vysvětlí gramaticky správně své názory a stanoviska písemnou i ústní formou a v krátkém a jednoduchém projevu na téma osobních zájmů nebo každodenního života		
• zapojí se, případně s menšími obtížemi, do rozhovoru s rodilými mluvčími na běžné a známé téma v předvídatelných každodenních situacích		

Španělský jazyk	**septima – oktáva**	
Výchovné a vzdělávací strategie	• Kompetence k řešení problémů • Kompetence komunikativní • Kompetence sociální a personální • Kompetence občanská • Kompetence k podnikavosti • Kompetence k učení • Kompetence pracovní • Kompetence digitální	
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		

Španělský jazyk	**septima – oktáva**	
Environmentální výchova - Člověk a životní prostředí		
Mediální výchova - Média a mediální produkce		
Mediální výchova - Mediální produkty a jejich významy		
Multikulturní výchova - Psychosociální aspekty interkulturality		
Multikulturní výchova - Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí		
Multikulturní výchova - Základní problémy sociokulturních rozdílů		
Osobnostní a sociální výchova - Komunikace		
Osobnostní a sociální výchova - Morálka všedního dne		
Osobnostní a sociální výchova - Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti		
Osobnostní a sociální výchova - Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů		
Osobnostní a sociální výchova - Sociální komunikace		
Osobnostní a sociální výchova - Spolupráce a soutěž		
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Globalizační a rozvojové procesy		
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Globální problémy, jejich příčiny a důsledky		
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Vzdělávání v Evropě a ve světě		
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Žijeme v Evropě		

Španělský jazyk	**septima – oktáva**	
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**
• identifikuje strukturu jednoduchého textu a rozliší hlavní informace	• Sleduje konverzaci rodilých mluvčích, může však mít obtíže s porozuměním, pokud mu konverzace není přizpůsobena • Porozumí hlavním myšlenkám autentického projevu typu rozhlasového či televizního pořadu na známé téma • Zorientuje se ve středně náročném textu, rozliší hlavní a vedlejší myšlenky a vyhledá požadované informace • S porozuměním přečte neupravenou povídku nebo delší autentický článek • Bez větších obtíží sleduje konverzaci rodilých mluvčích • V autentickém mluveném projevu na všeobecná a známá témata porozumí hlavním myšlenkám i podrobnějším informacím, zorientuje se v projevu na neznámé téma • V textu na všeobecná a známá témata rozliší hlavní a vedlejší myšlenky, se slovníkem se zorientuje v nepříliš složitém odborném textu • Pracuje s informacemi z více zdrojů	Dle zvolené řady učebnic, které probírají jednotlivé gramatické a lexikální jevy dle jazykových úrovní SERR
• odhadne význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby a kontextu		
• rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různé styly a citová zabarvení promluvy		
• rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma		
• využívá různé druhy slovníků při čtení nekomplikovaných faktografických textů		

Španělský jazyk	**septima – oktáva**	
	• S porozuměním čte literaturu psanou současným jazykem • Rozumí filmům, seriálům, dokumentům	
• formuluje svůj názor ústně i písemně na jednoduché, běžné téma srozumitelně, gramaticky správně a stručně	• Srozumitelně přednese delší projev na všeobecné téma či téma vztahující se k oblasti jeho zájmu, i když místy zaváhá či hledá vhodný výraz. • Písemně i ústně srozumitelně shrne obsah přečteného či vyslechnutého textu. • Zřetelně formuluje svůj názor a uvádí k němu argumenty. • Vyjadřuje se s jistotou u jednoduchých gramatických jevů, u složitějších struktur se stále dopouští chyb, ty však nevedou k nedorozumění. • Píše formální i neformální texty na různá témata. • Plynule a s minimálními zaváháními a nepřesnostmi přednese souvislý projev na všeobecná témata, témata týkající se jeho zájmů a aktuálních problémů. • Bez přípravy se vyjadřuje k všeobecným tématům, pohotově reaguje na otázky. • V písemném i ústním projevu využívá široké škály výrazů pro vyjadřování logických vztahů, projev jasně strukturuje. • Jasně argumentuje, rozlišuje hlavní a vedlejší argumenty. • V písemném i ústním projevu volí adekvátní styl a vhodné jazykové prostředky. • Na základě práce s prameny zpracovává práce na různá témata.	
• jednoduše a souvisle popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související		
• logicky a jasně strukturuje středně dlouhý písemný projev, formální i neformální text na běžné či známé téma		
• sestaví ústně i písemně souvislý text na jednoduché téma jako lineární sled myšlenek		
• shrne a ústně i písemně sdělí běžné, obsahově jednoduché informace		
• srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, méně náročný autentický text se slovní zásobou na běžná témata		
• využívá překladové slovníky při zpracování písemného projevu na méně běžné téma		
• reaguje adekvátně a gramaticky správně v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výrazů a frazeologických obratů	• Bez větších obtíží se zapojuje do konverzace na všeobecná témata, témata týkající se jeho zájmů a aktuálních problémů. • V konverzaci formuluje svůj názor, předkládá argumenty a vysvětlení.	
• s jistou mírou sebedůvěry komunikuje foneticky správně s použitím osvojené slovní zásoby a gramatických prostředků		
• vysvětlí gramaticky správně své názory a stanoviska písemnou i ústní formou a v krátkém a jednoduchém projevu na téma osobních zájmů nebo každodenního života		
• zapojí se, případně s menšími obtížemi, do rozhovoru s rodilými mluvčími na běžné a známé téma v předvídatelných každodenních situacích		

6.1.3 Francouzský jazyk

Název předmětu	**Francouzský jazyk**
Oblast	Jazyk a jazyková komunikace
Charakteristika předmětu	Vyučovací předmět Francouzský jazyk vychází z doplňujícího vzdělávacího oboru Další cizí jazyk. Je určen žákům prvního až čtvrtého ročníku osmiletého gymnázia (prima–kvarta) a žákům pátého až osmého ročníku čtyřletého gymnázia. Výuka francouzštiny je součástí vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, navazuje na poznání mateřského jazyka a má i podobné cíle, tj. jazykové znalosti, komunikační dovednosti, ale i některé cíle specifické jen pro cizí jazyk, které vyplývají z potřeb a života v současném světě. Výuka probíhá v menších skupinách.
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Cílem vzdělávání ve francouzském jazyce na nižším gymnáziu je dosažení úrovně A2 dle Společného referenčního rámce pro jazyky. Žáci v průběhu studia získávají produktivní, interaktivní i receptivní řečové dovednosti. Žáci rozumí frázím a běžnější slovní zásobě vztahující se k oblastem, které se jich bezprostředně týkají (např. základní informace o rodině a přátelích, o volném čase, nakupování, místopisu, zaměstnání). Umějí číst krátké jednoduché texty a v nich vyhledat konkrétní předvídatelné informace. Orientují se v jednoduchých každodenních materiálech, např. v inzerátech, prospektech, jídelních lístcích a jízdních řádech. Dokáží komunikovat v jednoduchých, často se opakujících situacích s předvídatelnou výměnou informací o známých tématech a činnostech. Zvládnou vést krátkou společenskou konverzaci a napsat jednoduchý osobní dopis. Cílem vzdělávání ve francouzském jazyce na vyšším gymnáziu je dosažení úrovně B1 dle Společného referenčního rámce pro jazyky. Žáci začínají studium jako úplní začátečníci a v průběhu studia získávají produktivní, interaktivní i receptivní řečové dovednosti odpovídající požadavkům SERR. Výuka francouzštiny probíhá v kmenových učebnách vybavených vhodně pro výuku cizího jazyka a nebo ve specializované učebně vybavené moderní technikou, dále je doplněna vycházkami, exkurzemi a besedami. Výuka je vedena v cizím jazyce podle moderních učebnic a respektuje rámec SERR.
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	**Kompetence k řešení problémů:** Učitel: • modeluje různé komunikační situace, v nichž se žák může v realitě ocitnout, a podněcuje k využívání fantazie, intuice a představivosti při jejich řešení, • výběrem vhodných cvičení vede žáky k rozpoznání problémů a pomáhá navrhovat jejich řešení.
	Kompetence komunikativní: Učitel: • navozováním vhodných komunikačních situací vede žáka k otevřenosti, k tomu, aby při slovním projevu dokázal odlišit podstatné informace od nepodstatných, aby své poznatky dokázal srozumitelně prezentovat a obhájit v diskusi, • nacvičuje s žáky vystupování před kolektivem nebo rodilým mluvčím, • s ohledem na situaci a účastníky komunikace podněcuje k efektivnímu využívání digitálních technologií a dostupných prostředků komunikace, verbálních i neverbálních, včetně symbolických a grafických vyjádření informací různého typu.
	Kompetence sociální a personální: Učitel:

Název předmětu	Francouzský jazyk
	• zadáváním týmové práce vede žáky k respektování schopností a potřeb ostatních členů kolektivu, podporuje aktivitu žáků, ochotu při řešení problémů a dobré interpersonální vztahy.
	Kompetence občanská: Učitel: • sledováním aktuálního dění ve frankofonních zemích podporuje zájem žáků o společenské a politické události a vytváří v žácích pocit občanské zodpovědnosti.
	Kompetence k podnikavosti: Učitel: • zadáváním úkolů vede žáky k systematické práci, • motivuje žáky k samostatné práci s cizím jazykem mimo školu, • zejména stálou hodnotící podporou a pozitivním přístupem pomáhá zvyšovat sebevědomí žáka k ústní komunikaci v jazyce.
	Kompetence k učení: Učitel: • zadáváním samostatné práce (projektů) vede žáky k samostatnému vyhledávání a třídění informací z různých zdrojů (učebnice, Internet, literatura, mapa), • dohlíží na soustavnou domácí přípravu, která směřuje jak k osvojení správných učebních návyků, tak zejména k nezbytné fixaci slovní zásoby, • hodnotí práci žáků a napomáhá rozvíjet jejich kritický postoj k vlastní práci, • výběrem vhodných tematických celků vede žáky k osvojení důležitých poznatků, na jejichž základě dokážou samostatně a správně komunikovat v cizím jazyce.
	Kompetence pracovní: Učitel: • zadáváním úkolů vede žáky k systematické práci, • motivuje žáky k samostatné práci s cizím jazykem mimo školu, • zejména stálou hodnotící podporou a pozitivním přístupem pomáhá zvyšovat sebevědomí žáka k ústní komunikaci v jazyce.
	Kompetence digitální: Učitel: • motivuje žáky k využívání různých digitálních zařízení, aplikací a služeb při učebním procesu i v komunikaci v cizím jazyce tak, aby se žák dokázal smysluplně a jazykově správně vyjádřit prostřednictvím digitálních prostředků, • vede žáky k efektivnímu, slušnému a bezpečnému zacházení s informacemi v digitálním prostředí tak, aby žáci při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jednali eticky, s ohleduplností a respektem k druhým, • vede žáky k uvědomění, jak vývoj technologií ovlivňuje různé aspekty života jedince a společnosti a životní prostředí, včetně rizik a přínosů.
Poznámky k předmětu v rámci učebního plánu	**Výstupy jsou shodné pro primu – kvartu.**

Název předmětu	**Francouzský jazyk**
Způsob hodnocení žáků	Hodnocení má formu sumativní a formativní. Základními nástroji formativního hodnocení jsou: třídní diskuse, poskytování zpětné vazby, vzájemné (vrstevnické) hodnocení, sebehodnocení. Nezbytnými předpoklady pro formativní hodnocení jsou: přesná znalost kritérií hodnocení, bezpečné klima ve třídě, správná komunikace s žákem. Výsledky vzdělávání jsou hodnoceny sumativním hodnocením. V rámci sumativního hodnocení je používána klasifikace (není-li stanoveno v IVP jinak). Podkladem pro klasifikaci jsou: zaškrtávací testy, testy s více správnými možnosti, testy s otevřenými otázky, písemné práce (eseje), mluvený projev, samostatná práce, zapojení do skupinové práce, úroveň spolupráce, aktivita, a další. Nezbytnými předpoklady pro sumativní hodnocení jsou: přesná znalost kritérií hodnocení, znalost hodnotící škály (např. přepočet z bodů na jednotlivé klasifikační stupně, hodnocení kvality výkonu odpovídající jednotlivým stupňům apod.).

Francouzský jazyk	**prima – kvarta**
Výchovné a vzdělávací strategie	• Kompetence k řešení problémů • Kompetence komunikativní • Kompetence sociální a personální • Kompetence občanská • Kompetence k podnikavosti • Kompetence k učení • Kompetence pracovní • Kompetence digitální
Průřezová témata, přesahy, souvislosti	
Osobnostní a sociální výchova - Rozvoj schopností poznávání	
Osobnostní a sociální výchova - Sebepoznání a sebepojetí	
Osobnostní a sociální výchova - Poznávání lidí	
Osobnostní a sociální výchova - Kreativita	
Osobnostní a sociální výchova - Kooperace a kompetice	
Osobnostní a sociální výchova - Komunikace	
Osobnostní a sociální výchova - Hodnoty, postoje, praktická etika	
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Objevujeme Evropu a svět	
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Jsme Evropané	
Multikulturní výchova - Lidské vztahy	
Mediální výchova - interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	
Mediální výchova - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	
Mediální výchova - vnímání autora mediálních sdělení	
Mediální výchova - fungování a vliv médií ve společnosti	

Francouzský jazyk	**prima – kvarta**	
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**
• DCJ-9-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně	• Adekvátně reaguje na pokyny a otázky učitele pronášené na odpovídající dosažené úrovni.	Zvuková a grafická podoba jazyka – pravidla spisovné výslovnosti, vázání a přízvuk, základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
• DCJ-9-1-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	• Rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu.	
• DCJ-9-3-03 rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci	• Rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci.	
	• Rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat.	
• DCJ-9-1-03 rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat	• Určí postoje jednotlivých mluvčí.	
• DCJ-9-3-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům		Slovní zásoba – slovní zásoba v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem, práce s digitálním překladačem
• DCJ-9-2-01 se zapojí do jednoduchých rozhovorů	• Se zapojí do jednoduchých rozhovorů.	Tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí, reálie zemí příslušných jazykových oblastí
• DCJ-9-2-01 se zapojí do jednoduchých rozhovorů	• Vede jednoduchý dialog.	
• DCJ-9-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	• Sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.	
	• Používá základních a ustálených výrazů pro vyjádření děje.	
• DCJ-9-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá	• Bez větších obtíží s porozuměním a vyjadřováním reaguje na otázky, odpovídá a sám klade otázky na běžná témata.	
	• Umí stručně vysvětlit a odůvodnit svůj názor a postoje.	
• DCJ-9-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá	• Vypráví o minulé události, vyjádří jednoduše své pocity, plány.	
• DCJ-9-3-01 rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům	• Rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům.	Slovní zásoba – slovní zásoba v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem, práce s digitálním překladačem
	• Vyhledá v textu nejdůležitější informace.	
• DCJ-9-3-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům	• Rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům.	
	• Zorientuje se v obtížnějším textu týkajícím se běžných témat.	

Francouzský jazyk	**prima – kvarta**	
• DCJ-9-4-01 vyplní základní údaje o sobě ve formuláři	• Vyplní základní údaje o sobě ve formuláři.	Mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)
• DCJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat • DCJ-9-4-03 stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení	• Napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.	
	• V písemném textu jasně vyjadřuje logické vztahy mezi větami.	

Francouzský jazyk	**kvinta – oktáva**
Výchovné a vzdělávací strategie	• Kompetence k řešení problémů • Kompetence komunikativní • Kompetence sociální a personální • Kompetence občanská • Kompetence k podnikavosti • Kompetence k učení • Kompetence pracovní • Kompetence digitální

Francouzský jazyk	**kvinta**	
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**
• rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma	• Čte a vnímá poslechové texty s takovou minimální úrovní porozumění, kterou vyžadují úkoly k těmto textům zadávané nebo s vyšší. • Vyhledá v textu hlavní myšlenky.	Zvuková stránka jazyka: základní pravidla výslovnosti, vázání, intonace, melodie. Gramatika: časování sloves v prézentu, tvorba oznamovací a tázací věty, členy, negace, mužská a ženská podoba jmen.
• využívá různé druhy slovníků při čtení nekomplikovaných faktografických textů	• Aktivně (samostatně) pracuje s překladovým slovníkem.	Tematické okruhy: slovní zásoba týkající se žáka, jeho rodiny, jeho zájmů a blízkého okolí (např. škola). Základní reálie Francie.
• srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, méně náročný autentický text se slovní zásobou na běžná témata	• Jednoduchými větami shrne téma a hlavní myšlenky velmi jednoduchého autentického textu.	Postoj, názor, stanovisko Souhlas, nesouhlas, svolení, prosba, odmítnutí Emoce, libost, nelibost, morální postoje, omluva kratší písemný a ústní projev na nejjednodušší témata jazykově nekomplikované a logicky strukturované texty, popis, krátké oznámení
• shrne a ústně i písemně sdělí běžné, obsahově jednoduché informace	• Sestaví ústně i písemně souvislý text na jednoduché téma jako lineární sled myšlenek.	
• jednoduše a souvisle popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související	• Jednoduše, souvisle a gramaticky správně popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související.	

Francouzský jazyk	kvinta	
• sestaví ústně i písemně souvislý text na jednoduché téma jako lineární sled myšlenek	• Slovní zásoba a gramatika podle probíraných lekcí, nejčastěji z oblasti osobní eventuelně pracovní – vhodně začleněna do receptivních a produktivních dovedností	Rozhovor s druhou osobou o základních tématech týkajících se mluvčího a jeho nejbližšího okolí, jeho názorů a postojích k blízkému okolí
• rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma	• Rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma.	
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
Osobnostní a sociální výchova - Poznávání lidí		
Osobnostní a sociální výchova - Mezilidské vztahy		
Osobnostní a sociální výchova - Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů		
Multikulturní výchova - Multikulturalita		

Francouzský jazyk	sexta	
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**
• rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma	• Zorientuje se v obtížnějším písemném i ústním komunikátu týkajícím se běžných témat.	Zvuková stránka jazyka: prohubování zásad spisovné výslovnosti
• identifikuje strukturu jednoduchého textu a rozliší hlavní informace	• Určí hlavní myšlenky a postoje jednotlivých mluvčí.	Gramatika: vyjádření budoucnosti a minulosti; časování nepravidelných sloves; kondicionál; zájmena; předložky místa a času; spojky vyjadřující jednoduché logické vztahy mezi větami
• užívá různé techniky čtení dle typu textu a účelu čtení	• Užívá různé techniky čtení dle typu textu a účelu čtení.	Tematické okruhy: město, obchody a nákupy, bydlení, doprava, cestování, prázdniny, počasí; základní reálie Francie
• odhadne význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby a kontextu	• Odhadne význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby a kontextu.	
• využívá různé druhy slovníků při čtení nekomplikovaných faktografických textů	• Využívá různé druhy slovníků při čtení nekomplikovaných faktografických textů.	
• srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, méně náročný autentický text se slovní zásobou na běžná témata	• Vyjadřuje se k událostem přítomným, budoucím i minulým, užívá základní logické konektory.	Zeptat se na cestu, popsat trasu
• formuluje svůj názor ústně i písemně na jednoduché, běžné téma srozumitelně, gramaticky správně a stručně	• Jednoduchým způsobem vyjádří ústně i písemně a gramaticky správně vlastní názor, své pocity, plány.	Telefonování
• jednoduše a souvisle popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související	• Souvisle a bez přípravy sdělí ústně i písemně jednoduchá témata týkajících se jeho samého, jeho rodiny, zájmů a nejbližšího okolí.	Nakupování, jídlo, móda Popis bytu
• sestaví ústně i písemně souvislý text na jednoduché téma jako lineární sled myšlenek		

Francouzský jazyk	**sexta**	
• využívá překladové slovníky při zpracování písemného projevu na méně běžné téma	• Využívá překladové slovníky při zpracování písemného projevu na méně běžné téma.	Vyprávění o plánech do budoucna, o minulých událostech
• reaguje adekvátně a gramaticky správně v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výrazů a frazeologických obratů	• Bez větších obtíží s porozuměním a vyjadřováním reaguje na otázky, odpovídá a sám klade otázky na běžná témata.	Dialog s druhým mluvčím v restauraci, obchodě, cestovní kanceláři apod. Telefonování
	• Při komunikaci v běžných situacích respektuje zvyklosti a základní pravidla zdvořilosti.	
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
Mediální výchova - Role médií v moderních dějinách		
Osobnostní a sociální výchova - Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů		
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Žijeme v Evropě		

Francouzský jazyk	**septima**	
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**
• rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různé styly a citová zabarvení promluvy	• Rozliší v poslechových textech sdělení a obsah sdělení různých mluvčí, jejich nálady, postoje, rozpozná stylové zaměření poslechového textu.	Zvuková stránka jazyka: výslovnost obtížných fonetických jevů, přízvuk, vázání
• využívá různé druhy slovníků při čtení nekomplikovaných faktografických textů	• Dovede si poradit s překladem neznámého slova v zadaných textech, vyhledá si jej buď ve svém, nebo školním slovníku, případně na internetu.	Gramatika: prohloubení minulých časů a jejich vzájemné vztahy; subjonctif; zájmenná příslovce; reálné podmínkové věty; nepřímá řeč
• užívá různé techniky čtení dle typu textu a účelu čtení	• Užívá různé techniky čtení dle typu textu a účelu čtení.	Tematické okruhy: výchova a vzdělávání; lidské vlastnosti a kompetence; profese; média; reálie frankofonních zemí, slavné osobnosti
• odhadne význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby a kontextu	• Odhadne význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby a kontextu.	
• využívá různé druhy slovníků při čtení nekomplikovaných faktografických textů	• Využívá různé druhy slovníků při čtení nekomplikovaných faktografických textů.	
• shrne a ústně i písemně sdělí běžné, obsahově jednoduché informace	• Na základě zadaného tématu sestaví přiměřeně dlouhé písemné nebo ústní sdělení se slovní zásobou vhodnou pro toto téma.	vypravování zážitků z dětství, prezentace života vybrané celebrity, vztah k médiím a sociálním sítím
• využívá překladové slovníky při zpracování písemného projevu na méně běžné téma	• Pro ústní i písemná sdělení se rychle orientuje ve slovníku, aby si vyhledal případná slova, která chce použít a zatím je nemá ve své slovní zásobě obsažena.	emoce, postoje, odmítnutí a přijetí návrhu, vyjádření vůle a nejistoty
• shrne a ústně i písemně sdělí běžné, obsahově jednoduché informace	• Sám aktivně napodobuje promluvu frankofonního mluvčího.	kratší písemný projev, jednoduchý formální dopis, žádost, delší písemný projev, příběh, stručný popis k výše uvedeným tématům receptivních dovedností

Francouzský jazyk	septima	
• s jistou mírou sebedůvěry komunikuje foneticky správně s použitím osvojené slovní zásoby a gramatických prostředků	• Vysvětlí gramaticky správně své názory a postoje písemnou i ústní formou a v krátkém a jednoduchém projevu na téma osobních zájmů nebo každodenního života.	Samostatná a aktivní interakce v jednoduchých dialozích na témata z oblastí: rodina, přátelé, koníčky, profese, nakupování a móda, stravování, školy, média, základní reálie zemí
	• Reaguje adekvátně a gramaticky správně v každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výrazů a frazeologických obratů	
	• S jistou mírou sebedůvěry komunikuje foneticky správně s použitím osvojené slovní zásoby a gramatických prostředků.	
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Vzdělávání v Evropě a ve světě		
Osobnostní a sociální výchova - Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů		
Multikulturní výchova - Psychosociální aspekty interkulturality		
Mediální výchova - Účinky mediální produkce a vliv médií		

Francouzský jazyk	oktáva	
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**
• rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma	• Je schopen bez obtíží porozumět myšlenkám i postojům vyjádřeným v cizojazyčnému textu.	Zvuková stránka jazyka: rozdíly ve spisovné a hovorové francouzštině
• rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různé styly a citová zabarvení promluvy	• Identifikuje styl a citové zabarvení promluvy.	
• odhadne význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby a kontextu	• Nepotřebuje slovník při čtení neznámého nepříliš náročného textu, protože význam slov si domyslí a odhadne	Gramatika: prohloubení aplikace minulých časů, souslednost časová; podmínková souvětí nereálná; vazby se subjonctivem; gérondif; passif; prostředky textové návaznosti
• užívá různé techniky čtení dle typu textu a účelu čtení	• Užívá různé techniky čtení dle typu textu a účelu čtení, vystihne i detailní informace.	Tematické okruhy: zdravý životní styl; město a vesnice; životní prostředí; plány do budoucnosti; reálie frankofonních zemí a slavné osobnosti
• využívá různé druhy slovníků při čtení nekomplikovaných faktografických textů	• Využívá různé druhy slovníků při čtení nekomplikovaných faktografických textů.	
• srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, méně náročný autentický text se slovní zásobou na běžná témata	• Bez obtíží a strukturovaně reprodukuje myšlenky i postoje frankofonního komunikátu.	motivační dopis, vlastní životopis, pohovor uchazeče o zaměstnání
• formuluje svůj názor ústně i písemně na jednoduché, běžné téma srozumitelně, gramaticky správně a stručně	• Jasně a adekvátně formuluje své názory a stanoviska.	logická argumentace k obtížnějším společenským tématům (pro a proti, názory, postoje, emoce, vůle a obavy v široké škále)
• logicky a jasně strukturuje středně dlouhý písemný projev, formální i neformální text na běžné či známé téma	• Připraví a předvede ústně či písemně středně dlouhé vyprávění, monolog, úvahu, reprodukci textu, názor k aktuálně probíraným	vyjádření vize vlastní budoucnosti

Francouzský jazyk	oktáva	
• sestaví ústně i písemně souvislý text na jednoduché téma jako lineární sled myšlenek	tématům. Texty utváří gramaticky správně, strukturovaně a srozumitelně vzhledem k úrovni vyjadřování.	
• jednoduše a souvisle popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související	• Nebojí se oslovit rodilého mluvčího a požádat ho o radu, pomoc, případně navázat zdvořilý rozhovor na běžné společenské téma.	výukové texty, jednodušší autentické dokumenty, ukázky z umělecké literatury a filmu
• shrne a ústně i písemně sdělí běžné, obsahově jednoduché informace	• Podá základní informace o frankofonních zemích, samostatně vyhledává a vybírá údaje, které jsou mu blízké nebo pro něho zajímavé.	delší písemný projev, logicky vystavěný a přehledně strukturovaný
• využívá překladové slovníky při zpracování písemného projevu na méně běžné téma	• Využívá překladové slovníky při zpracování písemného projevu na méně běžné téma.	
• vysvětlí gramaticky správně své názory a stanoviska písemnou i ústní formou a v krátkém a jednoduchém projevu na téma osobních zájmů nebo každodenního života	• Vysvětlí gramaticky správně své názory a stanoviska písemnou i ústní formou a v přiměřeně obtížném projevu na téma osobních zájmů nebo každodenního života.	diskuse, strukturovaný komunikát, řízený pohovor, telefonování
• reaguje adekvátně a gramaticky správně v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výrazů a frazeologických obratů	• Reaguje adekvátně a gramaticky správně v každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výrazů a frazeologických obratů.	samostatná a aktivní interakce v oblasti závažnějších společenských témat
• s jistou mírou sebedůvěry komunikuje foneticky správně s použitím osvojené slovní zásoby a gramatických prostředků	• S jistou mírou sebedůvěry komunikuje foneticky správně s použitím osvojené slovní zásoby a gramatických prostředků.	bez obav reaguje bez přípravy, zahájí konverzaci s rodilým mluvčím na jednoduchá a dobře známá témata
• zapojí se, případně s menšími obtížemi, do rozhovoru s rodilými mluvčími na běžné a známé téma v předvídatelných každodenních situacích	• Zapojí se, případně s menšími obtížemi, do rozhovoru s rodilými mluvčími na běžné a známé téma v předvídatelných každodenních situacích.	
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
Environmentální výchova - Člověk a životní prostředí		
Osobnostní a sociální výchova - Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů		
Osobnostní a sociální výchova - Morálka všedního dne		

6.1.4 Portugalský jazyk (pouze pro čtyřleté gymnázium)

Název předmětu	Portugalský jazyk
Oblast	Jazyk a jazyková komunikace
Charakteristika předmětu	Vyučovací předmět **Portugalský jazyk** vychází z doplňujícího vzdělávacího oboru Další cizí jazyk. Je zařazen do výuky v prvním až čtvrtém ročníku čtyřletého gymnázia. Výuka portugalštiny je součástí vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, navazuje na poznání mateřského jazyka a má i podobné cíle, jako jsou jazykové znalosti a komunikační dovednosti, ale také specifické cíle pro cizí jazyk, které vyplývají z potřeb a života v současném světě. Výuka probíhá společně v paralelních třídách Gymnázia a SOŠ Rokycany dle ŠVP Inspirace a poznání v souvislostech a Moje škola.

Název předmětu	**Portugalský jazyk**
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Cílem vzdělávání v portugalském jazyce je dosažení jazykové úrovně B1 dle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky po čtyřech letech studia. Žáci si osvojují základní slovní zásobu a mluvnické prostředky potřebné pro běžnou ústní i písemnou komunikaci v portugalsky mluvícím prostředí. Výuka se zaměřuje také na specifické rysy varianty brazilské portugalštiny. Výuka portugalského jazyka probíhá v kmenových učebnách vybavených pro výuku cizího jazyka nebo ve specializovaných učebnách s moderní technikou. Je doplněna vycházkami, exkurzemi a besedami. Výuka je vedena v cizím jazyce podle moderních učebnic a respektuje rámec SERR.
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	**Kompetence k řešení problémů:** Učitel: • modeluje různé komunikační situace, v nichž se žák může v realitě ocitnout, a podněcuje k využívání fantazie, intuice a představivosti při jejich řešení • nabízí žákovi různé zdroje informací, učí jej o nich kriticky přemýšlet, vyhodnocovat a vytěžit z něj maximum informací pro vyřešení úkolu
	Kompetence komunikativní: Učitel: • zadáváním mluvních cvičení vede žáka k otevřenosti, k tomu, aby při slovním projevu dokázal odlišit podstatné informace od nepodstatných, aby své poznatky dokázal srozumitelně prezentovat a obhájit v diskusi, aby rozpoznal situaci a zvolil pro ni nejvhodnější jazykové vyjádření • nacvičuje s žáky vystupování před kolektivem nebo rodilým mluvčím. • vede žáka k naslouchání ostatním, respektu k názoru ostatních, ale zároveň jej vybízí ke kritickému zhodnocení
	Kompetence sociální a personální: Učitel: • prostřednictvím zadávání skupinových činností vede žáky k respektování schopností a potřeb ostatních členů kolektivu a podporuje aktivitu žáků, ochotu při řešení problémů a dobré vztahy v rámci kolektivu • při řešení nejrůznějších úkolů žáky vede k využívání dostupných informačních a komunikačních prostředků a technologií.
	Kompetence občanská: Učitel: • vybízí žáky ke sledování aktuálního dění v portugalsky mluvících zemích a přivádí je k porovnávání odlišných kultur • ve třídě spolu se všemi žáky vytváří pozitivní prostředí, kdy je možné projevit jakýkoliv názor a cítit se bezpečně ohledně svých práv • zadává písemné i ústní projevy, kterými podporuje zájem žáka o sledování dění ve třídě, škole, v místě bydliště a v celé společnosti • zařazuje témata z reálií, kdy žáky seznamuje s enviromentálními problémy portugalsky hovořících zemí
	Kompetence k podnikavosti: Učitel: • vybízí k systematické práci, žáci si vytvářejí základní studijní návyky (pravidelná příprava) • pozitivním přístupem, zejména stálou hodnotící podporou, pomáhá zvyšovat sebevědomí žáka k ústní komunikaci v jazyce

Název předmětu	Portugalský jazyk
	• výběrem témat pro ústní i písemný projev podněcuje žáka k zamyšlení se nad svým dalším vzděláváním a profesním směřováním
	Kompetence k učení: Učitel: • vede výuku v portugalském jazyce a podporuje žáky k tomu, aby si osvojili důležité poznatky z vybraných tem. okruhů a na jejich základě dokázali samostatně a správně komunikovat v cizím jazyce • zadává samostatné práce (projektů), kterýmivede žáky k vyhledávání a třídění informací z různých zdrojů (učebnice, Internet, literatura, mapa) • dohlíží na soustavnou domácí přípravu, která směřuje jak k osvojení správných učebních návyků, tak zejména k nezbytné fixaci slovní zásoby a pravopisu • často a objektivně hodnotí práce žáků a tak napomáhá rozvíjet jejich kritický postoj k vlastní práci • vybízí žáka k sebehodnocení, diskutuje s ním
	Kompetence digitální: Učitel: • zadává písemné i ústní úkoly různého obsahu i rozsahu tak, aby byl žák nucen ovládat běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby a využíval je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; a také aby se samostatně rozhodl, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použije • vybízí žáka k získávání, vyhledávání, kritickému posuzování, spravování a sdílení dat, informací a digitálního obsahu, a aby si k tomu zvolil postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu • zadává projekty individuální i skupinové, pro jejichž prezentaci žák vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků • soustavně žáka vybízí, aby využíval digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
	• **Výstupy jsou shodné pro 1.–4. ročník.**
Poznámky k předmětu v rámci učebního plánu	Hodnocení má formu sumativní a formativní. Základními nástroji formativního hodnocení jsou: třídní diskuse, poskytování zpětné vazby, vzájemné (vrstevnické) hodnocení, sebehodnocení. Nezbytnými předpoklady pro formativní hodnocení jsou: přesná znalost kritérií hodnocení, bezpečné klima ve třídě, správná komunikace s žákem. Výsledky vzdělávání jsou hodnoceny sumativním hodnocením. V rámci sumativního hodnocení je používána klasifikace (není-li stanoveno v IVP jinak). Podkladem pro klasifikaci jsou: zaškrtávací testy, testy s více správnými možnosti, testy s otevřenými otázky, písemné práce (eseje), mluvený projev, samostatná práce, zapojení do skupinové práce, úroveň spolupráce, aktivita, a další. Nezbytnými předpoklady pro sumativní hodnocení jsou: přesná znalost kritérií hodnocení, znalost hodnotící škály (např. přepočet z bodů na jednotlivé klasifikační stupně, hodnocení kvality výkonu odpovídající jednotlivým stupňům apod.).
Způsob hodnocení žáků	Hodnocení má formu sumativní a formativní. Základními nástroji formativního hodnocení jsou: třídní diskuse, poskytování zpětné vazby, vzájemné (vrstevnické) hodnocení, sebehodnocení. Nezbytnými předpoklady pro formativní hodnocení jsou: přesná znalost kritérií hodnocení, bezpečné klima ve třídě, správná komunikace s žákem.

Název předmětu	Portugalský jazyk
	Výsledky vzdělávání jsou hodnoceny sumativním hodnocením. V rámci sumativního hodnocení je používána klasifikace (není-li stanoveno v IVP jinak). Podkladem pro klasifikaci jsou: zaškrtávací testy, testy s více správnými možnosti, testy s otevřenými otázky, písemné práce (eseje), mluvený projev, samostatná práce, zapojení do skupinové práce, úroveň spolupráce, aktivita, a další. Nezbytnými předpoklady pro sumativní hodnocení jsou: přesná znalost kritérií hodnocení, znalost hodnotící škály (např. přepočet z bodů na jednotlivé klasifikační stupně, hodnocení kvality výkonu odpovídající jednotlivým stupňům apod.).

Portugalský jazyk	1.–4. ročník	
Výchovné a vzdělávací strategie	• Kompetence k řešení problémů • Kompetence komunikativní • Kompetence sociální a personální • Kompetence občanská • Kompetence k podnikavosti • Kompetence k učení • Kompetence pracovní • Kompetence digitální	

Portugalský jazyk	1. – 4. ročník	
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**
• Rozumí známým každodenním výrazům, základním frázím a jednoduchým větám • Rozumí jednoduchým pokynům a adekvátně na ně reaguje • Identifikuje strukturu jednoduchého textu a rozliší hlavní informace • rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma	• Napodobuje slovní přízvuk a intonaci a melodii portugalské věty. • Plynule čte krátké texty sestávající ze známé slovní zásoby. • Správně hláskuje. • Rozumí větám a často používaným slovům týkajícím se jeho, jeho rodiny a nejbližšího okolí. • Rozumí základním pokynům ve třídě. • Rozumí jednoduchým zadáním v učebnici. • Rozumí krátkým textům a dialogům sestávajícím ze známé slovní zásoby, vyhledá v textu odpovědi na zadané otázky. • Při práci s novou slovní zásobou samostatně používá dvojjazyčný slovník. • Zorientuje se v obtížnějším textu týkajícím se běžných témat. • Vyhledá v textu nejdůležitější informace. • U složitějších textů pochopí téma. • Zorientuje se v obtížnějším rozhovoru na běžná témata. • Určí postoje jednotlivých mluvčí	Dle zvolené řady učebnic, které probírají jednotlivé gramatické a lexikální jevy dle jazykových úrovní SERR.
• Vyslovuje a čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty složené ze známé slovní zásoby	• Jednoduchými větami představí sebe a nejbližší osoby, vyplní základní údaje o sobě do formuláře.	Dle zvolené řady učebnic, které probírají jednotlivé gramatické a lexikální jevy dle jazykových úrovní SERR.

Portugalský jazyk	**1. – 4. ročník**	
• Sdělí ústně i písemně základní údaje o své osobě, své rodině a běžných každodenních situacích, vyplní základní údaje do formulářů	• Pojmenuje předměty ve svém okolí. • Jednoduchými větami shrne hlavní body krátkého textu či dialogu. • Napíše pohlednici, krátký dopis, sdělení o sobě a své rodině, vzkaz, odpovědi na otázky týkající se jeho, jeho rodiny a nejbližšího okolí. • Souvisle a bez přípravy hovoří o tématech týkajících se jeho samého, jeho rodiny, zájmů a nejbližšího okolí. • Jednoduchým způsobem vyjádří vlastní názor. • Používá základních výrazů pro vyjádření logických vztahů mezi větami. • Jednoduchým způsobem vyjádří své pocity, plány, pomocí nejzákladnějších výrazů vypráví minulé události.	
• Reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace		
• Srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, méně náročný autentický text se slovní zásobou na běžná témata		
• Jednoduše a souvisle popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související		
• Shrne a ústně i písemně sdělí běžné, obsahově jednoduché informace		
• Vyslovuje a čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty složené ze známé slovní zásoby		
• Napíše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení za správného použití základních gramatických struktur a vět	• Odpoví na jednoduché otázky týkající se jeho, jeho rodiny a nejbližšího okolí, zeptá se ostatních na základní údaje. • Požádá o zopakování otázky či odpovědi. • Při komunikaci v běžných situacích respektuje zvyklosti a základní pravidla zdvořilosti. • Bez větších obtíží s porozuměním a vyjadřováním reaguje na otázky, odpovídá a sám klade otázky na běžná témata.	Dle zvolené řady učebnic, které probírají jednotlivé gramatické a lexikální jevy dle jazykových úrovní SERR.
• Reaguje adekvátně a gramaticky správně v běžných situacích užitím vhodných výrazů a frazeologických obratů		
• Zapojí se do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob prostřednictvím běžných výrazů, poskytne požadované informace		
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSV - Rozvoj schopnosti poznávání		
OSV - Seberegulace a sebeorganizace		
OSV - Hodnoty, postoje, praktická etika		
OSV - Poznávání lidí		
OSV - Mezilidské vztahy		
MK - Kulturní diference		
MK - Multikulturalita		
MK - Etnický původ		
VMEG - Evropa a svět nás zajímá		
VMEG - Objevujeme Evropu a svět		

Portugalský jazyk	**1. – 4. ročník**	
VMEG - Jsme Evropané		
MV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení		
MV - Vnímání autora mediálních sdělení		

6.1.5 Ruský jazyk (pouze pro čtyřleté gymnázium)

Název předmětu	**Ruský jazyk**
Oblast	Jazyk a jazyková komunikace
Charakteristika předmětu	Vyučovací předmět **Ruský jazyk** vychází z doplňujícího vzdělávacího oboru Další cizí jazyk. Je určen pro začátečníky a je zaměřen na dosažení úrovně B1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky. Výuka ruského jazyka je součástí vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, navazuje na poznání mateřského jazyka a má podobné cíle, jako jsou rozvoj jazykových znalostí a komunikačních dovedností. Výuka probíhá ve skupinách složených z žáků paralelních tříd gymnázia podle ŠVP Inspirace a poznání v souvislostech a Moje škola.
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Cílem vzdělávání v ruském jazyce je dosažení jazykové úrovně B1 dle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky. Časová dotace předmětu činí tři hodiny týdně. V průběhu studia žáci získávají produktivní, interaktivní i receptivní řečové dovednosti, které jsou nezbytné pro běžnou komunikaci v ruském jazyce. Výuka ruského jazyka probíhá v kmenových učebnách vhodně vybavených pro výuku cizího jazyka nebo ve specializovaných učebnách s moderní technikou. Běžná výuka může být doplněna dalšími motivačními aktivitami, jako jsou seminární práce, odborný týden, exkurze, přednášky, divadelní nebo filmová představení. Výuka je vedena podle moderních učebnic a respektuje rámec SERR.
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	**Kompetence k řešení problémů:** Učitel: • vede žáky k samostatnému řešení problémů, které vzniknou během jazykové výuky nebo samostudia • vytváří ve výuce modelové komunikační situace a vede žáky k jejich správnému řešení • modeluje složitější jazykové situace, se kterými se žák může setkat v jazykové praxi
	Kompetence komunikativní: Učitel: • vede důsledně žáka k samostatnému jazykovému projevu v ruském jazyce od jednoduchých konstrukcí p konstrukce složitější • vede žáka k porozumění složitějších jazykových situací i k prezentaci vlastních názorů
	Kompetence sociální a personální: Učitel: • vede žáky k práci v různorodé skupině • vede žáky k respektování členů skupiny a jejich názorů • učí je schopnosti spolupracovat a komunikovat v kolektivu
	Kompetence občanská:

Název předmětu	**Ruský jazyk**
	Učitel: • vede žáka k zaujetí stanoviska, k vyjádření svého názoru, přijetí a porozumění názoru ostatních • vede žáka k diskusi s použitím logických argument
	Kompetence k podnikavosti: Učitel: • podporuje žáka k dalšímu vzdělávání a využití ruského jazyka v budoucím životě i studiu
	Kompetence k učení: Učitel: • učitel vede výuku převážně v ruském jazyce a tímto motivuje žáky k samostatnému užití jazyka v praxi • zadáváním samostatné práce a její pravidelnou kontrolou vede učitel k vytváření správných pracovních a morálních návyků, které jsou základem pro osvojení ruského jazyka • zadáváním samostatné nebo skupinové práce vede učitel žáka k vyhledávání a třídění informací a jejich správnému použití v komunikaci
	Kompetence digitální: Učitel: • využívá veškeré formy moderních digitálních technologií i zařízení ve výuce • sleduje vývoj a nové trendy v této oblasti • seznamuje žáky s možnostmi, které moderní technologie nabízejí v souvislosti s výukou ruského jazyka
Poznámky k předmětu v rámci učebního plánu	**Výstupy jsou shodné pro 1.–4. ročník.**
Způsob hodnocení žáků	Hodnocení má formu sumativní a formativní. Základními nástroji formativního hodnocení jsou: třídní diskuse, poskytování zpětné vazby, vzájemné (vrstevnické) hodnocení, sebehodnocení. Nezbytnými předpoklady pro formativní hodnocení jsou: přesná znalost kritérií hodnocení, bezpečné klima ve třídě, správná komunikace s žákem. Výsledky vzdělávání jsou hodnoceny sumativním hodnocením. V rámci sumativního hodnocení je používána klasifikace (není-li stanoveno v IVP jinak). Podkladem pro klasifikaci jsou: zaškrtávací testy, testy s více správnými možnosti, testy s otevřenými otázky, písemné práce (eseje), mluvený projev, samostatná práce, zapojení do skupinové práce, úroveň spolupráce, aktivita, a další. Nezbytnými předpoklady pro sumativní hodnocení jsou: přesná znalost kritérií hodnocení, znalost hodnotící škály (např. přepočet z bodů na jednotlivé klasifikační stupně, hodnocení kvality výkonu odpovídající jednotlivým stupňům apod.).

Ruský jazyk	**1.–4. ročník**	
Výchovné a vzdělávací strategie	• Kompetence k řešení problémů • Kompetence komunikativní • Kompetence sociální a personální • Kompetence občanská • Kompetence k podnikavosti • Kompetence k učení • Kompetence pracovní • Kompetence digitální	

Ruský jazyk	**1. – 4. ročník**	
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**
• Identifikuje strukturu jednoduchého textu a rozliší hlavní informace. • Odhadne význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby a kontextu. • Užívá různé techniky čtení dle typu textu a účelu čtení. • Využívá různé druhy slovníků při čtení nekomplikovaných faktografických textů. • Využívá překladové slovníky při zpracování písemného projevu na méně běžné téma. • Srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, méně náročný autentický text se slovní zásobou na běžná témata.	**1. ročník** • Orientuje se v jednoduchém textu na známé téma. • Vyhledá hlavní myšlenka textu. • Pro porozumění neznámému textu využívá dvojjazyčný slovník. • Čte foneticky správně jednoduchý text. **2. ročník** • Čte a rozumí složitějšími textům různého charakteru. • Rozlišuje odlišnosti mezi ČJ a RJ v nejrůznějších jazykových rovinách. • Osvojí si slovní zásobu a jazykové prostředky v učebnici. **3. ročník, 4. ročník** • Osvojí si nové jazykové prostředky dle učebního materiálu.	Pravidla pravopisu. Pravidla výslovnosti. Intonační struktury. Stavba jednoduchých vět. Základní komunikativní situace. Reálie – osobnosti, historie, geografie. Konverzační témata vyplývající ze zvoleného studijního materiálu.
• Jednoduše a souvisle popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související. • S jistou mírou sebedůvěry komunikuje foneticky správně s použitím osvojené slovní zásoby a gramatických prostředků. • Rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různé styly a citová zabarvení promluvy. • Formuluje svůj názor ústně i písemně na jednoduché, běžné téma srozumitelně, gramaticky správně a stručně. • Logicky a jasně strukturuje středně dlouhý písemný projev, formální i neformální text na běžné či známé téma.	**1. ročník** • Jednoduše reprodukuje jednoduchý text. • Sestaví v mluvené i písemné podobě jednoduché sdělení na dané téma. • Sdělí základní informace osobě a svém okolí. • Vyslovuje foneticky správně jednoduché promluvy. **2. – 4. ročník** • Rozumí dialogům, reaguje v komunikativních situacích, sestaví vyprávění na určená témata. • Témata daná zvoleným studijním materiálem, učebnicí.	

Ruský jazyk	**1. – 4. ročník**	
• Reaguje adekvátně a gramaticky správně v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výrazů a frazeologických obratů.		
• Vysvětlí gramaticky správně své názory a stanoviska písemnou i ústní formou a v krátkém a jednoduchém projevu na téma osobních zájmů nebo každodenního života.	**1. ročník** • Správně reaguje v jednoduchých situacích. • Užívá vhodné výrazy. • Zapojí se do jednoduchého rozhovoru. **2. – 4. ročník** • Osvojené jazykové prostředky a slovní zásobu adekvátně použije v mluveném i písemném projevu dle témat obsažených v učebním materiálu.	
• Shrne a ústně i písemně sdělí běžné, obsahově jednoduché informace.		
• Zapojí se, případně s menšími obtížemi, do rozhovoru s rodilými mluvčími na běžné a známé téma v předvídatelných každodenních situacích.		
• Sestaví ústně i písemně souvislý text na jednoduché téma jako lineární sled myšlenek.		
• Rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma.		
OSV - Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti		
OSV - Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů		
OSV - Sociální komunikace		
OSV - Morálka všedního dne		
OSV - Spolupráce a soutěž		
MK - Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí		
MK - Základní problémy sociokulturních rozdílů		
MK - Psychosociální aspekty interkulturality		
MK - Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí		
VMEGS - Globalizační a rozvojové procesy		
VMEGS - Globální problémy, jejich příčiny a důsledky		
VMEGS - Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce		
VMEGS - Žijeme v Evropě		
VMEGS - Vzdělávání v Evropě a ve světě		

Matematika

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět **Matematika** vychází ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace. Matematika se vyučuje v prvních dvou letech studia a na tento předmět se navazuje v předmětech buď Mathematics: Analysis and Approaches nebo Mathematics: Applications and interpretation. Během výuky žáci pracují samostatně i ve skupinách. Hodinová dotace předmětu je dána učebním plánem.

V předmětu matematika si žáci osvojí základní matematické pojmy a běžně používanou matematickou terminologii. Předmět vede žáka k přesnému a jednoznačnému vyjadřování, srozumitelné a věcné argumentaci. Žáci se naučí používat konkrétní výpočetní metody k řešení reálných praktických problémů. Je rozvíjena schopnost formulovat problém a popsat reálné situace kvantitativními vztahy. Postupným budováním zásoby osvojených výpočetních postupů se žák naučí rozpoznávat analogické situace, které mohou být řešeny stejným postupem a současně chápat, že k vyřešení problému mohou vést různé postupy. Prohlubuje se pochopení prostorových vztahů a schopnost geometrické abstrakce a prostorová představivost. Žáci se zdokonalují v grafickém projevu. Dále se v předmětu Matematika rozvíjí logické usuzování, abstraktní a analytické myšlení, schopnost rozpoznat analogie. Předmět poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v běžném životě i pro hlubší studium matematiky v navazujících předmětech.

Během studia škola nabízí žákům mimo vyučovací hodiny následující aktivity a příležitosti: Matematická olympiáda – Logická olympiáda – Matematický klokan

V předmětu jsou realizována následující průřezová témata:

- Multikulturní výchova

Kompetence k učení

Učitel:

- snaží se zařazovat do výuky rozmanité metody práce s ohledem na různé studijní typy žáků, umožňuje tím žákovi nalézat vlastní efektivní postupy při učení
- průběžným a adresným hodnocením výsledků práce žáků jim umožní posoudit jejich pokroky při učení, ujasnit si obtíže a rezervy své přípravy
- zařazuje do vyučování práci s chybou a vede tak žáky k poučení z vlastních chyb i úspěchů v další práci
- rozvíjí u žáků logické myšlení správným užíváním matematických pojmů, definováním a charakterizováním pojmů různými způsoby, tříděním pojmů a nalézáním vztahů mezi nimi, tyto dovednosti může žák využít při studiu jakéhokoli tématu ve škole i budoucím životě
- zadáním samostatné práce rozvíjí v žácích schopnost získávat informace z různých informačních zdrojů a tyto informace zpracovávat a vyhodnocovat

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- rozvíjí u žáků logické myšlení správným užíváním matematických pojmů, definováním a charakterizováním pojmů různými způsoby, tříděním pojmů a nalézáním vztahů mezi nimi
- modelováním situací, kreslením náčrtků v geometrii rozvíjí u žáků prostorovou představivost
- vyžaduje od žáků navrhování různých metod a postupů při řešení úloh (příkladů, problémů), vyžaduje vysvětlení a obhájení navržených metod a postupů,
- vyžaduje od žáků analýzu problémové situace a nalezení nejefektivnějšího postupu řešení na základě dříve získaných vědomostí a dovedností, poukazuje na shodné, podobné a odlišné znaky reálných problémů
- směřuje k řešení problému nácvikem řešení úloh s postupným stupňováním jejich náročnosti
- důslednou spoluprací vede žáka ke správnému vyhodnocení výsledků řešení, poukazuje na různé způsoby a možnosti ověření správnosti výsledku
- poukazuje na skutečnost, že zpracování zpracování výsledků do tabulek, grafů a přehledů může vést k novému pohledu na získané výsledky a jejich význam
- vysvětluje matematizaci řešení slovních úloh, zařazuje vhodné problémy z běžného života řešitelné metodami z různých oblastí matematiky a na jejich základě prohlubuje u žáků přesvědční o nezastupitelném významu matematiky pro praxi
- zadává úlohy umožňující žákům odhadování výsledků jejich řešení a následné porovnání svých odhadů s přesným výsledkem.

Kompetence komunikativní

Učitel:

- vyjadřuje se jasně, přesně, srozumitelně a stručně, od žáků vyžaduje totéž včetně správné terminologie a symboliky

- vyžaduje od žáka čtení slovní úlohy s porozuměním, učí žáky vyjádřit zadání slovní úlohy svými slovy
- vyžaduje od žáka slovní popis a zdůvodnění použitého postupu
- vhodnými otázkami zjišťuje, zda žáci rozumí různým typům textů a obrazových materiálů
- formou diskuse žáky nutí informace kriticky hodnotit a ověřovat z různých hledisek, ze získaných výsledků vyvozovat závěry
- metodou rozhovoru podporuje komunikaci mezi žákem a vyučujícím a mezi žáky navzájem.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- zadáváním skupinové práce vede žáky ke spolupráci, k respektování zájmů skupiny, k pochopení potřeby efektivní spolupráce
- zhodnocením výsledků práce skupiny vede žáky k tomu, aby si uvědomili užitečnost přijetí pravidel práce ve skupině a řízení se jimi, aby si vážili výsledků práce skupiny i své vlastní
- dělí žáky pro skupinovou práci podle různých kritérií a umožňuje tím žákům zaujmout při skupinové práci různé role
- vede žáky k ochotě pomoci druhým
- motivuje žáky, aby v případě potřeby požádali o pomoc
- seznamuje žáky s významnými matematiky jako osobnostmi lidských dějin

Kompetence občanské

Učitel:

- důslednou kontrolou zadaných úkolů motivuje žáky k jejich zodpovědnému plnění
- povzbuzováním a hodnocením podporuje kreativitu a snahu zlepšit se
- ukazuje na uplatnění matematiky v různých oblastech praktického života (výměry pozemků, rychlosti vozidel, akční ceny a slevy, …)
- ukazuje, že správnou analýzou dat lze čelit nejrůznějším dezinformacím a manipulacím (slevové akce, ...)
- seznamuje žáky s historickým vývojem matematiky jako součástí kultury a složitého multikulturního vývoje

Kompetence pracovní

Učitel:

- vyžaduje systematickou přípravu a plnění úkolů v dohodnutých termínech, tím umožňuje žákům efektivní plánování svého učení a organizování své pracovní činnosti,
- oznamuje s dostatečným předstihem termíny souhrnných opakování a tím vede žáky k efektivnímu plánování svého učení a organizování své pracovní činnosti

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- povzbuzuje žáky k účasti v různých individuálních i týmových soutěžích
- zadáváním dobrovolných úkolů a aktivit různého typu a náročnosti podporuje u žáků tvořivost a iniciativu

Kompetence digitální

Učitel:

- dbá, aby žáci prováděli rozbory a zápisy postupu řešení úloh, při zápisu využívá matematický jazyk a symboliku, tím podporuje algoritmické myšlení
- vede žáky k efektivnímu využívání digitálních zařízení
- dbá aby žáci používali k efektivnímu řešení matematických problémů používali grafick
- seznamuje žáky se softwarem, umožňujícím provádět rutinní algebraické výpočty (tzv. Step by step calculator, např. SymboLab), vede je k využívání těchto nástrojů ke kontrole vlastního postupu, zdůrazňuje možná omezení a rizika při používání takových aplikací
- seznamuje žáky s dostupnými online učebnicemi, sbírkami úloh a aplikacemi pro procvičování matematických dovedností, podněcuje žáky k jejich vyhledávání, aktivnímu používání, zároveň upozorňuje na nutnost posuzování jejich spolehlivosti a relevantnosti
- podporuje žáky k bezpečnému sdílení informací v digitálním prostředí.

vzdělávací oblast	očekávaný výstup podle RVP	školní výstup ŠVP	učivo	vazba a přesahy	poznámky
Matematika a její aplikace – Argumentace a ověřování	Čte a zapisuje tvrzení v symbolickém jazyce matematiky.	Správně používá značky pro množiny a vztahy mezi nimi – prvek, podmnožina, průnik, sjednocení.	základní poznatky z matematiky – výrok, definice, věta, důkaz množiny – inkluze a rovnost množin, operace s množinami výroková logika		
		Správně používá značky pro logické operace – negace, konjunkce disjunkce implikace.			
		Správně používá různé typy závorek.			
		Chápe jazyk matematiky a matematické logiky jako univerzální prostředek komunikace na vědecké úrovni.		***MKV*** *– vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí*	
	Užívá správně logické spojky a kvantifikátory.	Rozezná, kdy je věta výrok.			
		Vytváří správné negace výroků obsahující slova každý, žádný, alespoň, právě, nejvýše.			
		Určuje pravdivostní hodnotu výroků jednoduchých i složených.			
	Rozliší definici a větu, rozliší předpoklad a závěr věty.	Pozná výrok typu implikace a ekvivalence a chápe ekvivalenci jako konjunkci implikací.			
		Dokáže vyslovit obrácenou a obměněnou implikaci.			
	Rozliší správný a nesprávný úsudek.	Využívá tabulky pravdivostních hodnot k rozpoznání správného a nesprávného úsudku.		**IVT** – reprezentace dat v binární soustavě, realizace aritmeticko logických operací v počítači	
	Vytváří hypotézy, zdůvodňuje jejich pravdivost a nepravdivost, vyvrací nesprávná tvrzení.	Seznámí se s příklady základních typů důkazů – důkaz přímý, nepřímý, sporem			
	Zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému.	Zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému.			
Matematika a její aplikace – Číslo a proměnná	Upravuje číselné výrazy. Odhaduje výsledky numerických výpočtů a efektivně je provádí, účelně využívá kalkulátor.	Provádí aritmetické operace s přirozenými, celými, racionálními a reálnými čísly.	číselné obory – přirozená, celá, racionální a reálná čísla mocniny – mocniny s přirozeným, celým a racionálním exponentem, odmocniny		
		Uplatňuje správně přednost početních operací.			
		Při výpočtech efektivně užívá zákony komutativnosti, asociativnosti.			
		Užívá pojem opačné číslo a číslo převrácené.			
		Pracuje s různými tvary zápisu racionálních čísel a jejich převody.			

		Provádí operace se zlomky a desetinnými čísly.			
		Znázorňuje na číselné ose čísla ze všech číselných oborů včetně čísel iracionálních			
		Zařazuje čísla do příslušného číselného oboru.			
		Chápe princip zápisu čísel v desítkové soustavě a dokáže ho v jednoduchých případech zobecnit na jiné číselné soustavy		**IVT** – binární a hexadecimální číselná soustava	
		Dokáže zapisovat velká a malá čísla pomocí mocnin deseti – vědecký zápis čísla		**IVT** – Reprezentace čísel v počítači, zaokrouhlování, přetečení, F – převody jednotek, násobky a díly jednotek	
	Užívá vlastnosti dělitelnosti přirozených čísel.	Rozliší prvočíslo a číslo složené.			
		Rozkládá přirozená čísla na prvočinitele.		**IVT** – šifrování	
		Nalézá společný násobek a dělitel, určuje největší společný dělitel a nejmenší společný násobek přirozených čísel.			
		Užívá vlastnosti dělitelnosti přirozených čísel k řešení úloh.			
	Operuje s intervaly, aplikuje geometrický význam absolutní hodnoty.	Chápe interval jako podmnožinu množiny reálných čísel, která vyhovují určitým nerovnostem. Dokáže rozlišit, otevřený, uzavřený a polouzavřený interval v souvislosti s ostrou a neostrou nerovností			
		Dokáže určit průnik a sjednocení několika intervalů.			
		Znázorňuje na číselné ose čísla, která jsou řešením jednoduchých rovnic a nerovnic s jednou absolutní hodnotou.			
		Používá intervaly k zápisu řešení jednoduchých nerovnic s jednou absolutní hodnotou, využívá přitom geometrický význam absolutní hodnoty.			
	Provádí operace s mocninami a odmocninami	Aplikuje pravidla pro součin a podíl mocnin o stejném základu, pravidlo o umocnění mocniny, násobí a dělí mocniny se stejným exponentem			
		Částečně odmocňuje			
		Usměrňuje zlomky			
	Upravuje efektivně výrazy s proměnnými, určuje definiční obor výrazu.	Sčítá, odčítá, násobí a dělí mnohočleny	výrazy s proměnnými – mnohočleny, lomené výrazy, výrazy s mocninami a odmocninami		

		Určuje, hodnotu výrazu			
		Dokáže určit, kdy je výraz nulový a kdy záporný a aplikuje tuto dovednost při určování definičního oboru lomeného výrazu a výrazu s odmocninou			
		Vyjadřuje neznámou ze vzorce		**F, CH** – obecné řešení úloh, vyjádření závislosti neznámé veličiny na veličinách známých	
	Rozkládá mnohočleny na součin vytýkáním a užitím vzorců, aplikuje tuto dovednost při řešení rovnic a nerovnic.	Aplikuje vytýkání a postupné vytýkání			
		Dokáže uplatnit vzorce pro druhou a třetí mocninu dvojčlenu, pro rozdíl čtverců, pro součet a rozdíl třetích mocnin			
		Aplikuje rozklad na součin pro provádění operací s lomenými výrazy, upravuje složený zlomek.			
	Řeší lineární a kvadratické rovnice a nerovnice, řeší soustavy rovnic, v jednodušších případech diskutuje řešitelnost nebo počet řešení.	Dokáže převést lineární rovnici na tvar ax +b = 0, na základě koeficientů a, b určí počet řešení.	rovnice a nerovnice – lineární rovnice, nerovnice a jejich soustavy, kvadratická rovnice , diskriminant, vztahy mezi kořeny a koeficienty), rovnice a nerovnice v součinovém a podílovém tvaru, rovnice a nerovnice s absolutní hodnotou, rovnice s neznámou ve jmenovateli a pod odmocninou,	**F** – řešení úloh	
		Zapíše ve všech případech množinu kořenů lineární rovnice ax +b = 0			
		Na základě znalostí řešení rovnice typu ax +b = 0, řeší rovnici s neznámou ve jmenovateli			
		Na základě znalostí řešení rovnice typu ax +b = 0, řeší rovnice v součinovém a podílovém tvaru			
		Dokáže některé rovnice vyšších stupňů převést na součinový a případně podílový tvar a nalézt řešení pomocí znalostí o řešení rovnice typu ax +b = 0.			
		Zapíše intervalem řešení lineární nerovnice s jednou neznámou			
		Zapíše intervalem řešení soustavy lineárních nerovnic s jednou neznámou			
		Dokáže vyřešit nerovnice v součinovém a podílovém tvaru			
		Vyřeší jednoduché rovnice s jednou či dvěma absolutními hodnotami			
		Řeší různými metodami soustavu dvou rovnic o dvou neznámých			
		Řeší neúplnou kvadratickou rovnici a úplnou řeší doplněním na druhou mocninu dvojčlenu.			

		Řeší kvadratickou rovnici pomocí vzorce. Určuje počet řešení kvadratické rovnice v závislosti na diskriminantu.			
		Využívá vztahy mezi kořeny a koeficienty kvadratické rovnice k rozkladu kvadratického trojčlenu na součin kořenových činitelů.			
		Řeší soustavu lineární a kvadratické rovnice, rovnice a nerovnice s absolutní hodnotou			
		Řeší rovnice s neznámou pod odmocninou.			
	Rozlišuje ekvivalentní a neekvivalentní úpravy.	Při řešení rovnic s neznámou pod odmocninou a ve jmenovateli stanovuje definiční obor rovnice a rozhoduje o nutnosti zkoušky.			
		Chápe násobení či dělení nerovnice výrazem s neznámou jako neekvivalentní úpravu.			
		Dokáže určit, kdy je zkouška nezbytnou součástí řešení rovnice.			
	Analyzuje a řeší problémy, v nichž aplikuje řešení lineárních a kvadratických rovnic a jejich soustav.	Řeší slovní úlohy o pohybu		**F, CH** – výpočty	
		Řeší slovní úlohy o společné práci			
		Řeší slovní úlohy o směsích a roztocích			
Matematika a její aplikace – Geometrie	Používá geometrické pojmy, zdůvodňuje a využívá vlastnosti geometrických útvarů v rovině a v prostoru.	Používá správně geom. pojmy bod, přímka, polopřímka, rovina, polorovina, úsečka, úhly vedlejší, vrcholové, střídavé, souhlasné, tyto objekty znázorňuje	**Geometrie v rovině** – rovinné útvary (klasifikace), obvody a obsahy; shodnost a podobnost trojúhelníků; Pythagorova věta a věty Euklidovy; množiny bodů dané vlastnosti; úhly v kružnici, shodná zobrazení (osová a středová souměrnost, posunutí, otočení); stejnolehlost; konstrukční úlohy		
		Dokáže rozhodnout, zda bod leží na přímce či v rovině, dokáže bodem vést přímku či rovinu zadaných vlastností.			
		Umí symbolicky zapsat, že bod leží na nějakém útvaru, že nějaký objekt je průnikem dvou nebo více útvarů, že přímky či roviny jsou navzájem kolmé nebo rovnoběžné			
	Využívá náčrt při řešení rovinného nebo prostorového problému.	Dokáže dostatečně přesně načrtnout, přímku, přímku s ní rovnoběžnou a přímku kolmou			
		Dokáže dostatečně přesně načrtnout, osu úsečky a osu úhlu	**Trigonometrie** – trigonometrie pravoúhlého trojúhelníku		

		Dokáže dostatečně přesně načrtnout jednoduché rovinné útvary – čtverec, obdélník, různé druhy trojúhelníků, kosočtverec, kosodélník, lichoběžník, kružnici, pravidelný šestiúhelník.			
		Využívá dovednost načrtnout geometrické útvary k vytvoření náčrtu postupu řešení konstrukční úlohy.	Geometrie v prostoru – polohové a metrické vlastnosti; základní tělesa, povrchy a objemy, volné rovnoběžné promítání		
	V úlohách početní geometrie aplikuje funkční vztahy, trigonometrii a úpravy výrazů, pracuje s proměnnými a iracionálními čísly	Dokáže aplikovat v rovinných i prostorových útvarech Pythagorovu větu.		**SD** – starověká matematika, Pythagorejská škola, Eukleides– Základy	
		Dokáže aplikovat v rovinných i prostorových útvarech Euklidovy věty.			
		Narýsuje za pomoci Pythagorovy a Ekleidových vět úsečku, jejíž délka je iracionální číslo.			
		Chápe a aktivně používá goniometrické funkce jako poměry stran v pravoúhlém trojúhelníku.			
		Aplikuje poznatky o trojúhelnících v úlohách početní geometrie.			
		Užívá s porozuměním poznatky o mnohoúhelnících (vlastnosti úhlopříček a kružnice opsané a vepsané) v úlohách početní geometrie.			
		Aplikuje metrické vlastnosti o kružnicích a kruzích v úlohách početní geometrie.			
	Na základě vlastností třídí útvary, určuje vzájemnou polohu lineárních útvarů, vzdálenosti a odchylky.	Užívá s porozuměním polohové a metrické vztahy mezi geometrickými útvary v rovině.			
		Rozlišuje konvexní a nekonvexní útvary, popisuje a správně užívá jejich vlastnosti.			
		Popisuje všechny možnosti pro vzájemnou polohu dvou přímek v rovině.			
		Popisuje všechny možnosti pro vzájemnou polohu dvou přímek, přímky a roviny, dvou a tří rovin v prostoru v rovině.			

		Dokáže rozhodnout a zdůvodnit, zda přímky v rovině jsou různoběžné, rovnoběžné či kolmé a najít jejich průsečík pokud existuje.			
		Dokáže rozhodnout a zdůvodnit, zda přímky v prostoru jsou různoběžné, rovnoběžné či mimoběžné a najít jejich průsečík. Dokáže rozhodnout o kolmosti a rovnoběžnosti přímek v prostoru.			
		V rovinných útvarech dokáže pomocí trigonometrických metod vypočítat vzdálenost bodu od přímky, vzdálenost dvou rovnoběžných přímek a odchylku dvou přímek.			
		Určuje objekty v trojúhelníku, znázorňuje je a správně užívá jejich základní vlastnosti, pojmů užívá s porozuměním.			
		Při řešení úloh argumentuje s využitím poznatků vět o shodnosti a podobnosti trojúhelníků.			
		Rozlišuje základní druhy čtyřúhelníků.			
		Pojmenuje, znázorňuje a správně užívá základní pojmy ve čtyřúhelníku a v dalších mnohoúhelnících, popisuje a užívá jejich vlastnosti.			
		Pojmenuje, znázorňuje a správně užívá základní objekty v kružnici a kruhu, popisuje a užívá jejich vlastnosti, užívá polohové vztahy mezi body, přímkami a kružnicemi.			
	Řeší polohové a nepolohové konstrukční úlohy užitím všech bodů dané vlastnosti, pomocí shodných zobrazení a pomocí konstrukce na základě výpočtu.	Dokáže definovat, narýsovat a prakticky použít v konstrukčních úlohách kružnici, kruh, osu úsečky, osu úhlu, Thaletovu kružnici, a množinu bodů ze kterých je úsečka vidět pod určitým úhlem.			
		Aplikuje poznatky o trojúhelnících v úlohách konstrukční a početní geometrie.			
		Aplikuje poznatky o čtyřúhelnících v úlohách konstrukční a početní geometrie.			
		Aplikuje poznatky o mnohoúhelnících v úlohách konstrukční a početní geometrie.			
		Aplikuje poznatky o kružnici a kruhu v úlohách konstrukční a početní geometrie.			

		Popisuje a určuje shodná zobrazení a využívá jejich vlastnosti v konstrukčních i početních úlohách úlohách.			
		Popisuje a určuje stejnolehlost nebo podobnost útvarů a užívá jejich vlastnosti v konstrukčních i početních úlohách.			
	Zobrazí ve volné rovnoběžné projekci hranol a jehlan, sestrojí a zobrazí rovinný řez těchto těles	Dokáže dostatečně přesně načrtnout ve volném rovnoběžném promítání krychli, kvádr, pravidelný šestiboký hranol jehlan, válec a kužel			
		Využívá základní stereometrické věty.			
		Užívá základní stereometrické věty a poznatky o vzájemné poloze přímek a rovin ke konstrukci rovinného řezu hranolem a jehlanem.			
	Řeší planimetrické a stereometrické problémy motivované praxí.	Zná zpaměti a umí použít vzorce pro obvody a obsahy rovinných obrazců (čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnice, kruh).			
		Za pomoci tabulek dokáže vypočítat obvody a obsahy rovinných obrazců (lichoběžník, pravidelné mnohoúhelníky, kruhová úseč a výseč).			
		Zná zpaměti a používá vzorce pro objem a povrch krychle, kvádru, hranolu, jehlanu rotačního válce, a koule.			
		S použitím tabulek určuje objem a povrch komolého jehlanu a kužele a částí koule.			
		Využívá dovednosti vypočítat obvod a obsah obrazce případně objem a povrch tělesa k řešení reálných praktických problémů, výpočet výměry pozemku, výpočet potřebného množství stavebního materiálu, střešní a podlahové krytiny, barvy, množství osiva a podobně.		***OSV*** *– seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů*	
	Užívá různé způsoby analytického vyjádření přímky v rovině (geometrický význam koeficientů) řeší analyticky polohové a metrické úlohy o lineárních útvarech v rovině.	Chápe pojmy kartézská soustava souřadnic, souřadnice bodu v rovině a prostoru	Analytická geometrie v rovině – vektory a operace s nimi; analytická vyjádření přímky v rovině; kuželosečky (kružnice, elipsa, parabola a hyperbola)		
		Určuje vzdálenost dvou bodů a souřadnice středu úsečky v rovině.			
		Aktivně ovládá pojmy: vektor a jeho umístění, souřadnice vektoru a velikost vektoru, provádí operace s vektory			
		Určuje velikost úhlu dvou vektorů.			

		Aktivně ovládá různé způsoby analytického vyjádření přímky v rovině: parametrické vyjádření přímky, obecnou rovnici přímky a směrnicový tvar rovnice přímky v rovině, zná geometrický význam koeficientů.			
		Analyticky vyjadřuje úsečku a polopřímku.			
		Aplikuje pojmy směrový a normálový vektor přímky, směrový úhel přímky.			
		Analyticky určuje vzájemnou polohu přímek,odchylku přímek, vzdálenost bodu od přímky v rovině i prostoru.			
		Aktivně ovládá různé způsoby analytického vyjádření přímky v rovině: parametrické vyjádření přímky, obecnou rovnici přímky a směrnicový tvar rovnice přímky v rovině, zná geometrický význam koeficientů.			
	Využívá charakteristické vlastnosti kuželoseček k určení analytického vyjádření.	Charakterizuje jednotlivé druhy kuželoseček, Dokáže načrtnout kuželosečku v soustavě souřadnic.		**F** – pohyb těles v gravitačním poli, Keplerovy zákony	
		Z charakteristických prvků dokáže napsat analytické vyjádření.			
		Z analytického vyjádření dokáže zjistit charakteristické prvky.			
		Dokáže přejít od středového případně vrcholového tvaru rovnice kuželosečky k obecné rovnici a naopak.			
	Z analytického vyjádření (z osové nebo vrcholové rovnice) určí základní údaje o kuželosečce řeší analyticky úlohy na vzájemnou polohu přímky a kuželosečky.	Dokáže určit společné body přímky a kuželosečky.			
		Dokáže napsat analytické vyjádření tečny kuželosečky v zadaném bodě.			

Fyzika

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Fyzika vychází ze vzdělávacího obsahu vzdělávací oblasti Člověk a příroda obor Fyzika. Fyzika se vyučuje v prvních dvou letech studia a má významné vazby s předměty Přírodní vědy v praxi a Stavba hmoty. Má úzký vztah k dalším přírodním vědám biologii, chemii. Hodinová dotace předmětu je dána učebním plánem.
Fyzika přispívá k pochopení jevů a zákonů neživé přírody. Předmět umožní žákům předvídat na základě znalosti fyzikálních zákonů chování a pohyb a změny stavu těles těles. V předmětu se kladen důraz na odhalování příčinných souvislostí u různých dějů v přírodě. Žák pochopí, že fyzikální poznání postupuje od pozorování a popisu jevů přes vytváření hypotéz, které jsou ověřovány cílenými k experimenty, k formulaci obecně platných zákonů, které lze využít nejen prakticky ve strojírenství, elektrotechnice, medicíně a podobně, ale i k hlubšímu pochopení struktury hmoty, chování a různorodosti vlastností látek i uspořádání vesmíru. Fyzika využívá nástroje matematiky při řešení teoretických úloh. V tomto předmětu je kladen důraz na teoretický a matematický popis přírodních jevů, na vytváření matematických modelů reality. Ověřování těchto modelů a hypotéz je obsahem předmětu Přírodní vědy v praxi. Žáci si osvojí adekvátní matematické a grafické prostředky pro vyjadřování fyzikálních zákonů a zákonitostí. Dále se seznámí s teoretickými základy zdrojů přírodovědného výzkumu, které využijí v předmětu Přírodní vědy v praxi. Během studia si žáci uvědomují, že fyzika má stále větší význam v praxi i při vývoji nových technologií.
Během studia škola nabízí žákům mimo vyučovací hodiny následující aktivity a příležitosti: Fyzikální olympiáda, Fyziklání, Středoškolská odborná činnost, akce VŠ.

V předmětu Fyzika jsou realizována následující průřezová témata:

- VMEGS – Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- EV – environmentální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- snaží se zařazovat do výuky rozmanité metody práce s ohledem na různé studijní typy žáků, umožňuje tím žákovi nalézat vlastní efektivní postupy při učení
- průběžným a adresným hodnocením výsledků práce žáků jim umožní posoudit jejich pokroky při učení, ujasnit si obtíže a rezervy své přípravy
- zadáním samostatné práce rozvíjí v žácích schopnost vyhledávat a získávat fyzikální informace z různých informačních zdrojů, porovnat je a posoudit jejich důvěryhodnost
- formou diskuse vede žáky k pochopení nutnosti informace kriticky hodnotit a ověřovat z různých hledisek, ze získaných výsledků vyvozovat závěry na základě předchozích znalostí a zkušeností
- podněcuje v žácích potřebu klást si otázky
- upozorňuje žáky na aktuální objevy ve fyzice, podporuje žáky, aby o novinky v oboru zajímali a tím buduje v žácích potřebu celoživotního vzdělávání

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- vede žáky ke schopnosti analyzovat fyzikální problém a rozdělit jeho řešení na posloupnost dílčích kroků
- demonstrací fyzikálního jevu nebo děje vede žáky k tomu, aby na základě pozorování a dosavadních vědomostí a zkušeností vyslovili hypotézu, vymezili pravidla pro její ověření
- zadáním samostatné práce, skupinové práce nebo během výkladu vytváří problémové situace, které žáky nutí o problému přemýšlet a řešit jej, vybrat z možných postupů ten nejefektivnější, zvažovat alternativy, svá tvrzení dokazovat a formulovat podložené závěry
- navozuje takové situace, aby žáci museli dříve osvojené postupy aplikovat při řešení analogických problémových situací, pomocí zkoušení a testů ověřuje, zda žáci osvědčené postupy aplikují při řešení obdobných problémových situací
- vhodnými příklady seznamuje žáky se skutečností, že v přírodovědném poznání jsou i nesprávné teorie a hypotézy a jejich vyvracení cenným prostředkem při hledání správného popisu skutečnosti
- uváděním vhodných příkladů varuje žáky před nekritickým přijímáním různých pseudovědeckých názorů, které odporují experimentálně doloženým skutečnostem
- důsledným využíváním matematického aparátu k popisu přírodních jevů vede žáky k poznání, že k odhalení zákonitostí v přírodě lze dospět nejen přímým pozorováním a vlastní smyslovou zkušeností

Kompetence komunikativní

Učitel:

- zadáním referátů, prezentací a samostatné či skupinové práce motivuje žáky k využívání multimédií pro studijní účely,
- formou diskuse na dané téma rozvíjí schopnost žáků jasně a logicky formulovat svůj názor či hypotézu, vhodně argumentovat, vyslechnout názory ostatních, vést dialog,

- ústním prověřováním nabytých vědomostí zjišťuje, zda se žáci vyjadřují pomocí zavedených odborných pojmů a zda dokáží jasně a srozumitelně vyjádřit svoje znalosti
- zadáváním úkolů různého typu ověřuje, že žáci rozumí různým typům textů, obrazových materiálů a jiných informačních a komunikačních prostředků.

Kompetence sociální a personální

Učitel:
- zadáním skupinového úkolu vede žáky k respektování zájmu skupiny, k pochopení potřeby efektivní spolupráce pro úspěšnou práci
- dělí žáky pro skupinovou práci podle různých kritérií a umožňuje tím žákům zaujmout při skupinové práci různé role
- zhodnocením výsledků práce skupiny vede žáky k tomu, aby si uvědomili užitečnost přijetí pravidel práce ve skupině a řízení se jimi, aby si vážili výsledků práce skupiny i své vlastní
- seznamuje žáky s významnými fyziky a vynálezci jako osobnostmi lidských dějin

Kompetence občanské

Učitel:
- pracuje s žáky tak, aby si osvojili důležité poznatky z vybraných tematických okruhů a na jejich základě poznávali význam a přínos fyziky pro život a činnosti člověka, pro rozvoj moderních technologií a ochranu životního prostředí
- diskutuje se žáky o možnostech využití i o nebezpečí zneužití fyzikálních poznatků a upozorňuje je na problémy etiky při vědeckém výzkumu
- na vhodných příkladech žáky, že důkladné pochopení fyzikálních zákonitostí, vede k ochraně před různými bludy, dezinformacemi a manipulacemi
- seznamuje žáky s historickým vývojem fyzikálního poznání jako součástí kultury a složitého multikulturního vývoje
- formou referátů a aktualit podporuje žáky, aby sledovali nejnovější dění ve vědě a technice, a tak lépe chápali potřebu využití vědeckých poznatků ke zlepšení života jedince i celé společnosti jakož i ochraně životního prostředí
- důslednou kontrolou zadaných úkolů vede žáky k zodpovědnému plnění svých povinností

Kompetence k podnikavosti

Učitel:
- povzbuzuje žáky k účasti v různých individuálních i týmových soutěžích
- zadáváním dobrovolných úkolů a aktivit různého typu a náročnosti podporuje u žáků tvořivost a iniciativu

Kompetence digitální

Učitel:
- využívá při výuce různé druhy digitálních technologií (například digitální měřící systémy) a aplikací a tím nenásilně seznamuje žáky s možnostmi jejich využití a jejich ovládáním
- seznamuje žáky s různými typy fyzikálních simulací a vizualizací, podporuje žáky, aby takové zdroje aktivně vyhledávali a využívali pro hlubší pochopení fyzikálních jevů
- požaduje po žácích odevzdávání zadaných úkolů a prezentaci vlastní práce v digitální podobě
- trvá na tom, aby ve všech odevzdaných pracích byly správně citovány zdroje
- vede žáky k tomu, aby porovnávali informace z různých zdrojů a hodnotili spolehlivost zdrojů
- podporuje při skupinové práci, využití různých forem sdílených dokumentů

vzdělávací oblast	očekávaný výstup podle RVP	školní výstup ŠVP	učivo	vazba a přesahy	poznámky
Člověk a příroda – Fyzika – Pohyb těles a jejich vzájemné působení	Užívá základní kinematické vztahy při řešení problémů a úloh o pohybech rovnoměrných a rovnoměrně zrychlených/zpomalených.	Chápe pojmy vztažná soustava, popíše klid a pohyb tělesa z hlediska různých vztažných soustav.	Kinematika pohybu – vztažná soustava; poloha a změna polohy tělesa, jeho rychlost a zrychlení, perioda, frekvence		
		S porozuměním užívá vztah mezi dráhou, dobou a rychlostí rovnoměrného pohybu.			
		Rozumí významu veličiny zrychlení.			
		Graficky znázorní závislost zrychlení, rychlosti a dráhy na čase pro různé druhy pohybů, na základě grafu určí druh pohybu.			
		Zapíše vzorcem závislost rychlosti a dráhy na čase pro různé druhy pohybů.			
		Popíše pomocí kinematických veličin rovnoměrný pohyb po kružnici.			
	Určí v konkrétních situacích síly a jejich momenty působící na těleso a určí výslednici sil, využívá (Newtonovy) pohybové zákony k předvídání pohybu těles.	Chápe sílu jako veličinu popisující vzájemné působení těles. Rozlišuje druhy vzájemného silového působení.	Dynamika pohybu – hmotnost a síla; první, druhý a třetí pohybový zákon, inerciální soustava; třecí síla; práce, výkon		
		Chápe sílu jako příčinu změny pohybového stavu tělesa případně jako příčinu deformace tělesa.			
		Dokáže popsat podmínky za kterých těleso vykonává rovnoměrný přímočarý pohyb.			
		Určí výslednici sil a určí jaké zrychlení tato výslednice uděluje tělesu.			
		Popíše princip vzniku třecí síly a rozumí vlivu třecí síly na pohyb tělesa.			
		V jednoduchých případech vypočítá práci vykonanou silou přemisťující těleso a její výkon.			
		Vysvětlí na čem závisí velikost gravitační síly. Vypočítá velikost gravitační síly mezi dvěma tělesy.	Dynamika pohybu – gravitační a tíhová síla; gravitační pole, Newtonův gravitační zákon	**GG** – Pohyby těles ve Sluneční soustavě	
		Kvantitativně řeší úlohy o volném pádu tělesa.			
		Kvalitativně popíše vrh svislý vzhůru, vrh vodorovný a vrh šikmý.			
		Popíše pohyb těles ve Sluneční soustavě pomocí Keplerových zákonů.		**GG** – Pohyby těles ve Sluneční soustavě	
		Vypočítá moment síly působící na těleso.			

		Vysvětlí pojem těžiště tělesa a v jednoduchých případech určí jeho poloh.	Dynamika pohybu – moment síly, skládání sil	**BO** – svalové páky, správné držení těla, biomechanika	
		Uvede konkrétní příklady zařízení z běžného života kde se uplatní jednozvratná a dvojzvratná páka, v jednoduchých případech vypočítá, kolikrát páka zvětšuje sílu.			
		Chápe pojmy tlaková síla a tlak, vysvětlí příčiny vzniku tlaku v tekutinách a v atmosféře.	Dynamika pohybu – tlaková síla, tlak, vztlaková síla	**GG** – atmosférický tlak a jeho závislost na nadmořské výšce	
		Vypočítá hydrostatický tlak.			
		Popíše princip vzniku funkce hydraulického zařízení a v jednoduchých příkladech vypočítá velikosti sil.			
		Popíše princip vzniku vztlakové síly v tekutinách a uvede konkrétní příklady využití vztlakové síly.		**BO** – plování ryb	
		Posoudí velikost výslednice sil působících na těleso ponořené v tekutině a předvídá chování tělesa po ponoření do tekutiny.			
	Využívá zákony zachování některých fyzikálních veličin při řešení problémů a úloh.	Zná veličinu hybnost, jako veličinu popisující pohybový stav tělesa z dynamického hlediska.	Dynamika pohybu – hybnost, mechanická energie, souvislost změny mechanické energie s prací, zákony zachování hmotnosti, hybnosti a energie.		
		V jednoduchých případech srážek a rozpadů těles umí použít zákon zachování hybnosti k předvídání pohybu těles.		**BO** – reaktivní pohon medúzy	
		Dokáže určit kinetickou energii tělesa a jeho potenciální energii tíhovou vzhledem ke zvolené vztažné soustavě.			
		Předpoví na základě zákona zachování energie rychlost dopadu tělesa při volném pádu z určité výšky.			
		Předpoví na základě zákona zachování hmotnosti rychlost proudění ideální tekutiny v potrubí.			
Člověk a příroda – Fyzika – Stavba a vlastnosti látek	Aplikuje s porozuměním termodynamické zákony při řešení konkrétních fyzikálních úloh.	Zná termodynamickou teplotní stupnici, chápe význam absolutní nuly, převede teplotu ve stupních Celsia na Kelviny a naopak.	Termodynamika – termodynamická teplota; vnitřní energie a její změna, teplo; první a druhý		

.		Vysvětlí význam pojmu vnitřní energie, pozná zda se vnitřní energie systému zvětšila či zmenšila, popíše jakými způsoby lze dosáhnout změny vnitřní energie.	termodynamický zákon; měrná tepelná kapacita; různé způsoby přenosu vnitřní energie v rozličných systémech		
		V jednoduchých případech vypočítá velikost změny vnitřní energie na základě úbytku mechanické energie nebo práce třecích sil.			
		Vysvětlí význam pojmu měrná tepelná kapacita.		**GG, OP** – měrná tepelná kapacita vody a hornin – přímořské a kontinentální podnebí	
		V jednoduchých případech sestaví kalorimetrickou rovnici a dokáže z ní vypočítat měrnou tepelnou kapacitu a teplotu systému po dosažení rovnovážného stavu.			
		Popíše principy šíření tepla.			
		Popíše skupenské přeměny a vysvětlí pojem měrné skupenské teplo tání.		BIO – teplotní anomálie vody a její vliv na život ve vodě	
	Využívá stavovou rovnici ideálního plynu stálé hmotnosti při předvídání stavových změn plynu.	Graficky znázorní stavové změny ideálního plynu stálé hmotnosti v pV diagramu.	Termodynamika – stavová rovnice ideálního plynu		
		Pomocí stavové rovnice počítá teplotu objem a tlak plynu stálé hmotnosti při stavových změnách.			
	Analyzuje vznik a průběh procesu pružné deformace pevných těles.	Popíše různé druhy deformací.	Vlastnosti látek – normálové napětí, Hookův zákon		
		Vysvětlí význam pojmů normálové napětí mez pevnosti, mez pružnosti, dovolené napětí a míra bezpečnosti jednoduchých případech vypočítá normálové napětí.			
		V mezích pružné deformace vypočítá prodloužení v závislosti na působící síle.			
	Porovná zákonitosti teplotní roztažnosti pevných těles a	Popíše praktické situace, kdy je potřeba brát v úvahu teplotní délkovou a teplotní objemovou roztažnost těles.	Vlastnosti látek – součinitel teplotní roztažnosti pevných látek a kapalin		

	kapalina využívá je k řešení praktických problémů.	Dokáže vypočítat změnu délky nebo objemu při určité změně teploty.		**GG**– různá teplotní roztažnost hornin a zvětšení objemu vody při přeměně na led – příčiny eroze	
		Na základě velikosti součinitele teplotní délkové případně objemové roztažnosti porovná změnu velikosti těles stejného tvaru z různých materiálů.			
Člověk a příroda – Fyzika – Elektromagnetické jevy, Světlo	Porovná účinky elektrického pole na vodič a izolant.	Určí v jednoduchých případech velikost a orientaci síly působící mezi dvěma nabitými hmotnými body.	Elektrický náboj a elektrické pole – elektrický náboj a jeho zachování; intenzita elektrického pole, elektrické napětí; kondenzátor		
		Vysvětlí souvislost elektrického napětí s prací elektrických sil.			
		Popíše funkci kondenzátoru vysvětlí, na čem závisí kapacita kondenzátoru.			
	Využívá Ohmův zákon při řešení praktických problémů.	Popíše, co je to elektrický proud jako jev a jak vzniká.	Elektrický proud v látkách – proud jako veličina; Ohmův zákon pro část obvodu i uzavřený obvod; elektrický odpor; elektrická energie a výkon stejnosměrného proudu.		
		Vypočítá odpor kovového vodiče.			
		Vysvětlí, co je to rezistor.			
		Ze schématu pozná sériové a paralelní zapojení rezistorů a dokáže v jednoduchých případech vypočítat výsledný odpor soustavy rezistorů.			
		Pomocí Ohmova zákona předpoví, jak se změní elektrický proud ve vodiči, když se změní napětí mezi konci vodiče.			
		Pomocí Ohmova zákona předpoví, jak se změní elektrický proud v obvodu, když se změní připojené napětí nebo odpor v obvodu.			
		Vypočítá v jednoduchém a rozvětveném obvodu se dvěma rezistory velikosti proudů a napětí.			
		Vypočítá v jednoduchých případech výkon elektrického proudu a dokáže zjistit příkon elektrického spotřebiče.			
		Dokáže porovnat efektivnost přeměny energie v různých elektrických spotřebičích, chápe význam pojmu účinnost.			VMEGS – globální problémy a jejich

		Posoudí vhodnost použití elektrického přístroje z hlediska spotřeby elektrické energie, chápe nezbytnost snižování spotřeby a efektivního využití elektrické energie.			důsledky, EV člověk a životní prostředí
Člověk a příroda – Fyzika – Pohyb těles a jejich vzájemné působení	Objasní procesy vzniku šíření odrazu a interference mechanického vlnění.	Popíše kmitavý pohyb, vysvětlí pojem rovnovážná poloha, amplituda perioda a frekvence.	Mechanické kmitání a vlnění – kmitání mechanického oscilátoru, jeho perioda a frekvence; postupné vlnění, stojaté vlnění, vlnová délka a rychlost vlnění; zvuk, jeho hlasitost a intenzita		
		Z časového diagramu kmitavého pohybu určí periodu a frekvenci kmitavého pohybu.			
		Popíše vzorcem pro okamžitou výchylku harmonický kmitavý pohyb a dokáže v určitém čase okamžitou výchylku vypočítat.			
		Kvalitativně popíše změny rychlosti a zrychlení tělesa při harmonickém kmitání.			
		Z časového diagramu harmonického kmitavého pohybu dokáže určit počáteční fázi kmitání a fázový rozdíl dvou kmitání.			
		Popíše rozdíl mezi vlastním a nuceným kmitáním, vysvětlí pojem rezonance a rezonanční frekvence.			
		Vysvětlí souvislost mezi kmitáním a mechanickým vlněním.			
		Využívá s porozuměním vztah mezi vlnovou délkou, frekvencí (periodou) a rychlostí vlnění při řešení konkrétních problémů.			
		Popíše princip vzniku stojatého vlnění..			
		Charakterizuje různé druhy mechanického vlnění.			
		Popíše jevy při setkání dvou vlnění, vysvětlí, co to znamená, že vlny se setkávají se stejnou fází a opačnou fází a vysvětlí za jakých podmínek vzniká interferenční minimum a maximum.			
		Charakterizuje zvuk jako mechanické vlnění. Podle frekvence rozliší, zda se jedná o zvuk infrazvuk nebo ultrazvuk.		BIO – sluchové ústrojí	

		Zná jednotku pro vyjádření hlasitosti zvuku a posoudí účinek zvuku různé hlasitosti na sluchové ústrojí.			
		Vysvětlí rozdíl v rychlosti šíření zvuku v látkách různých skupenství a vysvětlí princip vzniku ozvěny.			
Člověk a příroda – Fyzika – Elektromagnetické jevy, Světlo	Využívá elektromagnetické indukce k řešení problémů a objasnění funkce elektrických zařízení.	Pomocí magnetických indukčních čar znázorní magnetické pole různých zdrojů magnetického pole.	Magnetické pole – pole magnetů a vodičů s proudem, magnetická indukce; indukované napětí		
		Určí orientaci magnetických indukčních čar magnetického pole přímého vodiče a cívky s proudem užitím Ampérova pravidla pravé ruky.			
		Vypočítá velikost magnetické indukce v jednoduchých případech.			
		Určí směr magnetické síly na vodiče s proudem a částici s nábojem v magnetickém poli.			
		Popíše, za jakých podmínek vzniká ve vodiči indukované napětí a na čem závisí velikost indukovaného napětí.			
		Popíše princip vzniku harmonického střídavého napětí a proudu.	Střídavý proud – harmonické střídavé napětí a proud, jejich frekvence; výkon střídavého proudu; generátor střídavého proudu; elektromotor; transformátor		
		Vysvětlí význam pojmů perioda, frekvence a amplituda harmonického střídavého napětí a proudu.			
		Kvalitativně vysvětlí chování rezistoru, cívky a kondenzátoru v obvodu se střídavým napětím.			
		Kvalitativně popíše, jak se mění v obvodu s rezistorem okamžitý výkon, dokáže vypočítat efektivní hodnoty proudu a napětí.			
		Zná efektivní hodnoty napětí a hodnotu frekvence v elektrické rozvodné síti.			
		Popíše části a funkci třífázového alternátoru.			
		Popíše části a princip činnosti transformátoru.			
		Popíše princip výroby a přenosu elektrické energie.			

		Rozlišuje shodné a rozdílné znaky různých typů elektráren, posoudí jejich výhody a nevýhody z hlediska účinnosti výroby elektrické energie a jejich vlivu na životní prostředí.		***VMEGS*** *– globální problémy a jejich důsledky, EV člověk a životní prostředí*	
		Zná druhy a rozmístění elektráren v ČR, zná lokální zdroje elektrické energie v rámci okresu.		***EV*** *– životní prostředí regionu ČR*	
	Porovná šíření různých druhů elektromagnetického vlnění v rozličných prostředích.	Zná rychlost šíření elektromagnetického vlnění ve vakuu a ví, že tato rychlost je v jakémkoli jiném prostředí je nižší.	elektromagnetické záření – elektromagnetická vlna; spektrum elektromagnetického záření		
		Vymezí pomocí vlnových délek světlo ve spektru elektromagnetického vlnění.		**BO** – vliv vlnové délky na růst rostlin	
		Seřadí různé druhy elektromagnetického vlnění podle vlnové délky.			
		Popíše vlastnosti a využití různých druhů elektromagnetického vlnění.			
		Dokáže ze známého indexu lomu určit rychlost šíření světla v optickém prostředí.	Vlnové vlastnosti světla – index lomu, interference		
		Kvalitativně popíše efekty, které jsou důsledkem ohybu a interference světla.			
Člověk a příroda – Fyzika – Elektromagnetické jevy, Světlo	Využívá zákony šíření světla v prostředí k určování vlastností zobrazení předmětů jednoduchými optickými systémy.	Narýsuje v různých situacích odražený a lomený paprsek.	Optické zobrazování – zobrazení odrazem na rovinném a kulovém zrcadle; zobrazení lomem na tenkých čočkách; zorný úhel; oko jako optický systém; lupa		
		Používá principy paprskové optiky a chodu význačných paprsků ke konstrukci obrazu vzniklého zobrazením rovinným a kulovým zrcadlem, tenkou spojkou a tenkou rozptylkou a k popisu jeho vlastností.			
		Řeší úlohy pomocí zobrazovací rovnice kulového zrcadla a čočky.			
		Vysvětlí funkci oka jako zobrazovací soustavy.		**BO** – zrakové ústrojí	
		Popíše akomodaci oka v souvislosti se zaostřováním na různé vzdálenosti.			
		Popíše oční vady, krátkozrakost a dalekozrakost a jejich souvislost s poruchami akomodace.			
		Popíše způsoby korekce očních vad.			
		Popíše lupu a její použití.			

Stavba hmoty

Charakteristika předmětu

Obsahem předmětu Stavba hmoty je seznámení žáků se základy kvantové fyziky a chemie, hledání souvislostí mezi strukturou a vlastnostmi látek. Seznámí žáky s vhodnou terminologií z této oblasti a rozšíří znalost základních chemicko-fyzikálních jednotek. Předmět je významný multipředmětovým propojením a vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Jednotlivé kapitoly jsou aktualizovány tak, aby předkládaly obraz mikrosvěta tak, jak jej známe z moderní doby. Hodinová dotace vychází z učebního plánu. Při výuce budou žáci aktivně využívat matematicko-fyzikální tabulky, periodickou soustavu prvků a další odborné pomůcky.

V předmětu jsou realizována následující průřezová témata:

- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Environmentální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- se snaží žáky kladně motivovat ke studiu přírodních věd, učí je vyhledávat a kriticky vyhodnocovat informace z různých informačních zdrojů (odborná literatura, internet, televize aj.) a tyto zpracované informace dále prezentovat,
- podporuje to, aby si žák nové dovednosti, zkušenosti a znalosti zabudoval do svého chápání daného jevu či problematiky (otázky, diskuse, vzájemné hledání odpovědí, porovnávání s dosavadním poznáním, společné vyvozování a formulování závěrů),
- volí metody a aktivity napomáhající žákům v rozvíjení se schopnosti učit se.

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- učí žáky formulovat pracovní hypotézy, dále navrhování postupů a dílčích kroků vedoucích k jejich potvrzení (či vyvrácení), učí je „chemicko-fyzikálně myslet“,
- vede žáky ke správnému výběru vhodných metod pro řešení problémů.

Kompetence komunikativní

Učitel:

- vede žáky k efektivnímu využívání dostupných prostředků komunikace verbální i neverbální (včetně symbolických a grafických vyjádření různého typu,
- koriguje nedostatky při prezentaci výsledků práce jednotlivých žáků i pracovních týmů (referáty, prezentace, postery, výsledky laboratorních prací),
- dbá na správné vyjadřování žáků z hlediska odborného i jazykového, resp. rétorického (v oblasti mluveného i psaného slova). Seznamuje žáky s některými metodami zvládání trémy,
- vede za využití problematiky přírodních věd žáky k tomu, aby se vyhýbali kategorickým soudům a předsudkům.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- podporuje častou spolupráci žáků v rámci skupin (rozdělení rolí dle zájmu, schopností, možností a potřeb), vede je k schopností, možností a potřeb), vede je k pečlivému společnému plánování pracovního pečlivému společnému plánování pracovního postupu (laboratorní práce, skupinové vyučování). postupu (laboratorní práce, skupinové vyučování),
- vede žáky k odpovědnému a promyšlenému stanovování pracovních cílů a priorit s ohledem na vlastní zájem, schopnosti aj.
- podněcuje žáky k tomu, aby se snažili zlepšovat i své méně rozvinuté dovednosti (jako jednotlivci i ve skupině),
- usiluje o to, aby žáci mezi udržovali bezproblémové mezilidské vztahy (kamarádství, vzájemná úcta, tolerance, empatie).

Kompetence občanské

Učitel:

- učí studenty zvažovat vztahy mezi svými zájmy osobními a zájmy širší skupiny, kam patří i zájmy veřejné (především při ochraně životního prostředí),
- za pomoci přírodovědné problematiky vede žáky k vyváženému životnímu stylu při respektování plurality hodnot, názorů, postojů a schopností ostatních lidí (např. při diskusi o umělém oplodnění, interrupci, eutanazii, nebezpečí užívání drog, obecně o závislostech). -se u žáků snaží podporovat jejich schopnost identifikovat předsudky, mylné představy a zaujímat vůči nim postoj

Kompetence digitální

Učitel:

- vede žáky k používání digitálních technologií (Vernier, Pasco, aj.), jejich propojení s různými mobilními zařízeními, různými způsoby vyhodnocování dat a práce s nimi
- seznamuje žáky s různými typy fyzikálních simulací a vizualizací a podporuje žáky, aby takové zdroje aktivně vyhledávali a využívali pro hlubší pochopení fyzikálních jevů
- podporuje při skupinové práci, využití různých forem sdílených dokumentů
- požaduje po žácích odevzdávání a prezentaci vlastní práce v digitální podobě (např. textové dokumenty, prezentace, videa)
- trvá na tom, aby ve všech odevzdaných pracích byly správně citovány zdroje
- vede žáky k tomu, aby porovnávali informace z různých zdrojů a hodnotili spolehlivost zdrojů

vzdělávací oblast	očekávaný výstup podle RVP	školní výstup ŠVP	učivo	vazba a přesahy	poznámky
Člověk a příroda – Fyzika – Stavba a vlastnosti látek	Objasní souvislosti mezi vlastnostmi látek různých skupenství a jejich vnitřní strukturou	Vysloví teze kinetické teorie stavby látek.	Kinetická teorie látek – charakter pohybu a vzájemných interakcí částic v látkách různých skupenství		
		Vysvětlí pojem vnitřní energie a určí složky vnitřní energie v souvislosti s vzájemnými interakcemi mezi částicemi v látkách různých skupenství.			
		Popíše vlastnosti ideálního plynu jako fyzikálního modelu.			
		Vysvětlí vlastnosti ideálního plynu v souvislosti s vnitřní stavbou a interakcemi mezi částicemi.			
		Popíše vnitřní stavbu krystalických látek a amorfních látek.			
		Popíše chemické vazby v krystalech a vysvětlí, jaký vliv má typ vazby na makroskopické vlastnosti krystalu.			
		Popíše na konkrétních případech, jaký vliv mají poruchy krystalické mřížky na mechanické, elektrické a optické vlastnosti.			
		Vysvětlí vlastnosti ideální kapaliny v souvislosti s vnitřní stavbou a interakcemi mezi částicemi.			
Člověk a příroda – Fyzika – Elektromagnetické jevy, Světlo	Porovná účinky elektrického pole na vodič a izolant.	Popíše druhy elektrického náboje. Chápe elektrický náboj jako vlastnost hmoty.			
		Popíše, co se stane s elektricky nabitými částicemi v tělese po vložení do elektrického pole v závislosti na materiálu tělesa.			
Člověk a příroda – Chemie – Obecná chemie	Využívá odbornou terminologii při popisu látek a vysvětlování chemických dějů.	Dokáže rozpoznat homogenní a heterogenní směs.	Soustavy látek a jejich složení		
		Chápe význam molárních veličin.	Veličiny v chemii		
		Aplikuje znalosti molárních veličin na jednotlivé úlohy.			

Člověk a příroda – Chemie – Obecná chemie	Předvídá vlastnosti prvků a jejich chování v chemických procesech. na základě poznatků o periodické soustavě prvků.	Chápe výstavbový princip.	Periodická soustava prvků		
		Odhadne vlastnosti prvku na základě jeho pozice v periodické tabulce prvků.			
Člověk a příroda – Chemie – Obecná chemie	Využívá znalosti o částicové struktuře látek a chemických vazbách k předvídání některých fyzikálně chemických vlastností látek a jejich chování v chemických reakcích.	Popíše model atomu z pohledu konce 20. století	Stavba atomu		
		Popíše rozdíly v typu chemických vazeb.	Chemická vazba a její vlastnosti		
		Popíše faktory ovlivňující chemické reakce.	Rychlost chemických reakcí a jejich rovnováha		
Člověk a příroda – Fyzika – Elektromagnetické jevy, Světlo	Aplikuje poznatky o mechanismech vedení elektrického proudu v kovech, polovodičích, kapalinách a plynech při analýze chování těles z těchto látek v elektrických obvodech.	Vysvětlí, na čem závisí elektrický odpor kovového vodiče a co je to měrný elektrický odpor.	Elektrický proud v látkách – odpor vodiče, odpor polovodiče		
		Popíše princip vzniku volných nosičů náboje v kapalinách.			
		Popíše princip vzniku volných nosičů náboje v plynech.			
		Popíše princip vzniku volných nosičů náboje v polovodičích různých typů			
		Vysvětlí, na čem závisí odpor polovodiče			
Člověk a příroda – Fyzika – Mikrosvět	Využívá poznatky o kvantování energie záření a mikročástic k řešení fyzikálních problémů	Vysvětlí, co je to foton.	kvanta a vlny – foton a jeho energie; korpuskulárně vlnová povaha záření a mikročástic		
		Popíše situace, kde se projevují částicové a kde vlnové vlastnosti světla.			
		Vypočítá energii kvanta elektromagnetického záření.			
		Uvede příklad, kde se projevují vlnové vlastnosti mikročástic.			
		Vysvětlí vznik čárových spekter atomů pomocí kvantování energie elektronů.	atomy – kvantování energie elektronů v atomu; spontánní a stimulovaná emise, laser;		
		Popíše Bohrův model atomu a Schrödingerův model atomu.			
		Popíše princip Laseru.			
		Vypočítá hmotnostní schodek.			

	Posoudí jadernou přeměnu z hlediska vstupních a výstupních částic i energetické bilance.	Vypočítá vazebnou energii a vazebnou energii připadající na jeden nukleon.	atomy – jaderná energie, syntéza a štěpení jader atomů; řetězová reakce, jaderný reaktor		
		Dokáže aplikovat zákon zachování počtu nukleonů při zápisu rovnice jaderné reakce.			
		Popíše průběh jaderného štěpení a objasní princip vzniku řetězové reakce.			
		Chápe možnosti využití a zneužití jaderného štěpení.		***VMEGS*** *– globalizační a rozvojové procesy, globální problémy jejich příčiny a důsledky*	
		Popíše princip postupné přeměny jaderné energie na tepelnou a následně na elektrickou v jaderné elektrárně.			
		Posoudí rizika a výhody využití jaderné energie, chápe problém s uložením jaderného odpadu.		***VMEGS*** *– globalizační a rozvojové procesy, globální problémy jejich příčiny a důsledky* ***EV*** *– člověk a životní prostředí,*	
		Zná umístění jaderných elektráren v ČR.		***EV*** *–životní prostředí regionu a ČR*	
		Popíše průběh termonukleární reakce			
	Využívá zákon radioaktivní přeměny k předvídání chování radioaktivních látek.	Pojmenuje částice, které vznikají při radioaktivní přeměně a popíše jejich chování v elektrickém a magnetickém poli.			
		Vysvětlí význam veličiny poločas přeměny.			
		Dokáže vypočítat počet nerozpadlých jader po uplynutí určitého násobku poločasu přeměny.			
	Navrhne možné způsoby ochrany člověka před nebezpečnými druhy záření.	Popíše účinky ionizujícího záření na živé organismy.		***EV*** *– problematika vztahů organismů a prostředí*	
		Dokáže vybrat materiál, kterým by bylo možné odstínit účinky jednotlivých druhů radioaktivního záření.			
		Popíše změnu účinku stínění v závislosti na tloušťce vrstvy stínícího materiálu.			

Biochemie

Charakteristika předmětu

Předmět Biochemie je součástí vzdělávací oblasti Člověk a příroda – Biologie a Člověk a příroda – chemie. Úzce souvisí s dalšími předměty této vzdělávací oblasti (Stavba hmoty, Bioilogie organismů, Organismy a prostředí), dále souvisí s průřezovým tématem Environmentální výchova. Obsahem předmětu jsou především organické látky v kontextu s jejich biologickými funkcemi; zejména rolí sacharidů v metabolismu roslin a živočichů, bílkovin jako řídících a strukturních molekul a nukleových kyselin jako molekulárních základů dědičnosti.
Žáci získají vhled do souvislostí mezi strukturou a vlastnostmi a biologickým významem základních organických látek. Hodinová dotace vychází z učebního plánu.

V předmětu jsou realizována následující průřezová témata:

- Environmentální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:
- motivuje žáky ke studiu biologie, chemie a ostatních přírodních věd,
- učí žáky vyhledávat a kriticky vyhodnocovat informace z různých zdrojů (odborná literatura, internet, televize, …)
- vede žáky k samostatnosti,
- diskutuje se žáky o příčinách různých přírodních procesů, podněcuje žáky k hledání adekvátních odpovědí na kladené otázky,

Kompetence k řešení problémů

Učitel:
- volí takové postupy, které žákům napomáhají rozpoznat problém, objasnit jeho podstatu,
- aktivně vytváří situace, které podněcují žáky k přemýšlení o problémech a otázkách, k dokazování a formulování závěrů,
- zadává úkoly tak, aby jejich vyřešení bylo možné alternativními cestami a postupy a podněcuje tak u žáků snahu o nacházení hypotéz na základě zkušeností, příkladů a již získaných kompetencí,
- vyžaduje od žáků návrhy samostatných řešení, nalézání závěrů a vyhodnocení získaných fakt.

Kompetence komunikativní

Učitel:
- vede žáky k efektivnímu využívaní komunikačních prostředků,
- se žáky procvičuje prostřednictvím probíraných chemických jevů či problémů z oboru schopnost vést dialog a diskusi, používat vhodnou argumentaci, podporuje skupinovou, týmovou i celotřídní komunikaci (většinou vystupuje v roli moderátora takové komunikace),
- dbá na správné vyjadřování žáků z hlediska odborného i jazykového (v oblasti mluveného i psaného slova). Seznamuje žáky s některými metodami zvládání trémy.

Kompetence sociální a personální

Učitel:
- podporuje častou spolupráci žáků v rámci skupin (rozdělení rolí dle zájmu, schopností, možností a potřeb),
- vede žáky k odpovědnému a promyšlenému stanovování pracovních cílů a priorit s ohledem na vlastní zájem, schopnosti aj.,
- usiluje o to, aby žáci mezi udržovali bezproblémové mezilidské vztahy (kamarádství, vzájemná úcta, tolerance, empatie).

Kompetence občanské

Učitel:
- učí žáky orientovat se ve vědeckých, etických i právních otázkách ochrany přírody,
- za pomoci přírodovědné problematiky vede žáky k vyváženému životnímu stylu při respektování plurality hodnot, názorů, postojů a schopností ostatních lidí,
- se u žáků snaží podporovat jejich schopnost identifikovat předsudky, mylné představy a zaujímat vůči nim postoj.
- vede žáky k pochopení práv a povinností v souvislosti s ochranou životního prostředí, ochranou zdraví svého i svých blízkých,
- diskutuje se žáky o aktuálním dění ve vědě, technice, společenském dění.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:
- vede žáky k zodpovědnému a cílevědomému rozhodování a dalším vzdělávání a budoucím profesním zaměření (zhodnocení vlastních osobnostních i odborných předpokladů, potřeb svých i společenských),
- kladným hodnocením aktivního přístupu žáka ke studiu (organizování soutěží pro spolužáky, kvalitní referáty, které nezadal učitel a které se vztahují k probíranému učivu) podporuje iniciativu a tvořivost žáků.

Kompetence digitální

Učitel:

- využívá při výuce různé digitální nástroje (Mentimeter, Kahoot, …), při kterých žáci využívají vlastní mobilní zařízení, a zároveň získávají zpětnou vazbu o svém studiu,
- vytváří digitální studijní prostor pro žáky (např. Google classroom), kde jsou samostudijní materiály, materiály z výuky nebo sdílené dokumenty
- využívá při výuce různé digitální zdroje, na kterých mohou žáci formou kritického myšlení hledat nedostatky (fake news), zdroje informací (citace) nebo jiné pohledy na probíranou problematiku.
- pracuje s grafickou vizualizací biologických a chemických dat

vzdělávací oblast	očekávaný výstup podle RVP	školní výstup ŠVP	učivo	vazba a přesahy	poznámky
Člověk a příroda – Chemie – Organická chemie	Objasní strukturu a funkci sloučenin nezbytných pro důležité chemické procesy probíhající v organismech.	Popíše rozdíly ve struktuře lipidů, sacharidů a bílkovin.	Lipidy, sacharidy, bílkoviny		
		Popíše základní strukturu nukleových kyselin	Nukleové kyseliny		
		Chápe význam enzymů, vitamínů a hormonů v biochemických procesech	Enzymy, vitamíny, hormony		
	Charakterizuje základní metabolické procesy a jejich význam.	Popíše metabolismus lipidů, sacharidů a bílkovin	Metabolismus lipidů, sacharidů a bílkovin		
Výchova ke zdraví – Zdravý způsob života a péče o zdraví	Zařazuje do denního režimu osvojené způsoby relaxace; v zátěžových situacích uplatňuje osvojené způsoby regenerace.	zařazuje do denního režimu osvojené způsoby relaxace; v zátěžových situacích uplatňuje osvojené způsoby regenerace			**VkZ** – uplatňuje způsoby regenerace
Biologie – Biologie rostlin	Zhodnotí rostliny jako primární producenty biomasy a možnosti využití rostlin v různých odvětvích lidské činnosti.	Podrobně vysvětlí princip fotosyntézy a její význam.	Fotosyntéza	***EV*** *– problematika vztahů organismů a prostředí*	
		Vysvětlí princip dalších biochemických procesů v rostlinném těle.	fotorespirace		
Biologie – Biologie člověka	Využívá znalosti o orgánových soustavách pro pochopení vztahů mezi procesy probíhajícími v lidském těle.	Vysvětlí princip základních biochemických procesů v rostlinném těle.	fermentace, respirace		
		Popíše základní metabolismu sacharidů, lipidů a proteinů.	enzymy, játra, deaminace, hormonální regulace	**BO** – hormonální regulace, stavba cévní a trávicí soustavy	
Biologie – Genetika	Využívá znalosti o genetických zákonitostech pro pochopení rozmanitosti organismů.	Popíše stavbu a funkci nukleových kyselin.	stavba NK		
		Popíše průběh replikace.	replikační aparát, replikace, transkripce, posttranskripční úpravy		
		Objasní základní principy proteosyntézy.	proteosyntetický aparát, průběh translace		

Biologie organismů

Charakteristika předmětu

Předmět Biologie organismů je vyučován v 1. a 2. ročníku studia. Vychází ze vzdělávacích oblasti Člověk a příroda, vzdělávacího oboru Biologie a oblasti Člověk a zdraví, vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví. Časová dotace předmětu je patrná v kapitole 4. Učební plán tohoto ŠVP.
Vzdělávací obor Biologie je v rámci tohoto ŠVP rozdělen na několik předmětů; tento předmět, Biologie organizmů, je zaměřen na obecně biologická témata, na popis struktury, funkce a biologické rozmanitosti na buněčné úrovni, na úrovni organismů i vyšších taxonů. Zabývá se také biologií člověka. Zahrnuje témata z morfolgie a anatomie, fyziologie, taxonomie a genetiky.

V předmětu Biologie organismů jsou realizována následující průřezová témata:

- Mediální výchova
- Osobnostní a sociální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:
- podněcuje žáky k vyhledávání, třídění a asociování biologických informací v dalších informačních zdrojích – internetu, rozhlasu, televizi, odborných časopisech,
- diskutuje se žáky o příčinách různých přírodních procesů, podněcuje žáky k hledání adekvátních odpovědí na kladené otázky,
- předvede manipulaci s jednoduchými přístroji – laboratorními pomůckami, lupou, mikroskopem a zadává úkoly na procvičení,
- kontroluje výsledky pozorování a zkoumání a vyžaduje, aby je žák zhodnotil a porovnal s dosavadními znalostmi a zkušenostmi a formuloval biologické závěry.

Kompetence k řešení problémů

Učitel:
- aktivně vytváří situace, které podněcují žáky k přemýšlení o problémech a otázkách, k dokazování a formulování závěrů,
- prací s přírodninami vede žáky k porovnání znaků přírodniny, určení a zařazení do systému,
- zadává úkoly tak, aby jejich vyřešení bylo možné alternativními cestami a postupy a podněcuje tak u žáků snahu o nacházení hypotéz na základě zkušeností, příkladů a již získaných kompetencí,
- vyžaduje od žáků návrhy samostatných řešení, nalézání závěrů a vyhodnocení získaných fakt.

Kompetence komunikativní

Učitel:
- formou diskuse o daném problému rozvíjí schopnost žáků formulovat své myšlenky, vhodně argumentovat, vyslechnout jiné názory, reagovat na hodnocení druhých,
- zadáním samostatné práce podporuje žáky ve využívání multimédií pro studium,
- učitel vede žáky k formulování svých myšlenek v písemné i mluvené formě a vyžaduje vyslovení hypotéz či vlastních názorů na daný přírodovědný problém,
- konzultuje názory všech žáků, učí je vhodně argumentovat, společně spolupracují na řešení biologického úkolu.

Kompetence sociální a personální

Učitel:
- využívá skupinového vyučování, a tak vede žáky ke spolupráci při řešení problémů,
- navozuje situace vedoucí k posílení sebedůvěry žáků, pocitu zodpovědnosti.

Kompetence občanské

Učitel:
- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování,
- vede žáky k pochopení práv a povinností v souvislosti s ochranou životního prostředí, ochranou zdraví svého i svých blízkých,
- diskutuje se žáky o aktuálním dění ve vědě, technice, společenském dění.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:
- zařazuje do výuky exkurze, a tím vytváří u žáků představu o využití biologie v běžném životě a o možnostech uplatnění absolventů vysokých škol přírodovědného zaměření v praxi,
- vyžaduje od žáků plnění úkolů v předem stanovené kvalitě a v dohodnutých termínech, a tím rozvíjí jejich zodpovědnost a návyk systematické práce,
- kladným hodnocením aktivního přístupu žáka ke studiu (organizování soutěží pro spolužáky, kvalitní referáty, které nezadal učitel a které se vztahují k probíranému učivu) podporuje iniciativu a tvořivost žáků.

Kompetence digitální:

Učitel:

- aktivně při výuce využívá řadu digitálních technologií a aplikací a interaktivně tohoto procesu začleňování technologií zapojuje.
- vede žáky k prezentaci vlastních výstupů v digitální podobě, která propojuje obsah v různých formátech,
- požaduje od žáků aktivní získávání, spravování a sdílení dat v různých digitálních platformách, zároveň apeluje na to, aby žáci při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jednali eticky a předcházeli situacím, které ohrožují bezpečnost zařízení i dat,
- pracuje s grafickou vizualizací biologických dat,
- statisticky zpracovává biologická data s použití IT.

vzdělávací oblast	očekávaný výstup podle RVP	školní výstup ŠVP	učivo	vazba a přesahy	poznámky
Člověk a příroda – Biologie – Obecná biologie	Odliší živé soustavy od neživých na základě jejich charakteristických vlastností.	Pojmenuje základní vlastnosti živých soustav a na příkladech vysvětlí jejich podstatu.	základní vlastnosti živých soustav		
		Je schopen popisu základních stavebních látek, ze kterých jsou složeny živé soustavy.	základní organické molekuly v těle organismů a jejich význam pro život	**Ch** – biogenní prvky	Podrobně rozpracováno v předmětu **Biochemie**
	Objasní stavbu a funkci strukturních složek a životní projevy prokaryotních a eukar. buněk.	Popíše základní životní formy organismů a objasní rozdíl mezi nebuněčnou, prokaryotickou a eukaryotickou formou života.	buněčná a nebuněčná forma života, prokaryotická a eukaryotická buňka		
	Vysvětlí význam diferenciace a specializace buněk pro mnohobuněčné organismy.	Obecně chápe diferenciaci a specializaci jako cestu k mnohobuněčnosti organismů	růst a vývoj, genové exprese	**BCh** – molekulátní biologie	
		Popíše diferenciaci zygoty živočichů až po stádium gastruly.	mnohobuněčnost živočichů		
	Odvodí hierarchii recentních organismů ze znalostí o jejich evoluci.	Rozlišuje mezi pojmy kategorie a taxon, pojmenuje základní kategorie biologického systému, uvede příklady konkrétních taxonů	kategorie, taxon	**OP** – evoluční principy	
Člověk a příroda – Biologie – Biologie virů	Charakterizuje viry jako nebuněčné soustavy.	Popíše stavbu viru, charakterizuje principy rozmnožování virů	stavba viru, virion, typy virové infekce		
	Zhodnotí způsoby ochrany proti virovým onemocněním a metody jejich léčby.	Chápe principy virového onemocnění, vyjmenuje bežná a závažná virová onemocnění, chápe principy jejich léčby	virová onemocnění člověka a jejich léčba, retroviry	**BO** – biologie člověka, **BCh** – biomembrány **RS** – demografie a choroby v různých regionech	
	Zhodnotí pozitivní a negativní význam virů.	Posoudí pozitivní a negativní význam virů v přírodě.	role virů v přírodě		
Člověk a příroda – Biologie – Biologie bakterií	Charakterizuje bakterie z ekologického, zdravotnického a hospodářského hlediska.	Popíše stavbu prokaryotické buňky a akcentuje struktury typické pro bakterie.	stavba prokaryotické buňky		
		Pojmenuje a charakterizuje základní způsoby rozmnožování bakterií.	rozmnožování bakterií		
	Zhodnotí způsoby ochrany proti bakteriálním onemocněním a metody jejich léčby.	Vyjmenuje několik bakteriálních onemocnění člověka včetně jejich původců, chápe princip jejich léčby		**BO** – biologie člověka, **BCh** – biomembrány, **RS** – demografie a choroby v různých regionech	žákovské prezentace nemoci člověka
		Chápe význam bakterií a sinic v přírodě			

Člověk a příroda – Biologie – Biologie protist	Charakterizuje protista z ekologického, zdravotnického a hospodářského hlediska.	Popíše stavbu eukaryotické buňky a základní vlastnosti domény Eukaryota.	stavba eukaryotické buňky	***MedV*** *– Média a mediální produkce*	
		Popíše systém Eukaryot včetně základní charakteristiky všech říší dříve řazených do skupiny Protista.	Excavata, Rhizaria, Amoebozoa		
Člověk a příroda – Biologie – Biologie rostlin	Porovná společné a rozdílné vlastnosti stélkatých a cévnatých rostlin.	Charakterizuje Archaeplastida z hlediska jejich evolučního významu.			
		Popíše jednotlivé druhy stélek.	Glaukofyta, Ruduchy, Chloroophyta – „Zelené řasy“		
	Popíše stavbu těl rostlin, stavbu a funkci rostlinných orgánů.	Charakterizuje záklдní fyziologické procesy v rosltinném těle: fotosytézu, příjem a výdej vody, minerální výživa	výživa rostlin, vodní režim rostliny	**F** – koheze, adheze	podrobně rozpracováno v předmětu **Biochemie**
		Uvede základní typy pletiv a jejich funkce.	pletiva		
		Popíše stavbu a funkci vegetativních a generativních orgánů rostlin a jejich přeměn.	kořen, stonek, list – trofofyl, sporofyl		
	Objasní princip životních cyklů a způsoby rozmnožování rostlin.	Objasní princip nepohlavního a pohlavního rozmnožování rostlin.	rozmnožování rosltin		
		Chápe principy a výhody metageneze rostlin.	evoluce rodozměny rostlin		
		Charakterizuje ontogenezi rostlin, fáze a faktory ovlivňující růst a vývin rostlin.	růst a vývoj rosltin		
	Pozná a pojmenuje (s možným využitím různých informačních zdrojů) významné rostlinné druhy a uvede jejich ekologické nároky.	Popíše stavbu těla, rozmnožování a význam výtrusných rostlin	mechorosty, plavuně, přesličky, kapradiny	**RS** – flóra regionů	
		Popíše stavbu těla, rozmnožování a význam semenných rostlin	jinany, cykasy, jeličnany, dvouděložné a jednoděložné rosltiny	**RS** – flóra regionů	
		Uvedené a pozná zástupce typických čeledí nebo hospodářsky významných čeledí krytosemenných rosltin			
Člověk a příroda – Biologie – Biologie hub	Pozná a pojmenuje (s možným využitím různých informačních zdrojů) významné zástupce hub a lišejníků.	Charakterizuje Opisthokonta hlediska jejich evolučního významu.	tlačný a tažný bičík, Ichtyosporea, Choanoflagellata		
		Charakterizuje stavbu těla, způsob výživy a rozmnožování hub.	houby – stavba a funkce, zástupci, lišejníky – stavba a funkce, zástupci		

Člověk a příroda – Biologie – Biologie hub		Rozpozná významné zástupce hub a lišejníků.	zástupci hub a lišejníků		
	Posoudí ekologický, zdravotnický a hospodářský význam hub a lišejníků.	Posoudí ekologický, zdravotnický a hospodářský význam hub a lišejníků.	jedlé a jedovaté houby		
Člověk a příroda – Biologie – Biologie živočichů	Popíše evoluci a adaptaci jednotlivých orgánových soustav.	Charakterizuje základní principy vzniku mnohobuněčných organismů.	teorie vzniku mnohobuněčnosti		
		Chápe význam a správně používá termíny tkáň, orgán, orgánová soustava.	tkáně, přehled a stavba orgánových soustav		
		Popíše funkci orgánových soustav živočichů.	morfologie a fyziologie živočichů		
	Objasní principy základních způsobů rozmnožování a vývoj živočichů.	Chápe termín zárodečné listy, ektoderm, mezoderm a entoderm a společně s poznatky o ontogenetickém vývoji živočichů a aplikuje je na systém živočichů.	zygota, morula, blastula, gastrula, ektoderm, mezoderm, entoderm		
		Chápe principy nepohlavního a pohlavního rozmnožování živočichů.	způsoby pohlavního a nepohlavního rozmnožování živočichů, metageneze	**OP** – evoluce sexuality, vznik pohlaví	
	Charakterizuje hlavní taxonomické jednotky živočichů a jejich významné zástupce.	Charakterizuje hlavní taxonomické jednotky živočichů a jejich zástupce.	houbovci, žahavci, ploštěnci, vířníci, hlístice, měkkýši, kroužkovci, členovci, ostanokožci, strunatci	**RS** – fauna regionů	
	Pozná a pojmenuje (s možným využitím různých informačních zdrojů) významné živočišné druhy a uvede jejich ekologické nároky.	Pozná a pojmenuje (s možným využitím různých informačních zdrojů) významné živočišné druhy a uvede jejich ekologické nároky	houbovci, žahavci, ploštěnci, vířníci, hlístice, měkkýši, kroužkovci, členovci, ostanokožci, strunatci		
Člověk a příroda – Biologie – Biologie člověka	Využívá znalosti o orgánových soustavách pro pochopení vztahů mezi procesy probíhajícími v lidském těle.	Popíše stavbu a funkci orgánových soustav člověka.	tělní pokryv, kosterní, svalová, trávicí, dýchací, cévní, vylučovací, nervová, hormonální a pohlavní soustava		
		Rozumí základním fyziologickým procesům v lidském těle.	přenos nervového signálu, hormonální regulace, imunita, trávení, přenos dýchacích plynů	**BCh** – buněčný metabolismus	
	Charakterizuje individuální vývoj člověka a posoudí faktory ovlivňující jej v pozitivním a negativním směru.	Popíše stavbu a funkci rozmnožovací soustavy muže a ženy.	soustavy rozmnožovací, hygiena pohlavního styku, hygiena v těhotenství, rodičovství, metody asistované reprodukce		
		Charakterizuje jednotlivá období vývoje člověka.	oplození, prenatální vývoj, porod, postnatální vývoj	**SV** – individuální vývoj ***OSV*** *– Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti*	

Výchova ke zdraví – Změny v životě jedince a jejich reflexe	Uplatňuje odpovědné a etické přístupy k sexualitě, rozhoduje se s vědomím možných důsledků.	Uplatňuje odpovědné a etické přístupy k sexualitě, rozhoduje se s vědomím možných důsledků.		***MedV*** *– Média a mediální produkce*	
	Orientuje se v problematice reprodukčního zdraví z hlediska odpovědnosti k budoucímu rodičovství.	Orientuje se v problematice reprodukčního zdraví z hlediska odpovědnosti k budoucímu rodičovství.		***OSV*** *– Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů*	
	Zná práva každého jedince v oblasti sexuality a reprodukce.	Zná práva každého jedince v oblasti sexuality a reprodukce.			
Výchova ke zdraví – Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence	Uvede důsledky porušování paragrafů trestního zákona souvisejících s výrobou a držením návykových látek a s činností pod jejich vlivem, sexuálně motivovanou kriminalitou, skrytými formami individuálního násilí a vyvozuje z nich osobní odpovědnost.	Zná základní skupiny návykových látek podle účinku a typu závislosti.		***MedV*** *– Média a mediální produkce*	
Člověk a příroda – Biologie – Genetika	Využívá znalosti o genetických zákonitostech pro pochopení rozmanitosti organismů.	Objasní základní genetické pojmy.	gen, alela, genotyp, fenotyp, genom, hybridizace	**BCh** – stavba NK	podrobně rozpracováno v předmětu **Biochemie**
		Řeší základní genetické příkady na principu Mendelových zákonů.	monohybridismus, dihybridismus, úplná dominance, kodominace	**OP** – genetika populací	
		Vysvětlí podstatu dědičnosti znaků vázaných na pohlaví.	autozómy a gonozómy		
	Analyzuje možnosti využití znalostí z oblasti genetiky v běžném životě.	Uvede základní metody výzkumu genetiky člověka.	genetika člověka		
		Analyzuje možnosti využití znalostí z oblasti genetiky v běžném životě.	genové inženýrství, GMO	***MedV*** *– Média a mediální produkce*	

Organismy a prostředí

Charakteristika předmětu

Předmět Organismy a prostředí je vyučován v 1. a 2. ročníku studia. Vychází ze vzdělávacích oblasti Člověk a příroda, vzdělávacího oboru Biologie Gegografie a geologie, a dále oblasti Člověk a zdraví, vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví. Časová dotace předmětu je patrná v kapitole 4. Učební plán tohoto ŠVP.
Vzdělávací obory Biologie a Geografie a geologie jsou v rámci tohoto ŠVP rozdělen na několik předmětů; tento předmět, Organismy a prostředí, je zaměřen témata, v rámci kterých je patrná vazba organismů na jejich prostředí a jeho změny v čase; z oboru Geografie a geologie se jedná se zejmá o oblast Přírodní prostředí (atmosféra, koloběh vody, zemské sféry, krajina a její prvky, půda a její vznik). Z oboru Biologi zahrnuje zejména evoluční biologie včetně evoluce a fylogeneze organismů, ekologie organismů – populační, krajinná ekologie, ekosystémové ekologie, etologie.

V předmětu Organismy a prostředí jsou realizována následující průřezová témata:

- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Mediální výchova
- Osobnostní a sociální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- podněcuje žáky k vyhledávání, třídění a asociování biologických informací v dalších informačních zdrojích – internetu, rozhlasu, televizi, odborných časopisech,
- diskutuje se žáky o příčinách různých přírodních procesů, podněcuje žáky k hledání adekvátních odpovědí na kladené otázky,
- kontroluje výsledky pozorování a zkoumání a vyžaduje, aby je žák zhodnotil a porovnal s dosavadními znalostmi a zkušenostmi a formuloval biologické závěry.

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- aktivně vytváří situace, které podněcují žáky k přemýšlení o problémech a otázkách, k dokazování a formulování závěrů,
- prací s přírodninami vede žáky k porovnání znaků přírodniny, určení a zařazení do systému,
- zadává úkoly tak, aby jejich vyřešení bylo možné alternativními cestami a postupy a podněcuje tak u žáků snahu o nacházení hypotéz na základě zkušeností, příkladů a již získaných kompetencí,
- vyžaduje od žáků návrhy samostatných řešení, nalézání závěrů a vyhodnocení získaných fakt.

Kompetence komunikativní

Učitel:

- formou diskuse o daném problému rozvíjí schopnost žáků formulovat své myšlenky, vhodně argumentovat, vyslechnout jiné názory, reagovat na hodnocení druhých,
- zadáním samostatné práce podporuje žáky ve využívání multimédií pro studium,
- učitel vede žáky k formulování svých myšlenek v písemné i mluvené formě a vyžaduje vyslovení hypotéz či vlastních názorů na daný přírodovědný problém,
- konzultuje názory všech žáků, učí je vhodně argumentovat, společně spolupracují na řešení biologického úkolu.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- využívá skupinového vyučování, a tak vede žáky ke spolupráci při řešení problémů,
- navozuje situace vedoucí k posílení sebedůvěry žáků, pocitu zodpovědnosti.

Kompetence občanské

Učitel:

- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování,
- vede žáky k pochopení práv a povinností v souvislosti s ochranou životního prostředí, ochranou zdraví svého i svých blízkých,
- diskutuje se žáky o aktuálním dění ve vědě, technice, společenském dění.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- zařazuje do výuky exkurze, a tím vytváří u žáků představu o využití biologie v běžném životě a o možnostech uplatnění absolventů vysokých škol přírodovědného zaměření v praxi,
- vyžaduje od žáků plnění úkolů v předem stanovené kvalitě a v dohodnutých termínech, a tím rozvíjí jejich zodpovědnost a návyk systematické práce,
- kladným hodnocením aktivního přístupu žáka ke studiu (organizování soutěží pro spolužáky, kvalitní referáty, které nezadal učitel a které se vztahují k probíranému učivu) podporuje iniciativu a tvořivost žáků.

Kompetence digitální

Učitel:

- aktivně při výuce využívá řadu digitálních technologií a aplikací a interaktivně tohoto procesu začleňování technologií zapojuje.
- vede žáky k prezentaci vlastních výstupů v digitální podobě, která propojuje obsah v různých formátech,
- požaduje od žáků aktivní získávání, spravování a sdílení dat v různých digitálních platformách, zároveň apeluje na to, aby žáci při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jednali eticky a předcházeli situacím, které ohrožují bezpečnost zařízení i dat,
- pracuje s grafickou vizualizací biologických dat,
- statisticky zpracovává biologická data s použití IT.

vzdělávací oblast	očekávaný výstup podle RVP	školní výstup ŠVP	učivo	vazba a přesahy	poznámky
Geografie – Přírodní prostředí	Objasní mechanismy globální cirkulace atmosféry a její důsledky pro vytváření klimatických pásů.	Používá s porozumněním základní pojmy f-g sfér.	složení atmosféry, její vrstvy a procesy, které v ní probíhají	**F** – atmosféra	
		Popíše mechanismy globální cirkulace atmosféry a uvede jejich příčiny a důsledky.	cyklona, anticyklona, monzun, pasát, vzduchové hmoty, vzduchové fronty, předpověď počasí		
		Objasní fyzikální podmínky v atmosféře a jejich příčiny a dlouhodobý režim v jednotlivých klimatických pásech.	počasí, podnebí, klimatologie, meteorologie, rozložení podnebných pásů		
		Zhodnotí vliv distribuce pevnin a oceánů na globální cirkulaci atmosféry.	destrukce ozonové vrtvy, skleníkový efekt	***EV** – Problematika vztahů organismů a prostředí*	
	Objasní velký a malý oběh vody a rozliší jednotlivé složky hydrosféry a jejich funkci v krajině.	Používá s porozumněním základní pojmy hydrosféry.	systém a jednotlivé složky hydrosféry – úmoří, povodí, rozvodí, říční síť		
		Objasní princip fungování hydrogeologického koloběhu.	hydrogeologický cyklus – probíhající procesy (evaporace, sublimace, transpirace, kondenzace, odtok...)		
	Hodnotí vodstvo a půdní obal Země jako základ života a zdroje rozvoje společnosti.	Zdůvodní nerovnoměrné rozložení zásob vody na Zemi a vyvodí důsledky.	rozložení zásob vody na Zemi – povrchové, podpovrchové, sladké, slané, tekoucí, stojaté...		
		Diskutuje o významu vody pro život člověka.	voda v organismech, zdroj obživy, doprava, průmysl,	***EV** – člověk a životní prostředí*	
		Popíše a zdůvodní vlastnosti a pohyby mořské vody.	salinita, mořské proudy, slapové jevy	Gravitační vlivy Země	
		Zhodnotí vliv člověka na půdní obal Země.	vlivy lidské společnosti na pedosféru	***EV** – člověk a životní prostředí*	
		Zhodnotí význam půd a vod pro život na Zemi a jejich hospodářské využití.		***EV** – člověk a životní prostředí*	
	Rozliší hlavní biomy světa.	Používá s porozumněním základní pojmy biosféry.	systém a jednotlivé složky biosféry – biogeografie, biodiverzita, tundry, polární pustiny, tropické deštné pralesy...	**BO** (biologie organismů)	

		Objasní horizontální a vertikální rozložení biomů.	vegetační pásy, výškové vegetační stupně, bioklimatické pásy oceánů a moří	***VMEGS*** *– Globální problémy, jejich příčiny a důsledky*	
		Uvede vztah mezi biomy a životem lidí.	ekosystémy – přírodní a umělé, hospodářské využití, dezertifikace, zasolování	***EV*** *– člověk a životní prostředí*	
		Popíše mechanismy a jevy v jednotlivých biomech.	epifyty, endemity, fyziologická adaptace,	**RS** – vliv na rozložení obyvatelstva	
		Uvede u jednotlivých biomů příklady z fauny a flory.	přední zástupci jednotlivých biomů	***OSV*** *– spolupráce a soutěž*	
Geografie – Přírodní prostředí	Rozliší složky a prvky fyzickogeografické sféry a rozpozná vztahy mezi nimi.	Objasní rozdíly a souvislosti mezi jednotlivými složkami FG sféry – hydrosféra, atmosféra, biosféra, pedosféra...	azonální a zonální jevy f-g sféry a jejich důsledky pro přírodní prostředí Země	***EV*** *– Problematika vztahů organismů a prostředí*	
		Používá s porozuměním základní pojmy fyzickogeografických sfér.			
Geografie – životní prostředí	Zhodnotí na příkladech různé krajiny jako systém pevninské části krajinné sféry se spec. znaky, určitými složkami, strukturou, okolím a funkcemi	Používá s porozuměním základní pojmy fyzickogeografických sfér.	typy krajin, potenciál krajiny, krajinná ekologie		
		Popíše změny ve způsobech využití přírodního prostředí v různých etapách vývoje lidstva.	krajina – její vývoj a využití	***EV*** *– Problematika vztahů organismů a prostředí*	
	Analyzuje na konkrétních příkladech přírodní a kulturní (společenské) krajinné složky a prvky krajiny	Analyzuje na konkrétních příkladech přírodní a kulturní (společenské) krajinné složky a prvky krajiny.	interakce mezi přírodou a společností- kulturní krajina,		
		Na příkladech objasní, jak se vzájemně ovlivňují prvky přírodní a sociální krajiny.	enviromentalistika	***EV*** *– Problematika vztahů organismů a prostředí*	
	Zhodnotí některá rizika působení přírodních a společenských faktorů na životní prostředí v lokální, regionální a globální úrovni.	Popíše příčiny a důsledky rostoucího vlivu člověka na přírodu.	soužití člověka s přírodou, limity přírodního prostředí	***VMEGS*** *– Globální problémy, jejich příčiny a důsledky*	
		Zhodnotí nástroje ochrany životního prostředí a porovná přístup k ochraně životního prostředí v různých světových regionech a jednotlivé důsledky plynoucí z jednotlivých přístupů.		***EV*** *– Problematika vztahů organismů a prostředí*	
		Vysvětlí myšlenku udržitelného rozvoje a aplikuje ji na své aktivity ve svém okolí.	trvale udržitelný rozvoj	***OSV*** *– morálka všedního dne,* ***EV*** *– životní prostředí regionu a ČR*	

Geologie – Voda	Zhodnotí využitelnost různých druhů vod a posoudí možné způsoby efektivního hospodaření s vodou v příslušném regionu.	Objasní rozdělení zásob vody na zemi a uvede důsledky, které z toho plynou.			
		Popisuje působení vody jako erozního činitele.	ochrana vod a půd	***VMEGS*** *– Globální problémy, jejich příčiny a důsledky*	
		Navrhuje postupy pro ochranu vod a půd v našem okolí (Rokycansko).		***OSV*** *– seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů*	
Geologie – Člověk a anorganické příroda	Posuzuje geologickou činnost člověka z hlediska možných dopadů na životní prostředí.	Zhodnotí možnosti využívání a optimálního zacházení se zdroji nerostných surovin na příkladu místního regionu i v rámci celé ČR.	místní region – Rokycansko, Česká republika		
		Posoudí potřebu revitalizace a rekultivace krajiny.	interakce mezi přírodou a společností – revitalizace a rekultivace		
		Posoudí potřebu lidstva využívat surovinné zdroje v souvislosti s jejich vlivem na kvalitu životního prostředí i na politickou a sociální situaci.		***EV*** *– Problematika vztahů organismů a prostředí*	
	Určí základní vlastnosti vzorku půdního profilu a navrhne využitelnost a způsob efektivního hospodaření s půdou v daném regionu.	Určí základní vlastnosti vzorku půdního profilu a navrhne využitelnost a způsob efektivního hospodaření s půdou v daném regionu.		***OSV*** *– spolupráce a soutěž*	Exkurze do kolí, odběr vzorku půdního profilu, laboratorní práce, zkoumání vlastností jednotlivých typů půd
		Popíše půdotvorné procesy a vysvětlí podíl jednotlivých půdotvorných činitelů			
		Na základě rozdílných půdotvorných procesů rozliší jednotlivé půdní typy			
Biologie – Obecná biologie	Porovná významné hypotézy o vzniku a evoluci živých soustav na Zemi.	Vysvětlí princip základních teorií vzniku života.	Teorie vzniku života na Zemi	**SH**	
		Chápe základní principy evoluce a vliv přírodního výběru.	Evoluce, evoluční teorie		
		Chápe přínos Ch. Darwina pro moderní biologii, zároveň je schopen polemiky nad základními tezemi darwinismu.	Ch. Darwin a další významné osobnosti evoluční biologie	***VMEGS*** *– Žijeme v Evropě*	

Biologie – Obecná biologie	Odvodí hierarchii recentních organismů ze znalostí o jejich evoluci.	Dokáže popsat základní skupiny biologického systému z pohledu jeho vývoje, adaptací, preadaptací, evolučních grádů, chápe tedy evoluční souvislosti v rámci tohoto systému.	mikroevoluce, speciace, makroeovoluce, kladogram		
	Objasní stavbu a funkci strukturních složek a životní projevy prokaryotních a eukaryotních buněk.	Popíše vznik buňky, popíše proces endosymbiózy.	eobionta, endosymbióza		
		Chápe evoluční význam sinic a prochlorofyt.	primární plastid, sekundární plastid		
Biologie – Biologie rostlin	Zhodnotí rostliny jako primární producenty biomasy a možnosti využití rostlin v různých odvětvích lidské činnosti.	Vysvětlí princip fotosyntézy a její význam.	Fotosyntetický aparát, průběh fotosyntézy	**BCh** – základní biochemické procesy	
		Zhodnotí rostliny jako primární producenty.			
	Posoudí vliv životních podmínek na stavbu a funkci rostlinného těla.	Popíše příklady adaptací rostlin ja výsledek vlivu životních podmínek na stavbu a funkci rostlinného těla	Alternativní cykly Calvinova cyklu a další fyziologické adaptace, morfologické adaptace		
	Zhodnotí problematiku ohrožených rostlinných druhů a možnosti jejich ochrany.	Zhodnotí problematiku ohrožených rostlinných druhů a možnosti jejich ochrany.	legislativa, důvody ohrožení	***EV*** *– Problematika vztahů organismů a prostředí* *– Člověk a životní prostředí* *– Životní prostředí regionu a České republiky*	
Biologie – Biologie živočichů	Popíše evoluci a adaptaci jednotlivých orgánových soustav.	Chápe evoluci orgánových soustav jako vývoj adaptací na změny životních podmínek.	evoluce orgánových soustav	**BCh** – tkáně a typy orgánových soustav	
	Posoudí význam živočichů v přírodě a v různých odvětvích lidské činnosti.	Posoudí význam živočichů v přírodě a v různých odvětvích lidské činnosti.	role živočichů v ekosystémech	**RS** – fauna regionů	
	Charakterizuje pozitivní a negativní působení živočišných druhů na lidskou populaci.	Je shopen vyjmenovat pozitivní a negativní interakce člověka různých živočišných druhů.			
	Charakterizuje základní typy chování živočichů.	Správně používá základní etologické pojmy.	etologie, podněty, prahová hodnota		
		Rozlišuje základní typy chování živočichů.	agresivní chování, konflitkní chování, sociální chování, komfortní chování, učení	**SV** – typy učení	
		Popíše základní způsoby komunikace živočichů a uvede příklady.	komunikace mezi živočichy	**DK** – komunikace	

Biologie – Biologie živočichů	Zhodnotí problematiku ohrožení živočišných druhů a možnosti jejich ochrany.	Zhodnotí problematiku ohrožení živočišných druhů a možnosti jejich ochrany.	základy populační ekologie a její vztah k ochraně populací, ochrana druhů a ochrana biotopů, maloplošné a velkoplošné území ochrany přírody, legislativa, role ZOO v ochraně druhů	***EV*** *– Problematika vztahů organismů a prostředí* *– Člověk a životní prostředí* *– Životní prostředí regionu a České republiky*
Biologie – Biologie člověka	Podle předloženého schématu popíše a vysvětlí evoluci člověka.	Popíše evoluci člověka ve vazbě na probíhající změny klimatu a podnebí.		***MkV*** *– Základní problémy sociokulturních rozdílů* ***VMEGS*** *– Globální problémy, jejich příčiny a důsledky*
Biologie – Ekologie	Používá správně základní ekologické pojmy.	Chápe pravý význam slova ekologie a vhodně operuje s ekologickými pojmy.	základní ekologické pojmy – populace, společenstvo, biotop a jeho druhy, stanoviště, lokalita, ekosystém, ekologická valence, ekologická nika	
		Popíše vliv abiotických ekologických faktorů na organismy.	podmínky života organismů – abiotické ekol. faktory (vzduch, voda a vlhkost, půda, záření (světlo a teplo) a jejich vliv na organismy	
Biologie – Ekologie	Objasňuje základní ekologické vztahy.	Popíše základní typy organismů podle způsobu výživy.	heterotrofie, autotrofie, mixotrofie	***EV*** *– Problematika vztahů organismů a prostředí* *– Člověk a životní prostředí* *– Životní prostředí regionu a České republiky*
		Zhodnotí význam potravy pro živočichy, poznatky o potravních řetězcích aplikuje na konkrétní příklady organismů.	biofagie, saprofagie a jejich typy s příklady producent, konzument, potravní řetězce a jejich typy	
		Popíše pozitivní a negativní vztahy mezi organismy.	interspecifické vztahy, pozitivní a negativní vztahy mezi organismy	
		Rozumí pojmům populace a společenstvo, popíše jejich vlastnosti.	pozitivní a negativní vztahy mezi organismy, sociální skupiny	
		Chápe ekosystém jako energeticky otevřený systém, ve kterém hrají nezastupitelnou roli abiotická i biotická složka.	ekosystém a jeho složky	
Biologie – Genetika	Využívá znalosti o genetických zákonitostech pro pochopení rozmanitosti organismů.	Chápe základní zákonitosti vyplývající z genetiky populací.	panmiktická a autogamická populace	**BO** – genetika

Chemie sloučenin

Charakteristika předmětu

Předmět Chemie sloučenin je součástí vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Úzce souvisí s dalšími předměty této vzdělávací oblasti (Stavba hmoty, Biochemie, Organismus a prostředí), dále souvisí s průřezovým tématem Environmentální výchova. Obsahem předmětu je anorganická a organická chemie zaměřená na prvky a sloučeniny. Žáci získají vhled do souvislostí mezi strukturou a vlastnostmi jednotlivých sloučenin, do průběhu chemických dějů, průmyslových výrob a jiných chemických procesů každodenního života. Hodinová dotace vychází z učebního plánu.

V předmětu jsou realizována následující průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Multikulturní výchova
- Mediální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Environmentální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- motivuje žáky ke studiu chemie a ostatních přírodních věd
- učí žáky vyhledávat a kriticky vyhodnocovat informace z různých zdrojů (odborná literatura, internet, televize, …)
- vede žáky k samostatnosti

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- volí takové postupy, které žákům napomáhají rozpoznat problém, objasnit jeho podstatu
- učí žáky formulovat pracovní hypotézy, navrhovat postup a dílčí kroky vedoucí k jejich potvrzení či vyvracení

Kompetence komunikativní

Učitel:

- vede žáky k efektivnímu využívaní komunikačních prostředků
- se žáky procvičuje prostřednictvím probíraných chemických jevů či problémů z oboru schopnost vést dialog a diskusi, používat vhodnou
- argumentaci, podporuje skupinovou, týmovou i celotřídní komunikaci (většinou vystupuje v roli moderátora takové komunikace).
- dbá na správné vyjadřování žáků z hlediska odborného i jazykového (v oblasti mluveného i psaného slova). Seznamuje žáky s některými metodami zvládání trémy.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- podporuje častou spolupráci žáků v rámci skupin (rozdělení rolí dle zájmu, schopností, možností a potřeb)
- vede žáky k odpovědnému a promyšlenému stanovování pracovních cílů a priorit s ohledem na vlastní zájem, schopnosti aj.
- usiluje o to, aby žáci mezi udržovali bezproblémové mezilidské vztahy (kamarádství, vzájemná úcta, tolerance, empatie)

Kompetence občanské

Učitel:

- učí žáky orientovat se ve vědeckých, etických i právních otázkách ochrany přírody.
- za pomoci přírodovědné problematiky vede žáky k vyváženému životnímu stylu při respektování plurality hodnot, názorů, postojů a schopností ostatních lidí
- se u žáků snaží podporovat jejich schopnost identifikovat předsudky, mylné představy a zaujímat vůči nim postoj

Kompetence pracovní

Učitel:

- vede žáky k zodpovědnému a cílevědomému rozhodování a dalším vzdělávání a budoucím profesním zaměření (zhodnocení vlastních osobnostních i odborných předpokladů, potřeb svých i společenských)

Kompetence digitální

Učitel:

- podporuje u žáků tvorbu chemických struktur pomocí digitální nástrojů (např. ChemSpider)
- vede žáky k tvorbě a sdílení digitálních schema (např. LucidChart)
- vytváří pro žáky sdílený prostor k ukládání studijních materiálů, hodnocení úkolů, aj. (Google Classroom)

- ve výuce využívá zpětnovazebných digitálních nástrojů (Kahoot, Mentimeter, Socrative), při kterých využívají žáci vlastní mobilní zařízení
- využívá pro samostudium různé digitální nástroje pro repetici učiva (např. Moodle)

vzdělávací oblast	očekávaný výstup podle RVP	školní výstup ŠVP	učivo	vazba a přesahy	poznámky
Člověk a příroda – Chemie – Anorganická chemie	Využívá názvosloví anorganické chemie při popisu sloučenin.	Aplikuje pravidla tvorby vzorů a názvů sloučenin.	Názvosloví anorganických sloučenin	***OSV*** *– Sociální komunikace*	
		Vhodně argumentuje při zařazení typu sloučenin.			
	Charakterizuje významné zástupce prvků a jejich sloučeniny, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí.	Dokáže zařadit vodík mezi ostatní prvky na základě jeho vlastností.	Vodík a jeho sloučeniny	***EV*** *– Problematika vztahů organismů a prostředí*	
		Popíše strukturu a základní vlastnosti vody včetně anomálií.			
		Popíše základní vlastnosti s-prvků na základě jejich pozice v periodické tabulce prvků.	s- prvky a jejich sloučeniny – alkalické kovy a kovy alkalických zemin	***VMEGS*** *– Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce,* ***VMEGS*** *– Globální problémy, jejich příčiny a důsledky,* ***EV*** *– Člověk a životní prostředí,* ***EV*** *– Životní prostředí regionu a České republiky*	
		Vyjmenuje základní zdroje a užití prvků v průmyslu, v běžném životě a v biogenních procesech.			
		Popíše základní vlastnosti p-prvků na základě jejich pozice v periodické tabulce prvků.	p- prvky a jejich sloučeniny – chalkogeny, halogeny, inertní plyny, polokovy		
		Vyjmenuje základní užití prvků v průmyslu, v běžném životě a v biogenních procesech.			
		Popíše základní vlastnosti d-prvků a f-prvků na základě jejich pozice v periodické tabulce prvků.	d- a f- prvky a jejich sloučeniny – technické kovy – Fe, Mn, Cu, Ag, Au, Zn,... – radioaktivní prvky – U, Np, ...		
		Vyjmenuje základní zdroje a užití prvků v průmyslu, v běžném životě a v biogenních procesech.			
		Chápe význam přirozené a umělé radiace.			
	Předvídá průběh typických reakcí anorganických sloučenin.	Roztřídí reakce dle různých kritérií – výměna částic, tepelné bilance.	Typy chemických reakcí – redoxní, acidobazické, komplexotvorné reakce		
		Chápe průběh význačných reakcí – autoprotolýza vody, neutralizace, oxidace.			
		Popíše prostředí na základě hodnoty pH.		***EV*** *– Problematika vztahů organismů a prostředí*	
		Dokáže pracovat s pH stupnicí při stanovování acidobazicity roztoku.			
Člověk a příroda – Chemie –	Zhodnotí vlastnosti atomu uhlíku významné pro strukturu organických sloučenin.	Vyjmenuje zdroje fosilních paliv.	Vlastnosti a zdroje uhlíku	***VMEGS*** *– Globální problémy, jejich příčiny a důsledky,* ***EV*** *– Člověk a životní prostředí*	

Organická chemie		Popíše základní vlastnosti uhlíku v organických sloučeninách – řetězce, optická aktivita, ...			
		Popíše strukturu jednoduchých sloučenin.			
	Aplikuje pravidla systematického názvosloví organické chemie při popisu sloučenin s možností využití triviálních názvů.	Aplikuje pravidla tvorby vzorů a názvů sloučenin.	Názvosloví organických sloučenin		
		Roztřídí sloučeniny dle charakteristických skupin.			
		Chápe a uživá triviální názvy sloučenin.			
	Aplikuje znalosti o průběhu organických reakcí na konkrétních příkladech.	Popíše princip základních typů chemických reakcí.	Základní skupiny organických sloučenin – alkany, alkeny, alkyny, dieny, kyslíkaté deriváty, aromatické uhlovodíky,...	MV – Mediální produkty a jejich významy	
		Na konkrétních úlohách dokáže určit produkty reakcí – halogenace, nitrace, oxidace,...			

Přírodní vědy v praxi

Charakteristika předmětu

Předmět Přírodní vědy v praxi je mutlipředmětovým spojením klasických předmětů fyzika, chemie a biologie, které vycházejí ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Jedná se o praktická cvičení v laboratořích, v terénu, v učebně, aj. Žáci získají praktické dovednosti z oblasti bezpečnosti práce, přípravy pracoviště, formulování cílů a výsledků, systematické práce (kvalitativní i kvantitativní), zároveň si osvojí teoretické dovednosti získané v předmětech Stavba hmoty, Organismy a prostředí, Chemie sloučenin, Fyzika, Biologie organismů, aj. Žáci budou pracovat jednotlivě i ve skupinách, čímž se budou posilovat dovednosti sociální i pracovní. Hodinová dotace vychází z učebního plánu. Při výuce budou žáci aktivně využívat ochranných pomůcek.

V předmětu jsou realizována následující průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Enviromentální výchova
- Mediální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- zadáním samostatné práce rozvíjí v žácích schopnost vyhledávat a získávat informace z různých informačních zdrojů, samostatně pozorovat, experimentovat a měřit, získané výsledky porovnávat, zpracovávat a vyhodnocovat
- zadáním skupinové práce či termínovaného úkolu podporuje schopnost žáků plánovat, organizovat a řídit pracovní činnost vlastní i kolektivu

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- demonstrací fyzikálního jevu nebo děje vede žáky k tomu, aby na základě pozorování a dosavadních vědomostí a zkušeností vyslovili hypotézu, vymezili pravidla pro její ověření, sami sestavili experiment, zpracovali získané údaje a vyvodili závěry
- zadáním samostatné práce, skupinové práce nebo během výkladu vytváří problémové situace, které žáky nutí o problému přemýšlet a řešit jej, vybrat z možných postupů ten nejefektivnější, zvažovat alternativy, svá tvrzení dokazovat a formulovat podložené závěry
- podporuje vedle analytického a kritického myšlení u žáků i kreativní (tvořivé) myšlení, zapojení představivosti při práci

Kompetence komunikativní

Učitel:

- formou diskuse na dané téma rozvíjí schopnost žáků jasně a logicky formulovat svůj názor či hypotézu, vhodně argumentovat, vyslechnout názory ostatních, vést dialog
- ústním prověřováním nabytých vědomostí zjišťuje, zda se žáci vyjadřují pomocí zavedených odborných pojmů, rozumí různým typům textů, obrazových materiálů a jiných informačních a komunikačních prostředků
- má snahu podněcovat žáky k citlivé komunikaci (ve vztahu k partnerům v komunikaci), po formální i obsahové stránce věcné komunikaci (zvláště, pokud jde o některé sporné či nevyřešené problémy), zároveň však podporovat schopnost polemizovat (v názorové, nikoliv osobní, rovině)

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- zadáním skupinového úkolu vede žáky k respektování zájmu skupiny, k pochopení potřeby efektivní spolupráce pro úspěšnou práci
- zhodnocením výsledků práce skupiny vede žáky k tomu, aby si uvědomili užitečnost přijetí pravidel práce ve skupině a řízení se jimi, aby si vážili výsledků práce skupiny i své vlastní

Kompetence občanské

Učitel:

- důslednou kontrolou zadaných úkolů vede žáky k zodpovědnému plnění svých povinností
- učí žáky orientovat se v vědeckých, etických i právních otázkách ochrany přírody
- za pomoci přírodovědné problematiky vede žáky k vyváženému životnímu stylu při respektování plurality hodnot, názorů, postojů a schopností ostatních lidí (např. při diskusi o problematice jaderné energetik y, ozónové díry, znečišťování vody, půdy a vzduchu, nebezpečí plynoucích z drogové a jiných závislostí). Učitel se u žáků snaží

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- vytváří prostor pro kladnou motivaci i „sebemotivaci“ žáků i v předmětech, které nepatří do okruhu jejich zájmů.
- učí žáky plánovat a projektově myslet, definovat pracovní priority a cíle především prostřednictvím projektové výuky a při práci v terénu.

Kompetence digitální

Učitel:

- vede žáky k plánování experimentu a chápání pracovního postupu jako algoritmu,
- vede žáky k používání digitálních technologií (Vernier, Pasco, aj.), jejich propojení s různými mobilními zařízeními, různými způsoby vyhodnocování dat a práce s nimi
- podporuje využití mobilního telefonu jako nástroje k měření různých veličin,
- podporuje žáky ve využívání různých simulací a vizualizací v případě, že některé experimenty není možné z různých důvodů (bezpečnost, nedostupné přístroje, apod.) realizovat fyzicky,
- podporuje při skupinové práci, využití různých forem sdílených dokumentů,
- vyžaduje od žáků digitální zpracování, sdílení, posouzení dat v rámci laboratorních protokolů, zejména vyžaduje použití digitálních technologií (například tabulkového procesoru) k provádění statistického zpracování naměřených hodnot a vytváření tabulek a grafů,
- požaduje po žácích odevzdávání laboratorních protokolů a prezentaci vlastní práce v digitální podobě,
- trvá na tom, aby ve všech odevzdaných pracích byly správně citovány zdroje,
- vede žáky k tomu, aby porovnávali informace z různých zdrojů a hodnotili spolehlivost zdrojů.

vzdělávací oblast	očekávaný výstup podle RVP	školní výstup ŠVP	učivo	vazba a přesahy	poznámky
Člověk a příroda – Chemie – Obecná chemie	Provádí chemické výpočty a uplatňuje je při řešení praktických problémů.	Řeší úlohy pomocí molárních veličin	Molární veličiny – látkové množství, látková koncentrace, hmotnostní zlomek, ….		
		Provádí jednoduché separační metody směsí	Separační metody		
		Připraví roztok daného složení.	Roztoky – směšovací rovnice, koncentrace		
Člověk a příroda – Chemie – Anorganická chemie	Využívá znalosti základů kvalitativní a kvantitativní analýzy k pochopení jejich praktického významu v anorganické chemii.	Dokáže přítomnost základních kationtů	Důkazové úlohy – plamenné zkoušky, srážecí reakce, titrace,…		
		Dokáže přítomnost základních aniontů			
		Zpracuje v termínu a obsahově správně výsledky své práce		***OSV** – Seberegulace, organizační schopnosti a efektivní řešení problémů*	
Člověk a příroda – Fyzika – Fyzikální veličiny a jejich měření	Měří vybrané fyzikální veličiny vhodnými metodami a vyhodnotí výsledky měření.	Zná základní veličiny soustavy SI a jejich základní jednotky	Soustava fyzikálních veličin a jednotek – Mezinárodní soustava jednotek (SI), absolutní a relativní odchylka měření		
		Provádí převody jednotek, zná běžně používané předpony pro násobky a díly základních jednotek a k nim příslušné mocniny deseti			
		Naplánuje experiment vedoucí k určení hodnoty fyzikální veličiny, efektivně využívá k plánování experimentu dostupné tištěné a internetové zdroje		***OSV** – Seberegulace, organizační schopnosti a efektivní řešení problémů*	
		Dokáže při laboratorní práci spolupracovat v týmu, a chápe význam týmové práce při mezinárodním výzkumu		***OSV** – Spolupráce a soutěž,* ***VMEGS** – Globalizační a rozvojové procesy*	
		Změří délku (rozměry) tělesa, změří hmotnost, změří nebo vypočítá ze změřených veličin objem, změří nebo vypočítá ze změřených veličin hustotu, změří čas, teplotu			
		Chápe význam opakovaných měření, statisticky zpracuje naměřené hodnoty, správně zaokrouhluje výsledek měření			
		Určí u přímo i nepřímo měřených veličin absolutní a relativní odchylku měření			
		Zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž dospěl.			

		Chápe význam duševního vlastnictví a v protokolech z laboratorních prací, referátech a prezentacích dokáže správně citovat prameny		***OSV** – Morálka všedního dne*	
		Vyhledá potřebné informace o fyzikálních veličinách, jednotkách nebo konstantách v MFCHT.		***OSV** – Seberegulace, organizační schopnosti a efektivní řešení problémů*	
Člověk a příroda – Fyzika – Fyzikální veličiny a jejich měření	Rozliší skalární veličiny od vektorových a využívá je při řešení fyzikálních problémů a úloh.	Dokáže uvést příklady skalárních a vektorových veličin a vysvětlit, co to znamená, že je veličina vektorová	Skalární a vektorové veličiny, skládání a rozklad sil		
		Chápe význam násobení vektoru číslem, určí vektor opačný			
		Dokáže provést graficky součet dvou nebo více vektorů			
		Dokáže provést graficky rozdíl dvou vektorů			
		V případě vektorů stejného směru a kolmých vektorů, dokáže vypočítat velikost součtu a rozdílu vektorů			
Člověk a příroda – Fyzika – Pohyb těles a jejich vzájemné působení	Určí v konkrétních situacích síly působící na těleso a jejich momenty, určí výslednici sil užívá (Newtonovy) pohybové zákony k předvídání pohybu těles.	Určí měřením a výpočtem složky síly na nakloněné rovině	Dynamika pohybu – skládání a rozklad sil, třecí síla, moment síly		
		Změří třecí sílu			
		Určí měřením a výpočtem rovnoběžné složky tíhové síly a ověří platnost pravidel pro skládání a rozklad rovnoběžných sil			
		Ověří podmínky rovnováhy na páce			
Člověk a příroda – Fyzika – Stavba a vlastnosti látek	Aplikuje s porozuměním termodynamické zákony při řešení konkrétních fyzikálních úloh.	Experimentálně určí měrnou tepelnou kapacitu látky případně měrné skupenské teplo tání	Termodynamika – teplota, měrná tepelná kapacita, skupenské a měrné skupenské teplo, stavová rovnice pro děje s plynem stálé hmotnosti		
		Experimentálně ověří platnost zákonů popisujících děje s plynem stálé hmotnosti			
Člověk a příroda – Fyzika – Fyzikální veličiny a jejich měření	Měří vybrané fyzikální veličiny vhodnými metodami a vyhodnotí výsledky měření.	Změří v jednoduchých případech proud a napětí, dokáže správně nastavit rozsah měřících přístrojů			
Člověk a příroda – Fyzika – Elektromagnetické jevy, Světlo	Využívá Ohmův zákon při řešení praktických problémů.	Dokáže zapojit jednoduchý a rozvětvený elektrický obvod	Elektrický proud v látkách – proud jako jev a jako veličina; Ohmův zákon pro část obvodu, elektrický odpor, polovodičové součástky		
		Změří odpor a prakticky ověří Ohmův zákon			

Člověk a příroda – Fyzika – Elektromagnetické jevy, Světlo	Aplikuje poznatky o mechanismech vedení elektrického proudu v kovech, polovodičích, kapalinách a plynech při analýze chování těles z těchto látek v elektrických obvodech.	Zapojí diodu v propustném a závěrném směru			
		Předvídá změny proudu v obvodech s fotorezistorem a termistorem			
		Popíše různé druhy elektrického výboje v plynu v závislosti na tlaku			
		Popíše princip galvanického článku a olověného akumulátoru		**CH** – elektrolytický disociace, Beketovova řada kovů, chemické reakce při elektrolýze	
		Zapojí elektrický obvod s elektrolytickým vodičem a předpoví produkty chemické reakce na elektrodách			
Člověk a příroda – Fyzika – Pohyb těles a jejich vzájemné působení	Objasní procesy vzniku šíření odrazu a interference mechanického vlnění.	Změří periodu a určí frekvenci jednoduchého mechanického oscilátoru	Mechanické kmitání a vlnění – kmitání mechanického oscilátoru, jeho perioda a frekvence;		
		Změří rychlost zvuku			
Člověk a příroda – Fyzika – Elektromagnetické jevy, Světlo	Využívá elektromagnetické indukce k řešení problémů a objasnění funkce elektrických zařízení.	Změří transformační poměr transformátoru			
Člověk a příroda – Fyzika – Elektromagnetické jevy, Světlo	Využívá zákony šíření světla v prostředí k určování vlastností zobrazení předmětů jednoduchými optickými systémy	Změří index lomu	Zákony odrazu a lomu světla, index lomu; zobrazení odrazem na kulovém zrcadle; zobrazení lomem na tenkých čočkách		
		Kvalitativně předpoví a experimentem ověří polohu a vlastnosti obrazu vytvářeného kulovým zrcadlem			
		Změří ohniskovou vzdálenost čočky			
		Kvalitativně předpoví a experimentálně ověří polohu a vlastnosti obrazu vytvářeného spojnou čočkou			
Člověk a příroda – Chemie – Organická chemie	Využívá znalosti základů kvalitativní a kvantitativní analýzy k pochopení jejich praktického významu v organické chemii.	Dokáže přítomnost uhlíku, vodíku, kyslíku v organické sloučenině	Důkazové úlohy v organické chemii		
		Provádí důkazové úlohy v organické chemii			
		Dokáže sestavit aparaturu dle manuálu			
		Kvantitativně stanoví množství látky ve vzorku			
Člověk a příroda – Chemie – Anorganická chemie	Využívá znalosti základů kvalitativní a kvantitativní analýzy k pochopení jejich praktického významu v anorganické chemii.	Dokáže sestavit aparaturu dle manuálu	Důkazové úlohy – plamenné zkoušky, srážecí reakce, titrace,...		
		Kvantitativně stanoví množství látky ve vzorku			
Člověk a svět práce –	Volí bezpečné pracovní postupy šetrné k životnímu prostředí,	Naplánuje experiment vedoucí k určení hodnoty fyzikální veličiny			

Pracovněprávní vztahy	používá adekvátní pracovní pomůcky	Chápe význam laboratorního řádu, má zafixováno dodržování pokynů laboratorního řádu		***OSV*** *– seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů*	
		Dodržuje zásady bezpečnosti práce s elektrickými spotřebiči			
		Dodržuje zásady bezpečnosti práce s ohněm a tepelnými spotřebiči, zná umístění a způsoby použití hasicích přístrojů			
		Dodržuje zásady bezpečnosti práce s chemikáliemi			
		Dodržuje zásady bezpečnosti práce s lasery			
Člověk a svět práce – Pracovněprávní vztahy	chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu	Zná umístění lékárničky v laboratoři			
		Zná zásady první pomoci při úrazu elektrickým proudem			
		Zná telefonní čísla složek integrovaného záchranného systému,			
Člověk a příroda – Biologie – Obecná biologie	Objasní stavbu a funkci strukturních složek a životní projevy prokaryotních a eukaryotních buněk.	Vytvoří mikroskopický preparát eukaryotické buňky, barvením zvýrazní bazofilní a acidofilní struktury buňky, které pojmenuje.	Stavba eukaryotické buňky, základy mikroskopování		
Člověk a příroda – Biologie – Obecná biologie	Vysvětlí význam diferenciace a specializace buněk pro mnohobuněčné organismy	Mikroskopuje pletiva a tkáně, hodnotí a popíše rozdíly v buněčné stavbě různých buněk v tkáních, pletivech a orgánech.	Pletiva, tkáně		
Člověk a příroda – Biologie – Biologie bakterií	Charakterizuje bakterie z ekologického, zdravotnického a hospodářského hlediska	Kultivuje bakteriální buňky, vysvětlí biologickou podstatu vzniku bakteriálních kolonií na různých substrátech.	Bakterie, kultivace, živná média		
Člověk a příroda – Biologie – Biologie protist	Charakterizuje protista z ekologického, zdravotnického a hospodářského hlediska.	Zhotoví mikroskopické preparáty zástupců skupiny Excavata, Amoebozoa a Rhizaria, popíše jejich typické vlastnosti			
Člověk a příroda – Biologie – Biologie hub	pozná a pojmenuje (s možným využitím různých informačních zdrojů) významné zástupce hub a lišejníků	Nasbírá 10 zástupců hub a 5 zástupců lišejníků, determinuje do druhu, vytvoří výstavku s popisem stavby a ekologie těchto druhů	Houby, lišejníky, práce s klíčem	***MedV*** *– média a mediální produkce*	
Člověk a příroda – Biologie – Biologie rostlin	Porovná společné a rozdílné vlastnosti stélkatých a cévnatých rostlin.	Zhotoví mikroskopický preparát stélkatých Archaeplastid a Chromalveolat, popíše stavbu a typ jejich stélky	Stélka		

		Vytvoří mikroskopické preparáty tenkých řezů různými orgány cévnatých rostlin, popíše morfologii a stavbu různých orgánů cévnatých rostlin	Pletiva a orgány		
Člověk a příroda – Biologie – Biologie rostlin	Pozná a pojmenuje (s možným využitím různých informačních zdrojů) významné rostlinné druhy a uvede jejich ekologické nároky	Nasbírá a determinuje minimálně 30 rostlinných druhů, které uspořádá do výstavky, zorganizuje výstavu s výkladem o ekologii druhů	Systematická botanika, práce s klíčem	***MedV** – média a mediální produkce*	
Člověk a příroda – Biologie – Biologie rostlin	Objasní princip životních cyklů a způsoby rozmnožování rostlin	Porovná stavbu reprodukčních orgánů výtrusných a semenných rostlin	Rozmnožování rostlin		
Člověk a příroda – Biologie – Biologie živočichů	Pozná a pojmenuje (s možným využitím různých informačních zdrojů) významné živočišné druhy a uvede jejich ekologické nároky.	Na základě terénních vycházek pozná a pojmenuje typické taxony suburbánní a synantropní fauny, popíše jejich ekologické nároky.			
Člověk a příroda – Biologie – Biologie živočichů	Charakterizuje základní typy chování živočichů	V rámci projektu pozoruje životní projevy živočichů, které dokumentuje a poté analyzuje ve vztahu k základním typům chování živočichů.			
Člověk a příroda – Biologie – Biologie živočichů	Zhodnotí problematiku ohrožených živočišných druhů a možnosti jejich ochrany	Na základě vycházky analyzuje konkrétní problematiku konkrétních ohrožených druhů a posoudí možnosti jejich praktické ochrany.		***EV –** člověk a životní prostředí*	
Člověk a příroda – Biologie – Biologie člověka	využívá znalosti o orgánových soustavách pro pochopení vztahů mezi procesy probíhajícími v lidském těle	V experimentu změří základní veličiny ve vztahu ke konkrétní orgánové soustavě člověka, soubor dat statisticky vyhodnotí.			

České dějiny

Charakteristika předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu ČESKÉ DĚJINY vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost, která je vymezena v RVP G. Předmět je zařazen do výuky 1. a 2. ročníku čtyřletého gymnázia v oboru IB DP. Časová dotace předmětu je určena učebním plánem oboru v kapitole 4. Výuka českých dějin se soustředí na klíčová období od pravěku po závěr 20. století, důraz je přitom kladen zejména na dějiny moderní. Předmět je úzce provázán s výukou předmětů Světové dějiny, Společenské vědy a Regiony v souvislostech, klade důraz na vzájemné vazby a souvislosti mezi všemi dotčenými předměty.

Vyučovací předmět ČESKÉ DĚJINY přináší poznatky o životě lidí na historických územích našeho dnešního státu v minulosti, o příčinách a důsledcích událostí, o vztazích mezi různými oblastmi života společnosti. Znalost minulosti umožňuje mladým lidem snazší orientaci v současném světě. Hlubší poznání jiných kultur, jazyka, náboženství vede studenty k větší toleranci. Důležitým úkolem je i **rozvíjení samostatného kritického myšlení, spolupráce s ostatními a utváření si vlastního názoru**.

Cíle předmětu:

- základní faktografická orientace
- vnímání jedince-současníka jako součást procesu, kterým je utvářen a který tvoří
- orientace na časové ose a v historické geografii
- respekt ke kulturním odlišnostem (schopnost analýzy a pochopení multikulturní společnosti)
- znalost národních dějin a vědomí širších souvislostí
- schopnost vnímat paralely mezi ději minulými a současností
- schopnost vnímat historii jako inspiraci pro řešení současných problémů
- schopnost kritické analýzy historiografických textů
- vytvoření trvalého zájmu o historii

Uplatňované metody a formy práce:

- práce s odbornou literaturou a různými druhy dokumentů
- projektové vyučování
- týmová práce při vytváření tematických odborných prezentací
- problémová výuka a skupinové řešení zadaných problémů
- využití možností diskuze a polemiky
- práce s aktualitou a jejím vztahem k minulosti

V předmětu jsou realizována následující průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Mediální výchova
- Multikulturní výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Environmetnální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- Předkládá žákům dostatek spolehlivých informačních zdrojů, které jim umožní poznání českých dějin a podněcuje je k získávání dalších informací.
- Nabízí žákům řadu aktivačních metod, které jim přiblíží problematiku dějin kultury (návštěvy výstav, odborné exkurze v rámci regionu i republiky, projektová zaměstnání, vlastní průvodcovská činnost) a vede je k dalšímu zájmu o tuto problematiku.
- Vede žáky k posouzení vlastního pokroku, kritickému zhodnocení svých výsledků.
- Vede žáky ke zpracování odborně úzce zaměřených prezentací, referátů z odborné literatury.
- Vede žáky k samostatnému efektivnímu vyhledávání informací, orientaci v historickém atlase a v edicích dokumentů.
- Motivuje žáky ke sledování filmových a televizních historiografických pořadů.
- Prostřednictvím četby odborných statí a knih seznamuje žáky s některými českými historiky

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Prací s dokumenty učí žáky kriticky myslet, utvářet si vlastní názor a dokázat si ho obhájit správnou argumentací.
- Vede žáky k využívání získaných vědomostí k řešení problémů (například při zpracovávání referátů). Zejména na tématech moderních dějin ukazuje žákům, jak důležité je činit uvážlivá rozhodnutí, a učí je uvědomit si zodpovědnost za svá rozhodnutí.

- Učí žáky správné interpretaci dokumentů, objektivnímu hodnocení fakt a informací.

Kompetence komunikativní

Učitel:
- Učí žáky vyjadřovat se stručně, výstižně a v logickém sledu.
- Nabízí žákům možnost zapojovat se do diskuse, učíme je formulovat myšlenky, naslouchat promluvám jiných, vhodně na ně reagovat, obhajovat svůj názor, správně argumentovat.
- U ústních i písemných projevů dbá na užívání správných pojmů a ověřujeme, zda jim žáci dobře rozumějí.
- Pomocí zavádění skupinové práce vede žáky ke komunikaci ve skupině.
- Umožňuje žákům poznávat různé typy textů a obrazových dokumentů (např. novinové články, úryvky z knih, smlouvy, dopisy, mapy, grafy, videozáznamy, obrazy), přemýšlet o nich, tvořivě je využívat k vlastnímu rozvoji.
- Dbá na spisovný projev.

Kompetence sociální a personální

Učitel:
- Vede žáky k účinné spolupráci ve skupině a pozitivnímu ovlivňování kvality společné práce vytvářením pravidel, umožňuje žákům podílet se na utváření příjemné atmosféry v kolektivu.
- Vzájemným hodnocením skupinové i individuální práce učí žáky sebekritice, přijímat i negativní kritiku a vypořádat se s ní.
- V rámci dějepisu seznamuje žáky s různými náboženstvími, kulturami, ideologiemi, jejich vhodným objasňováním, upozorňováním na negativní jevy, poznáním odlišností a jejich pochopením je vede k toleranci, upevňování dobrých mezilidských vztahů a v případě potřeby i poskytnutí pomoci druhému.

Kompetence občanské

Učitel:
- Studiem pozitivních i negativních společenských jevů v různých epochách dějin vedeme žáky k vytváření správných občanských postojů a pozitivnímu ovlivňování reality (např. boji proti projevům nacionalismu, rasismu, antisemitismu).
- Studiem dějin kultury a umění a návštěvami historických památek učí žáky chránit a respektovat naše tradice a kulturní a historické dědictví, vede je k pozitivnímu vnímání uměleckých děl.
- Rozvíjí u žáků chápání základních principů zákonů a společenských norem, vede je k jejich respektování a chování se podle nich.
- Vede žáky k pochopení základních ekologických souvislostí vyvozených z historie, např. průmyslová revoluce.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:
- Zadáváním samostatných prací vede žáky k využití znalostí a zkušeností z jednotlivých vzdělávacích oblastí v zájmu svého rozvoje a přípravy na budoucnost.
- Rozvíjí u žáků systematičnost, vytrvalost, přesnost, pečlivost a samostatnost.
- Vede žáky k tomu, aby se dobře vyrovnávali s moderními a náročnými pracovními podmínkami a aby získané dovednosti a návyky převáděli do praxe.

Kompetence digitální

Učitel:
- vede žáky k efektivními využívání moderních digitálních technologií při výuce, v domácí přípravě, zpracovávání problémových úkolů (např. Google Classroom aj.),
- pomáhá žákům přistupovat k práci s digitálními technologiemi s rozmyslem, kriticky, ale i se zvědavostí, pracovat s nimi eticky, bezpečně, zodpovědně a podle daných pravidel,
- pomáhá žákům orientovat se v možnostech využití digitálních technologií v poznávání minulosti a zároveň si uvědomovat jejich příležitosti, omezení, účinky a rizika,
- vede žáky k tomu, jak bezpečně, efektivně a účelně pracovat s informacemi, daty a obsahem v digitální podobě,
- podporuje žáky ve využívání digitálních technologií k vlastnímu celoživotnímu učení a osobnímu rozvoji,
- motivuje žáky k tomu, aby využívali digitální technologie k podpoře svého aktivního občanství a zapojení do společnosti, na podporu spolupráce s ostatními i podporu kreativity k dosažení osobních, společenských i pracovních cílů.

vzdělávací oblast	očekávaný výstup podle RVP	školní výstup ŠVP	učivo	vazba a přesahy	poznámky
České dějiny – pravěk	**PRAVĚK** Žák objasní ve shodě s aktuálními vědeckými poznatky materiální a duchovní život lidské společnosti v jednotlivých vývojových etapách pravěku na území našeho státu.	Vysvětlí význam pomocných historických věd pro zkoumání nejstarších dějin na našem území	**Archeologické kultury Čech a Moravy, Keltové, Slované**		
		Dokáže lokalizovat a specifikovat nejdůležitější archeologická naleziště na našem území			
		Žák objasní materiální a duchovní život lidské společnosti v jednotlivých etapách pravěku na území našeho státu.		***MKV*** *– Základní problémy sociokulturních rozdílů, náš etnický původ;* ***VMEGS*** *– Žijeme v Evropě, historický vývoj českých zemí v širších evropských souvislostech, první pokus o evropskou integraci.* ***MKV*** *– Psychosociální aspekty interkulturality, předsudky katolické církve*	
České dějiny – středověk	**STŘEDOVĚK** Žák objasní proces christianizace na našem území. Definuje proměny hospodářského a politického uspořádání středověké společnosti 9.–15. století a jeho specifické projevy. Charakterizuje základní rysy vývoje na našem území.	Porozumí charakteru raně středověké společnosti.	**Raně feudální společnost a první státní útvary na našem území** Český stát za Přemyslovců **Český stát za Lucemburků boje o český trůn 1306–1310**		
		Charakterizuje vnitřní poměry českého státu ve vrcholném středověku a jeho zahraniční politiku			
		Identifikuje krizové projevy pozdně středověké společnosti.	**Vzdělanost a umění středověké společnosti** (románský sloh a gotika)		
		Rozpozná znaky románského a gotického umění.			
		Pochopí stav katolické církve ve 14. století, vymezí a interpretuje nápravné snahy.	**Husitství a Jiří z Poděbrad**		
České dějiny – počátky novověku	**POČÁTKY NOVOVĚKU** Žák rozpozná nové filozofické a vědecké myšlenky, které byly zformulovány ve 14.–17. století; zhodnotí jejich praktické dopady ve vývoji na našem území. Popíše základní rysy reformace a protireformace v čes. zemích a vysvětlí jejich důsledky pro další vývoj.	Identifikuje charakteristické znaky českého renesančního umění.	**Renesance, humanismus** **Nástup Habsburků** (stavovská monarchie x absolutistická vláda)		
		Na příkladu českého státu vysvětlí odlišnost raně novověkých státních zřízení.			
		Vymezí postavení českého státu v politicky a nábožensky rozdělené Evropě ve druhé polovině 16.století	**Třicetiletá válka**, české země po třicetileté válce **Osvícenský absolutismus** (reformy Marie Terezie a Josefa II.)		
	Vymezí základní znaky stavovství a absolutismu; uvede konkrétní projevy v našich zemích a příklady střetů. Posoudí postavení českého státu uvnitř habsburského soustátí.	Posoudí výsledky třicetileté války ve vztahu k českým zemím			
		Identifikuje charakteristické rysy osvícenského absolutismu za Marie Terezie a Josefa II.	**Národní obrození**		
		Posoudí postavení českého státu uvnitř habsburského soustátí.		***VMEGS*** *– Globální problémy, jejich příčiny a*	

České dějiny – osvícenství, revoluce a idea svobody, modernizace společnosti	Určí a zhodnotí hlavní myšlenky a principy osvícenství, rozpozná jejich uplatnění v revoluci 1848 na našem území.	Posoudí význam a vliv Velké francouzské revoluce a následných napoleonských válek pro vývoj na našem území	**České země v letech 1848–1914** (Metternichovský a Bachův absolutismus, revoluce 1848)	*důsledky* ***MKV*** *– Základní problémy sociokulturních rozdílů*	
		Vymezí základní příčiny a výsledný přínos národního obrození			
		V kontextu s evropským vývojem porozumí událostem kole roku 1848 v českých zemích			
	Vymezí místo utváření českého novodobého národa v tomto procesu, včetně jeho specifických rysů. Posoudí význam ústavy a novou organizaci státu	Vysvětlí vývoj v českých zemích po roce 1848			
		Posoudí význam nově přijatých ústav a organizaci vzniklého soustátí – Rakousko-Uherska			
		Charakterizuje vnitřní poměry českého státu v rámci rakousko-uherské monarchie		***VMEGS*** *– Globalizační a rozvojové procesy, světová hospodářská krize*	
	Charakterizuje proces modernizace české společnosti, vysvětlí průběh industrializace a její ekonomické, sociální a politické důsledky. Vysvětlí postavení českých zemí v souvislosti s expanzivními záměry velmocí v okrajových částech Evropy a v mimoevropském světě, jež byly příčinou četných střetů a konfliktů daného období.	Charakterizuje proces modernizace české společnosti v rámci Rakousko-Uherska do počátku 1.světové války			
		Vysvětlí průběh industrializace českých zemí a její ekonomické, sociální a politické důsledky.			
		Vysvětlí postavení českých zemí v souvislosti s expanzivními záměry velmocí v okrajových částech Evropy a v mimoevropském světě			
Moderní doba I. – situace v letech 1914 – 1945	Charakterizuje dvě světové války a jejich konkrétní dopad na našem území, dokumentuje sociální, hospodářské a politické důsledky.	Objasní vnitřní situaci v českých zemích v průběhu 1.světové války.	**České země v období 1.světové války** (zahraniční odboj, osobnosti odboje, úloha legií, podmínky pro vznik ČSR) **Vznik ČSR** (přechodné období, reformy, první ústava, ekonomická a kulturní základna nového státu) **První československá republika** (politický systém, demokracie a ekonomika, zahraniční politika, světová hospodářská krize, vliv totalitních ideologií, kultura a sport, ohrožení hitlerovským Německem, Mnichovská dohoda.) **Druhá československá republika** (důsledky Mnichovské dohody,		
		Charakterizuje úlohu zahraničního odboje a jeho význam pro vznik Československé republiky			
		Dokáže vysvětlit vznik nového československého státu a jeho politický a hospodářský vývoj v období tzv. 1. republiky			
		Charakterizuje vývoj v ČSR ve druhé polovině 30.let vrcholící Mnichovskou dohodou a následným obdobím tzv. 2.republiky			
		Zná prinicip fungování a významné události období Protektorátu Čechy a Morava			
		Pochopí, že dějiny Židů a dalších menšin žijících na našem území nelze ztotožnit pouze s historií jejich utrpení v průběhu holokaustu			

		Orientuje se ve formách československého odboje, zná podíl Čechů na boji proti fašismu za hranicemi Protektorátu	postupný rozpad demokracie, role Slovenska, březen 1939) **Protektorát Čechy a Morava** (principy fungování, formy odboje a jejich představitelé, role říšských protektorů a jejich politika, významné události období, osvobození území státu) **Období 1945–1948** (politika státu za "železnou oponou", postupné přebírání moci komunisty, únor 1948) **Padesátá léta 20.století** (období politických procesů, kolektivizace, táborů nucených prací) **Období 1960 – 1968, Pražské jaro 1968** (normalizace, disidentská hnutí v Československu a Evropě (personální změny ve vedení státu, vstup vojsk Varšavské smlouvy, Moskevský protokol, první fáze normalizace (srpen 1968 – duben1969), emigrace, čistky, **situace po roce 1970**, hospodářství, kultura, konference v Helsinkách, Charta 77, osmdesátá léta, vliv událostí v SSSR) **„Sametová revoluce“** (volby a ekonomická reforma, občanské iniciativy, politická seskupení, volby, ekonomická reforma, ohlas na Slovensku, rozpad Československa)		
Moderní doba – soudobé dějiny	Charakterizuje vývoj v ČSR v období 1945 – 1968, ovlivněný vznikem a vývojem bipolárního světa.	Charakterizuje vývoj v ČSR po druhé světové válce ústící v únorové události roku 1948			
		Vysvětlí důsledky všeobecné závislosti ČSR na politice SSSR v padesátých letech 20.století.			
		Objasní období šedesátých let jako období uvolnění a období příležitostí.			
		Pochopí příčiny vývoje v událostem roku 1968			
		Charakterizuje hlavní osobnosti československé politiky roku 1968			
		Zná sled událostí roku 1968 končící podpisem Moskevských protokolů			
	Vysvětlí základní důsledky vnitřního vývoje zemí západního a východního bloku na situaci ve ČSSR v letech 1968 – 1989.	Rozčlení vývoj komunistického Československa a porovná jednotlivá období vlády komunistů			
		Pochopí význam helsinské Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě pro vznik disidentského hnutí v ČSSR			
		Vysvětlí termíny: normalizace, myšlenky přestavby a glasnosti			
		Posoudí příčiny a důsledky zhroucení komunistického režimu v ČSSR v evropských souvislostech			
		Charakterizuje způsob provedení politické změny v ČSSR v listopadu 1989		***MedV*** *– Role médií v moderních dějinách;* ***VMEGS*** *– Žijeme v Evropě;*	
		Zná hlavní představitele událostí roku 1989			
	Popíše mechanismy a prostředky postupného začlenění ČSR po roce 1989 do demokratických evropských i světových struktur. Vymezí základní problémy našeho soudobého státu a možnosti jeho dalšího vývoje.	Orientuje se v procesu vzniku a vývoje významných světových a evropských organizací a posoudí jejich význam.			
		Charakterizuje politický a hospodářský vývoj vzhledem k odlišnostem v ČSR a SSR			
		Vysvětlí politickou a ekonomickou situaci v Československu na počátku 90. let			
		Posoudí průnik masové kultury do života společnosti a její globální charakter.			

Světové dějiny

Charakteristika předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Světové dějiny vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost, která je vymezena v RVP G. Předmět je zařazen do výuky 1. a 2. ročníku čtyřletého gymnázia v oboru IB DP. Časová dotace předmětu je určena učebním plánem oboru v kapitole 4. Výuka Světových dějin se soustředí na klíčová období světových, zvláště pak evropských dějin od pravěku po závěr 20. století, důraz je přitom kladen zejména na dějiny moderní. Předmět je úzce provázán s výukou předmětů České dějiny, Společenské vědy a Regiony v souvislostech, klade důraz na vzájemné vazby a souvislosti mezi všemi dotčenými předměty.
Cílem předmětu Světové dějiny je pochopit problémy a obraz současného světa jako logický důsledek dlouhodobého historického vývoje. Výklad se nesoustředí na izolovaná fakta, ale v celkovém pojetí se snaží hledat souvislosti, srovnávání, analogie, historické zákonitosti a principy. Studenti jsou podněcováni ke kritickému hodnocení pramenů a z nich vyplývajících historických faktů. Jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí, ani shlukem faktů a definitivních závěrů,
ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti.

Vyučovací předmět SVĚTOVÉ DĚJINY přináší poznatky o životě lidí na historických územích našeho dnešního státu v minulosti, o příčinách a důsledcích událostí, o vztazích mezi různými oblastmi života společnosti. Znalost minulosti umožňuje mladým lidem snazší orientaci v současném světě. Hlubší poznání jiných kultur, jazyka, náboženství vede studenty k větší toleranci. Důležitým úkolem je i **rozvíjení samostatného kritického myšlení, spolupráce s ostatními a utváření si vlastního názoru**.

Předmět je vyučován v angličtině.

V předmětu jsou realizována následující průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Multikulturní výchova
- Mediální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Uplatňované metody a formy práce:

- práce s odbornou literaturou a různými druhy dokumentů
- projektové vyučování
- týmová práce při vytváření tematických odborných prezentací
- problémová výuka a skupinové řešení zadaných problémů
- využití možností diskuze a polemiky
- práce s aktualitou a jejím vztahem k minulosti

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- zadáváním samostatné práce (projektů) vede žáky k vyhledávání a třídění informací z různých zdrojů,
- motivuje žáky, aby kriticky přistupovali ke zdrojům informací a se získanými informacemi zacházeli eticky,
- důsledným a vstřícným hodnocením práce žáků napomáhá rozvíjet jejich kritický postoj k vlastní práci.
- Předkládá žákům dostatek spolehlivých informačních zdrojů, které jim umožní poznání českých dějin a podněcuje je k získávání dalších informací.
- Nabízí žákům řadu aktivačních metod, které jim přiblíží problematiku dějin kultury (návštěvy výstav, odborné exkurze v rámci regionu i republiky, projektová zaměstnání, vlastní průvodcovská činnost) a vede je k dalšímu zájmu o tuto problematiku.
- Vede žáky k posouzení vlastního pokroku, kritickému zhodnocení svých výsledků.
- Vede žáky ke zpracování odborně úzce zaměřených prezentací, referátů z odborné literatury.
- Vede žáky k samostatnému efektivnímu vyhledávání informací, orientaci v historickém atlase a v edicích dokumentů.
- Motivuje žáky ke sledování filmových a televizních historiografických pořadů.
- Prostřednictvím četby odborných statí a knih seznamuje žáky s vybranými světovými historiky

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- zadáváním problémových úkolů a samostatného vyhledávání informací v historických pramenech učí žáky analyzovat, srovnávat, kriticky hodnotit získaná fakta a dospívat k samostatným závěrům.
- Prací s dokumenty učí žáky kriticky myslet, utvářet si vlastní názor a dokázat si ho obhájit správnou argumentací.

- Vede žáky k využívání získaných vědomostí k řešení problémů (například při zpracovávání referátů). Zejména na tématech moderních dějin ukazuje žákům, jak důležité je činit uvážlivá rozhodnutí, a učí je uvědomit si zodpovědnost za svá rozhodnutí.
- Učí žáky správné interpretaci dokumentů, objektivnímu hodnocení fakt a informací.
-

Kompetence komunikativní

Učiitel:

- zařazováním diskuse na vhodná témata vede žáky k rozvoji samostatného úsudku a názoru a k vhodné argumentaci podložené historickými fakty,
- vhodnou interakcí učí žáky přesně srozumitelně formulovat myšlenky a podpořit je přiměřenými verblními i neverbálními prostředky.
- Učí žáky vyjadřovat se stručně, výstižně a v logickém sledu.
- Nabízí žákům možnost zapojovat se do diskuse, učíme je formulovat myšlenky, naslouchat promluvám jiných, vhodně na ně reagovat, obhajovat svůj názor, správně argumentovat.
- U ústních i písemných projevů dbá na užívání správných pojmů a ověřujeme, zda jim žáci dobře rozumějí.
- Pomocí zavádění skupinové práce vede žáky ke komunikaci ve skupině.
- Umožňuje žákům poznávat různé typy textů a obrazových dokumentů (např. novinové články, úryvky z knih, smlouvy, dopisy, mapy, grafy, videozáznamy, obrazy), přemýšlet o nich, tvořivě je využívat k vlastnímu rozvoji.
- Dbá na spisovný projev.
-

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- zadáváním týmové práce vede žáky k respektování schopností a potřeb ostatních členů kolektivu, podporuje aktivitu žáků, ochotu při řešení problémů a dobré interpersonální vztahy,
- vede žáky k naslouchání a toleranci názorů ostatních.
- Vede žáky k účinné spolupráci ve skupině a pozitivnímu ovlivňování kvality společné práce vytvářením pravidel, umožňuje žákům podílet se na utváření příjemné atmosféry v kolektivu.
- Vzájemným hodnocením skupinové i individuální práce učí žáky sebekritice, přijímat i negativní kritiku a vypořádat se s ní.
- V rámci dějepisu seznamuje žáky s různými náboženstvími, kulturami, ideologiemi, jejich vhodným objasňováním, upozorňováním na negativní jevy, poznáním odlišností a jejich pochopením je vede k toleranci, upevňování dobrých mezilidských vztahů a v případě potřeby i poskytnutí pomoci druhému.
-

Kompetence občanské

Učitel:

- důrazem na vybrané kapitoly z historie formuje v žácích občanské postoje, vede je k pochopení zásad života v občanské společnosti, k potřebě jejího stálého kultivování i ochrany.
- Studiem pozitivních i negativních společenských jevů v různých epochách dějin vedeme žáky k vytváření správných občanských postojů a pozitivnímu ovlivňování reality (např. boji proti projevům nacionalismu, rasismu, antisemitismu).
- Studiem dějin kultury a umění a návštěvami historických památek učí žáky chránit a respektovat naše tradice a kulturní a historické dědictví, vede je k pozitivnímu vnímání uměleckých děl.
- Rozvíjí u žáků chápání základních principů zákonů a společenských norem, vede je k jejich respektování a chování se podle nich.
- Vede žáky k pochopení základních ekologických souvislostí vyvozených z historie, např. průmyslová revoluce.
-

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- zadáváním úkolů vede žáky k systematické práci,
- zejména stálou hodnotící podporou a pozitivním přístupem pomáhá zvyšovat sebevědomí žáka a motivuje k další práci.

- Zadáváním samostatných prací vede žáky k využití znalostí a zkušeností z jednotlivých vzdělávacích oblastí v zájmu svého rozvoje a přípravy na budoucnost.
- Rozvíjí u žáků systematičnost, vytrvalost, přesnost, pečlivost a samostatnost.
- Vede žáky k tomu, aby se dobře vyrovnávali s moderními a náročnými pracovními podmínkami a aby získané dovednosti a návyky převáděli do praxe.

Kompetence digitální

Učitel:

- vede žáky k efektivními využívání moderních digitálních technologií při výuce, v domácí přípravě, zpracovávání problémových úkolů (např. Google Classroom aj.),

- pomáhá žákům přistupovat k práci s digitálními technologiemi s rozmyslem, kriticky, ale i se zvědavostí, pracovat s nimi eticky, bezpečně, zodpovědně a podle daných pravidel,
- pomáhá žákům orientovat se v možnostech využití digitálních technologií v poznávání minulosti a zároveň si uvědomovat jejich příležitosti, omezení, účinky a rizika,
- vede žáky k tomu, jak bezpečně, efektivně a účelně pracovat s informacemi, daty a obsahem v digitální podobě,
- podporuje žáky ve využívání digitálních technologií k vlastnímu celoživotnímu učení a osobnímu rozvoji,
- motivuje žáky k tomu, aby využívali digitální technologie k podpoře svého aktivního občanství a zapojení do společnosti, na podporu spolupráce s ostatními i podporu kreativity k dosažení osobních, společenských i pracovních cílů.

vzdělávací oblast	očekávaný výstup podle RVP	školní výstup ŠVP	učivo	vazba a přesahy	poznámky
Dějepis – Úvod do studia historie	Charakterizuje smysl historického poznání a jeho povahu jako poznání neuzavřeného a proměnlivého.	Diskutuje o smyslu historického poznání a chápe jeho význam ve vývoji společnosti.	Význam historického poznání pro současnost	***VMEGS*** *– Žijeme v Evropě: Identita člověka v globálním kontextu*	
	Rozlišuje různé zdroje historických informací, způsob jejich získávání a úskalí jejich interpretace.	Rozlišuje různé zdroje historických informací, kriticky je hodnotí.	Prameny historikovy práce Pomocné vědy historické		
Dějepis – Pravěk	Objasní ve shodě s aktuálními vědeckými poznatky materiální a duchovní život lidské společnosti v jednotlivých vývojových etapách pravěku; charakterizuje pojem archeologická kultura.	Rozčlení prehistorická období, vysvětlí dopad neolitické revoluce na další vývoj společnosti	Zlomové události období pravěku		
	Zařadí časově a prostorově hlavní archeologické kultury pravěku a vysvětlí zásadní zlom ve vývoji lidstva v důsledku cílevědomé zemědělské a řemeslné činnosti.	Vysvětlí mezníky vývoje lidské společnosti v pravěku v různých částech světa.	Zlomové události období pravěku		
Dějepis – Starověk	Zdůvodní civilizační přínos vybraných starověkých společenství, antiky a křesťanství jako základních fenoménů, z nichž vyrůstá evropská civilizace.	Objasní společné i rozdílné rysy staroorientálních a antických států.	Staroorientální státy, starověké Řecko a Řím	***MKV*** *– Základní problémy sociokulturních rozdílů*	
		Objasní civilizační přínos vybraných starověkých společenství.	Staroorientální státy, starověké Řecko a Řím		
		Vysvětlí určující procesy a události, které daly základ evropské civilizaci.	Řecká demokracie, římské právo	**SV** – demokracie, právo, stát	
	Objasní židovství (vazbu mezi židovstvím a křesťanstvím) a další neevropské náboženské a kulturní systémy.	Objasní hlavní evropské náboženské systémy (křesťanství, židovství) a vysvětlí vztahy mezi nimi.	Judaismus a vznik křesťanství	**SV** – náboženské systémy	
	Popíše určující procesy a události, uvede významné osobnosti starověkých dějin.	Zhodnotí význam starověkých osobností a jejich přínos naší civilizaci a dalšímu vývoji.	Vědy, vzdělanost, kultura ve starověku	**EV** – architektonické slohy a jejich prvky, významné památky staroorientálních států i antiky	

Dějepis – Středověk	Objasní proces christianizace a její vliv na konstituování raně středověkých států v Evropě; vysvětlí podstatu vztahu mezi světskou a církevní mocí v západním i východním kulturním okruhu i projevy vlivu náboženství a církve ve středověké společnosti.	Vysvětlí proces formování raně středověkých států.	Utváření středověké Evropy: byzantsko-slovanská oblast, francká říše, oblast západní, východní a stř. Evropy		
		Vysvětlí vliv náboženství na formování středověké Evropy a vystihne vztah světské a církevní moci.	Význam křesťanství pro středověkou společnost Princip feudalismu Boj o investituru		
	Definuje proměny hospodářského a politického uspořádání středověké společnosti 5.-15. století a jeho specifické projevy ve vybraných státních celcích.	Porovná proměny hospodářského a politického uspořádání středověké společnosti 5.-15. století v jednotlivých oblastech.	Venkov a zemědělství, kolonizace, rozvoj řemesel a obchodu, urbanizace		
		Objasní vývoj k modelům pozdně středověkých států.	Vrcholně středověké státy Vzdělanost a umění středověké společnosti		
	Vymezí specifika islámské oblasti, vysvětlí důsledky tatarských a tureckých nájezdů, zejména pro jižní a východní Evropu.	Vyloží problematiku islámské oblasti.	Islám, arabská říše	***MKV*** *– interkulturalita*	
		Vysvětlí důsledky tatarských a tureckých nájezdů.	Křížové výpravy Vliv Turků na další vývoj Evropy		
Dějepis – Počátky novověku	Rozpozná nové filozofické a vědecké myšlenky, které byly zformulovány ve 14.-17. století; zhodnotí jejich praktické dopady.	Rozpozná nové filosofické myšlenky 14.-17. století, zhodnotí jejich praktické dopady.	Renesance a humanismus	**EV** – umělci a nadčasová umělecká díla	
		Interpretuje renesanční myšlenky a jejich dopad v různých oblastech života společnosti.		**SL**	
	Porozumí důsledkům zámořských objevů, jež vedly k podstatným hospodářským i mocensko-politickým změnám.	Osvětlí příčiny a důsledky zámořských objevů a jejich dopad na další vývoj světa.	Zámořské plavby	**GG**	
	Popíše základní rysy reformace a protireformace, vysvětlí důsledky pro další evropský i světový vývoj	Vysvětlí vztah reformace a protireformace, objasní důsledky tohoto střetu pro Evropu.	Reformace a protireformace		
	Vymezí základní znaky stavovství a absolutismu; uvede konkrétní projevy v jednotlivých zemích a příklady střetů.	Porovná a zhodnotí princip stavovského státu a absolutistické vlády.	Absolutismus a stavovství Rivalita a kooperace evropských velmocí, třicetiletá válka Baroko		
Dějepis – Osvícenství, revoluce a idea svobody,	Určí a zhodnotí hlavní myšlenky a principy osvícenství, rozpozná jejich uplatnění v revolucích 18. a 19. století.	Zhodnotí hlavní myšlenky a principy osvícenství a jeho projevy ve světovém vývoji	Osvícenství a klasicismus		

Modernizace společnosti	Na konkrétních příkladech jednotlivých států demonstruje postupný rozklad, zánik a proměny dosavadních systémů přes úsilí mocenských struktur o jejich udržení.	Objasní na konkrétních příkladech jednotlivých států rozklad, zánik a proměny dosavadních systémů a vznik nových politických i společenských struktur.	Rozdílný vývoj politických a společenských systémů ve vybraných zemích západní, střední a východní Evropy v 18. století Vznik USA Velká francouzská revoluce a Evropa za napoleonských válek	**SV** – ústava, lidská práva	
	Posoudí význam ústavy a novou organizaci státu, uvede základní typy parlamentních státních systémů.	Uvede základní typy parlamentních státních systémů, posoudí význam ústavy a novou organizaci státu			
	Vysvětlí emancipační hnutí národů i jednotlivých společenských vrstev.	Vysvětlí různé formy boje za národní sebeurčení.	Revoluce 19. století	**SL** – národní obrození	
	Charakterizuje proces modernizace, vysvětlí průběh industrializace a její ekonomické, sociální a politické důsledky; rozpozná její ekologická rizika; určí základní příčiny asymetrického vývoje Evropy a světa v důsledku rozdílného tempa modernizace.	Objasní pojmy modernizace a industrializace, uvede jejich ekonomické, sociální a politické důsledky, rozpozná ekologická rizika, určí základní příčiny s tím souvisejícího nerovnoměrného vývoje Evropy a světa.	Průmyslová revoluce Utváření novodobých národních společenství, socio-ekonomické teorie 19. století Životní styl, technika a kultura přelomu 19. a 20. století		
	Vysvětlí expanzivní záměry velmocí v okrajových částech Evropy a v mimoevropském světě, jež byly příčinou četných střetů a konfliktů daného období.	Vysvětlí expanzivní cíle velmocí v Evropě i v mimoevropském světě, uvede nejvýznamnější střety a konflikty.	Kolonialismus a imperiální politika Mezinárodní vztahy vedoucí k 1. světové válce	**GG, RS** ***MKV*** – *Multikulturalita* ***VMEGS*** – *Žijeme v Evropě*	
Dějepis – Moderní doba I – situace v letech 1914–1945	Charakterizuje dvě světové války, dokumentuje sociální, hospodářské a politické důsledky.	Charakterizuje první světovou válku, vysvětlí její sociální, hospodářské a politické důsledky.	1. světová válka, Versailleský systém		
		Vysvětlí historický význam druhé světové války na uspořádání světa v druhé polovině 20. století a dozvuky konfliktu v současnosti.	2. světová válka		
	Uvede příčiny a projevy politického a mocenského obrazu světa, který byl určen vyčerpáním tradičních evropských velmocí, vzestupem USA a nastolením bolševické moci v Rusku.	Diskutuje o zásadních proměnách světa po první světové válce, vystihne rozpory Versailleského systému.	Ruské revoluce		

	Vvymezí základní znaky hlavních totalitních ideologií a dovede je srovnat se zásadami demokracie; objasní příčiny a podstatu agresivní politiky a neschopnosti potenciálních obětí jí čelit.	Vymezí základní znaky fašismu, nacismu a komunismu (stalinismu), porovná je se zásadami demokracie a mezi sebou.	Italský fašismus	**SV** – totalita versus demokracie	
		Vyvodí příčiny a důsledky nástupu totalitních ideologií a pádu demokratických států.	Německý nacismus Stalinismus	***MKV***, ***VMEGS***	
	Vysvětlí souvislost mezi světovou hospodářskou krizí a vyhrocením politických problémů, které byly provázeny radikalizací pravicových i levicových protidemokratických sil.	Objasní příčiny a důsledky světové hospodářské krize s přihlédnutím ke globalizaci světa a radikalizaci společnosti.	Světová hospodářská krize Mezinárodní vztahy před vypuknutím 2. světové války	**SV** – ekonomika	
	Popíše a zhodnotí způsob života v moderní evropské společnosti, zhodnotí význam masové kultury.	Analyzuje vědecko-technický pokrok v moderní společnosti, zhodnotí jeho pozitiva a negativa.	Věda a technika 20. století	**Přírodovědné předměty**	
		Vystihne základní rysy kulturního vývoje společnosti, zhodnotí význam masové kultury.	Kulturní vývvoj ve 20. století	***MedV*** – *Role médií v moderních dějinách* **EV**	
Dějepis – Moderní doba II – soudobé dějiny	Charakterizuje vznik, vývoj a rozpad bipolárního světa, jeho vojenská, politická a hospodářská seskupení, vzájemné vztahy a nejvýznamnější konflikty.	Objasní příčiny vzniku a rozpadu bipolárního světa.	Studená válka		
		Diskutuje o projevech a důsledcích studené války na současnou společnost.	Zásadní konflikty (Válka v Korei, Vietnamu; berlínské krize)		
	Vysvětlí základní problémy vnitřního vývoje zemí západního a východního bloku; zejména se zaměří na pochopení vnitřního vývoje a vzájemných vztahů supervelmocí USA, SSSR a na situaci ve střední Evropě.	Kriticky zhodnotí základní problémy vývoje zemí západního a východního bloku.	Vývoj SSSR a zemí východního bloku Vývoj USA po 2. sv. válce		
	Porovná a vysvětlí způsob života a chování v nedemokratických společnostech a v demokraciích popíše mechanismy a prostředky postupného sjednocování Evropy na demokratických principech, vysvětlí lidská práva v souvislosti s evropskou kulturní tradicí; zná základní instituce sjednocující se Evropy, jejich úlohu a fungování.	Objasní mechanismy a prostředky postupného sjednocování Evropy.	Evropská integrace	**SV** (mezinárodní vztahy, mezinárodní organizace)	
		Vysvětlí příčiny pádu komunistických režimů v zemích východního bloku.	Pád komunistických režimů na přelomu 80. a 90. let 20. století.		
			Globální problémy moderní společnosti.	***VMEGS*** – *Globální problémy, jejich příčiny a důsledky*	

Geografie a geologie

Charakteristika předmětu

Vzdělávací předmět Geografie a geologie je integrovaný vyučovací předmět, propojující vzdělávací oblasti Člověk a příroda a Člověk a společnost. Vzdělávací obsah je předně tvořen očekávanými výstupy vzdělávacích oborů Geografie a Geologie. Vychází ale i z některých dílčích výstupů oborů Výchova ke zdraví a Člověk a svět práce. Je určen žákům prvního a druhého ročníku čtyřletého gymnázia s částečnou výukou v anglickém jazyce. Časová dotace předmětu je určena učebním plánem oboru uvedeným v kapitole 4 tohoto ŠVP. Do výuky jsou zařazeny geografické a geologické exkurze.
Cílem předmětu je propojit poznatky vzdělávacích oborů s ohledem na vliv faktorů životního prostředí na lidskou společnost a propojit přírodovědné poznávání s humanitními vědami tak, aby bylo dosaženo očekávaných výstupů formulovaných v RVP. Díky své integrační funkci dochází k propojení základních poznatků z řady přírodních, společenských a technických věd a zároveň také poznatků z oblasti kultury. Předmět má díky své rozmanitosti významné vazby i na další vědní obory či vyučovací předměty, které z těchto oborů vycházejí. V oblasti matematické geografie jsou to vazby na fyziku, matematiku či výpočetní techniku, V oblasti fyzické geografie nacházíme vzájemné propojení s biologii, chemii, hydrologii či klimatologii. Na demografii, historii a politologii navazují témata socioekonomické geografie. Díky tomu poskytuje předmět všeobecný základ a vhled do problematiky geověd tak, jak by je měl ovládat všeobecně vzdělaný člověk.

V předmětu jsou realizována následující průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova
- Mediální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:
- předkládáním dostatečného množství faktů umožňuje žákům dobrý vhled do problematiky
- zadává samostatné úkoly a pracovní listy v rámci vyučovací hodiny
- dává žákům příležitost pracovat samostatně nebo skupinově s různými informačními zdroji a vytvářet různé formy prezentací výsledků
- věnuje dostatek prostoru práci s kartografickými produkty a vede žáky k jejich vlastní tvorbě map, či schémat
- volí aktuální témata, případně dokumentuje zákonitosti příklady z běžného života a příklady týkajících se aktuálního dění
- trvá na základních pravidlech citační etiky v písemných pracích
- vybízí žáky k využívání učebních pomůcek (atlasy, mapy, globus…) pro získávání a ověřování geografických informací

Kompetence k řešení problémů

Učitel:
- pracuje se žáky, tak aby samostatně nebo skupinově navrhovali postupy, taktiky k řešení daného problému s využitím odborné literatury. Problémy mohou být regionálního, ale i globálního charakteru, mohou být reálné v prostoru a čase, ale i modelové a smyšlené
- v rámci exkurzí a geografického terénního vyučování, směřuje žáky podle poznaných jevů k aplikaci teoretických poznatků do praxe
- zlepšuje učitel schopnost žáka analyticky pracovat se statistickými daty a používat je jako podpůrné argumenty pro svá tvrzení v jejich pracích

Kompetence komunikativní

Učitel:
- formou diskuse na dané téma vede žáky ke schopnosti jasně a logicky formulovat svůj názor, vhodně argumentovat, vyslechnout názory ostatních a vést dialog
- hodnotí projev a vystupování žáka v rámci diskusí, zkoušení nebo příspěvků v podobě aktualit nebo zajímavostí s geografickou tematikou
- při prezentaci vyžaduje co nejpřesnější užívání geografické a geologické terminologie jako přípravu na používání odborného profesního jazyka v budoucím životě žáka
- zadáváním skupinových úkolů podporuje vzájemnou komunikaci mezi žáky a týmovou práci

Kompetence sociální a personální

Učitel:
- podporuje ve třídě atmosféru spolupráce a týmového ducha
- zařazováním didaktických her, diskusemi a debatami nad příklady z reálného života podporuje aktivní vytváření postojů k realitě světa

- dává možnost k porovnávání mediálního obrazu reality s reálným a dává příležitost ke kritickému přístupu k informačním zdrojům
- trvá na základních zásadách slušného chování, schopnosti seberegulace a plnění stanovených termínů, což je nezbytné nejen ve škole, ale zejména v reálném životě

Kompetence občanské

Učitel:

- umožňuje žákům vytvářet si postoje ve vztahu k trvalé udržitelnosti života na základě znalostí věd o Zemi
- předkládá žákům aktuální témata, která vyžadují problémové přemýšlení, respekt k názorům a odlišným hodnotám ostatních a vzbuzují zájem o dění kolem nic
- předává žákům informace o největších přírodních rizicích a o různých způsobech preventivní i krizové ochrany před nimi

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- vytváří prostor pro sebeorganizaci práce žáků
- povzbuzuje žáky k iniciativě a vlastním nápadům, oceňuje účast v soutěžích a projektech a v rámci možností vyučujícího i školy je všestranně podporuje
- zájemcům o geovědy poskytuje prostor k realizaci a vhodně je motivuje

Kompetence digitální

Učitel:

- představuje žákům rozdílné platformy, aplikace a služby, které žák může využívat při školní práci, ale i ve veřejném životě
- vede žáka k samostatnosti s prací na platformách, aplikacích a služeb a učí jej flexibilně reagovat na inovace a novinky ve využívání digitálních technologií
- vede žáky k co nejefektivnější práci s digitálními technologiemi, kdy je nechá volit a tvořit vlastní strategické postupy a způsoby, které vedou ke splnění konkrétního vytyčeného cíle
- dává příležitost ke kritickému hodnocení zdrojů a dat, následně i vyhodnocování, vizualizaci a práci s daty
- seznamuje žáky s důležitostí práce se zdroji, včetně využívání vhodného citačního aparátu a ochranou autorských práv
- klade důraz na žákovu schopnost hodnotit rizika a přínosy při práci s digitálními technologiemi, ve vztahu k životu jedince, společnosti ale i životního prostředí
- jde příkladem a v digitálním prostředí jedná eticky, s respektem k druhým, předchází situacím ohrožujícím jak zařízení a data tak zdraví jedince a svým příkladem k takovému chování vede i své žáky
- motivuje žáky k práci v prostředí GIS, kde jsou žáci následně schopni samostatně pracovat a tvořit mapové výstupy

vzdělávací oblast	očekávaný výstup podle RVP	školní výstup ŠVP	učivo	vazba a přesahy	poznámky
Geografie – Přírodní prostředí	Porovná na příkladech mechanismy působení endogenních (včetně deskové tektoniky) a exogenních procesů a jejich vliv na utváření zemského povrchu a na život lidí.	Popíše princip deskové tektoniky, objasní vznik a zánik litosférické desky a jejich důsledky.	litosféra, litosférické desky		
		Objasní působení endogenních a exogenních sil a jejich projevy na zemském povrchu.	reliéf Země a jeho činitelé, systém fg sféry na planetární a regionální úrovni		
		Používá s porozuměním základní geomorfologické prvky.	objekty, procesy a jevy fg sféry, zákonitosti jejího stavu a vývoje		
		Charakterizuje vertikální členitost reliéfu.	Výšková členitost reliéfu		
		Vyvodí důsledky přírodních katastrof na život lidí a objasní vliv lidské činnosti na tvorbu reliéfu.	Přírodní katastrofy	***VMEGS*** *– Globální problémy, jejich příčiny a důsledky*	
Geografie – Sociální prostředí	Zhodnotí na příkladech dynamiku vývoje obyvatelstva na Zemi, geografické, demografické a hospodářské aspekty působící na chování, pohyb, rozmístění a zaměstnanost obyvatelstva.	Pracuje se základními demografickými charakteristikami, analyzuje je a porovnává je ve vybraných regionech světa.	Vývoj a rozmístění obyvatelstva	**SD** – vývoj počtu obyvatelstva	
		Vysvětluje demografické zákonitosti.	Základní demografické charakteristiky,	***VMEGS*** *– vzdělání v Evropě a ve světě*	
		Nachází souvislosti mezi ekonomickým vývojem, sociálním prostředím a demografickým chováním dané společnosti.	Geopolitické procesy		
		Zhodnotí současné demografické trendy.			
	Vyhledá na mapách hlavní světové oblasti cestovního ruchu porovná jejich lokalizační faktory a potenciál.	Vyhledá na mapách hlavní světové oblasti cestovního ruchu porovná jejich lokalizační faktory a potenciál.	Cestovních ruch Evropy a světa Cestovní ruch ČR		
Geografie – Geografické informace a terénní vyučování	Používá dostupné kartografické produkty a další geografické zdroje dat a informací v tištěné i elektronické podobě pro řešení geografických problémů.	Používá dostupné kartografické produkty a další geografické zdroje dat a informací v tištěné i elektronické podobě pro řešení geografických problémů.	základy kartografie a topografie	***MedV*** *– Média a mediální produkce*	
		Vyhledává, třídí a zobecňuje informace z různých dat.	praktické využití kartografických produktů a zdrojů geografických informací	**M** – kartografické výpočty	
		posuzuje na základě získaných znalostí vypovídající hodnotu zdrojů dat a statistických ukazatelů.		**IT**	
	Orientuje se s pomocí map v krajině.	Orientuje se s pomocí map v krajině.	Praktické využití kartografických produktů	***OSV*** *– spolupráce a soutěž (terénní výuka)*	

		Rozlišuje druhy map podle měřítka a obsahu.			
		Čte a přiměřeně interpretuje informace z různých zdrojů map a plánů.			
	Používá s porozuměním vybranou geografickou, topografickou a kartografickou terminologii.	používá s porozuměním základní pojmy z dané terminologie.	Geografická kartografie a topografie Geografický a kartografický jazyk Práce s obecně používanými geografickými a kartografickými pojmy, statistikami apod.		
	Vytváří a využívá vlastní mentální schémata a mentální mapy pro orientaci v konkrétním území.	Vytváří a využívá vlastní mentální schémata a mentální mapy pro orientaci v konkrétním území.	GIS – DPZ – praktické využití GIS aplikací a přístrojů GPS	**IT** – GIS	
		Aplikuje měřítko mapy na výpočet skutečných vzdáleností.	Tvorba kartografických výstupů		
		Rozlišuje jednotlivá kartografická zobrazení.	Geografická kartografie a topografie		
	Čte, interpretuje a sestavuje jednoduché grafy a tabulky, analyzuje a interpretuje číselné geografické údaje.	dokáže interpretovat vyhledané (zobecněné) informace z různých zdrojů dat.	Geografický a kartografický jazyk	**IT** – excel	
Geologie – Složení, struktura a vývoj Země	Porovnává složení a strukturu jednotlivých zemských sfér a objasní jejich vzájemné vztahy.	Popíše terminologicky správně vnitřní složení země.	Země jako geologické těleso	**OP** – zemské sféry	
		Porovnává složení a strukturu jednotlivých zemských sfér a objasní jejich vzájemné vztahy.	Biogeologické cykly probíhající na Zemi		
	Využívá vybrané metody identifikace minerálů.	Využívá vybrané metody identifikace minerálů.	Minerály – krystalická stavba, vznik, ložiska, základní fyzikální a chemické vlastnosti	**CHS**	
Geologie – Geologické procesy v litosféře	Analyzuje energetickou bilanci Země a příčiny vnitřních a vnějších geologických procesů.	Popíše princip deskové tektoniky a její důsledky.	mechanismus deskové tektoniky horninový cyklus – magmatismus, sedimentace, metamorfóza	**F** – energie, magnetismus	
	Určí nerostné složení a rozpozná strukturu běžných magmatických, sedimentárních metamorfovaných hornin.	Popíše složení zemského tělesa a charakterizuje její chemické, mineralogické a petrologické složení.	Nerostné a horninové složení Země		
		Popíše procesy vzniku, metamorfózy a zániku hornin.	Vznik – metamorfóza – zánik hornin	**CHS**	

		Charakterizuje a zařadí vybrané druhy hornin.	horniny a minerály		
	Analyzuje různé druhy poruch v litosféře.	Popíše a načrtne mechanismus vrásnění a zlomové činnosti.	deformace litosféry , křehké a plastické deformace zemské kůry		
		Objasní vliv deskové tektoniky a geologických procesů na utváření reliéfu.	tvary zemského povrchu, změny polohy kontinentů		
		Vysvětlí jevy na rozhraní deskové tektoniky a dokáže je lokalizovat.	Deformační zóny v litosféře, zemětřesení, vulkanismus	***VMEGS** – Globální problémy, jejich příčiny a důsledky*	
	Využívá geologickou mapu ČR k objasnění geologického vývoje regionů.	Vysvětlí geologický vývoj ČR zvláště poté Rokycanska.	geologický a geomorfologický vývoj ČR a Rokycanska		
		Orientuje se v geopolitické mapě ČR, chápe vztah tvaru reliéfu a historického vývoje.	geologické složení ČR		
		Používá s porozuměním základní geologické pojmy.			
Člověk a svět práce – národní hospodářství a úloha státu v ekonomice	Na základě aktuálních mediálních informací posoudí vliv nejdůležitějších ekonomických ukazatelů (inflace, úroveň HDP, míra nezaměstnanosti) na změny v životní úrovni občanů	Na základě aktuálních mediálních informací posoudí vliv nejdůležitějších ekonomických ukazatelů (inflace, úroveň HDP, míra nezaměstnanosti) na změny v životní úrovni občanů.			
Výchova ke zdraví – ochrana člověka za mimořádných událostí	Rozhodne, jak se odpovědně chovat při konkrétní mimořádné události	Rozhodne, jak se odpovědně chovat při konkrétní mimořádné události.			

Regiony v souvislostech

Charakteristika předmětu

Vzdělávací předmět Regiony v souvislostech vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia a propojuje vzdělávací oblasti Člověk a příroda a Člověk a společnost. V předmětu dochází k integraci vzdělávacích oborů Geografie a Dějepis. Tento vzdělávací obsah je doplněn některými dílčími výstupy z oborů Člověk a svět práce (Národní hospodářství a úloha státu v ekonomice) a Výchova ke zdraví – (Ochrana člověka za mimořádných událostí). Cílem předmětu je prohloubení znalostí z obou oborů v širších souvislostech, především by měl přispět k chápání historických problémů, jevů a událostí v geografických souvislostech v rámci místního regionu. Předmět je určen žákům Je určen žákům prvního a druhého ročníku čtyřletého gymnázia s částečnou výukou v anglickém jazyce. Časová dotace předmětu je určena učebním plánem oboru uvedeným v kapitole 4. Do výuky jsou zařazeny geografické i historické exkurze a badatelská činnost studentů zaměřená na hlubší poznání místního regionu. Tento předmět je vyučován v **anglickém jazyce**.

Historická část

Historická část předmětu Regiony v souvislostech vychází z nutnosti více přiblížit praktickou historii běžnému životu žáků v prostoru i času, který jim není příliš vzdálený a cizí. Je zaměřena na získání základního přehledu o vývoji plzeňského regionu prostřednictvím vybraných kapitol = událostí, považuje za účelné seznamovat žáky s tzv. „malou“ historií, tedy s tím, jak se „velké“ dějinné události regionu odrážely v každodenním životě jednotlivců, rodin, institucí, ale třeba i národnostních menšin. K tomu využívá v poslední době stále aktuálnější metodu zkoumání orální historie, která předpokládá určitou část práce žáků v jejich volném čase přímo v “terénu“. Protože jistou část vzdělávání této části předmětu tvoří samostatná práce, předmět klade důraz na postupné zvládnutí dovedností, které žákům umožní zpracovat kvalitní odbornou práci.
Cílem této části předmětu je spoluutvářet všeobecný přehled žáků o společensko-historickém vývoji české společnosti Plzeňska prostřednictvím “vybraných kapitol“ období od první světové války do současnosti na území regionu. Tento přehled zčásti získaný vlastní badatelskou prací vedle dalšími formami přiblíženého historického poznání mimo jiné pomůže žákům upevnit si respekt k odlišným kulturním hodnotám různých komunit a k jejich toleranci. Umožnit žákům pochopení tzv. malých dějin (dějiny jedince, rodiny, instituce) na pozadí významných událostí 20. a 21. století v regionu Plzeňska. Seznámit žáky teoreticky i prakticky s etapami historikovy práce (práce s literaturou a prameny, analýza a syntéza poznatků, sepsání odborné práce). Vytvořit podmínky a umožnit žákům jejich vlastní historickou práci přímo v “terénu“.

Geografická část

Zeměpisná část předmětu Regiony v souvislostech přibližuje žákům sociální aspekty geografie a jejich návaznost na demografii, historii, či politologii. Žáci získávají vhled do souvislostí geografie s ostatními vzdělávacími obory. Terénní činností se prohlubují jejich znalosti místního regionu.

Uplatňované metody a formy práce v předmětu Regiony v souvislostech

- Frontální vyučování při teoretickém zvládání základních metod výzkumné práce.
- Projektové vyučování k hledání a nacházení souvislostí jednotlivých částí předmětu Regiony v souvislostech.
- Týmová práce žáků i vyučujících při zpracovávání vybraných projektů badatelské činnosti.
- Týmová nebo skupinová práce žáků při formulování výsledků badatelské činnosti a její oponentuře.
- Využití všech možností diskuse a polemiky při práci s kritickým hodnocením vhodných dostupných dokumentů vztahujícím se k jednotlivým obdobím.
- Nezbytné tandemové vyučování k propojení souvislostí předmětu Regiony v souvislostech.

V předmětu jsou realizována následující průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova
- Mediální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- Rozvíjí u žáků smysl pro zodpovědnost (příprava na výuku, shromažďování materiálů) a pracovní i studijní návyky (práce s odborným textem, výtah, výpisky, citace atd.), a tím u nich utváří schopnost využívat jako zdroj informací různé verbální i neverbální texty společenského a společenskovědního charakteru
- Nabízí žákům aktivní formy výuky zadáváním dílčích úloh, referátů nebo anotací, při jejichž řešení nebo tvorbě žáci vyhledávají, zpracovávají, třídí a hodnotí informace z širších informačních zdrojů jako např. učebnic, pracovních listů, map, tabulek, grafů, obrázků, knih, filmů, časopisů, internetu, denního tisku, televize

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Klade důraz na pozitivní motivaci, používá vhodné učební pomůcky a audiovizuální techniku, předkládá žákům dostatek informačních zdrojů (učebnice a pracovní texty).
- Zprostředkuje žákům návštěvu institucí, kde se historické prameny uchovávají a zpřístupňují bádání.
- Pracuje s historickými prameny a jejich edicemi.
- Vede žáky k odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, k promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase.
- Na zeměpisné vycházce nebo exkurzi předkládá učitel žákům úkoly a otázky, které propojují teoretické poznatky s praxí
- Navozuje problémové situace – vede žáky k řešení problémů formou diskuse, k obhajování a prezentaci vlastních názorů, ke vhodné argumentaci a k osvojení si schopnosti respektovat postoje ostatních
- Vede žáky ke kritickému a objektivnímu zhodnocení vstupních informací a vyhledávání dalších klíčových informací při použití všech dostupných zdrojů, hledání různých variant.
- Při práci s prameny podněcuje žáky k vytváření hypotéz a jejich ověřování.

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Pomáhá žákům rozvíjet jejich vyjadřovací schopnosti – ústní i písemné, dbá na kultivovaný projev, na jasné formulace, věcnost a přesnost
- Vytváří prostor pro vyjadřování vlastních myšlenek, názorů a postojů žáků, učí žáky také naslouchat a vhodně reagovat.
- Nabízí žákům různé způsoby komunikace, zdůrazňuje vyvážené použití všech druhů komunikace, vede žáky k racionálnímu využívání ICT jako komunikačního nástroje.
- Podněcuje žáky k rozlišování různých typů textů, záznamů, obrazů a jiných komunikačních prostředků.
- Vede žáky k porozumění a používání odborného jazyka, k symbolickému vyjádření informací různého typu.
- Požaduje po žácích vhodný způsob prezentace vlastní práce před známým i neznámým publikem.
- Učí žáky zvládnout základní strategie orální historie

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Vede žáka k uplatňování vhodných prostředků komunikace, k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů
- Vede žáka k praktické obhajobě vlastních postojů a k přiměřené obhajobě jeho vlastních práv
- Vede žáka k utváření vědomí vlastní identity i k respektu identity druhých lidí
- učitel navrhuje, organizuje úlohy nebo projekty, které vyžadují práci žáků v různě velkých skupinách, podílí se tak na vytváření týmové spolupráce a přispívá k rozvoji dovedností, které žáci uplatní v budoucím profesionálním životě (zejména se jedná o spoluodpovědnost za výsledek týmu, komunikace s členy týmu, schopnost vyjádřit vlastní názor v týmu, vytvořit konstruktivní atmosféru v týmu)

Kompetence občanské

Učitel:

- Vede žáka k rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa, regionu, rodiny.
- Vede žáka k rozvíjení zájmu o současnost a minulost cizích národů a jejich regionů, a to s kritickým pohledem na případné předsudky.
- předkládá informace z oblasti geografie obyvatelstva, demografie a aktuálního dění, na jejichž základě si žák uvědomuje a respektuje kulturní, sociální a náboženskou různorodost lidské populace a odmítá xenofobní nebo rasistické názory
- v politické geografii a souvisejícím učivu zdůrazňuje učitel principy demokracie a jejich přednosti oproti jiným formám vlády

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Rozvíjí u žáka smysl pro zodpovědnost (příprava na výuku, shromažďování materiálů) a pracovní i studijní návyky (práce s odborným textem, výtah, výpisky, citace atd.).
- U žáka utváří schopnost využívat jako zdroj informací různé verbální i neverbální texty společenského a společenskovědního charakteru.
- Předkládá informace z náplně učiva zeměpisu o struktuře ekonomiky světa, o způsobech měřitelnosti rozvoje ekonomik světa, o současném a budoucím vývoji hospodářství světa i České republiky, které umožní žákům vytvořit si základní představu o jejich dalším vzdělávání, případně profesi
- kontrolou a hodnocením úkolů a dovedností rozvíjí schopnost objektivního sebehodnocení žáků a vede je k pečlivé a systematické práci

Kompetence digitální

Učitel:

- vede žáka k využívání různých digitálních technologiích, které žák vhodně využívá jak ke školní práci, tak k práci ve svém osobním životě
- nechává žáka vyjadřovat se pomocí digitálních prostředků, které žák strategicky a vhodně využívá k naplnění cílů konkrétní práce
- vytváří prostor pro žákovu práci s chybou a učí jej navrhovat co nejefektivnější postupy při plnění práce za použití digitálních prostředků
- klade důraz na autorská práva, správnou citaci jednotlivých zdrojů a práci s daty, přičemž je žák schopen získávat, číst a zpracovávat data nejvhodnějšími způsoby tak, aby byl naplněn vytyčený cíl
- poukazuje na výhody a rizika používání jednotlivých digitálních technologií a vede žáka ke kritickému přístupu k práci s těmito technologiemi

vzdělávací oblast	očekávaný výstup podle RVP	školní výstup ŠVP	učivo	vazba a přesahy	poznámky
Geografie – Sociální prostředí	Analyzuje hlavní rasová, etnická, jazyková, náboženská, kulturní a politická specifika s ohledem na způsob života a životní úroveň v kulturních regionech světa.	Ozřejmí problematiku stárnutí populace, vyvodí dopady na světovou ekonomiku.	obyvatelstvo základní charakteristiky	***VMEGS*** *– globální problémy, jejich příčiny a důsledky*	
		Rozliší a pojmenuje hlavní rasové, jazykové a náboženské skupiny.	biologické a kulturní znaky		
		Graficky znázorní vývoj počtu obyvatelstva, doplní historickými a ekonomickými souvislostmi, komentuje vývoj počtu obyvatelstva ve vybraných regionech světa.	vývoj počtu obyvatelstva		
		vnímá problematiku rasismu, xenofobie a dalších projevů etnické či náboženské nesnášenlivosti.	Problémy rasismu, nesnášenlivosti, diskriminace apod.	***MKV*** *– základní problémy sociokulturních rozdílů*	
	Identifikuje obecné základní geografické znaky a funkce sídel a aktuální tendence ve vývoji osídlení.	Analyzuje rozdíly života ve městech na venkově.	sídla a sídelní osídlení, město, obec, sídelní struktura a vývoj sídel		
		Zhodnotí funkce sídel, měst a vesnic.	funkce sídel		
		Objasní příčiny vysoké míry urbanizace.	strategický a územní plán		
		Lokalizuje na mapě oblasti s nejvyšší koncentrací obyvatelstva, odůvodní.	rozmístění obyvatelstva		
	Zhodnotí na příkladech světové hospodářství jako otevřený dynamický systém s určitými složkami, strukturou a funkcemi a zohlední faktory územního rozmístění hospodářských aktivit, vymezí jádrové a periferní oblasti světa.	Vysvětlí vzájemnou provázanost světového hospodářství.	Světové hospodářství – sektorové členění, lokalizační faktory		
		Objasní základní principy politiky hospodářství ve světě i v ČR.			
		Rozlišuje rozdílné faktory ovlivňující vývoj světového hospodářství v minulosti a v současnosti.		***VMEGS*** *– globalizační a rozvojové procesy*	
		Určí odlišnosti jádrových a periferních oblastí.	jádrové a periferní oblasti		
	Zhodnotí nerovnoměrné rozmístění, objem a distribuci světových surovinových a energetických zdrojů.	Vysvětlí rozdíly ve struktuře hospodářství v různých částech světa.	geografické aspekty bohatství a chudoby		
		Zhodnotí nerovnoměrné rozmístění, objem a distribuci světových surovinových a energetických zdrojů.	nerovnoměrné rozmístění center rozvoje a důsledky této nerovnoměrnosti	***EV*** *– problematika vztahů člověka a životního prostředí*	
		Lokalizuje nejdůležitější surovinné oblasti světa.			

	Rozlisí a porovnává státy světa a jejich mezinárodní integrační uskupení a organizace podle kritérií vzájemné podobnosti a odlišnosti.	Formuluje atributy nezávislého státu.	stát a státní zřízení		
		Rozlišuje formy státní moci a rozdílné uspořádání států, orientuje se v základních pojmech mezinárodní politické geografie.	Geopolitické procesy		
		Objasní vývoj a podobu současné politické mapy světa.			
		Vysvětlí hlavní příčiny vzniku nejvýznamnějších integračních uskupení světa a zhodnotí jejich význam ve světovém hospodářství a ekonomice.	Globalizace	***VMEGS*** *– Humanitární pomoc a mezinárodní spolupráce*	
		Rozlišuje integrace politické, vojenské, či hospodářské.			
	Lokalizuje na politické mapě světa hlavní aktuální geopolitické problémy a změny s přihlédnutím k historickému vývoji.	Vymezí ohniska konfliktů a politické nestability.	Hlavní světová ohniska napětí	***VMEGS*** *– globální problémy, jejich příčiny a důsledky*	
		Analyzuje etnické a náboženské pozadí konfliktů ve světě.			
Geografie – regiony	Rozlišuje na konkrétních územních příkladech mikroregionální, regionální, státní, makroregionální a globální geografickou dimenzi.	Vymezí na mapě jednotlivé makroregiony světa.	Makroregiony světa, jádra, periferie		
		Pozná na základě určených kritérií jednotlivé makroregiony.			
		Rozlišuje na konkrétních územních příkladech mikroregionální, regionální, státní, makroregionální a globální geografickou dimenzi.		***VMEGS*** *– žijeme v Evropě*	
Geografie – regiony	Vymezí místní region (podle bydliště, školy) na mapě podle zvolených kritérií, zhodnotí přírodní, hospodářské a kulturní poměry mikroregionu a jeho vazby k vyšším územním celkům a regionům.	Rozlišuje na příkladech Rokycanska, Plzeňského kraje a ČR mikroregionální, regionální a státní geografickou dimenzi.	Česká republika, Plzeňský kraj, místní region Rokycansko	***EV*** *– životní prostředí regionu a ČR*	
		Vymezí mikroregion Rokycanska na mapě v rámci okresu, kraje a republiky, zhodnotí přírodní, hospodářské a kulturní poměry mikroregionu a jeho vazby k vyšším územním celkům a regionům.			
		Uvede příklady spolupráce obcí v rámci mikroregionů a euroregionů.			
Geografie – regiony	Zhodnotí polohu, přírodní poměry a zdroje České republiky.	Zhodnotí polohu, přírodní poměry a zdroje České republiky.	ČR – postavení v Evropě, ve světě. Přírodní podmínky, obyvatelstvo, sídla, hospodářství a jeho proměny	***EV*** *– životní prostředí regionu a ČR*	

Geografie – regiony	Lokalizuje na mapách hlavní rozvojová jádra a periferní oblasti České republiky, rozlišuje jejich specifika.	Lokalizuje na mapách hlavní rozvojová jádra a periferní oblasti České republiky, rozlišuje jejich specifika.	Regiony ČR, jádra, periferie, euroregiony		
Geografie – regiony	Lokalizuje na mapách makroregiony světa, vymezí jejich hranice, zhodnotí jejich přírodní, kulturní, politické a hospodářské vlastnosti a jednotlivé makroregiony vzájemně porovná.	Porovná na základě určených kritérií jednotlivé makroregiony.	Afrika, Asie, Austrálie, Jižní Amerika, Severní Amerika, Evropa	***VMEGS*** *– Žijeme v Evropě*	
		Charakterizuje jednotlivé makroregiony podle struktury: přírodní podmínky, socioekonomické podmínky, postavení makroregionu ve světě, charakterizuje modelouvou oblast makroregionu.			
Moderní dějiny regionu 1914 – 1945	MODERNÍ DOBA I – SITUACE V LETECH 1914–1945 Charakterizuje dvě světové války a jejich konkrétní dopad na našem území, dokumentuje sociální, hospodářské a politické důsledky.	Pochopí, jak se velké dějinné procesy odrazily v regionálním kontextu.	**1. světová válka a její stopy v Plzeňském regionu** Vytvoření Velké Plzně **Stručná historie židovských komunit na Plzeňsku** (Štěnovice, Kasejovice, Spálené Poříčí, Radnice) Postavení židovských komunit v regionu v období 1.republiky **2. světová válka v Plzni** Pronásledování Židů v regionu Plzeňska **Koncentrační tábory v regionu (Mirošov, Holýšov)** **Formy protifašistického odboje a jeho představitelé na území regionu** Spontánní povstání plzeňského obyvatelstva proti německým okupantům **Osvobození Plzně a dalších měst regionu** **Únor 1948** Emigrace **Politické procesy 50. let** Kolektivizace zemědělství a její podoby (Osek, Kasejovice) Demonstrace plzeňského obyvatelstva proti měnové reformě	**MKV** *Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí* *Základní problémy sociokulturních rozdílů* ***MedV*** *Role médií v moderních dějinách* *Účinky mediální produkce a vliv médií* *Mediální produkty a jejich význam* ***VMEGS*** *Globalizační a rozvojové procesy* *Globální problémy, jejich příčiny a důsledky* *Žijeme v Evropě* *Vzdělávání v Evropě a ve světě* ***OSV***	
		Uvědomí si paměť místa, v němž žije.			
		Pochopí, že dějiny Židů nelze ztotožnit pouze s historií jejich utrpení v průběhu holocaustu.			
Moderní dějiny regionu 1914 – 1945	Vymezí základní znaky hlavních totalitních ideologií a dovede je srovnat se zásadami demokracie; objasní příčiny a podstatu agresivní politiky a neschopnosti potenciálních obětí jí čelit a dokáže s tímto vším konfrontovat vývoj první československé republiky.	Poznává bohaté kulturní dědictví Židů.			
		Uvědomí si nebezpečí manipulace s míněním lidí.			
		Získá povědomí o tom, že pod pojmem holocaust se skrývají tragické osudy konkrétních lidí.			
Moderní dějiny regionu 1945 – 1968	MODERNÍ DOBA II – SOUDOBÉ DĚJINY Charakterizuje vývoj v ČSR(ČSSR) v období 1945 – 1968, ovlivněný vznikem a vývojem bipolárního světa, jeho vojenskými, politickými a hospodářskými seskupeními, vzájemnými vztahy a konflikty.	Bude schopen zařazovat jednotlivé situace, události a individuální svědectví do historického kontextu „velkých dějin“.			
		Pochopí klíčové momenty vývoje poválečné ČSR na odrazu jednotlivých událostí v regionu Plzeňska.			
		Upevní své povědomí o projevech československé totality, zařadí je do kontextu světového poválečného vývoje.			
Moderní dějiny regionu – 1945 – 1968	Vysvětlí základní důsledky vnitřního vývoje zemí západního a východního bloku na situaci ve	Dokáže porovnat rozdílný vývoj uvnitř regionu ve vztahu k významným událostem.			

	ČSSR v letech 1968 – 1989. Porovná a vysvětlí způsob života a chování v nedemokratické ČSSR a ve srovnání s klasickými demokraciemi, popíše cestu našeho státu k sametové revoluci.	Seznámí se s životními osudy zajímavých osobností regionu v oblasti kultury a sportu.	a režimu **Pražské jaro 1968 v regionu** 21. srpen 1968 – okupace Živá pochodeň (Palach x Hlavatý) **Normalizace a její podoby v jednotlivých částech regionu** Lidové milice Oficiální kultura x polooficiální kultura (Klub mládeže Dominik) x neoficiální (Dalimil) **Sametová revoluce** Privatizace **Evropské hlavní město kultury**	*Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů* *Sociální komunikace* *Morálka všedního dne* *Spolupráce a soutěž* *Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti*	
		Prohloubí své poznatky o problematice protitotalitního boje u nás i ve světě, včetně pochopení informační blokády.			
Moderní dějiny regionu – soudobé dějiny	Popíše mechanismy a prostředky postupného začlenění ČSR po roce 1989 do demokratických evropských i světových struktur. Vymezí základní problémy našeho soudobého státu a možnosti jeho dalšího vývoje.	Pochopí principy vytváření veřejného mínění v nesvobodné společnosti.			
		Vysvětlí roli mladých lidí a studentů v jednotlivých fázích historie regionu.			
		Dokáže charakterizovat hospodářská a kulturní specifika regionu Plzeňska v demokratickém státu.			
Člověk a svět práce – Národní hospodářství a úloha státu v ekonomice	Na základě aktuálních mediálních informací posoudí vliv nejdůležitějších ekonomických ukazatelů (inflace, úroveň HDP, míra nezaměstnanosti) na změny v životní úrovni občanů	Na základě aktuálních mediálních informací posoudí vliv nejdůležitějších ekonomických ukazatelů (inflace, úroveň HDP, míra nezaměstnanosti) na změny v životní úrovni občanů.			
Výchova ke zdraví – ochrana člověka za mimořádných událostí	Rozhodne, jak se odpovědně chovat při konkrétní mimořádné události				

Společenské vědy

Charakteristika předmětu

Předmět Společenské vědy je zařazen do výuky 1. a 2. ročníku.Časová dotace je určena učebním plánem oboru v kapitole 4.
Cílem předmětu je pochopit a orientovat se v základních kapitolách společenských věd, jako jsou filosofie, psychologie, právo, ekonomie a mezinárodní vztahy, a schopnost uplatnit získané poznatky v reálném životě, stejně jako pochopit provázanost jednotlivých kapitol mezi sebou.

V předmětu jsou realizována následující průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova
- Mediální výchova

Kompetence k učení

Učitel:

- Učitel se spolu s žáky zabývá tématy, která vyžadují originální a jedinečná řešení, ke kterým je třeba přistupovat nezaujatě,
- Skrze pozitivní hodnocení motivuje žáky k další práci a přistupovat k ní kriticky,
- Vede žáky k účasti na projektech a samostatné práci, během nichž vyhledávají a selektují relevantní informace z různých pramenů

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Poskytuje žákovi dostatečné množství různých (i cizojazyčných) pramenů pro srovnání a kritické vyhodnocení informací,
- Pomáhá žákovi analyzovat, srovnávat a interpretovat získané informace,
- Nabádá žáka k samostatnému řešení problémů.
- Využívá vlastních zkušeností při formulaci modelových situací, které vedou žáka k samostatnému rozhodování o vhodnosti dostupných řešení

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Zařazuje vhodná témata k diskuzi vztahující se nejen k aktuálnímu dění ve společnosti a pomáhá žákovi kriticky vyhodnocovat informace a využít je v prospěch svůj i ostatních členů společnosti,
- Vede žáka k otevřenosti při vyjadřování vlastního názoru.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Vede žáka k toleranci a respektování schopností a potřeb ostatních členů společnosti.
- Zadává žákům takové úlohy, které vyžadují týmovou spolupráci i dělbu práce,
- Podporuje žáky v jejich aktivitě a dobré interpersonální vztahy.

Kompetence občanské

Učitel:

- Podporuje žáka ve sledování aktuálního společenského a politického dění a k účasti v něm

Kompetence pracovní

Učitel:

- Vede žáky pravidelně zadávanými úkoly k systematické práci,
- Pozitivním přístupem a neustálou podporu motivuje žáka k další práci.

Kompetence digitální

Učitel:

- vede žáky k využívání různých online nástrojů pro každodenní studium ale i celoživotní vzdělávání
- vede žáky ke kritickému hodnocení použitých dat a jejich následnému využití
- podporuje žáky při využívání různých forem sdílených dokumentů
- seznamuje žáky s vhodnými zdroji, pomáhá při jejich citování
- pomáhá žákům se bezpečně orientovat v online prostředí, poukazuje na rizika s ním spojená

vzdělávací oblast	očekávaný výstup podle RVP	školní výstup ŠVP	učivo	*vazba a přesahy*	poznámky
OSZ – Člověk jako jedinec	Objasní, proč a jak se lidé odlišují ve svých projevech chování, uvede příklady faktorů, které ovlivňují prožívání, chování a činnost člověka.	Charakterizuje psychologii jako vědu.	podstata lidské psychiky		
		Vysvětlí základní metody psychologického výzkumu.			
	Porovná osobnost v jednotlivých vývojových fázích života, vymezí, co každá etapa přináší do lidského života nového a jaké životní úkoly před člověka staví.	Orientuje se v psychické struktuře osobnosti.	osobnost člověka	***OSV** – P oznávání a rozvoj vlastní osobnosti*	
	Vyloží, jak člověk vnímá, prožívá a poznává skutečnost, sebe i druhé lidi a co může jeho vnímání a poznávání ovlivňovat.	Objasní podstatu psychických procesů osobnosti při odrážení objektivní reality i jejich poruchy.	podstata lidské psychiky	***OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti*	
Výchova ke zdraví – Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence	Uvede důsledky porušování paragrafů trestního zákona souvisejících s výrobou a držením návykových látek a s činností pod jejich vlivem, sexuálně motivovanou kriminalitou, skrytými formami individuálního násilí a vyvozuje z nich osobní odpovědnost.	Uvede důsledky porušování paragrafů trestního zákona souvisejících s výrobou a držením návykových látek a s činností pod jejich vlivem, sexuálně motivovanou kriminalitou, skrytými formami individuálního násilí a vyvozuje z nich osobní odpovědnost.			
OSZ – Člověk ve společnosti	Uplatňuje společensky vhodné způsoby komunikace ve formálních i neformálních vztazích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší konstruktivním způsobem.	Vysvětlí podstatu sociologie jako vědy o lidské společnosti.	společenská podstata člověka		
		Objasní proces socializace.			
	Objasní, jaký význam má sociální kontrola ve skupině a ve větších sociálních celcích.	Popíše sociální vazby.	sociální struktura společnosti		
	Posoudí úlohu sociálních změn v individuálním i společenském vývoji, rozlišuje změny konstruktivní a desktruktivní.	Vysvětlí skupinovou dynamiku.	sociální struktura společnosti	***MKV** – Základní problémy sociokoulturních rozdílů*	
		využívá asertivních technik v sebeprosazování			

	Objasní podstatu některých sociálních problémů současnosti a popíše možné dopady sociálně-patologického chování na jedince a společnost.	Orientuje se ve vývoji sociální struktury společnosti v dějinách a současnosti.	sociální problémy a procesy		
OSZ – Občan ve státě	Rozlišuje a porovnává historické i současné typy států (forem vlády).	Vysvětlí teorie vzniku státu, jeho podstatu, funkce, typy podle struktury.	stát		
	Vymezí, jakou funkci plní ve státě ústava a které oblasti života upravuje.	Objasní princip ústavy.	stát		
	Objasní, proč je státní moc v ČR rozdělena na tři nezávislé složky, rozlišuje a porovnává funkce a úkoly orgánů státní moci ČR.	Objasní demokratické typy států.	stát, demokracie		
	Vyloží podstatu demokracie, odliší ji od nedemokratických forem řízení sociálních skupin a státu, porovná postavení občana v demokratickém a totalitním státě.	Porovná demokratický a totalitní stát.	demokracie		
	Objasní podstatu a význam politického pluralismu pro život ve státě, uvede příklady politického extremismu a objasní, v čem spočívá nebezpečí ideologií.	Vymezí základní znaky demokracie.	demokracie		
		Vysvětlí nebezpečí ideologií.	ideologie	***MV*** *– Média a mediální produkce*	
	Rozlišuje složky politického spektra, porovnává přístupy vybraných politických seskupení k řešení různých otázek a problémů každodenního života občanů.	Objasní princip demokratického státu jako občanské společnosti.	lidská práva	***OSV –*** *Morálka všedního dne*	
	Uvede příklady, jak může občan ovlivňovat společenské dění v obci a ve státě a jakým způsobem může přispívat k řešení záležitostí týkajících se veřejného zájmu.	Podá informace o politických stracnách, sdruženích, církvích, OPS, apod.	instituce občanské společnosti	***OSV*** *– Spolupráce a soutěž*	
	Vyloží podstatu komunálních a parlamentních voleb, na příkladech ilustruje možné formy aktivní participace občanů v životě obce či širších společenstvích.	Vysvětlí vznik, financování, podstatu a zánik politrické strany.	politický život ve státě		
		Rozliší typy voleb.	volby		

	Obhajuje svá lidská práva, respektuje lidská práva druhých lidí a uvážlivě vystupuje proti jejich porušování.	Orientuje se v Listině práv a svobod.	porušování a ochrana lidských práv		
		Dokáže rozpoznat jednání, které lidská práva porušuje či omezuje.		***OSV** – Seberegulace, organizační dovednosti a efetivní řešení problémů*	
	Uvede okruhy problémů, s nimiž se může občan obracet na jednotlivé státní instituce, zvládá komunikaci ve styku s úřady.	Vysvětlí fungování místní samosprávy.	úřady	***OSV –** Sociální komunikace*	
		Vysvětlí fungování státní správy.			
OSZ – Občan a právo	Objasní, v čem spočívá odlišnost mezi morálními a právními normami, odůvodní účel sankcí při porušení právní normy.	Vysvětlí pojmy právo a spravedlnost.	právo a spravedlnost		
		Objasní právní vědomí, právní řád.		***OSV** – Morálka všedního dne*	
	Uvede, které státní orgány vydávají právní předpisy i jak a kde je uveřejňují.	Objasní právní řád.	právo a spravedlnost		
		Chápe fáze legislativního procesu.			
	Rozlišuje fyzickou a právnickou osobu, uvede jejich příklady.	Vysvětlí rozdíl mezi fyzickou a právnickou osobou.	právo v každodenním životě		
	Vymezí podmínky vzniku a zániku důležitých právních vztahů (vlastnictví, pracovní poměr, manželství), i práva a povinnosti účastníků těchto právních vztahů.	Orientuje se v právní problematice manželství a rodinného práva.	právo v každodenním životě		
	Na příkladu ukáže možné důsledky neznalosti smlouvy, včetně jejích všeobecných podmínek.	Orientuje se v základech občanského práva.	právo v každodenním životě		
	Rozeznává, jaké případy se řeší v občanském soudním řízení a jaké v trestním řízení.	Zná rozdíl mezi občanským a trestním soudním řízením.	orgány právní ochrany		
	Rozlišuje trestný čin a přestupek, vymezí podmínky trestní postižitelnosti občanů a uvede příklady postihů trestné činnosti.	Sdělí informace týkající se trestního práva.	orgány právní ochrany		
	Rozlišuje náplň činnosti základních orgánů právní ochrany, uvede příklady právních problémů,s nimiž se na ně mohou občané obracet.	Rozlišuje způsobilost k právním úkonům a právům a povinnostem.	orgány právní ochrany		

	Ve svém jednání respektuje platné právní normy.	Uvědomuje si následky porušení platných právních norem a předpisů.	právo v každodenním životě	***OSV*** *– Morálka všedního dne*	
OSZ – Mezinárodní vztahy, globální svět	Objasní důvody evropské integrace, posoudí její význam pro vývoj Evropy.	Vysvětlí podstatu EU.	EU	***MVGES –*** *Žijeme v Evropě*	
	Rozlišuje funkce orgánů EU a uvede příklady jejich činnosti.	Vyjmenuje orgány EU a jejich funkci.	orgány EU jednotná evropská měna		
	Posoudí vliv začlenění státu do Evropské unie na každodenní život občanů, uvede příklady, jak mohou fyzické a právnické osoby v rámci EU uplatňovat svá práva.	Kriticky zhodnotí klady a zápory členství v EU.	proces integrace		
	Uvede příklady činnosti některých významných mezinárodních organizací a vysvětlí, jaký vliv má jejich činnost na chod světového společenství, zhodnotí význam zapojení ČR.	Vyjmenuje další mezinárodní organizace a zhodnotí jejich význam.	mezinárodní organizace – NATO, OSN, aj.	***MVGES –*** *Globální problémy, jejich příčiny a důsledky*	
	Uvede příklady institucí, na něž se může obrátit v případě problémů při pobytu v zahraničí.	Vyjmenuje možnosti podpory českých občanů v zahraničí.	příčiny, projevy, důsledky globalizace		
OSZ – Úvod do filosofie a religionistiky	Objasní podstatu filozofického tázání, porovná východiska filozofie, mýtu, náboženství, vědy a umění k uchopení skutečnosti a člověka.	Chápe podstatu filosofie.	základní filozofické otázky	***OSV*** *– Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti*	
		Rozliší rozdíl mezi postojem k realitě v mýtu a náboženství.	podstata filozofie		
	Rozliší hlavní filozofické směry, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filozofických otázek v jednotlivých etapách vývoje filozofického myšlení.	Má informace o základních filozofických směrech a představiteůích jednotlivých směrů.	antická, středověká, novověká filozofie soudobé filozofické směry		
	Posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem a svědomí jednotlivce, objasní dějinnou proměnlivost základních etických pojmů a norem.	Dokáže rozlišit etické jednání z hlediska norem.	etika	***OSV*** *– Morálka všedního dne*	
	Rozlišuje významné náboženské systémy, identifikuje projevy náboženské a jiné nesnášenlivosti a	Má informace o základních náboženských směrech.	základní (judaismus, křesťanství, islám, hinduismus) a jiné náboženské směry		

	rozezná projevy sektářského myšlení.	Rozezná projevy sektářského myšlení.			
Člověk a svět práce – Národní hospodářství a úloha státu v ekonomice	Objasní základní principy fungování systému příjmů a výdajů státu.	Objasní základní principy fungování systému příjmů a výdajů státu.	Makroekonomika daňový systém sociální a zdravotní pojištění sociální dávky zaměstnanost		
	Rozlišuje základní typy daní, rozlišuje, na které jeho činnosti se zdaňovací povinnost vztahuje.	Rozlišuje základní typy daní, rozlišuje, na které jeho činnosti se zdaňovací povinnost vztahuje.			
	Uvede, jakým způsobem podá daňové přiznání především k dani z příjmu, jak provede základní výpočty	Uvede, jakým způsobem podá daňové přiznání především k dani z příjmu, jak provede základní výpočty			
	daní a zjistí výši sociálního a zdravotního pojištění.	daní a zjistí výši sociálního a zdravotního pojištění.			
	Uvede postup, jak vypočítá životní minimum své domácnosti, a zažádá o sociální dávku, na niž má nárok.	Uvede postup, jak vypočítá životní minimum své domácnosti, a zažádá o sociální dávku, na niž má nárok.			
	Objasní funkci podpory v nezaměstnanosti, funkci úřadů práce a personálních agentur, vyhledá.	Objasní funkci podpory v nezaměstnanosti, funkci úřadů práce a personálních agentur, vyhledá.			
Člověk a svět práce – Finance	Používá nejběžnější platební nástroje, smění peníze za použití kursovního lístku.	Používá nejběžnější platební nástroje, smění peníze za použití kursovního lístku.	platební metody, akciový trh, investice, příjmy a výdaje rozpočet, přebytek a schodek rozpočtu trh spotřebitel a jeho práva úvěry a pojistky úrokové sazby		
	Uvede principy vývoje ceny akcií a možnosti forem investic do cenných papírů.	Uvede principy vývoje ceny akcií a možnosti forem investic do cenných papírů.			
	Rozliší pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje a na základě toho sestaví rozpočet domácnosti.	Rozliší pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje a na základě toho sestaví rozpočet domácnosti.			
	Navrhne, jak řešit schodkový rozpočet a jak naložit s přebytkovým rozpočtem domácnosti.	Navrhne, jak řešit schodkový rozpočet a jak naložit s přebytkovým rozpočtem domácnosti.		***OSV** – Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů*	
	Na příkladu vysvětlí, jak uplatňovat práva spotřebitele (při nákupu zboží a služeb, včetně produktů finančního trhu).	Na příkladu vysvětlí, jak uplatňovat práva spotřebitele (při nákupu zboží a služeb, včetně produktů finančního trhu).			

	Vybere nejvýhodnější úvěrový produkt s ohledem na své potřeby a zdůvodní svou volbu, posoudí způsoby zajištění úvěru a vysvětlí, jak se vyvarovat předlužení.	Vybere nejvýhodnější úvěrový produkt s ohledem na své potřeby a zdůvodní svou volbu, posoudí způsoby zajištění úvěru a vysvětlí, jak se vyvarovat předlužení.		***MV** – Účinky mediální produkce a vliv médií*	
	Vysvětlí způsoby stanovení úrokových sazeb a rozdíl mezi úrokovou sazbou a RPSN.	Vysvětlí způsoby stanovení úrokových sazeb a rozdíl mezi úrokovou sazbou a RPSN.			
	Vybere nejvýhodnější pojistný produkt s ohledem na své potřeby.	Vybere nejvýhodnější pojistný produkt s ohledem na své potřeby.		***MV** – Mediální produkty a jejich významy*	
	Objasní funkci ČNB a její vliv na činnost komerčních bank.	Objasní funkci ČNB a její vliv na činnost komerčních bank.			
	Využívá moderní formy bankovních služeb, včetně moderních informačních a telekomunikačních, technologií, ovládá způsoby bezhotovostního platebního styku.	Využívá moderní formy bankovních služeb, včetně moderních informačních a telekomunikačních, technologií, ovládá způsoby bezhotovostního platebního styku.			

Informatika a výpočetní technika

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět **Informatika a výpočetní technika** vychází ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Informatika. Vyučuje se po celou dobu studia. Časová dotace předmětu je patrná z Učebního plánu ŠVP Inspirace a poznání v souvislostech.

Předmět informatika dává prostor všem žákům porozumět tomu, jak funguje počítač a informační systémy. Zabývá se automatizací, programováním, optimalizací činností, reprezentací dat v počítači, kódováním a modely popisujícími reálnou situaci nebo problém. Dává prostor pro praktické aktivní činnosti a tvořivé učení se objevováním, spoluprací, řešením problémů, projektovou činností. Pomáhá porozumět světu z pohledu informatiky jako vědní disciplíny, s jejímiž základy seznamuje.

Důraz je kladen na rozvíjení žákova informatického myšlení s jeho složkami abstrakce, algoritmizace a dalšími. Praktickou činnost s tvorbou jednotlivých typů dat a s aplikacemi vnímáme jako prostředek k získání zkušeností k tomu, aby žák mohl poznávat, jak počítač funguje, jak reprezentuje data různého typu, jak pracují informační systémy a jaké problémy informatika řeší.

Škola klade důraz na rozvíjení digitální gramotnosti ve všech předmětech, k tomu přispívá informatika svým specifickým dílem.

V předmětu jsou realizována následující průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova
- Mediální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence digitální

Učitel**:**

- vyžaduje od žáků efektivní ovládání potřebných sad digitálních zařízení, aplikací a služeb, jejich využívání při školní práci i při zapojení do veřejného života
- předkládá žákům možnosti, jak digitální technologie a způsob jejich použití nastavit a měnit podle toho, jak se vyvíjejí dostupné možnosti a jak se mění jejich vlastní potřeby;
- vede žáky k získávání, posuzování, správě a sdílení dat, informací a digitálního obsahu v různých formátech; k využívání efektivních postupů, strategií a způsobů, které odpovídají konkrétní situaci a účelu;
- pomáhá žákům tvořit, vylepšovat a propojovat digitální obsah v různých formátech; vyjadřovat se za pomoci digitálních prostředků;
- podporuje žáky v hledání takových řešení, která mu pomohou vylepšit postupy či technologie; dokáže poradit s technickými problémy;
- vede žáky k přípravě na proměnlivost digitálních technologií a podporuje úvahy nad tím, jak vývoj technologií ovlivňuje různé aspekty života jedince a společnosti a životní prostředí,
- vede žáky ke zvažování rizik a přínosů digitálních technologií; k předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím ohrožujícím jejich tělesné a duševní zdraví;
- vyžaduje od žáků etické jednání při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí, ohleduplnost a respekt k druhým.

Kompetence k učení

Učitel:

- vyžaduje systematickou přípravu a plnění úkolů v dohodnutých termínech, tím umožňuje žákům efektivní plánování svého učení a organizování své pracovní činnosti,
- oznamuje s dostatečným předstihem termíny souhrnných opakování a tím vede žáky k efektivnímu plánování svého učení a organizování své pracovní činnosti,
- poskytuje žákům zpětnou vazbu k jejich práci, podporuje tak kritické hodnocení pokroku při dosahování jejich cílů učení a vede žáky k přijímání rady i kritiky ze strany druhých,
- zařazuje do vyučování práci s chybou a vede tak žáky k poučení z vlastních chyb i úspěchů v další práci.

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- vyžaduje od žáků navrhování různých metod a postupů při řešení úloh (algoritmů, programů),
- vyžaduje od žáků vysvětlení a obhájení navržených metod a postupů,
- vyžaduje na žácích analýzu problémové situace a nalezení nejefektivnějšího postupu řešení na základě dříve získaných vědomostí a dovedností,
- zadává úlohy z reálného prostředí umožňující žákům řešení metodami z různých oblastí informatiky,
- zadává úlohy umožňující žákům odhadování výsledků jejich řešení a následné porovnání svých odhadů s přesným výsledkem.

Kompetence komunikativní

Učitel:

- se vyjadřuje jasně, přesně, srozumitelně a totéž podporuje a rozvíjí u žáků,
- vyžaduje, aby žáci při vyjadřování svých myšlenek používali vhodnou odbornou terminologii a symboliku,
- rozvíjí schopnost žáků správně argumentovat a respektovat názory ostatních,
- vede žáky k diskuzi a obhajobě svého stanoviska.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- zařazuje do výuky skupinovou práci, vede žáky ke spolupráci, respektování zájmů skupiny a pochopení potřeby efektivní spolupráce k dosažení stanovených cílů,
- podporuje žáky ve snaze o konkrétní dotazy a posiluje tak u žáků pocit sebedůvěry,
- vede žáky k ochotě pomoci druhým,
- vede žáky, aby si v případě potřeby požádali o pomoc.

Kompetence občanské

Učitel:

- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování,
- vede žáky ke schopnosti vážit si názoru jiných a respektovat jej (jiné možnosti řešení daného problému apod.),
- zařazováním vhodných úloh a problémů z reálného života poukazuje na uplatnění matematiky v různých oblastech lidské činnosti.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- vede žáky k cílevědomému a zodpovědnému rozhodování o dalším vzdělávání a budoucím profesním zaměření

vzdělávací oblast	očekávaný výstup podle RVP	školní výstup ŠVP	učivo	vazba a přesahy	poznámky
Informatika – Data, informace a modelování	interpretuje získané výsledky a závěry, uvažuje při tom omezení použitých modelů; posuzuje množství informace podle podle počtu možností, které jsou díky informaci vyloučeny;	porovná zprávy podle množství obsažené informace sestavuje dotazovací a rozhodovací stromy, hodnotí jejich úspornost na základě dat vyslovuje tvrzení, posuzuje jejich správnost	přenos dat, kódování a dekódování zprávy komunikační kanál	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti OSV – Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů OSV – Sociální komunikace OSV – Morálka všedního dne OSV – Seberegulace a soutěž OSV – Seberegulace a životní prostředí OSV – Seberegulace a mediální produkce OSV – Seberegulace produkty a jejich významy MV – Uživatelé OSV – Sociální mediální produkce a vliv médií	
	vyslovuje předpovědi na základě dat	formuluje dotazy s odpovědí ano nebo ne tak, aby odpovědi poskytly co nejvíce informací	pojem informace data a jejich význam		
	odhaluje chyby a manipulace v cizích interpretacích a závěrech	používá metodu půlení intervalů, spočítá, kolik možností lze rozlišit pomocí daného počtu otázek a naopak	získávání, vyhledávání a ukládání dat obecně a v počítači		
	rozlišuje a používá různé datové typy; navrhuje a porovnává různé způsoby kódování z různých hledisek	používá bit, byte a násobné jednotky k odhadování potřebných datových a přenosových kapacit, podle potřeby a kontextu rozliší data od informací, porovnává různé způsoby reprezentace čísel, textu, obrazu i zvuku, vhodně volí formáty souborů používá různé metody komprese dat	kódování dat v počítačích obecně binární soustava, bity a bajty kódování čísel		
Informatika – Digitální technologie	rozlišuje jednotlivé operační systémy a vysvětlí rozdíly mezi nimi z uživatelského hlediska	na základě znalosti fungování počítače vysvětlí funkci a význam operačního systému a ukáže rozdíly v ovládání aktuálně nejpoužívanějších systémů	hardware počítače a jeho parametry zpracování dat v počítači software – operační systém		
	porovná jednotlivé způsoby propojení počítačů, charakterizuje počítačové sítě a internet; vysvětlí, pomocí čeho a jak je zajištěna komunikace mezi jednotlivými zařízeními v síti	nakreslí strukturu LAN a internetu, vysvětlí paketový přenos dat a popíše komunikaci zařízení z lokální sítě do internetu včetně WiFi a GSM sítí popíše fungování webu a cloudových služeb, vysvětlí vzdálené ukládání dat	lokální počítačové sítě a internet web a cloudové služby		
	vysvětlí proces a úskalí digitalizace	vysvětlí, jak jsou digitalizována data různého typu			
	identifikuje a řeší problémy a výzvy vznikající při práci s digitálními zařízeními a poradí s nimi druhým	identifikuje a řeší problémy vznikající při práci s digitálními zařízeními, popíše vědomou a nevědomou digitální stopu a jejich důsledky na soukromí	umělá inteligence zlomové události vývoje počítačů, nové počítačové technologie		

	chrání digitální zařízení, digitální obsah i osobní údaje před poškozením či zneužitím s vědomím změn v technologiích, které ovlivňují bezpečnost	z principu fungování sítí a cloudu vyvodí bezpečnostní rizika jejich využívání, popíše nejčastější způsoby útoků a s využitím systémového přístupu navrhne řešení zabezpečení počítače a dat	bezpečné využívání cloudu bezpečnost počítačových zařízení a dat bezpečné digitální prostředí		
	rozlišuje a používá různé datové typy; navrhuje a porovnává různé způsoby kódování z různých hledisek	nastaví prostředí textového editoru pro své potřeby. řídí se pravidly pro úpravu dokumentů, typografickými a estetickými pravidly. edituje a formátuje text, používá a vytváří styly, formátuje písmo, odstavce a stránky	ovládání textového procesoru základy psaní a úpravy textu styly tisk a předtisková úprava tabulky odrážky a číslování objekty v textovém procesoru oddíly sledování změn, komentáře obsah a rejstřík, křížový odkaz		
Informatika – Algoritmizace a programování	rozdělí problém na menší části, sestaví a zapíše algoritmy pro řešení problému	na základě analýzy problému sestaví algoritmus k jeho řešení	rozdělení problému na části		
	vytvoří přehledný program pro vyřešení konkrétního problému s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; používá opakování, větvení programu se složenými podmínkami, proměnné, seznamy, podprogramy s parametry a návratovými hodnotami; ve snaze o vyšší efektivitu navrhuje, řídí a hodnotí souběh procesů	zapíše program pro vyřešení konkrétního problému používá proměnné vhodných datových typů využívá různé vstupy a výstupy používá podprogram s parametry používá větvení programu a cyklus se složenou podmínkou pro jeho ukončení	výstup dat vstup dat proměnné, datové typy návaznost příkazů a dat podprogramy bez parametrů a s parametry cyklus s pevným počtem opakování náhodný prvek ze seznamu podmínky větvení programu a vnořené větvení		
	ověří správnost, najde a opraví případnou chybu v algoritmu, otestuje, odladí a optimalizuje program	ověřuje správné fungování vytvářených programů, nalezne chybu ve svém i cizím programu a opraví ji	syntaktické, běhové a logické chyby		
	ve vztahu k charakteru a velikosti vstupu hodnotí nároky algoritmů; porovná algoritmy podle různých	optimalizuje program – čitelnější kód, rychlejší, bez duplicitních činností upraví hotový program podle	ladění programu		

	hledisek, vybere pro řešený problém ten nejvhodnější; vylepší algoritmus podle zvoleného hlediska; zobecní řešení pro širší třídu problémů	dodatečných požadavků zobecní program pro širší množinu vstupních dat			
Informatika – Informační systémy	navrhne procesy zpracování dat	vyřeší problém použitím vzorce nebo funkce pro hromadné výpočty s daty včetně funkcí zpracovávajících text	buňka, formátování, adresa, typy dat, vzorce a funkce v tabulkovém procesoru, zpracování dat pomocí textových funkcí tabulkového procesoru	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti OSV – Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů OSV – Sociální komunikace OSV – Morálka všedního dne OSV – Spolupráce a soutěž EV – Člověk a životní prostředí	
	nastavuje účelné zobrazení dat	vyřeší problém navržením kontingenční tabulky, zvolí správnou vizualizaci dat grafem s ohledem na jeho vypovídací schopnost	vizualizace dat, vypovídací schopnost grafu rozpoznávání vzorů a trendů v datech, kontingenční tabulky		
Informatika – Data, informace a modelování	formuluje problém a požadavky na jeho řešení; získává potřebné informace, posuzuje jejich využitelnost a dostatek (úplnost) vzhledem k řešenému problému; používá systémový přístup k řešení problémů; pro řešení problému sestaví model, simulaci	jmenuje a zhodnotí příklady různých druhů modelů z informatiky i mimo ni rozpozná příklady použití grafů podle potřeby přechází mezi úrovněmi zjednodušení, případně dále abstrahuje od nepodstatného, či naopak modely rozšiřuje	model jako zjednodušení reality schéma, diagram, graf, vrcholy, hrany, orientovaný graf, ohodnocený graf, kritická cesta		
	převede data z jednoho modelu do jiného; najde chyby daného modelu a odstraní je; porovná různé modely s ohledem na užitečnost pro řešení daného problému	hodnotí, nakolik výsledek z modelu platí i v modelované realitě pomocí editoru vytvoří graf a využije jej pro řešení problému reprezentuje graf nákresem, seznamem hran a maticí sousednosti; posuzuje výhody a nevýhody těchto zápisů v různých situacích	myšlenkové a pojmové mapy kvalita informačního zdroje, kritické myšlení a kognitivní zkreslení		

Estetická výchova

Charakteristika předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Estetická výchova vychází ze vzdělávací oblasti Umění a kultura, která je vymezena v RVP G. Estetická výchova navazuje na Výtvarnou a Hudební výchovu v základním vzdělávání.
Předmět je vyučován v 1. a 2. ročníku čtyřletého gymnázia. Časová dotace předmětu je určena učebním plánem. Výuka hudebního i výtvarného oboru probíhá ve specializovaných, moderně vybavených učebnách. Součástí výuky jsou návštěvy divadelních představení, koncertů, výstav a exkurze.
Vzdělávací obsah je realizován prostřednictvím tvůrčích činností, produkce, recepce a reflexe. Vzdělávání v předmětu Estetická výchova vede žáka k poznávání a porozumění umění prostřednictvím soustředěné a vědomé reflexe a vlastní tvorby, k chápání umění jako specifického a nezastupitelného způsobu komunikace probíhající mezi všemi účastníky uměleckého procesu, k schopnosti odlišovat podstatné znaky jednotlivých druhů umění na základě porovnávání a uvědomování si jejich shodností a odlišností. Žák je veden k používání specifického jazyka umění jako prostředku k vyjádření nejrůznějších jevů, vztahů, prožitků, emocí a představ a k schopnosti svůj způsob vyjádření hodnotit, porovnávat a nabízet ostatním.

V předmětu Estetická výchova jsou realizována následující průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Mediální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:
- zadáváním samostatných prácí (referátů, projektů) vede žáky ke kritickému přístupu ke zdrojům informací, tvořivému zpracování informací,
- řízenou reflexí jejich vlastní tvůrčí činnosti vede žáky ke kritickému hodnocení jejich výkonů, přijímání ocenění, rady a kritiky ze strany druhých a poučení z vlastních úspěchů i chyb pro další práci.

Kompetence k řešení problémů

Učitel:
- zadáváním praktických úkolů vede žáky k používání tvořivého myšlení s použitím představivosti a intuice.

Kompetence komunikativní

Učitel:
- rozborem uměleckých děl učí žáky používat s porozuměním odborný jazyk, symbolická a grafická vyjádření informací běžně užívaná v umění a kultuře,
- formou diskuze vede žáky k jasným, srozumitelným a respektujícím vyjádřením s ohledem na komunikační situaci,
- zadáváním praktických úkolů, jejich řízenou reflexí a veřejnou prezentací učí žáky vhodným způsobem prezentovat jejich práci i sebe samé před známým i neznámým publikem.

Kompetence sociální a personální

Učitel:
- zadáváním skupinové práce vede žáky k aktivní spolupráci při stanovování a dosahování společných cílů
- důrazem na kritické myšlení vede žáky k odolávání společenským i mediálním tlakům

Kompetence občanské

Učitel:
- svým příkladem a diskuzí nad aktuálními společenskými tématy vede žáky k rozhodování a jednání, které nebude ohrožovat a poškozovat přírodu, životní prostředí ani kulturu,
- v rámci reflexe uměleckých děl vede žáky k respektování různorodosti hodnot, názorů, postojů a schopností ostatních lidí,
- volbou témat rozšiřuje u žáků jejich poznání a chápání kulturních a duchovních hodnot, motivuje žáky k jejich spoluvytváření a ochraně,
- formou diskuze učí žáky zaujímat postoje k událostem a vývoji veřejného života, kulturním otázkám současnosti, obhajovat informovaná stanoviska a jednat k obecnému prospěchu podle nejlepšího svědomí.

Kompetence pracovní

Učitel:
- zadáváním úkolů vede žáky k systematické práci,
- důsledně dbá na to, aby žáci používali bezpečně a účinně materiály, nástroje a veškeré vybavení a dodržovali vymezená pravidla chování ve specializovaných učebnách,
- respektujícím hodnocením a pozitivním přístupem pomáhá zvyšovat sebevědomí žáků a motivuje je k další práci, podporuje vlastní iniciativu a tvořivost žáků.

Kompetence digitální:

Učitel:

- formou vlastního příkladu vede žáky k používání různých aplikací pro úpravu a tvorbu hudebních ukázek,
- vede žáky k posouzení vhodnosti různých digitálních formátů pro poslech hudby (mp3, wma, flac…),
- představuje vývoj technologií hudebních nosičů v průběhu let, zvažuje přínosy a rizika jejich používání,
- informuje žáky o rizicích sdílení hudby v digitálním prostředí v rámci platné legislativy.

vzdělávací oblast	očekávaný výstup podle RVP	školní výstup ŠVP	učivo	vazba a přesahy	poznámky
Umění a kultura – Hudební obor – Produkce	Žák využívá svůj individuální pěvecký potenciál při zpěvu, při mluvním projevu vede svůj hlas zněle a přirozeně, správně artikuluje, logicky člení větu (obsah sdělení), uplatňuje zásady hlasové hygieny v běžném životě	Rozvíjí svůj hlasový potenciál	Vokální činnosti Intonační a rytmický výcvik Sólový a sborový zpěv Improvizace jednoduché vokální kompozice (předvětí a závětí, perioda) Kultivace pěveckého a hlasového projevu	***OSV*** *– Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti*	
		Uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu, ale i v mluvním projevu			
		Uplatňuje zásady hlasové hygieny v běžném životě			
	Využívá jednoduché a podle vybavení školy i složitější hudební nástroje (keyboardy, keyboardy ve spojení s počítačem) při individuálních či společných hudebních aktivitách a přiměřeně svým hudebním schopnostem a dovednostem používá hudební nástroje jako prostředek sdělování hudebních i nehudebních myšlenek a představ.	Pracuje s Orffovými nástroji při individuálních či společných hudebních aktivitách a vyjadřuje jimi hudební i nehudební představy a myšlenky	Instrumentální činnosti Hra a tvorba instrumentálních doprovodů (rytmicko-melodické doprovody, jednoduchá aranžmá) Hra a tvorba jednoduchých instrumentálních kompozic (hudební věta, malá písňová forma, rondo) Moderní hudební nástroje a počítač		
		Reprodukuje různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché, ale i složitější doprovody			
	Reaguje na hudbu pohybem, ztvárňuje ji úměrně svým hudebním schopnostem a pohybovým dispozicím; pohyb ve spojení s hudbou využívá k vyjádření vlastních představ a pocitů.	Reaguje na hudbu pohybem	Hudebně pohybové činnosti Pohyb hudby a gesto Pohybové etudy Tanec jako způsob komunikace		
		Na základě svých individuálních hudebních a pohybových schopností a dovedností předvádí hudebně pohybové kreace a taneční choreografie			
		Využívá pohyb ve spojení s hudbou k vyjádření vlastních představ a pocitů		***OSV*** *– Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti*	
	Orientuje se v zápise jednoduchých, případně i složitějších vokálních, instrumentálních i vokálně-instrumentálních písní a skladeb; na základě svých individuálních hudebních	Orientuje se v zápise jednoduchých vokálních, instrumentálních i vokálně-instrumentálních písní a skladeb	Orientace v notovém (grafickém) zápisu vokálních kompozic Orientace v notovém a grafickém zápisu instrumentálních kompozic		
		Dle svých individuálních schopností a dovedností realizuje písně a skladby různých žánrů podle notového zápisu			

	schopností tyto skladby realizuje.				
Umění a kultura – Hudební obor – Recepce a reflexe	Vyděluje podstatné hudební znaky z proudu znějící hudby, rozpoznává hudebně výrazové prostředky užité ve skladbě, uvědomuje si hudební formu díla a k dílu přistupuje jako k logicky utvářenému celku.	Orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky ve skladbách různých hudebních žánrů, stylů.	Hudba jako organizovaný zvuk Hudební dílo – hudební objekt Hudební znak Hudebně výrazové prostředky Hudební forma Formální struktura a sémantika skladby Hudební nástroje, nové technologie v hudbě		
		Přistupuje k hudebnímu dílu jako celku, vnímá jeho formu a smysl.			
		Rozpozná základní hudební nástroje užité ve skladbě.			
	Popíše a na vybraných hudebních dílech (částech hudebního díla) ukáže důležité znaky tvorby a interpretace, vysvětlí, v čem tkví originální a nezaměnitelný přínos skladatele a interpreta, možná poselství sdělovaná prostřednictvím hudby na základě svých schopností, znalostí i získaných zkušeností dešifruje a interpretuje.	Na vybraných dílech, případně částech hudebního díla, ukáže důležité znaky tvorby a interpretace.	Popis hudebního díla v rovině významu, výrazu a výstavby Přímá a nepřímá komunikace hudby Hudební dílo jako možné poselství Hudební skladatel a interpret, interpretace v hudbě, umělecký provoz		
		Vysvětlí, v čem spočívá originální a nezaměnitelný přínos skladatele a interpreta.			
		Popíše principy přímé a nepřímé komunikace hudby.		***OSV*** *– Sociální komunikace*	
	Interpretuje hudbu na základě vědomostí a individuálních hudebních schopností; vytváří vlastní soudy a preference, které dokáže v diskusi obhájit.	Interpretuje hudbu na základě vědomostí a individuálních hudebních schopností	Interpretace hudebního díla Estetická a umělecká hodnota hudebního díla Vlastní hodnocení		
		Vyjádří vlastní názor na danou hudební ukázku dokáže ho v diskusi obhájit		***OSV*** *– Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti* ***OSV*** *– Sociální komunikace*	
	Orientuje se ve vývoji hudebního umění; uvědomuje si rozdílnost hudebního myšlení v jednotlivých etapách, rozlišuje hudební slohy podle charakteristických hudebních znaků, na základě historických, společenských a kulturních	Orientuje se ve vývoji evropské hudby	Vznik a vývoj hudby Hudba vokální a instrumentální Periodizace hudebního vývoje (hledisko obecně historické, kulturně historické, hudebně imanentní) Charakteristické hudební znaky jednotlivých slohů, průniky, syntézy, hledání nových cest	VMEGS – Žijeme v Evropě	
		Rozliší hudební slohy pohle charakteristických znaků		**ČJ, D**	
		Popíše okolnosti vzniku díla s ohledem na historické, společenské a kulturní kontexty			

	kontextů popíše podmínky a okolnosti vzniku hudebního díla.		Zařazení díla do historického a sociálního kontextu		
	Odliší hudbu podle jejího stylového zařazení, významu a funkce, rozpozná vhodnost či nevhodnost využití určité hudby v konkrétních situacích.	Rozliši hudbu artificiální a non-artificiální a dále ji dokáže zařadit dle stylu, významu a funkce	Hudba artificiální a non-artificiální Hudební styly a žánry, funkce hudby Hudba a její využití v běžném životě	**SV**	
		Vnímá hudbu jako součást každodenního života jedince a společnosti			
		Rozpozná vhodnost či nevhodnost využití určité hudby v konkrétních situacích			
	Uvědomuje si roli hudebního průmyslu v současném světě; popíše možnosti využití hudby v „mimohudební“ oblasti a je schopen poukázat na příklady jejího zneužívání.	Uvědomuje si roli hudebního průmyslu v současném světě	Hudba jako kulturní statek a jako zboží Záznam hudby Hudební průmysl Hudba na objednávku a možnosti jejího zneužití	***MedV*** *– Média a mediální produkce* ***MedV*** *– Mediální produkty a jejich významy*	
		Popíše možnosti využití hudby v „mimohudební“ oblasti a je schopen poukázat na příklady jejího zneužívání		***MedV*** *– Účinky mediální produkce a vliv médií* ***OSV*** *– Morálka všedního dne*	
	Uvědomuje si rozdílnost přístupů jednotlivých lidí k hudbě a hudební tvorbě, vnímá hudbu jako způsob prezentace vlastních idejí a názorů i idejí, pocitů a názorů ostatních lidí a na základě toho je schopen se s hudbou ztotožnit, či ji odmítnout.	Uvědomuje si rozdílnost přístupů jednotlivých lidí k hudbě a hudební tvorbě a vnímá hudbu jako způsob prezentace názorů, idejí a pocitů ostatních lidí	Hudba jako způsob identifikace, sebeprezentace a druh generační výpovědi	***OSV*** *– Sociální komunikace*	
		Prezentuje hudbou své vlastní ideje, názory a pocity		***OSV*** *– Sociální komunikace*	
		Na základě schopnosti vnímat skrze hudbu různé názory, ideje a pocity se dokáže s hudbou ztotožnit, či ji odmítnout		***OSV*** *– Morálka všedního dne*	
	Upozorní na ty znaky hudební tvorby, které s sebou nesou netoleranci, rasismus a xenofobii, a dokáže se od takové hudby distancovat.	Rozpozná znaky hudební tvorby, které asociují netoleranci, rasismus a xenofobii, a dokáže se od takové hudby distancovat		***OSV*** *– Morálka všedního dne* ***MKV*** *– Základní problémy sociokulturních rozdílů*	
				ČJ, D	
Umění a kultura – Výtvarný obor – Obrazové	Žák porovnává různé znakové systémy, např. Mluveného i psaného jazyka, hudby, dramatického umění.	Žák porovnává různé znakové systémy, např. Mluveného i psaného jazyka, hudby, dramatického umění.	**DĚJINY VÝTVARNÉHO UMĚNÍ** etapy výtvarného umění v průběhu vývoje civilizací s důrazem na 20.stol.		Časové rozvržení nelze stanovit přesně, učivo je voleno variabilně

znakové systémy	Rozpoznává specifičnosti různých vizuálně obrazných znakových systémů a zároveň vědomě uplatňuje jejich prostředky k vytváření obsahu při vlastní tvorbě a interpretaci.	Rozpoznává specifičnosti různých vizuálně obrazných znakových systémů a zároveň vědomě uplatňuje jejich prostředky k vytváření obsahu při vlastní tvorbě a interpretaci.	typické znaky historických slohů výtvarné techniky **OBRAZOVÉ ZNAKOVÉ SYSTÉMY** vizuálně obrazné znakové systémy z hlediska poznání a komunikace interakce s vizuálně obrazným vyjádřením v roli autora, příjemce, interpreta uplatnění vizuálně obrazného vyjádření v úrovni smyslové, subjektivní a komunikační **ZNAKOVÉ SYSTÉMY VÝTVARNÉHO UMĚNÍ** výtvarné umění jako experimentální praxe z hlediska inovace prostředků, obsahu a účinku světonázorové, náboženské, filozofické a vědeckotechnické zázemí historických slohů evropského kulturního okruhu vývoj uměleckých vyjadřovacích prostředků, podstatných pro porozumění aktuální obrazové komunikaci **GRAFICKÉ A APLIKOVANÉ GRAFICKÉ TECHNIKY**		podle aktuálnosti námětu i podle schopností, zručnosti i zájmu jednotlivých skupin. Průběžně se zařazuje libovolné téma i technika. Některé náměty se zpracovávají jako skupinová práce. Průběžně se zařazují exkurze, návštěvy výstavních síní v regionu i mimo něj a besedy s výtvarníky. **Hodnotí se především aktivní snaha žáka osvojit si nové techniky výtvarného umění a poznatky o vývoji výtvarného umění.**
	V konkrétních příkladech vizuálně obrazných vyjádření vlastní i umělecké tvorby identifikuje pro ně charakteristické prostředky.	V konkrétních příkladech vizuálně obrazných vyjádření vlastní i umělecké tvorby identifikuje pro ně charakteristické prostředky.			
	Objasní roli autora, příjemce a interpreta při utváření obsahu a komunikačního účinku vizuálně obrazného vyjádření.	Objasní roli autora, příjemce a interpreta při utváření obsahu a komunikačního účinku vizuálně obrazného vyjádření.			
	Na příkladech vizuálně obrazných vyjádření uvede, rozliší a porovná osobní a společenské zdroje tvorby, identifikuje je při vlastní tvorbě.	Na příkladech vizuálně obrazných vyjádření uvede, rozliší a porovná osobní a společenské zdroje tvorby, identifikuje je při vlastní tvorbě.			
	Na příkladech uvede vliv společenských kontextů a jejich proměn na interpretaci obsahu vizuálně obrazného vyjádření a jeho účinku v procesu komunikace.	Na příkladech uvede vliv společenských kontextů a jejich proměn na interpretaci obsahu vizuálně obrazného vyjádření a jeho účinku v procesu komunikace.			
	Pojmenuje účinky vizuálně obrazných vyjádření na smyslové vnímání, vědomě s nimi pracuje při vlastní tvorbě za účelem rozšíření citlivosti svého smyslového vnímání.	Pojmenuje účinky vizuálně obrazných vyjádření na smyslové vnímání, vědomě s nimi pracuje při vlastní tvorbě za účelem rozšíření citlivosti svého smyslového vnímání.			
	Při vlastní tvorbě uplatňuje osobní prožitky, zkušenosti a znalosti, rozpozná jejich vliv a individuální přínos pro tvorbu, interpretaci a přijetí vizuálně obrazných vyjádření.	Při vlastní tvorbě uplatňuje osobní prožitky, zkušenosti a znalosti, rozpozná jejich vliv a individuální přínos pro tvorbu, interpretaci a přijetí vizuálně obrazných vyjádření.			

	Na příkladech objasní vliv procesu komunikace na přijetí a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření; aktivně vstupuje do procesu komunikace a respektuje jeho pluralitu.	Na příkladech objasní vliv procesu komunikace na přijetí a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření; aktivně vstupuje do procesu komunikace a respektuje jeho pluralitu.	**KOMBINOVANÉ TECHNIKY**		
Umění a kultura – Výtvarný obor – Znakové systémy výtvarného umění	Nalézá, vybírá a uplatňuje odpovídající prostředky pro uskutečňování svých projektů.	Nalézá, vybírá a uplatňuje odpovídající prostředky pro uskutečňování svých projektů.			
	Využívá znalosti aktuálních způsobů vyjadřování a technických možností zvoleného média pro vyjádření své představy.	Využívá znalosti aktuálních způsobů vyjadřování a technických možností zvoleného média pro vyjádření své představy.	**TECHNIKY V MATERIÁLU** **TECHNIKY PROSTOROVÉHO VYTVÁŘENÍ**		
	Charakterizuje obsahové souvislosti vlastních vizuálně obrazných vyjádření a konkrétních uměleckých děl a porovnává výběr a způsob užití prostředků.	Charakterizuje obsahové souvislosti vlastních vizuálně obrazných vyjádření a konkrétních uměleckých děl a porovnává výběr a způsob užití prostředků.	**KRESBA**		
	Své aktivní kontakty a získané poznatky z výtvarného umění uvádí do vztahů jak s aktuálními i historickými uměleckými výtvarnými projevy, tak s ostatními vizuálně obraznými vyjádřeními, uplatňovanými v běžné komunikaci.	Své aktivní kontakty a získané poznatky z výtvarného umění uvádí do vztahů jak s aktuálními i historickými uměleckými výtvarnými projevy, tak s ostatními vizuálně obraznými vyjádřeními, uplatňovanými v běžné komunikaci.	**MALBA**		
	Na konkrétních příkladech vysvětlí, jak umělecká vizuálně obrazná vyjádření působí v rovině smyslové, subjektivní i sociální a jaký vliv má toto působení na utváření postojů a hodnot.	Na konkrétních příkladech vysvětlí, jak umělecká vizuálně obrazná vyjádření působí v rovině smyslové, subjektivní i sociální a jaký vliv má toto působení na utváření postojů a hodnot.			
	Vytváří si přehled uměleckých vizuálně obrazných vyjádření podle samostatně zvolených kritérií.	Vytváří si přehled uměleckých vizuálně obrazných vyjádření podle samostatně zvolených kritérií.			

	Rozlišuje umělecké slohy a umělecké směry (s důrazem na umění od konce 19. století do současnosti), z hlediska podstatných proměn vidění a stavby uměleckých děl a dalších vizuálně obrazných vyjádření.	Rozlišuje umělecké slohy a umělecké směry (s důrazem na umění od konce 19. století do současnosti), z hlediska podstatných proměn vidění a stavby uměleckých děl a dalších vizuálně obrazných vyjádření.			
	Na příkladech uvádí příčiny vzniku a proměn uměleckých směrů a objasní širší společenské a filozofické okolnosti vzniku uměleckých děl.	Na příkladech uvádí příčiny vzniku a proměn uměleckých směrů a objasní širší společenské a filozofické okolnosti vzniku uměleckých děl.			
	Na konkrétních příkladech vizuálně obrazných vyjádření objasní, zda a jak se umělecké vyjadřovací prostředky výtvarného umění od konce 19. století do současnosti promítají do aktuální obrazové komunikace.	Na konkrétních příkladech vizuálně obrazných vyjádření objasní, zda a jak se umělecké vyjadřovací prostředky výtvarného umění od konce 19. století do současnosti promítají do aktuální obrazové komunikace.			
	Samostatně experimentuje s různými vizuálně obraznými prostředky, při vlastní tvorbě uplatňuje také umělecké vyjadřovací prostředky současného výtvarného umění.	Samostatně experimentuje s různými vizuálně obraznými prostředky, při vlastní tvorbě uplatňuje také umělecké vyjadřovací prostředky současného výtvarného umění.			
Umění a kultura – Společný vzdělávací obsah hudebního i výtvarného oboru (integrující téma oborů) – Umělecká tvorba a komunikace	Žák vědomě uplatňuje tvořivost při vlastních aktivitách a chápe ji jako základní faktor rozvoje své osobnosti; dokáže objasnit její význam v procesu umělecké tvorby i v životě.	Vědomě uplatňuje tvořivost při vlastních aktivitách a chápe ji jako zásadní faktor rozvoje své osobnosti	Tvořivá osobnost v roli tvůrce, interpreta a recipienta Smyslové vnímání a jeho rozvoj Předpoklady tvorby, interpretace a recepce uměleckého díla	***OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti*	Vzdělávací obsah je integrován do výuky hudebního a výtvarného oboru.
		Dokáže objasnit význam tvořivosti v procesu umělecké tvorby i v životě			
	Vysvětlí umělecký znakový systém jako systém vnitřně diferencovaný a dokáže v něm rozpoznat a nalézt umělecké znaky od objevných až po konvenční.	Vysvětlí umělecký znakový systém jako vnitřně diferencovaný	Umělecká a mimoumělecká znakovost Znaková podmíněnost chápání světa – znakové systémy jednotlivých druhů umění Umění jako proces tvorby		
		Dokáže rozpoznat a nalézt umělecké znaky od objevných až po konvenční			

			nových, sociálně dosud nezakotvených znaků		
		Vysvětlí a uvede příklady neukončenosti a nedefinitivnosti uměleckého výrazu	Úloha komunikace v uměleckém procesu		
		Uvědomuje si vztah mezi subjektivním obsahem znaku a významem získaným v komunikaci		OSV – Sociální komunikace	
	Objasní podstatné rysy magického, mytického, univerzalistického, modernistického přístupu k uměleckému procesu, dokáže je rozpoznat v současném umění a na příkladech vysvětlí posun v jejich obsahu.	Objasní podstatné rysy magického, mytického, univerzalistického, modernistického přístupu k uměleckému procesu	Postavení umění ve společnosti, jeho historické proměny Historické proměny pojetí uměleckého procesu (magický, mytický, univerzalistický a modernistický)		
		Rozpozná různé přístupy k uměleckému procesu v současném umění a na příkladech vysvětlí posun v jejich obsahu			
	Uvědomuje si význam osobně založených podnětů na vznik estetického prožitku; snaží se odhalit vlastní zkušenosti i zkušenosti s uměním, které s jeho vznikem souvisejí.	Uvědomuje si vliv subjektivních podnětů na vnímámí uměleckého díla	Role subjektu v uměleckém procesu Subjektivní chápání uměleckých hodnot ve vztahu k hodnotám považovaným za společensky uznávané	***OSV*** *– Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti*	
		Odhaluje vlastní zkušenosti i zkušenosti s uměním, které souvisejí se vznikem estetického prožitku		***OSV*** *– Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti*	
	Vysvětlí, jaké předpoklady jsou zapotřebí k recepci uměleckého díla a zejména k porozumění uměleckým dílům současnosti.	Vysvětlí, jaké předpoklady jsou zapotřebí k recepci uměleckého díla	Mimovědomá a uvědomělá recepce uměleckého díla Publikum a jeho účast v uměleckém procesu		
		Vysvětlí, jaké předpoklady jsou zapotřebí k recepci současných uměleckých děl			
	Objasní podstatné rysy aktuálního (pluralitního, postmodernistického) přístupu k uměleckému procesu a na základě toho vysvětlí proces vzniku „obecného vkusu“ a „estetických norem“.	Objasní podstatné rysy pluralitního, postmodernistického přístupu k uměleckému procesu	Umělecký proces a jeho vývoj Postmodernistický, pluralitní model umění Dynamika chápání uměleckého procesu – její osobnostní a sociální rozměr Vliv uměleckého procesu na způsob chápání reality Prezentace uměleckého díla Role umělce v societě	***MedV*** *– Role médií v moderních dějinách*	
		Vysvětlí proces vzniku „obecného vkusu“ a „estetických norem“		***MedV*** *– Účinky mediální produkce a vliv médií*	
	Dokáže vystihnout nejpodstatnější rysy dnešních	Vnímá nejvýznamnější rysy proměn dnešní doby	Sociální a technologické proměny dneška (nové	***VMEGS*** *– Globalizační a rozvojové procesy*	

	proměn a na příkladech uvést jejich vliv na proměnu komunikace v uměleckém procesu.	Uvede příklady vlivu proměn společnosti na proměnu komunikace v uměleckém procesu	technologie, nové umělecké disciplíny a jejich obsahy) a jejich vliv na úlohu komunikace v uměleckém procesu	***OSV*** *– Sociální komunikace* ***MedV*** *– Role médií v moderních dějinách*	

Diskuze a komunikace

Charakteristika předmětu

Předmět Diskuze a komunikace vychází ze vzdělávacích oblastí Člověk a společnost, Člověk a svět práce a Člověk a zdraví. Obsahem předmětu je rozvoj komunikačních dovedností na tématech, které rozvíjí dovednosti vyhledávání informací, kritického myšlení, věcné argumentace, kultivovaného projevu a prohlubuje znalosti o debatované problematice. Některá téma jsou diskutována v cizím jazyce a přispívají tak k prohloubení jazykových dovedností žáků. Témata jsou volena s ohledem na aktuální regionální, národní, evropské nebo světové dění. Žáci jsou při volbě některých témat aktivně zapojeni, čímž se přispívá k individualizaci výuky. Předmět je významných průsečíkem přírodovědných i humanitních předmětů, neboť volená témata jsou často mezipředmětová. Hodinová dotace vyplývá z učebního plánu.
Výuka využívá takové metody, které jsou zaměřeny hlavně na žáka jako hlavního aktéra a aktivují jeho spontánní projev. Využívá se např. volné a věcné diskuze v menších skupinách a následně prezentace závěrů, různé formy.

V předmětu jsou realizována následující průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Enviromentální výchova
- Mediální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:
- diskutuje se žáky o problémech a navozuje situace, které žáky podněcují ke vzájemné komunikaci

Kompetence k řešení problémů

Učitel:
- rozvíjí u žáků v teorii i praxi schopnost vyhledávat zdroje informací, shromažďovat je, vybírat a třídit
- rozvíjí u žáků porozumění problematiky zdrojů informací, jejich relativity, reliability a problematiky interpretace

Kompetence komunikativní

Učitel:
- napomáhá rozšiřování slovní zásoby, uvědomování významu mimoverbálních složek komunikace a schopnosti tyto znalosti uplatnit v praxi
- posiluje sebevědomí – odvahy veřejně prezentovat a obhajovat výsledky vlastní práce a odvahy veřejně se kriticky vyslovovat ke stanovisku druhých

Kompetence sociální a personální

Učitel:
- rozvíjí u žáků schopnost rozlišit názor a fakt

Kompetence občanské

Učitel:
- rozvíjí u žáků schopnost vidět problém dialogu v širších souvislostech
- rozvíjí u žáků smysl pro čest a fair play

Kompetence k podnikavosti

Učitel:
- rozvíjí dovednost mluvit pohotově, spatra, přitažlivě a věcně

Kompetence digitální

Učitel:
- diskutuje se žáky obsah jejich studijních portfolií (např. Padlet, Wakelet, Seesaw, …)
- vede žáky k diskusi o přínosech a rizicích sociálních sítích, influencerech, …
- výběrem vhodných témat vede žáky k etickým otázkám v rámci digitálního prostředí, jejich časové proměnlivosti a popisu cílových skupin
- využívá vhodných digitálních zdrojů k narušení stereotypních přístupů a posílení morálních vlastností (Moralmachine.net, Bezfaulu.cz, …)
- na předem upravených digitálních mediíích (fotky, videa, …) ukazuje snadnost tvorby fake news a jejich negativní dopady na společnost
- utváří u žáků schopnost rozeznávat spolehlivé a nespolehlivé/dezinformační weby a odkazy a diskutuje o nich se žáky

vzdělávací oblast	očekávaný výstup podle RVP	školní výstup ŠVP	učivo	vazba a přesahy	poznámky
Diskuze a komunikace	Respektuje kulturní odlišnosti a rozdíly v projevu příslušníků různých sociálních skupin, na příkladech doloží, k jakým důsledkům mohou vést předsudky.	popíše život v různých sociálních skupinách (malých, velkých, formálních i neformálních)	společenská podstata člověka	**SV** – psychologie, ***VMEGS*** – *Globální problémy* ***MKV*** – *kulturní rozdíly*	
Diskuze a komunikace	Uvede příklady projevů korupce, analyzuje její příčiny a domýšlí její možné důsledky.	uvědomuje si závažnost korupčního jednání a jeho dopad na společenský život	úřady	**SV** – právo	
Diskuze a komunikace	Posoudí projevy globalizace, uvede příklady globálních problémů současnosti, analyzuje jejich příčiny a domýšlí jejich možné důsledky.	vysvětlí pojem globalizace kriticky zhodnotí klady a zápory globalizace	globální problémy	**SV** – mezinárodní vztahy, globální svět, ***VMEGS*** – *Globalizační procesy*	
Diskuze a komunikace	Eticky a věcně správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí, rozpozná nekorektní argumentaci a manipulativní strategie v mezilidské komunikaci.	rozliší korektní a manipulativní techniky v komunikaci v komunikaci je věcný a kritický	manipulace argumentace	**SV** – úvod do filozofie a religionistiky, ***OSV*** – *sociální komunikace,* ***MedV*** – *vliv médií*	
Diskuze a komunikace	Zhodnotí význam vědeckého poznání, techniky a nových technologií pro praktický život i možná rizika jejich zneužití.	určí rizika spojená s užíváním nových technologií	moderní technologie	**SV** – úvod do filozofie a religionistiky	

Sebepoznání a osobnostní rozvoj

Charakteristika předmětu

Předmět Sebepoznání a osobnostní rozvoj vychází ze vzdělávací oblasti Výchova ke zdraví a zaměřuje se na rozvoj osobnosti, sociálních dovedností a morálních postojů žáků ve škole i v životě. Podporuje rozvoj takových dovedností, které žákům umožní zapojit se do komunitního života, naučí je kriticky přemýšlet o okolním světě chápat souvislosti, odmítat diskriminaci, předsudky a stereotypy. Jsou zde zastoupeny složky kognitivní, afektivní i konativní. V návaznosti na přírodovědné a humanitní poznávání rizikového a nerizikového chování (v partnerských vztazích, rodičovských rolích, ve styku s návykovými látkami a jinými škodlivinami, atd.) Hodinová dotace je dle učebního plánu. Výuka probíhá formou výukových metod vhodných pro dané téma např. brainstorming, škálování, storytelling apod. V hodinách by mělo docházet k reflexi daného bloku.

V předmětu jsou realizována následující průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Enviromentální výchova
- Mediální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:
- diskutuje se žáky o problémech a navozuje situace, které žáky podněcují ke vzájemné komunikaci
- volí vhodné postupy podporující spolupráci se žáky a zohledňují jejich individuální potřeby

Kompetence k řešení problémů

Učitel:
- vede žáky k formulování a ověřování vlastních závěrů

Kompetence komunikativní

Učitel:
- podporuje u žáků rozvoj kultivovaného ústního a písemného projevu, jejich vzájemnou komunikaci a spolupráci (skupinové práce, projekty), ve vzájemné spolupráci stanovuje zásady přiměřené komunikace s dospělými
- pdporuje u žáků naslouchání druhým, respektování jiných názorů, ale také jejich kritické posouzení a zhodnocení
- podporuje využívání moderních i klasických informačních a komunikačních prostředků a technologií pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

Učitel:
- zapojuje žáky do skupinových úkolů a projektů, a tím podporuje jejich schopnost spolupracovat a začleňovat se do kolektivu
- ve spolupráci se žáky vytváří přesná pravidla týkající se života školy, vzájemné spolupráce, mezilidského soužití
- vysvětluje smysl pravidel, vyžaduje je a kontroluje

Kompetence občanské

Učitel:
- podporuje u žáků odhodlání se zapojit do veřejného (občanského) života
- vede je k tolerantnímu postoji vůči jiným kulturám i menšinovým skupinám uvnitř evropské kultury

Kompetence pracovní

Učitel:
- podporuje autoevaluační činnost v oblasti žákovských aktivit
- společně s kolegy zadává projekty, které vyžadují formulaci cílů, pečlivé plánování, rozdělení rolí, týmovou spolupráci a věcně správné a srozumitelné prezentování výsledků své práce
- využívá metod vedoucích u žáků k sebepoznávání jejich silných stránek

Kompetence digitální

Učitel:
- vede žáky k tvorbě a sdílení svých studijních portfolií (např. Padlet, Wakelet, Seesaw, …)
- pomocí Centrální databáze kompetencí vede žáky k sebereflexi svých digitálních kompetencí, kde žáci posuzují svoje schopnosti vůči potřebám trhu práce
- vede žáky k sebereflexi využívání sociálních sítích v běžném životě a k diskusi o jejich přínosech a rizicích
- vede žáky k sebereflexi v oblasti sdílení osobních údajů na internetu, jejich dopady, výhodami a nevýhodami

- rozvíjí u žáků dovednost bezpečného pohybu po internetu

vzdělávací oblast	očekávaný výstup podle RVP	školní výstup ŠVP	učivo	vazba a přesahy	poznámky
Sebepoznání a osobnostní rozvoj	Porovnává různé metody učení a vyhodnocuje jejich účinnost pro své studium s ohledem na vlastní psychické předpoklady, uplatňuje zásady duševní hygieny při práci a učení.	Popíše psychické vlastnosti osobnosti.	psychologie v každodenním životě	**SV** – psychologie	
			osobnost člověka	***OSV*** *– poznávání a rozvoj vlastní osobnosti*	
	Využívá získané poznatky při sebepoznávání, poznávání druhých lidí, volbě profesní orientace.	Chápe podstatu a význam EQ (emoční inteligence).	osobnost člověka		
	Na příkladech ilustruje vhodné způsoby vyrovnávání se s náročnými životními situacemi.	Využívá metody zvládání náročných životních situací.	psychologie v každodenním životě		
	Respektuje kulturní odlišnosti a rozdíly v projevu příslušníků různých sociálních skupin, na příkladech doloží, k jakým důsledkům mohou vést předsudky.	Popíše život v různých sociálních skupinách (malých, velkých, formálních i neformálních).	společenská podstata člověka	***VMEGS*** *– žijeme v Evropě*	
Člověk a svět práce – Trh práce a profesní volba	Kriticky posoudí své zdravotní, osobnostní a kvalifikační předpoklady pro volbu dalšího studia a profesní orientace.	Kriticky posoudí své zdravotní, osobnostní a kvalifikační předpoklady pro volbu dalšího studia a profesní orientace.	Volba povolání, kariérové poradenství	***OSV*** *– poznávání a rozvoj vlastní osobnosti*	
	Posuzuje profesní a vzdělávací nabídku vztahující se k jeho profesní volbě a kariéře.	Posuzuje profesní a vzdělávací nabídku vztahující se k jeho profesní volbě a kariéře.			
	Posoudí profesní poptávku na českém i evropském trhu práce a pružně na ni reaguje dalším vzděláváním.	Posoudí profesní poptávku na českém i evropském trhu práce a pružně na ni reaguje dalším vzděláváním.			
	Vyhotoví potřebnou dokumentaci pro přijímací řízení k dalšímu studiu i ve zvolené profesi.	Vyhotoví potřebnou dokumentaci pro přijímací řízení k dalšímu studiu i ve zvolené profesi.			
	Vhodně prezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu.	Vhodně prezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu.			

	Reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy.	Reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy.			
Člověk a svět práce – Pracovně právní vztahy	Uvede postup, jak uzavřít pracovní smlouvu a podat výpověď.	Uvede postup, jak uzavřít pracovní smlouvu a podat výpověď.	Člověk v pracovně právním vztahu		
	Uvede svá pracovní práva a vyžaduje jejich respektování od ostatních, respektuje své pracovní povinnosti.	Uvede svá pracovní práva a vyžaduje jejich respektování od ostatních, respektuje své pracovní povinnosti.			
	Objasní funkci odborů.	Objasní funkci odborů.			
Člověk a svět práce – Národní hospodářství a úloha státu v ekonomice	Informace o zaměstnání a rekvalifikaci v různých typech médií.	Informace o zaměstnání a rekvalifikaci v různých typech médií.	Rekvalifikace, celoživotní učení		
Výchova ke zdraví – Zdravý způsob života a péče o zdraví	Zařazuje do denního režimu osvojené způsoby relaxace; v zátěžových situacích uplatňuje osvojené způsoby regenerace.	Zmu osvojené způsoby relaxace; v zátěžových situacích uplatňuje osvojené způsoby regenerace.	Relaxační techniky, zdravý životní styl		
Výchova ke zdraví – Vztahy mezi lidmi a formy soužití	Korektně a citlivě řeší problémy založené na mezilidských vztazích.	Korektně a citlivě řeší problémy založené na mezilidských vztazích.	Honotový žebříček a jeho změny Mezilidské vztahy	***OSV** – seberegulace, MKV – mezilidské vztahy*	
	Posoudí hodnoty, které mladým lidem usnadňují vstup do samostatného života, partnerských vztahů, manželství a rodičovství, a usiluje ve svém životě o jejich naplnění.	Posoudí hodnoty, které mladým lidem usnadňují vstup do samostatného života, partnerských vztahů, manželství a rodičovství, a usiluje ve svém životě o jejich naplnění.			
	Projevuje etické a morální postoje k ochraně matky a dítěte.	Projevuje etické a morální postoje k ochraně matky a dítěte.			
Výchova ke zdraví – Změny v životě jedince a jejich reflexe	Orientuje se ve své osobnosti, emocích a potřebách.	Orientuje se ve své osobnosti, emocích a potřebách.		***OSV** – sebepoznávání, seberegulace*	
Výchova ke zdraví – Ochrana člověka za	Prokáže osvojené praktické znalosti a dovednosti související s přípravou na mimořádné události a aktivně se zapojuje do likvidace následků hromadného zasažení obyvatel.	Prokáže osvojené praktické znalosti a dovednosti související s přípravou na mimořádné události a aktivně se zapojuje do likvidace následků hromadného zasažení obyvatel.	Mimořádné životní situace, živlené pohromy, Krizový plán		projektový den, 1× za 4 roky

mimořádných událostí					
Výchova ke zdraví – Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence	Projevuje odolnost vůči výzvám k sebepoškozujícímu chování a rizikovému životnímu stylu.	Projevuje odolnost vůči výzvám k sebepoškozujícímu chování a rizikovému životnímu stylu.	Psychologie v každodenním životě	**SV** – psychologie	
	Zaujímá odmítavé postoje ke všem formám rizikového chování.	Zaujímá odmítavé postoje ke všem formám rizikového chování.			
	Rozhoduje podle osvojených modelů chování a konkrétní situace o způsobu jednání v situacích vlastního nebo cizího ohrožení.	Rozhoduje podle osvojených modelů chování a konkrétní situace o způsobu jednání v situacích vlastního nebo cizího ohrožení.			